

TANEGYSÉGLEÍRÁSOK

(Neptun szerinti betűrendben)

2015

2016

<http://www.sapientia.hu/hu/tanulmanyiugyek/tanrend>

A BETEGSÉG LÉLEKTANA	87
A CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA.	87
A GYERMEKVÉDELEM ALAPJAI	88
A HALLGATÓK PEDAGÓGIAI NÉZETEINEK FELTÁRÁSA ÉS ELEMZÉSE	89
A HÁZASSÁG ÉS A CSALÁDI ÉLET ETIKÁJA ÉS PSZICHOLÓGIÁJA	90
A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA I.	90
A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA II..	91
A NEVELÉS AKTUÁLIS KÉRDÉSEI	92
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS ETIKÁJA.	93
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI I–II..	93
A PASZTORÁLIS TEOLÓGIA ALAPJAI	94
A SEGÍTŐ BESZÉLGETÉS ALAPKÉRDÉSEI	95
A SZEMÉLYISÉG MŰKÖDÉSE	97
A SZENVEDÉS LELKI ÉS TEOLÓGIAI DIMENZIÓI	97
A SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA ELMÉLETE ÉS ALKALMAZÁSA	98
A TANÁCSADÁS ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA I.	98
A VALLÁSI PÁRBESZÉD PEDAGÓGIÁJA.	99
ALAPVETŐ ETIKA	100
ALAPVETŐ ETIKA I..	101
ALAPVETŐ ETIKA II.	102
ALAPVETŐ ETIKA SZEMINÁRIUM	103
AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA II..	103
AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA III.	104
AZ ETIKAI GONDOLKODÁS FEJLŐDÉSE	105
AZ OKTATÁS AKTUÁLIS KÉRDÉSEI	106
BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA.	106
BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA I.	107
BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA II.	108

BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA.	108
BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA.	109
BEVEZETÉS A PEDAGÓGIÁBA	110
BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE: BEVEZETÉS, TÓRA . . .	111
BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE: PRÓFÉTÁK, ÍRÁSOK . .	112
BEVEZETÉS AZ ÚJKORI ERKÖLCSFILOZÓFIÁBA	112
BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE: EVANGÉLIUMOK . . .	113
BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE: APOSTOLI LEVELEK .	113
BIBLIAI ÉS SZISZTEMATIKUS TEOLÓGIAI ANTROPOLÓGIA I-II..	114
BIBLIAI ETIKA	115
BIBLIKUM RÉSZISMERETIS SZEMINÁRIUM Izrael korai története.	116
BIBLIKUM SZEMINÁRIUM Márk evangéliuma	118
BIBLIKUS SZEMINÁRIUM I. A fogság előtti Izrael	118
BIBLIKUS SZEMINÁRIUM BIBLIKUS SZEMINÁRIUM II. Márk evangéliuma	119
BIOETIKA ÉS ÖKOLÓGIA.	120
CSALÁD ÉS FEJLŐDÉS.	121
CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELEM CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT.	122
CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELEM SZOCIOLÓGIÁJA ÉS SZOCIÁLPOLITIKÁJA	122
CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELMI JOG	124
CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDŐ EGYÉNI SZAKMAI GYAKORLAT	125
CSALÁDPSZICHOLÓGIA.	126
CSALÁDPSZICHOLÓGIA.	127
CSALÁDPSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM	127
DIDAKTIKA	128

DOGMATIKA I–II. (KETEG)	129
DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN	129
DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN	130
DOGMATIKA II.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE	131
DOGMATIKA RI/II.: KRISZTOLÓGIA	
DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA	131
DOGMATIKA RI/III.: A KEZDETEKTŐL	
A BETELJESÜLÉSIG	132
DOGMATIKA IV.: SZENTSÉGTAN	133
DOGMATIKA V.: KEGYELEMTAN	133
DOGMATIKA VI.: ESZKATOLÓGIA, MARIOLÓGIA.	134
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM	
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM I.	135
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM II.	135
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM.	136
DOGMATÖRTÉNET	136
DOGMATÖRTÉNET SZEMINÁRIUM I.	137
DOGMATÖRTÉNET SZEMINÁRIUM II.	137
DROGOK ÉS DROGFÜGGŐSÉG.	138
EGYHÁZJOG I.: ALKOTMÁNYJOG	139
EGYHÁZJOG II.: AZ EGYHÁZ HIERARCHIKUS FELÉPÍTÉSE	
EGYHÁZJOG I.: AZ EGYHÁZ HIERARCHIKUS	
FELÉPÍTÉSE	140
EGYHÁZJOG III.: HÁZASSÁGJOG	
EGYHÁZJOG II.: HÁZASSÁGJOG	141
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I.	
A kereszténység kialakulása a hellén-római kultúrában.	
Jézus születésétől a két konzuli hatalomig.	142
EGYHÁZTÖRTÉNELEM II.	
A keresztény középkor (a Republica Christianától a nyugati	
kereszténység szakadásáig 800–1450)	143
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III.	
A keresztény újkor (a reformációtól a liberalizmusig	
1450–1820)	144
EGYHÁZTÖRTÉNELEM IV.	

A világ-egyház (a liberalizmus diktatúrájától a relativizmus diktatúrájáig 1820–2000)	145
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I–II.	146
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I–II.	147
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III–IV.	148
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III–IV.	149
EGYHÁZTÖRTÉNELEM SZEMINÁRIUM I.	
A magyar katolikus egyház a középkorban és a kora újkorban .	150
EGYHÁZTÖRTÉNELEM SZEMINÁRIUM II.	
EGYHÁZTÖRTÉNELEM SZEMINÁRIUM	
A magyar katolikus egyház a 19–20. században	151
ÉLETVEZETÉS ETIKÁJA	151
EMBERKÉP, GYERMEKKÉP ÉS PEDAGÓGIA	152
EMBERKÖZPONTÚ SZERVEZÉS, VEZETÉS	
ÉS SZERVEZETFEJLESZTÉS II.	153
ERKÖLCSI ÉS VALLÁSI FEJLŐDÉS	154
ETIKA II.	
Gazdaságetika, üzleti etika, környezetetika	155
ETIKA III.	
Gazdaságetika, üzleti etika, környezetetika	155
ETIKA ÉS PSZICHOLÓGIA I.	
Az optimálisan működő ember.	156
ETIKA ÉS PSZICHOLÓGIA II.	
Nehéz élethelyzetek	157
ETIKATANÁRI CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT	158
ETIKATANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI TANÍTÁSI	
GYAKORLAT	159
ETIKATÖRTÉNET	160
ETIKATÖRTÉNETI SZEMINÁRIUM	160
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN	161
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN I.	162
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN II.	163
FELELŐS MARKETING ÉS KOMMUNIKÁCIÓ	163
FELELŐS VÁLLALKOZÁS, STRATÉGIAALKOTÁS	
ÉS PÉNZÜGYI TERVEZÉS II.	164

FILOZÓFIA: ANTROPOLÓGIA	
FILOZÓFIAI ANTROPOLÓGIA	164
FILOZÓFIA: ETIKA	
FILOZÓFIAI ETIKA	165
FILOZÓFIA: METAFIZIKA I.	166
FILOZÓFIA: METAFIZIKA II.	166
FILOZÓFIA: VALLÁSFILOZÓFIA	167
FILOZÓFIA OLVASÓSZEMINÁRIUM.	168
FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM I.	169
FILOZÓFIATÖRTÉNET I.	
Bevezetés az ókori bölcsélet történetébe.	170
FILOZÓFIATÖRTÉNET I.	
Bevezetés az ókori és középkori bölcsélet történetébe	171
FILOZÓFIATÖRTÉNET II.	
Bevezetés a középkori bölcsélet történetébe.	172
FILOZÓFIATÖRTÉNET II..	173
FILOZÓFIATÖRTÉNET II..	173
FILOZÓFIATÖRTÉNET III.	174
FILOZÓFIATÖRTÉNET IV.	175
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KRISZTUS-ESEMÉNY.	176
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KINYILATKOZTATÁS ÉS A HIT	176
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KINYILATKOZTATÁS ÉS A HIT	177
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A VALLÁS	178
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: AZ EGYHÁZ.	179
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIAI SZEMINÁRIUM	
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM	
Eucharisztia és katolikus identitás	180
GAZDASÁGETIKA ÉS GLOBALIZÁCIÓ	182
GYAKORLAT A GYERMEKVÉDELEMBEN	182
GYAKORLATI PROJEKT III.	183
GYAKORLATI PROJEKT IV..	184
GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN	185
GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN	186

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM	
tanárképzésben	186
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM I.	
Pasztorális tanácsadás képzésben.	187
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM II.	
Pasztorális tanácsadás képzésben.	189
GYÓGYÍTÓ BESZÉLGETÉS	190
HÉBER (KLASSZIKUS HÉBER) NYELV I–II.	191
HITTANÁR-NEVELŐ TANÁR CSOPORTOS SZAKMAI	
GYAKORLAT	192
HITTANÁR-NEVELŐ TANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI	
TANÍTÁSI GYAKORLAT	193
HIVATÁSETIKA.	194
HOMILETIKA ELMÉLET	195
HOMILETIKA GYAKORLAT	195
IKT A GYERMEKVÉDELEMBEN	195
IRODALMI SZEMINÁRIUM	196
ISKOLAI GYERMEKVÉDELEM	196
ISKOLAI GYERMEKVÉDELMI MÓDSZEREK	197
ISKOLAI SZOCIÁLIS MUNKA	198
JOG ÉS ERKÖLCS AZ ISKOLÁBAN ÉS A CSALÁDBAN . . .	198
KATEKETIKA	
KATEKETIKA I.	199
KATEKETIKA II.	200
KATEKETIKAI GYAKORLAT I.	201
KATEKETIKAI GYAKORLAT II.	201
KATEKETIKAI GYAKORLAT (HOSPITÁLÁS ÉS	
MIKROTANÍTÁS).	202
KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN, 15+5 ÓRA). . .	203
KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN) BEVEZETÉSE	
KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN)	
BEVEZETÉSE I–II.	204
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN	205
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.	205
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.	206

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM.	207
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM I.	208
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM II.	208
KERESZTÉNY TÁRSADALMI-GAZDASÁGI LOGIKA	209
KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIAETIKA	210
KOMPLEX ESETELEMZÉS	212
KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS	213
KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS	214
KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS GYAKORLAT	214
KÖZÖSSÉGVEZETÉS.	215
KRÍZIS ÉS TANÁCSADÁS	216
KRÍZISLÉLEKTAN	217
KRÍZISLÉLEKTAN ÉS INTERVENCIÓ	218
LATIN NYELV I. (III.)	218
LATIN NYELV II. (IV.)	219
LATIN NYELV V.	220
LATIN NYELV VI.	220
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS	221
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS	222
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS.	222
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS.	223
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA III.: KÖZÖSSÉG.	224
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA IV.: KATEGORIÁLIS PASZTORÁCIÓ.	225
LITURGIKA I.	226
LITURGIKA I.	227
LITURGIKA II.	228
LITURGIKA II.	228
LITURGIKUS ÉNEK I.	229
LITURGIKUS ÉNEK I.	230
LITURGIKUS ÉNEK II..	231
LITURGIKUS ÉNEK II..	231
MISSZIOLÓGIA.	232

MORÁLIS RÉSZISMERETI SZEMINÁRIUM	233
MORÁLIS SZEMINÁRIUM I.	234
MORÁLTEOLÓGIA: ALAPVETÉS	235
MORÁLTEOLÓGIA: ALAPVETÉS	236
MORÁLTEOLÓGIA: BIOETIKA	
MORÁLIS: BIOETIKA	237
MORÁLTEOLÓGIA: SZEMÉLYES ÉS TÁRSADALMI KOMMUNIKÁCIÓ	
MORÁLIS: SZEMÉLYES KAPCSOLATOK ERKÖLCSE	238
MORÁLTEOLÓGIA: VALLÁSI ERKÖLCS.	239
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	240
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM I.	241
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM II.	
Szexuáletika.	242
MŰVELŐDÉS- ÉS ESZMETÖRTÉNET	242
NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM	243
NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM AKTUÁLIS KÉRDÉSEI.	244
NEVELÉSELMÉLET	244
NEVELÉSTÖRTÉNET	245
NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLAT (1 HÉT)	246
NYÁRI LELKIGYAKORLAT (1 HÉT).	247
ÓSZÖVETSÉG TEOLÓGIÁJA	247
ÓSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS I.	248
ÓSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS II..	249
ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I.	
Tóra és Bölcsességi írások	249
ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.	
Próféták és a Zsoltárok könyve	250
ÖKUMENIZMUS	251
PAPSÁG TEOLÓGIÁJA.	253
PATROLÓGIA I..	254
PATROLÓGIA I..	254
PATROLÓGIA II.	255

PATROLÓGIA II.	256
PEDAGÓGIAI KUTATÁSOK	257
PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA	258
PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM	258
PEDAGÓGIAI REFLEXIÓ	
Etikatanár	259
PEDAGÓGIATÖRTÉNET I.	260
PEDAGÓGIATÖRTÉNET II.	261
PLÉBÁNIAI ADMINISZTRÁCIÓ ÉS ÜGYVITEL	261
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT (2 HÉT)	
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT (1 HÉT).	262
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE	263
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE I.	263
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE II.	264
POLITOLÓGIA	265
PORTFÓLIÓ	266
PROPEDEUTIKA	267
PROPEDEUTIKA GYAKORLAT	267
PROPEDEUTIKA PROSZEMINÁRIUM	268
PSZICHODRÁMA I–II.	269
PSZICHOPATOLÓGIA I–II.	270
REFLEKTÍV PEDAGÓGIA	
Hittanár, etikatanár	270
REFORMPEDAGÓGIA.	271
RETORIKA I.	272
RETORIKA II.	272
RÍTUS.	274
ROMOLÓGIA	274
ROMOLÓGIA I–II.	275
SEGÍTŐ KAPCSOLAT ÉS TANÁCSADÁS	276
SPECIÁLIS HELYZETŰ CSALÁDOK	277
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.	278
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.	278
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA II.	279
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA II.	280

SZAKMAI IDENTITÁS TRÉNING	280
SZEMÉLYISÉG ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS.	281
SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ ÉS KOMMUNIKÁCIÓS GYAKORLAT	282
SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSI ZAVAROK.	282
SZEXUÁLETIKA	283
SZOCIÁLETIKA SZOCIÁLTEOLÓGIA.	284
SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA	285
SZOCIOLÓGIA Általános és vallásszociológia.	285
SZOCIOLÓGIA I.	286
SZOCIOLÓGIA II..	287
TANÁRI HIVATÁSETIKA	288
TANTÁRGYPEDAGÓGIA Etika	289
TANTÁRGYPEDAGÓGIA Etika	290
TANTÁRGYPEDAGÓGIA SZEMINÁRIUM Etika	291
TANTÁRGYPEDAGÓGIA SZEMINÁRIUM Etika	292
TANULÁS ÉS FEJLŐDÉS.	293
TEOLÓGIAI SZUPERVÍZIÓ.	294
ÚJSZÖVETSÉG TEOLÓGIÁJA	294
ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS I..	295
ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS II.	295
ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I. Szinoptikus evangéliumok	296
ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II. A negyedik evangélium – apostoli levelek – Jelenések könyve	297
VALLÁS ÉS EMBERI MAGATARTÁS.	298
VALLÁSPEDAGÓGIA	299
VALLÁSPSZICHOLÓGIA	300
VALLÁSTUDOMÁNYI ISMERETEK.	301

VILÁGVALLÁSOK ETIKÁJA 302

A BETEGSÉG LÉLEKTANA

PTBL/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az egészségpszichológia által feltárt fontosabb eredményeket és felhívni a figyelmet ezek lelkigondozói helyzetekben való alkalmazásaira.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Az egészség – betegség fogalmát egy bio-pszicho-szociális összefüggésrendszerben szemléli. Ismeri a krónikus vagy súlyos betegséggel küzdő ember lélektani sajátosságait, a diagnózis közlésétől a hospice-segítségnyújtásig.

Lelkigondozói kontextusban képes a beteg ember erőforrásainak feltárására, az optimális megküzdési stratégiák alkalmazásának támogatására.

Tematika: 1. Az egészségpszichológia tárgya, alkalmazási területei. 2. Az egészség – betegség fogalompár. Holisztikus egészségmegközelítés. 3. A stressz fogalom meghatározása. A kiértékelés szerepe a stressz kialakulásában. 4. A diagnózisközlés pszichológiai és etikai vonzatai. 5. A betegséghez való pszichológiai alkalmazkodás. A betegség integrálása az életútba. 6. A betegséggel való megküzdés. 7. A társas támasz szerepe a betegséggel való megküzdésben. 8. A pszichoneuroimmunológia (PNI) fogalma, meghatározása. Pszichés tényezők hatása az idegrendszerre. 9. Az onkopszichológia körvonalazódása. A pszichoszociális tényezők szerepe a rákos megbetegedésekben. 10. A krónikus betegségek (kardiovaszkuláris betegségek, diabétesz, krónikus veseelégtelenség) lelki aspektusai. 11. A túlélésben szerepet játszó tényezők. Az erőforrások felkutatása. Betegség és értelemkeresés. 12. Segítségnyújtás a hozzátartozóknak.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: KULCSÁR ZSUZSANNA: *Egységpszichológia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2002; KOPP MÁRIA – BERGHAMMER RITA (szerk.): *Orvosi pszichológia*, Medicina, Budapest, 2009, 8–11. fejezet; RISKÓ ÁGNES: *A test, a lélek és a daganat. Bevezetés az onkopszichológiába*, Animula, Budapest, 1999; KÁLLAI JÁNOS – VARGA JÓZSEF – OLÁH ATTILA (szerk.): *Egységpszichológia a gyakorlatban*, Medicina, Budapest, 2007, 14. fejezet; Krónikus betegek ellátásának egészségpszichológiája, 17. fejezet; Pszichológiai szempontok az onkológiai betegek ellátásában, 18. fejezet; Kardiovaszkuláris prevenció és rehabilitáció.

A CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA

CSCSÉNE – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: A családi életre nevelés módszertani elemeinek megismertetése, a gyerekekkel/fiatalokkal való foglalkozás során alkalmazható technikák elsajátítása.

Az Egyház és az etika idevonatkozó tanításának és a gyerekek/fiatalok érettségi szintjének megfelelően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a családi életre nevelésben a gyerekekkel/fiatalokkal való foglalkozás során alkalmazható módszereket, eszközöket és technikákat.

Képes a megismert módszerek és eszközök kreatív, a célzott csoport korosztályi adottságainak, érdeklődésének és sajátos helyzetének megfelelő alkalmazására.

Elkötelezetten törekszik a család értékének és a személy tiszteletének hiteles felmutatására.

Tematika: Család és családi élet korunk kihívásai között. Családi életre ki nevelhet és hogyan? Mi az, amit mindenképp meg kell tennünk? Mi az, ami nem a mi hatáskörünk?

Követelmény: Tematikus terv és óravázlat készítése szabadon választott korosztály részére az órákon tárgyalt témakörökből. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITTOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktorium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005, a családdal, illetve a családi katekézissel foglalkozó részek.

Ajánlott irodalom: KIRÁLY ERNŐ: *Szeretet és szabadság az életünkben. A személyiség fejlődésének családi és lélektani háttere*, Szent Gellért Családsegítő és Oktatási Alapítvány, Leányfalu, é. n.; GRÉSZ GÁBOR – ROBINSON, DAVID M. – MERGL ÉVA (szerk.): *Fiatalok az élet küszöbén* (FÉK), 1. kötet, *Én és a kapcsolataim*, Timóteus Társaság, Budapest, 2002; McDOWELL, JOSH – DAY, DICK: *Miért várj? Érdemes várni a szexszel a házasságig? Jelentés a tizenévesek szexuális válságáról*, Timóteus Társaság, Budapest, [1995.]

A GYERMEKVÉDELEM ALAPJAI

CSGYA/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A további gyermekvédelmi tanulmányok megalapozása. A hallgatók ismerjék meg a gyermekvédelem alapfogalmait és alapelveit, a magyar gyermekvédelmi rendszer felépítését és működését, a mai magyar társadalomban megjelenő legfontosabb gyermekvédelmi problémákat. Legyenek tájékozottak a gyermekek és családok számára nyújtható gyermekvédelmi szolgáltatásokról és segítségnyújtási formákról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a gyermekvédelem alapfogalmait és alapelveit, a magyar gyermekvédelmi rendszer felépítését és működését, az aktuális problémákat.

Képes konkrét helyzetekben a megismert alapelveket szem előtt tartó stratégia kidolgozására és a megfelelő lépések megvalósítására.

Folyamatosan törekszik tájékozódni a gyermekek és családok számára nyújtható gyermekvédelmi szolgáltatásokról és segítségnyújtási formákról.

Tematika: 1. A gyermekkor fogalma, időbeni és társadalmi meghatározottsága. 2. A gyermekvédelem fogalma. 3. A gyermekvédelem alapelvei. 4. A gyermeki jogok és a gyermeki jogok védelme. 5. Hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség. 6. Gyermekbántalmazás családban és családon kívül. 7. A gyermekvédelem rendszere, állami, önkormányzati feladatok. 8. A gyermekvédelmi jelzőrendszer. 9. Gyermekjóléti alapellátások tartalma, formái. 10. Gyermekvédelmi szakellátások tartalma, formái. 11. Hatósági intézkedések a gyermekvédelemben. 12. Az együttműködés problémái a gyermekvédelemben. 13. A gyermekvédelmi tevékenység etikai kérdései. 14. Esettanulmányok közös feldolgozása.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: DOMSZKY ANDRÁS (szerk.): *Gyermekvédelmi szakellátás. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz*, NCSSZI, Budapest, 2004; PUKÁNSZKY BÉLA (szerk.): *A gyermek évszázada*, Osiris, Budapest, 2000; SZÖLLÖSI GÁBOR (szerk.): *Gyermekjóléti alapellátás. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz*, NCSSZI, Budapest, 2004; HERCZOG MÁRIA: *A gyermekvédelem dilemmái*, Pont, Budapest, 1997.

A HALLGATÓK PEDAGÓGIAI NÉZETEINEK FELTÁRÁSA ÉS ELEMZÉSE

BAPDPNN, BAPDPN/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A pedagógiai nézetek felismerése és tudatosítása által segíteni a hallgatókat a katekéta hivatás választásával kapcsolatos döntésükben. A pedagógiai nézetek kialakulására ható tényezők elemzésével megalapozni pedagógiai gondolkodásuk fejlesztését/fejlődését, nevelői attitűdjeik alakulását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a nézetek feltárására alkalmas módszereket és azok alkalmazási körét.

Képes a megismert módszereket alkalmazni és rendelkezik az önismeret, önfejlesztés képességével.

Törekszik a konstruktív tanulás szemléletének kialakítására.

Tematika: A pedagógiai nézetek feltárása és tudatosítása különböző módszerekkel (fogalomtérkép, metaforaelemzés, kvalitatív szövegelemzés, egyéni élettörténetek, narratívák). A nevelésről vallott nézetek kialakulására ható tényezők feltárása, hatásrendszerük elemzése, értelmezése.

Követelmény: Egyéni portfólió készítése a hallgató saját pedagógiai nézeteinek alakulásáról. Hallgatótárs vagy más személy nézeteinek feltárása választott területen, választott módszerrel. Egy gyermek megfigyelése. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: DUDÁS MARGIT: *Pedagógusjelöltek belépő nézeteinek feltárása*, Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2006.

A HÁZASSÁG ÉS A CSALÁDI ÉLET ETIKÁJA ÉS PSZICHOLOGIÁJA

ETHCSEP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Megismertetni a házasság és a család szerepét az egyén fejlődésében és életében, valamint rávilágítani a családi kapcsolatok sikeres működtetésének szempontjaira, hogy ezáltal nyitottá váljanak a hallgatók a családi étellel kapcsolatos etikai kérdésekre. Mélyebb önismeretre vezetni, képessé tenni őket arra, hogy a családi étellel kapcsolatos etikai dilemmákat az emberi kapcsolatok működésének ismeretében hitelesen tárgyalják.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a család egészséges és kóros működésének hátterét, okait, egyéni és társadalmi következményeit, valamint a korrekció lehetőségeit.

Képes arra, hogy saját életében is felismerje és korrigálja a családi hatások esetleges káros következményeit. Pszichológiai tudásának birtokában érzékenyvé válik a családdal kapcsolatos etikai problémák felismerésére és adekvát tárgyalására.

Elkötelezett abban, hogy hitelesen képviselje a családi étellel kapcsolatos értékeket és minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához.

Tematika: A család rendszerszemlélete. Közelség és távolság, állandóság és változás a családban. Felkészülés a házasságra: önismeret (pszichológiai örökség), udvarlás, párválasztás. Elköteleződés, hűség, élettársi kapcsolat. A párkapcsolat szakaszai. Építő és romboló kommunikáció. A válás hatásai. Az újraházasodott családok jellegzetességei.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *A házasság és a családi élet etikája és pszichológiája*, jegyzet; KOPP MÁRIA – SKRABSKI ÁRPÁD: *Magatartás és család, Magyar Bioetikai Szemle 7 (2001/4) 1–25.*

Ajánlott irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *A házasság és a család belső világa*, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2007.

A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA I.

MASZM1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Farkas István SchP

A tanegység célja: A hallgatók legyenek tisztában azzal, hogy mi a helye a katekéziskának a keresztény életben, sajátítsák el a hitoktatáshoz szükséges szak módszertani ismereteket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az ifjúsági katekézis különböző formáit és helyszíneit (kiemelten a plébániát és az állami, önkormányzati iskolát).

Képes megválasztani és alkalmazni a fenti formákhoz illő kateketikai módszereket. Elkötelezetten törekszik az ifjúság keresztény identitásának formálására.

Tematika: A hitoktatás helye a keresztény életben. A hitből remény és szeretet fakad. A hitoktató személye. A hitoktató folyamatos önfejlesztése. A család és az iskola együttműködése.

Követelmény: Egy szemináriumi dolgozat készítése, valamint a félév során egy zárt-helyi dolgozat megírása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FARKAS ISTVÁN: *A hitoktatás szakmódszertana*, jegyzet; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998.

Ajánlott irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2013.

A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA II.

MASZM2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Kató Csaba

A tanegység célja: Bevezetést adni az ifjúsági katekézis módszertanának elméletébe és gyakorlatába, kiemelten a plébániai és állami iskolai helyszíneken. Segítséget adni az ifjúsághoz való helyes hozzáállás kialakításához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az istenkapcsolat csodálatos, sokrétű világát és ennek kiépítésében pontosan látja a hitoktató helyét.

Képes a hit, remény, szeretet pilléreire épített vallásosság bemutatására, az erre való motiválásra. Elméleti és gyakorlati szempontból is képes bemutatni a keresztény hit megélésének legfontosabb eszközeit.

Elkötelezett az evangéliumról való tanúságtételben, tanítványainál a missziós lelkület formálásában.

Tematika: 1. Az ifjúság és az ifjúsági katekézis jellemzői, helyszínei. 2. Az élet értelmének felismertetése. 3. Az értékrend kialakításának segítése. 4. Út a szabad döntéshozatalig. 5. Elköteleződés és felelősség. 6. Szolgálatra nevelés. 7. Közösség és plébánia-közösség. 8. Az emberi alapok megerősítésének eszközei. 9. Fialok a fiatalokért. 10. Az ifjú és a Szentírás. 11. Az ifjú ima- és liturgikus élete. 12. Az ifjú szentségi élete. 13. Tanúvá lenni. 14. Fórum.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktorium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005, ifjúságra vonatkozó pontok; KESZELI SÁNDOR: *Serdülőök és fiatalok katekézise. Módszertani alapvetések*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007; KESZELI SÁNDOR: *Tehnikák, tevékenységek, eszközök a katekézis-foglalkozásokon*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007.

MANAK/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: A nevelésemélet alapkérdéseinek gyakorlati megközelítése, közös feldolgozása és elmélyítése. Ezt a célt a hallgatók a tanár problémafelvető, vita-indító gondolatai alapján önálló kutatómunkára épülő szóbeli/írásbeli referátumok készítésével és az ehhez kapcsolódó szakirodalom-feldolgozó, szintetizáló tevékenységgel érik el.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a nevelés gyakorlati megvalósításának főbb területeit, feladatait és nehézségeit, s ezek problémaközpontú megközelítésének és megoldásának tanári lehetőségeit.

Képes az elméleti és a gyakorlati ismeretek összekapcsolására, s ezen keresztül a nevelési helyzetek hatékony kezelésére.

Elkötelezett a gyermek személyiségbeli fejlődésének irányítására vagy támogatására annak érdekében, hogy felelősségteljes keresztény ember válhasson belőle.

Tematika (választható témák): A gyermekvilág mai jellemzői. A család és az iskola kapcsolata. Osztályfőnöki munka. Órközi szünetek. Az iskola élete tanítás után. Különleges helyzetű gyerekek nevelése. Osztálykirándulás. Kollégiumi nevelés. Iskolai ünnepek. Nevelőintézetek, gyermekotthonok. Kommunikáció az iskolában. Az iskola gyermekszemmel. Baráti kapcsolatok szerepe az iskolai nevelésben. Az osztály mint szociális kapcsolatrendszer. Tehetség gondozás, tehetségfejlesztés. Alternatív iskolák. Az iskola mint alkotóműhely. Az iskola társadalmi szerepe. Értelmi nevelés. Érzelmi nevelés. Esztétikai nevelés. Erkölcsi nevelés. Romapedagógia. Cselekvésközpontú pedagógiák. Életre nevelés az iskolában. Élménypedagógia. stb.

Követelmény: A szemináriumi foglalkozásokon való konstruktív részvétel, valamint a tematikához kapcsolódó szóbeli és írásbeli referátum készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: CSANÁD BÉLA: *Neveléstan*, PPKE Hittudományi Kar – Jel, Budapest, 1995; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésemélet*, Osiris, Budapest, 2004; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom: TARIÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 2. kötet, *Az ember személyi kibontakozása*, Szent István Társulat, Budapest, 1999; DOMBI ALICE – OLÁH JÁNOS – VARGA ISTVÁN (szerk.): *A nevelésemélet alapkérdései – tanulmányok*, APC-Stúdió, Gyula, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT (szerk.): *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT (szerk.): *Pedagógusmesterség az Európai Unióban*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2007; FÜRSTNÉ KÖLYI ERZSÉBET: *A pedagógus új típusú feladatai a modern iskolában. Osztályfőnöki kézikönyv a minőségbiztosítás jegyében*, Flaccus Kiadó, Budapest, 1999; OLÁH ERZSÉBET – ZSIDI ZOLTÁN: *Mit tehet az osztályfőnök? Mit tehet a szülő? – Konfliktusok és feloldások az iskolában és a családban*, Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft., Debrecen, é. n.; MERVAY MIKLÓS: *A szekták a gyermekvédelem szempontjából*, Jel, Budapest, 2004; VARNAGY

ELEMÉR – VÁRNAGY PÉTER: *A hátrányos helyzet pedagógiája*, Corvinus Kiadó, Budapest, 2003; PÁLVÖLGYI FERENC: *Az erkölcsi nevelés új perspektívái*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; MEZEINÉ ISÉPY MÁRIA (szerk.): *Gyógypedagógiai alapismeretek*, Comenius Bt., Pécs, 1996; VANIER, JEAN: *Emberré lenni*, Vigilia, Budapest, 2002; BALÁZS SÁNDOR – NAGY ANDOR (szerk.): *A romapedagógia elméleti és gyakorlati alapjai. Antológia*, Okker Kiadó, Budapest, 2000; STARUSZNÉ SIMONYI ERZSÉBET (szerk.): *Gyermek- és ifjúságvédelem*, Comenius Bt., Pécs, 1997.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS ETIKÁJA

PTE/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Eladó: Dr. Urbán Szabolcs

A tanegység célja: Áttekinteni és megvitatni a pasztorális tanácsadás területén jelentkező etikai problémákat. Megismertetni a hallgatókat a szociális segítségnyújtás különböző területein általánosan érvényes etikai normákkal, felkészíteni őket arra, hogy felismerjék a különböző segítő helyzetek morális tartalmát és képesek legyenek azok etikai reflexiójára és etikailag tudatos cselekvésre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri és megérti az etikai normákat és azok betartásának jelentőségét.

Képes arra, hogy a tevékenysége során felmerülő etikai dilemmákat árnyaltan mérlegelje és átgondolt döntéseket hozzon.

Kész arra, hogy a megismert és megértett etikai szabályok szerint végezze pasztorális tanácsadási tevékenységét.

Tematika: Az ethosz és éthosz fogalmának jelentése. Etikai érvelésmódok. Csoportnormák, szaketikák és etikai dilemmák, szakmai etikai kódexek. A pasztorális tanácsadás sajátos etikai dilemmái. A pasztorális tanácsadás etikai normái, kódexei. Etikai és szakmai követelmények kapcsolódási pontja. Esetelemzések szakmai és etikai aspektusból.

Követelmény: Dolgozat egy a hallgató által bemutatott etikai dilemmáról a segítő hivatások valamelyikének területéről. A félév végén kollokvium.

Irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; VARGA KATALIN: *Pszichológus etika – 99 dilemma tükrében*, Medicina, Budapest, 2009.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI I–II.

PTSFH1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

PTSFH2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: dr. Hörcsik Edit

A tanegység célja: Mind a négy félévben félig strukturált, ill. strukturált gyakorlatok keretében biztosít lehetőséget a különböző elméleti és gyakorlati ismeretek integrációjára, az önismeret fejlesztésére, hogy a hallgatók minél nagyobb jártasságot sze-

rezzenek a lelkigondozói helyzetekben szükséges reflektív és önreflektív szemléletű munkamód terén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a lelkigondozás határterületeit.

Képes a kliens igényei és saját kompetenciái differenciált reflexiójára. Képes érett etikai készséggel, diszkrécióval és elkötelezett humanitással az önálló, ill. közösségben végzett lelkigondozói szolgálatra.

Tudatosan törekszik minél nagyobb jártasságra szert tenni az empátia, reflektivitás, önreflektivitás, integráló képesség, spontaneitás, kritika adása és fogadása terén.

Tematika: Minden félévben igazodik a terepgyakorlat helyén megjelenő elméleti és gyakorlati kérdésekhez.

Követelmény: A szeminárium keretében előírt feladatok határidőre történő teljesítése. Az ott végzett munka alapján rövid szemináriumi dolgozat elkészítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: Az órákon az elméleti kurzusokon elhangzottak gyakorlati alkalmazása a cél, ezért külön kötelező irodalmat nem igényel a kurzus.

A PASZTORÁLIS TEOLÓGIA ALAPJAI

PTPT/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Nobilis Márió

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, a lelkipásztori tevékenység fő ágainak és módszertani kérdéseinek, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését, fő elméleti és gyakorlati kérdéseit.

Képes tudatosan szembenézni korunk kihívásaival és az azokra adható lelkipásztori válaszokkal.

Felelősen vállalja a lelkipásztorkodásból rá háruló feladatokat.

Tematika: 1. A lelkipásztori teológia meghatározása, története és feladata. 2. A nép-egyház modellje, működése és átalakulása. 3. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban. Az új evangelizáció teológiája és lelkisége. 4. A közösség-egyházról fakadó következtetések a pasztorálisban, a lelkipásztorkodás mint „egyházi cselekvés”. A papság és a világiak szerepe az evangelizációban. 5. A szentségi lelkipásztorkodás alapelvei és fő gyakorlati kérdései. 6. A katekumenátus és a katekumenális lelkipásztorkodás fő elemei. 7. A lelkipásztorkodás az aktuális korkérdésekkel szemben. Sajátos csoportok pasztorációja, ifjúságpasztoráció, családpasztoráció. A teremtés iránti felelősséggel cselekvő egyház. 8. Tervezés és döntéshozatal a krisztusi közösségben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: VI. PÁL: *Evangelii nuntiandi. Az evangélium hirdetése kezdetű apostoli buzdítása a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez az evangelizációról a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2012, (<http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=121>); TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és „új evangelizáció”*, Szent István Társulat, Budapest, 2006.

Ajánlott irodalom: A VILÁGIAK PÁPAI TANÁCSA: *The Evangelisation of Young People Today. What Benedict XVI has to say on the subject*, (<http://www.laici.va/content/dam/laici/documenti/giovani/magistero/magistero-benedetto-xvi-eng.pdf>); II. JÁNOS PÁL: *Christifideles laici apostoli buzdítás a világi hívők egyházban és világban betöltött hivatásáról és küldetéséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 641–718; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipásztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996; TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Teremtésvédelemlről lelkipásztoroknak, közösségeknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

A SEGÍTŐ BESZÉLGETÉS ALAPKÉRDÉSEI

PTSZFAK/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: dr. Hélišz Katalin

A tanegység célja: A segítő beszélgetés sajátosságainak elméleti ismertetése, a hallgatók bevezetése a segítő beszélgetés alapkészségeibe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a segítői kapcsolat és a segítői folyamat lényeges alapelemeit, ismeri és birtokolja a beszélgetésvezetés módszertanát.

Képes az odafigyelő kísérésre, az empátiára alap- és mély szinten, a feltárássra, a tiszteletteljes elfogadásra, az árnyalt önkifejezésre verbális és nem-verbális szinten, valamint az építő jellegű konfrontáció használatára.

Elkötelezett abban, hogy a primér prevenció területén hatékony segítséget nyújtson olyan személyeknek, akik életvezetési, érzelmi vagy kapcsolati válságba kerültek, ön-értékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek.

Tematika: A segítő beszélgetés pszichológiai és teológiai alapjai. A segítő kapcsolat folyamata – kapcsolatfelvétel, bizalmi légkör megteremtése, problémák és célok meghatározása, a befejezés sajátos kérdései. A segítő személye – a segítő személyiségének és spiritualitásának szerepe a segítségben. Segítői attitűdök – személyközpontú segítség. A segítő kapcsolat módszertani kérdései – odafigyelő kísérés versus tanácsadás, a követve vezetés elve, aktív meghallgatás. Segítői készségek és beavatkozások – empátia, feltárás, tisztelet, mély empátia, az itt és most dinamikájának megnevezése, konfrontáció. Együttműködés más segítő szakmákkal, kompetenciahatárok.

Követelmény: A félév során írásos reflexiók a kötelező irodalomról (olvasmányonként 1–2 oldal terjedelemben, a félévi jegy 30%-t képezi). Gyakorlólapok a segítő

beszélgetés alapkészségeiről (a félévi jegy 40%-át képezi). Félév végén kollokvium (a félévi jegy 30%-át képezi).

Kötelező irodalom: BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 103–117; 146–149; 251–279; 422–474; 508–534; CRABB, LAWRENCE: *Mélybenező. Énünk és kapcsolataink gyógyulása*, Harmat, Budapest, 1999; FABER, HEUE – VAN DER SCHOOT, EBEL: *A lelkigondozói beszélgetés lélektana*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 1990, 10–75; (a 2002-ben és 2005-ben megjelent újabb kiadásokban 28–99.); FERRIS, MARGARET: *Együttérés. Lelkigondozói és lelkivezetői alapismeretek keresztény segítők számára*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2004; NOUWEN, HENRI J. M.: *Nyújtssd kezed. A spirituális élet három mozdulata*, Ursus Libris, Budapest, 2007; NOUWEN, HENRI J. M.: *A sebzett gyógyító. Lelkiszolgálat napjaink társadalmában*, Ursus Libris, Budapest, 2006; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Rendszerszemlélet és lelkigondozói gyakorlat*, Kálvin, 1996; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2009; JÁLICS FERENC: *Lelkivezetés az evangéliumban*, Jezsuita könyvek, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya – L'Harmattan, Budapest, 2013; MUSTÓ PÉTER: *Megszereted, ami a tiéd*, Jezsuita könyvek, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya – L'Harmattan, Budapest, 2014; WOLTERSTORFF, NICHOLAS: *Korai sirató. Fiam emlékére*, Harmat, Budapest, 2012; WORTHINGTON, EVERETT L.: *Lelkigondozói ABC*, Harmat, Budapest, 2003.

Ajánlott irodalom: BALRER, STEFAN: A lelkigondozói beszélgetés – gyógyító megszentelő beszélgetés, *Embertárs* 2 (2004/2) 100–105; BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 152–240; 332–421; 474–507; 535–588; BAGDY EMÓKE: Pszichoterápia, tanácsadás, szupervízió, coaching: azonosságok és különbségek, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 53–78; BUDA BÉLA: A lelki segítség alapkérdései, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 11–52; DEBRECENYI KÁROLY ISTVÁN – NEMES ÖDÖN – SZARKA MIKLÓS: Lelkigondozás – Lelkivezetés, *Embertárs* 2 (2004/2) 152–156; EGRI LÁSZLÓ: Szerepek határán, *Embertárs* 2 (2004/2) 171–180; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2002; NEMES ÖDÖN – KÓVÁRI MAGDOLNA: Pasztorális segítőkapcsolat a gyakorlatban, *Embertárs* 4 (2006/1) 41–48; KÓVÁRI MAGDOLNA: Pszichoterápia – lelkigondozás – lelkivezetés – pasztorális tanácsadás, in *A szombat-év / A keresztény segítségnyújtás formái*, Sapientia Füzetek 20., Vigilia, Budapest, 2012, 63–85; MAY, GERALD G.: *Függőség és Kegyelem*, Harmat, Budapest, 2006; PINTÉR GÁBOR: Személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 79–110; STECK, WOLFGANG: A lelkigondozás a hétköznapi világból ered, *Embertárs* 2 (2004/2) 106–110; STENGER, HERMANN: A (lelki)pásztori kompetencia három jellemzője, *Embertárs* 1 (2003/1) 20–25; TOMCSÁNYI TEODÓRA – FODOR LÁSZLÓ: Segítő kapcsolat, segítő szindróma, segítő identitás, in Jelenits István – Tomcsányi Teodóra (szerk.): *Egymás közt – egymásért*, Híd Családsegítő Központ – Szeged-Csanádi Püspökség, Budapest, 1990, 19–45.

A SZEMÉLYISÉG MŰKÖDÉSE

OPSSZMN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A pedagógus önfejlesztő és személyiségfejlesztő munkájának megalapozása a személyiség összetételének és működésének megismertetésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a személyiség működésének jellemzőit.

Képes önmaga és mások felé egyfajta megértő attitűddel fordulni.

Érzékeny és nyitott a másik ember személyiségének, életének és problémáinak megismerésére és megértésére, kész mások elfogadására.

Tematika: 1. A személyiség biológiai és pszichodinamikus megközelítése. 2. A neoanalitikus irányzatok. 3. A kognitív megközelítések. 4. A személyiség öt dimenziója és az ezekhez tartozó kompetenciák (Burke, Miranti). 5. A személyiség szintjei (McAdams). 6. A személyiség által ellátandó életfeladatok (Witmer). 7. Wong modellje. 8. Az én problematikája. Az énkép formálódása, összetétele; az önértékelés. 9. Az érzelmek. 10. A motiváció. 11. Erikson személyiségfejlődési elmélete. 12. A kötődés. 13. Moralitás és lelkiismeret. 14. Az agresszió fogalma, formái, forrásai.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Személyiség és személyiségfejlődés*, jegyzet.

A SZENVEDÉS LELKI ÉS TEOLÓGIAI DIMENZIÓI

PTSZD/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: Megismertetni a szenvedés kérdésének dogmatikai hátterét, a teológiai válaszkísérleteket. Tájékozódást nyújtani a kapcsolódó kérdésekben. Segíteni az egyéni álláspont kialakítását. Tudatosítani a teológiai hagyomány sokszínűségét a kérdést illetően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szenvedés kérdésének dogmatikai hátterét és a szenvedés kérdésre adott teológiai válaszkísérleteket.

Képes a megszerzett ismeretek alapján kritikai kérdések és észrevételek megfogalmazására, az elmélet és gyakorlat közötti feszültségek vagy megfelelések alapján következtetések megfogalmazására.

Elkötelezett a szenvedő személlyel való találkozásban a másik iránti empátiával kísért és a szenvedés kérdések elé állító kihívását vállaló jelenlétre.

Tematika: A szenvedés fajtái és a szenvedés mint egzisztenciális kérdés. A Biblia megközelítései. *Gaudium et Spes* és *Salvifici Doloris*. Aquinói Szent Tamás a rossz sze-

repéről és a gondviselésről. Karl Rahner és Gisbert Greshake megközelítései. Szenvedés és megváltás kapcsolata. Szenvedhet-e Isten? Szeretet és szenvedés kapcsolata. Jézus Krisztus megváltó szenvedése. Az imádság és a vigasztalás szerepe.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: GRESHAKE, GISBERT: *A szeretet ára. Elmékedés a szenvedésről*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 1999; II. JÁNOS PÁL: Salvifici Doloris apostoli levél az emberi szenvedés keresztény értelméről a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz, szerzetescsaládjaihoz és hívőikhez (1984), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 71–302; SZEILER ZSOLT: A gondviselés problémája a *Summa contra gentiles*ben, *Sapientiana* 5 (2012/2) 46–61; RAHNER, KARL: Miért hagyja Isten, hogy szenvedjünk?, *Sapientiana* 6 (2013/1) 70–82.

A SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA ELMÉLETE ÉS ALKALMAZÁSA

MAPSSZP/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a szociálpszichológia tudománya által feltárt legfontosabb törvényszerűségeket és felhívni a figyelmet e törvényszerűségek tanítási-nevelési helyzetekben való megnyilvánulásaira és pedagógiai alkalmazásukra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az emberek társas helyzetekben való viselkedésének törvényszerűségeit.

Képes e törvényszerűségek azonosítására a saját életében és a pedagógiai helyzetekben.

Törekszik arra, hogy ismereteinek birtokában egyre jobban megértse a társas környezetében zajló folyamatokat, és tudását felhasználja pedagógiai munkájában.

Tematika: 1. A személyészlelés törvényszerűségei. 2. Az attribúció törvényszerűségei. 3. Az attitűd fogalma. 4. A személyközi kapcsolatok. 5. Az emberi kommunikáció. 6. Konfliktus és konfliktuskezelő stratégiák. 7. Konfliktusok az iskolában. 8. A csoportok működése. 9. Normaalakulás és konformitás a csoportban. 10. Kooperáció és versengés mint csoportbeli viselkedések. 11. Vezetési stílusok. 12. Csoportközi viszonyok. 13. A társadalmi szerepek. A tanári szerep. 14. A szociometria módszere.

Követelmény: Egy szociometriai vizsgálat elvégzése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Szociálpszichológia*, jegyzet; FORGÁCS JÓZSEF: *A társas érintkezés pszichológiája*, Kairosz, Budapest, 2009;

Ajánlott irodalom: HEWSTONE, MILES – STROEBE, WOLFGANG: *Szociálpszichológia – európai szemszögből*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; SMITH, ELIOT R. – MACKIE, DIANE M.: *Szociálpszichológia*, Osiris, Budapest, 2004.

A TANÁCSADÁS ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA I.

PTSZFTE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a segítés különböző pszichológiai megközelítéseivel, elméleti modelljeivel, a segítő kapcsolat és beavatkozás alapvető dinamikájával, a segítő beavatkozás eszközeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A pasztorális tanácsadó rendelkezik az egyéni lelkigondozói beszélgetéseknek, a pasztorális tanácsadásnak a segítő személyére vonatkozó szakmai feltételeivel.

A beszélgetéseket segítő kapcsolati beszélgetéseknek tekinti, képes felismerni a mentális és lelki terheltségeknek azokat a szintjeit, amelyek kezelése meghaladja segítői kompetenciáját.

A primer prevenció területén hatékony segítséget tud nyújtani olyan személyeknek, akik életvezetési válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek.

Tematika: A segítő beavatkozás elméleti modelljei: bio-pszicho-szociális modell, a tanácsadás szintjei (Wiegersma), a kocka-modell. A változás modelljei. Kognitív megközelítés: szupportív tényezők, hiedelmek és attitűdök, a viselkedés változása. Nemszpecifikus terápiás tényezők (Buda). Személyközpontú megközelítés: terapeuta-változók (Rogers); a növekedés segítése (Jálics).

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Irodalom: KOPP MÁRIA – BERGHAMMER RITA (szerk.): *Orvosi pszichológia*, Medicina, Budapest, 2009, 2. fejezet; RITÓÓK MAGDA: Új tendenciák a pszichológiai tanácsadás fejlődésében, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 221–254; BUDA BÉLA: A lelki segítés alapkérdései, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 11–52; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000 Kiadó, Budapest, 2010, 59–110; JÁLICs FERENC: *Testvéreink hite*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2014.

A VALLÁSI PÁRBESZÉD PEDAGÓGIÁJA

MAPDVP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Lukács László SchP

A tanegység célja: A hallgatók felkészítése arra, hogy szűkebb értelemben tárgyak tanításában, tágabb értelemben a hit átadásának minden színterén tudatosan alkalmazhassák a kommunikatív módszereket. A tanegység elvégzése képessé teszi a hallgatókat arra, hogy toleránsan és a nyitottság szellemében tudjanak dialógust folytatni különböző életállapotú, műveltségi szintű és világnézetű emberekkel az élet alapvető kérdéseiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a dialógus történetét, jelenkori értelmezéseit, teológiai hátterét és jelentőségét az interperszonális kommunikációban.

Képes a hiteles és őszinte párbeszédre az egyházon belül, a többi keresztény egyházzal, a másvallásúakkal és a nem hívőkkel.

Elkötelezett abban, hogy szűkebb és tágabb környezete – felnőttek és diákok egyaránt – folyamatos dialógusban éljen a kiengesztelődés, az egymás kölcsönös megértésére törekvő szellemében.

Tematika: 1. A dialógus filozófiája, irodalmi műfaja. 2. A dialógus teológiája. 3. A dialógus a II. Vatikáni zsinat dokumentumaiban. 4. Az üdvösség párbeszéde Isten és az emberek között. 5. A dialógus az egyházon belül. 6. Az ökumenikus dialógus mai állása és kihívásai. 7. A vallások közti párbeszéd mai formái és lehetőségei. 8. Dialógus és misszió. 9. A dialógus pluralista korunkban. 10. Dialógus és kommunikáció. 11. Kommunikatív teológiák. 12. A kontextualitás a teológiai párbeszédben. 13. A Szentháromság mint a dialógus ősforrása és modellje. 14. A dialógus mint pedagógiai módszer a hitoktatásban.

Követelmény: Az egyes órákon kiosztott szövegek otthoni áttanulmányozása, értékelése szóban és írásban. A félév során egy házi esszé elkészítése kijelölt témában. Az otthoni munka és az órán tanúsított aktivitás alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: VI. PÁL: *Ecclesiam suam c.* enciklikája, in Kránitz Mihály (szerk.): *Az egyház küldött. VI. Pál pápa apostoli műve*, Szent István Társulat, Budapest, 2009, 135–184; A TÖMEGKÖMUNIKÁCIÓ PÁPAI TANÁCSA: *Communio et progressio*, in *Egyházi megnyilatkozások a médiáról*, Magyar Katolikus Püspöki Kar Tömegkommunikációs Irodája – Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, Budapest, 1997, 19–82; LUKÁCS LÁSZLÓ: *A Szentháromság mint a kommunikáció ősforrása*, in Béres Tamás – Kodácsy-Simon Eszter – Orosz Gábor Viktor (szerk.): *Krisztusra tekintve hittel és reménnyel*, Luther, Budapest, 2008, 231–246; LUKÁCS LÁSZLÓ: *Párbeszéd vagy misszió?*, in Patsch Ferenc (szerk.): *Misszió, globalizáció, etika. Matteo Ricci szellemi öröksége*, L'Harmattan – Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 2011, 211–234; KASPER, WALTER: *Egy új korszak küszöbén – a vallások közötti párbeszéd*, in uő: *A hit szíverése. Egy életút tapasztalatai*, Vigilia, Budapest, 2009, 285–293.

ALAPVETŐ ETIKA

ETA/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A személyes méltóság és a közjó fényében az emberi alapértékek megvilágítása. Az etikai alapfogalmak, szisztémák és érvelésmód megismerése. A legfontosabb filozófiai, teológiai források és a humántudományok vonatkozó eredményeinek értelmezése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az etikai alapfogalmakat, szisztémákat és a humántudományok vonatkozó eredményeit.

Képes az elméleti tudást és a gyakorlati életvezetést összehangolni.

Elkötelezett a jó értéke és az erkölcsan oktatása mellett, a tudáson túl személyes életvitelével is.

Tematika: 1. Az etika tudományos fogalmai, metodikája, felosztása. 2. A személyes méltóság fogalma a történelemben. Az emberi alapértékek és alapjogok nemzetközi megfogalmazásai. 3. Az Ószövetség és az Újszövetség éthoszának összevetése a természetes erkölcsi törvény teóriájával. 3. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. Az alapdöntés/egyes döntések stratégiai meghozatala és az abban való kitartás gyakorlati lépései. 4. A lelkiismeret méltósága, nevelése és a döntést segítő erkölcsi szisztémák mint a döntések feltételei. 5. A bűn lejtője, a bűnök osztályozása és az erkölcsi feltámadás.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Alapvető etika*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Herder, Budapest, 1994, 252–295.

Ajánlott irodalom: BERAN FERENC (szerk.): *Emberismeret és etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; WEBER, HELMUT: *Általános erkölcs-teológia. Hívás és válasz*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: *Veritatis splendor. Enciklika az egyház erkölcstanának néhány alapvető kérdéséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; HÁRSING LÁSZLÓ: *Bevezetés az etikába*, Bíbor, Miskolc, 1999; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

ALAPVETŐ ETIKA I.

EAE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A személyes méltóság és a közjó fényében az emberi alapértékek megvilágítása. Az etikai alapfogalmak, szisztémák és érvelésmód megismerése. A legfontosabb filozófiai, teológiai források és a humántudományok vonatkozó eredményeinek értelmezése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az etikai alapfogalmakat, szisztémákat és a humántudományok vonatkozó eredményeit.

Képes az elméleti tudást és a gyakorlati életvezetést összehangolni.

Elkötelezett a jó értéke és az erkölcstan oktatása mellett, a tudáson túl személyes életvitelével is.

Tematika: 1. Az etika tudományos fogalmai, metodikája, felosztása. 2. Az etika interdiszciplináris jellege: szerves kapcsolata a teológiával, a filozófiával és a humántudományokkal. 3. Elkötelezettség és hivatástudat: az etika oktatója. 4. A személyes méltóság fogalma a történelemben. 5. Az emberi alapértékek és alapjogok nemzetközi megfogalmazásai. A magyar Alaptörvény. 6. Az antropológiai alapfogalmak etikai vonatkozásai (test, kapcsolatok, idő). 7. A természetes erkölcsi törvény elméletének története és mai értelmezése. 8. Az Ószövetség éthosza (Törvény, Dekalógus,

próféták, bölcsességi irodalom). 9. Az Újszövetség éthosza (a hegyi beszéd, evangéliumi etika, Szent Pál etikája). 10. Válogatott bibliai történetek etikája.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Alapvető etika*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Herder, Budapest, 1994, 252–295.

Ajánlott irodalom: BERAN FERENC (szerk.): *Emberismeret és etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; WEBER, HELMUT: *Általános erkölcssteológia. Hívás és válasz*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresz-tény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: *Veritatis splendor. En-ciklika az egyház erkölcsstanának néhány alapvető kérdéséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; HÁRSING LÁSZLÓ: *Bevezetés az etikába*, Bíbor, Miskolc, 1999; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

ALAPVETŐ ETIKA II.

EAE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A személyes méltóság és a közjó fényében az emberi alapérté-kek megvilágítása. Az etikai alapfogalmak, szisztémák és érvelésmód megismerése. A legfontosabb filozófiai, teológiai források és a humántudományok vonatkozó ered-ményeinek értelmezése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az etikai alapfogalmakat, szisztémákat és a humántudományok vonatkozó eredményeit.

Képes az elméleti tudást és a gyakorlati életvezetést összehangolni.

Elkötelezett a jó értéke és az erkölcsstan oktatása mellett, a tudáson túl személyes életvitelével is.

Tematika: 1. A szabadság filozófiai értelmezése. 2. A transzcendentális és kategoriá-lis szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. 3. A szabadság mint feladat (deter-minizmus és liberalizmus között). 4. Alapdöntés – egyes döntés. A döntések stratégiai meghozatala, az azokban való kitartás. 5. A nehéz döntést segítő erkölcsi szisztémák. 6. Etikai érvelésmódok. 7. Az erények története és jellemalakító hatása. 8. A lelkiismeret filozófiai és teológiai fogalma. 9. A lelkiismeret méltósága, nevelése és tévedései. 10. A bűn értelmezése, lejtője és fajtái.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Alapvető etika*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Herder, Budapest, 1994, 296–357.

Ajánlott irodalom: BERAN FERENC (szerk.): *Emberismeret és etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; WEBER, HELMUT: *Általános erkölcssteológia. Hívás és válasz*, Szent Ist-ván Társulat, Budapest, 2001; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*,

Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: Veritatis splendor. Enciklika az egyház erkölcstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; HÁRSING LÁSZLÓ: *Bevezetés az etikába*, Bíbor, Miskolc, 1999; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

ALAPVETŐ ETIKA SZEMINÁRIUM

EAESZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: A legfontosabb etikai témakörökkel kapcsolatos kérdések erkölcsileg érett megválaszolása. Ehhez áttekintjük a mindennapi életben és az oktatás során előkerülő erkölcsi problémákat és azokat az erények és a személyes / közösségi élet szempontjából értelmezzük.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a legfontosabb erkölcsi problémákat és témákat, az azokkal kapcsolatos legfontosabb kérdéseket és válaszokat.

Képes egy szabadon választott témáról vetítéssel kísért előadást tartani, valamint egyes témákban véleményt alkotni.

Elkötelezett az etikai kérdések igényes megválaszolásában, így önmaga is tud fejlődni és másokat is tud fejleszteni.

Tematika: Az egyes etikai témák egyéni, majd közös feldolgozása.

Követelmény: Egyéni előadások az etika egyes témáiról, kötelezően pps-vetítéssel, illetve az egyes témák megvitatásában való aktív részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MÁCZ ISTVÁN: *Kísértés a jóra – Az etika hősei és értékei*, Szent István Társulat, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom: BERAN FERENC (SZERK.): *Emberismeret és etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; SENECA, LUCIUS ANNAEUS: *Erkölcsi levelek*, Kossuth Kiadó, Budapest, 2001; SCHWEITZER, ALBERT: *Az élet tisztelete. Életrajz, prédikációk, filozófiai írások, levelek Lambarénéből*, Ursus Libris, Budapest, 2006.

AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA II.

KGETT2 – ESTI, I. FÉLÉV, 6 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a Katolikus Egyház szociális tanításának forrásait: a pápai enciklikákat, azok megírásának szükségességét és körülményeit, illetve a bennük kifejtett katolikus társadalmi tanítást.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az Egyház társadalmi tanításának forrásait, a pápai enciklikákat és bennük az adott kor legfontosabb társadalmi kérdéseire adott hivatalos katolikus válaszokat és állásfoglalásokat.

Képes felismerni a különböző társadalmi kérdések, valamint a velük kapcsolatos katolikus tanítás összefüggéseit, a társadalmi szociális viszonyok katolikus értékelésének jogosultságát és fontosságát az Egyház tanításában és a társadalmak politikai és gazdasági életében.

Elkötelezett abban, hogy az Egyház társadalmi tanítását megismerve és azt magáévá téve állást foglaljon a jelenleg égető szociális kérdésekben a hivatalos egyházi tanítás útmutatása szerint.

Tematika: 1. XIII. Leó pápa *Rerum novarum* kezdetű enciklikája. 2. XI. Pius pápa *Quadragesimo anno* kezdetű enciklikája. 3. XXIII. János pápa *Pacem in terris* kezdetű enciklikája. 4. A II. Vatikáni zsinat *Gaudium et spes* kezdetű lelképásztori konstitúciója. 5. VI. Pál pápa *Populorum progressio* kezdetű enciklikája. 6. II. János Pál pápa *Sollicitudo rei socialis* kezdetű enciklikája. 7. II. János Pál pápa *Centesimus annus* kezdetű enciklikája. 8. XVI. Benedek pápa *Caritas in veritate* kezdetű enciklikája.

Követelmény: A félév közben egy szociális enciklika elolvasása és elemzése. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: Az IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ANZENBACHER, ARNO: *Keresztény társadalometika*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; TOMKA MIKLÓS – GOJÁK JÁNOS (szerk.): *Az egyház társadalmi tanítása. Dokumentumok*, Szent István Társulat, Budapest, 1993, ill. 2003; XVI. BENEDEK: *Caritas in veritate, enciklika az ember teljes értékű fejlődéséről a szeretetben és az igazságban*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: ARISZTOTELÉSZ: *Politika*, Gondolat, Budapest, 1984, 1994; ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; HÖFFNER, JOSEPH: *Keresztény társadalmi tanítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Új Ember – Márton Áron Kiadó, Budapest, 2005; MUZSLAY ISTVÁN: *Az egyház szociális tanítása*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997; RAWLS, JOHN: *Az igazságosság elmélete*, Osiris, Budapest, 1997.

AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA III.

KGTT3 – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Baritz Laura OP

Előfeltétel: Az Egyház társadalmi tanítása alapjainak, pápai enciklikáinak (Az Egyház társadalmi tanítása I-II.) ismerete.

A tanegység célja: Az Egyház társadalmi tanításának kiterjesztése a XX-XXI. századra, mai szerzők, e téren gondolkodók munkáinak, elméleteinek megismerése, elsősorban a gazdaságra vonatkoztatva. Közgazdaságtan és teológia, etika összekapcsolásának elméleti alapjai az Egyház társadalmi tanításának alapján. A klasszikus tanítás alkalmazása a mai gazdasági élet területén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az Egyház társadalmi tanítását

Képes felismerni téziseit meglévő mai munkákban és alkalmazni a tanítást saját kompetenciáján belül.

Elkötelezett az Egyház társadalmi tanítása szerint végezni munkáját, s hirdetni azt.

Tematika: 1. Az Egyház társadalmi tanításának relevanciája a mai korban. 2. Az Egyház társadalmi tanításának megnyilvánulási formái ma. 3. Főbb szakirodalmi művek és szerzők az Egyház társadalmi tanításának terén. 4. Gazdaság és Egyház társadalmi tanításának kapcsolata ma. 5. Az Alford, Helen J. – Naughton, Michael J.: *Menedzsment, ha számít a hit* c. könyv elemzése. 6–9. Tömbösített előadás: Helen J. Alford OP: Társadalmi igazságosság, gazdasági igazságosság, az Egyház társadalmi tanításának alapján. Az Egyház társadalmi tanításának perspektívái. 10–13. Tömbösített előadás: Luigino Bruni: A boldogság közgazdaságtana. Civil gazdaság, a Közösségi Gazdaság vállalatainak példája. 14. Összefoglaló óra.

Követelmény: A félév során kiselőadások. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: MICHAEL NAUGHTON, KENNETH GOODPASTER, ED FREEMAN, CHARLES PARK, ALBINO BARRERA, STEWEN CORTRIGHT, JOHN KAVANAUGH, JEFFREY CORNWALL, stb. írásai konferencia kiadványokban, ill. a *Journal of Business Ethics*, valamint egyéb szaklapok oldalain; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Új Ember – Márton Áron Kiadó, Budapest, 2005; KINDLER JÓZSEF írásai; KINDLER JÓZSEF – ZSOLNAI LÁSZLÓ (szerk.): *Etika a gazdaságban*, Keraban Könyvkiadó, Budapest, 1993.

AZ ETIKAI GONDOLKODÁS FEJLŐDÉSE

ETEG/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: Megvizsgálni az etikai tudat fejlődését, megismertetni a fontosabb etikai gondolkodókkal és irányzatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az etikai gondolkodás története főbb képviselőinek nézetét, egy-egy korszak etikai gondolkodását alakító tényezőket.

Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak a kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra.

Törekszik filozófia tudásának önálló továbbfejlesztésére és az önreflexióra.

Tematika: 1. Etika elméletben és gyakorlatban. 2. A szofisták, Szókratész és Plátón. 3. Arisztotelész. 4. Ókori és modern etika. 5. Szent Ágostontól Lutherig. 6. Abszolútizmus és liberalizmus. 7. Modern társadalomkritika. 8. Hume. 9. Utilitarizmus. 10. Immanuel Kant. 11. Etikai kijelentések.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; ROHLS, JAN: *Geschichte der Ethik*, Mohr, Tübingen, 1999; SPAEMANN, ROBERT –SCHWEIDLER, WALTER (Hg.): *Ethik. Lehr- und Lesebuch. Texte – Fragen – Antworten*, Klett-Cotta, Stuttgart, 2007; MACINTYRE, ALASDAIR: *A Short History of Ethics*, Macmillan, New York, 1998.

AZ OKTATÁS AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

MAOAK/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bolberitz-Ködmön Ágota

A tanegység célja: Bővíteni a bevezetett etikaoktatással kapcsolatos ismereteket, tapasztalatokat, különös tekintettel a vallások és etikájuk megjelenésére a tanítás és nevelés területén, különböző (etika)tankönyvekben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a vallástudományok csoportjait, a vallások és etikájuk alapvető jellemzőit.

Képes megszerzett ismeretei alapján megalapozott érveléssel párbeszédet folytatni.

Keresi mások megértésének módját, elkötelezetten törekszik tudatosan segíteni a közös gondolkodást.

Tematika: 1. Tapasztalatok megvitatása. 2. A vallások világa, felosztása, vallástudományok csoportjai. 3. Homo religiosus – homo neglegens. 4. Az ember és a szent, jó és rossz tudása. 5. Vallás és erkölcs. 6. A meghalás és halhatatlanság, az idők vége, a tettek értéke. 7–8. A görög-latin klasszikus kultúra értékei és a humanizmus, a morál vége és az etika visszatérése?

Követelmény: Aktív órai részvétel, beadandó dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KENDEFFY GÁBOR – KOPECZKY RITA (szerk.): *Vallásfogalmak sokfélesége*, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan, Budapest, 2012; CUPITT, DON: *Eltűnt istenek nyomában. A vallásosság jövője*, Kulturtrade, Budapest, 1997; CARRIÈRE, JEAN-CLAUDE et al.: *Beszélgetések az idők végezetéről*, Európa, Budapest, 1999; GIUSSANI, LUIGI: *A modern ember vallási tudata – A keresztény tapasztalat útján*, XX. századi keresztény gondolkodók 4., Vigilia, Budapest, 1994.

Ajánlott irodalom: ELIADE, MIRCEA: *Vallási hiedelmek és eszmék története*, 1–3. kötet, Osiris, Budapest, 1994–1996; SANTILLANA, GIORGIO DE – DECHEND, HERTHA VON: *Hamlet malma. Értekezés a mítoszokról és az idő szerkezetéről*, Pontifex, Debrecen, 1995.

BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA

BABHGYN, MTBHGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: A kateketika és a pedagógia alapfogalmainak, a katekézis szervezett formáinak, a katekéta feladatainak és különböző helyszíneinek megismerése, ami segítheti a hallgató pályaválasztásának tudatosabb megalapozását.

Képes a katekézis szintjeinek megkülönböztetésére, lehetőségeinek felmérésére.

Elkötelezett abban, hogy elképzeléseit az egyház tanításával összhangba hozza.

Tematika: 1. A katekézis. 2. A katekézis megnyilvánulási formái. 3. A katekézis helyszínei: plébánia. 4. A katekézis helyszínei: állami iskola. 5. A katekézis helyszínei: katolikus iskola. 6. Mit érdemes megfigyelni az óralátogatásokon? 7. A katekézis szintjei. 8. A katekézis fő feladatai. 9. A hittanóra felépítése. 10. Különböző módszerek. 11. A katekézis eszközei. 12. Motiválás és fegyelmezés. 13. Eredményesség. 14. Konzultációs lehetőség(ek).

Követelmény: A félév során egy összehasonlító elemzés készítése a különböző helyszíneken folyó katekéziszről és egy mikrotanítási vázlat összeállítása. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház katekizmusának kompendiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA I.

BABHGY1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: A katekézis szervezett formáinak és helyszíneinek megismerése, ami segítheti a hallgató pályaválasztásának tudatosabb megalapozását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szervezett formában történő katekézis helyszíneit és az egyház katekétával kapcsolatos elvárásait.

Képes a szervezett katekézis különböző formáinak megkülönböztetésére, lehetőségeinek felmérésére, azok összehasonlítására.

Elkötelezett abban, hogy elképzeléseit az egyház tanításával összhangba hozza.

Tematika: A katekézis. A katekézis megnyilvánulási formái. A katekézis helyszínei: plébánia, állami iskola, katolikus iskola. Mit érdemes megfigyelni az óralátogatások során?

Követelmény: A félév során összehasonlító elemzés készítése a különböző helyszíneken folyó katekéziszről. A félév végén aláírás.

Irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat,

Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház katekizmusának kompendiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA II.

BABHGY2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a kateketikai gyakorlatba I. (BABHGY1/E)

A tanegység célja: A kateketika és a pedagógia alapfogalmainak és a katekétai feladatainak megismerése, ami segítheti a hallgató pályaválasztásának tudatosabb megalapozását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katekézis fő feladatait, szintjeit, módszereit, eszközeit és az egyház katekétával kapcsolatos elvárásait.

Képes a katekézis szintjeinek megkülönböztetésére, lehetőségeinek felmérésére, a megfelelő módszerek és eszközök meghatározására.

Elkötelezett abban, hogy elképzeléseit az egyház tanításával összhangba hozza.

Tematika: A katekézis szintjei. A katekézis fő feladatai. A hittanóra felépítése. Alkalmazott módszerek. A katekézis eszközei. Motiválás és fegyelmzés. Eredményesség. Konzultációs lehetőségek.

Követelmény: A félév során egy mikrotanítási vázlat. A félév végén aláírás.

Irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház katekizmusának kompendiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA

BABKPGYN, – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Nobilis Mária

A tanegység célja: Az ifjúság lelkipásztori szolgálatának megismerése, bevezetés a közösségek életének kíséréséhez, a táborszervezéshez és lelkigyakorlatok, ifjúsági rendezvények szervezéséhez. Felkészülés egy konkrét nyári ifjúsági szolgálatra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyház ifjúságpasztorációs „stratégiáját”.

Képes tábor, lelkigyakorlat, rendezvények stb. szervezésére.

Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításában és az ifjúság lelkipásztori szolgálatában.

Tematika: 1. Az ifjúságpasztoráció az egyházi dokumentumok tükrében. 2–3. Ifjúsági közösségszervezés, közösségtípusok, közösségmodellek. 4. Az ifjúsági világtalálkozók, pasztorális értelmezésük és jelentőségük. 5. A lelki irodalom, valamint a modern kommunikációs eszközök szerepe a fiatalok életében és használatuk a lelkipásztorkodásban. 6. Egyéni lelkivezetés, tanácsadás, kapcsolattartás az ifjúságpasztorációban. 7–8. Tábor szervezés, ifjúsági lelkigyakorlat-vezetés.

Követelmény: Részvétel az interaktív felkészülésben a kurzus során. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: A VILÁGIAK PÁPAI TANÁCSA: *The Evangelisation of Young People Today. What Benedict XVI has to say on the subject*, www.laici.va (a weboldalon minden világnyelven olvasható; magyar fordítás kéziratban).

Ajánlott irodalom: A TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ PÁPAI TANÁCSA: *Az egyház és az internet* (2002. február 22.), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=131>; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A fiatalok világa*, k. n., Róma, 1985; *Táborszervezés és táborvezetés. Jegyzet az Országos Katolikus Ifjúsági Vezetőképző hallgatói számára*, k. n., Budapest, 2000; AERENS, LUC: *100 eljárás mód a keresztény csoportmunkához*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1989; HERVAY F. LEVENTE: *Cserkészek Táborozási Könyve*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997.

BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA

BABKPGYE – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: Az ifjúság lelkipásztori szolgálatának megismerése, bevezetés a közösségek életének kíséréséhez, tábor szervezéshez és más ifjúsági rendezvények szervezéséhez. Felkészülés egy konkrét nyári ifjúsági szolgálatra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyház ifjúságpasztorációs „stratégiáját”.

Képes ifjúsági tábor, lelkigyakorlat, egyéb rendezvények szervezésére.

Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításában és az ifjúság lelkipásztori szolgálatában.

Tematika: 1. Az ifjúságpasztoráció az egyházi dokumentumok tükrében. 2. Ifjúsági közösségszervezés, közösségtípusok, közösségmodellek. 3. Az ifjúsági világtalálkozók, pasztorális értelmezésük és jelentőségük. 4. Lelki irodalom, valamint a modern kommunikációs eszközök szerepe a fiatalok életében és használatuk a lelkipásztorkodásban. 5. Egyéni lelkivezetés, tanácsadás, kapcsolattartás az ifjúságpasztorációban. 6–7. Tábor szervezés, ifjúsági lelkigyakorlat-vezetés.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: A VILÁGIAK PÁPAI TANÁCSA: *The Evangelisation of Young People Today. What Benedict XVI has to say on the subject*, <http://www.laici.va/content/dam/>

laici/documenti/giovani/magistero/magistero-benedetto-xvi-eng.pdf (a weboldalon minden világnyelven olvasható; magyar fordítás kéziratban).

Ajánlott irodalom: A TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ PÁPAI TANÁCSA: *Az egyház és az internet* (2002. február 22.), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=131>; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A fiatalok világa*, k. n., Róma, 1985; AERENS, LUC: *100 eljárás mód a keresztény csoportmunkához*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1989; HERVAY F. LEVENTE: *Cserkészek Táborozási Könyve*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997.

BEVEZETÉS A PEDAGÓGIÁBA

OPDBPN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A pedagóguspálya, a tanári tevékenység összetevőinek, sajátosságainak körvonalazása, a pályaszocializáció megalapozása. Bevezetés a tanítás, nevelés tudományos alapjainak megismerésébe, a neveléstudomány világába. A pedagógia világához kapcsolódó alapismeretek nyújtása, kérdések és problémák megbeszélése, elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a pedagógiai alapfogalmakat, képes a szakkifejezések pontos, következetes használatára.

Képes az önművelésre, az önálló szakmai fejlődésre, munkájának folyamatos reflektív értékelésre. Képes az ismeretszerzés különféle módszereinek alkalmazása során nyert saját élményeinek pedagógiai szempontú elemzésére. Képes az iskolát és a tanár szerepét, tevékenységét a hitoktatás sajátosságaival összefüggésben értelmezni.

A szakirodalom, valamint saját és társai tapasztalatainak felhasználásával törekszik saját személyiségének megismerésére, folyamatos fejlesztésére.

Tematika: Pedagógia és neveléstudomány. Az oktatás, nevelés, szocializáció értelmezése, szinterei, szereplői. A hitoktatói hivatás sajátosságai. A hitoktató személyisége: tudás, értékek, készségek. A hitoktatás szerepe a nevelés komplex folyamatában.

A kurzus során változatos módszereket alkalmazunk (fogalomtérkép, kvalitatív szövegelemzés, egyéni életrésztörténetek, narratívák feldolgozása, megfigyelés, szituációs játék, helyzetgyakorlat).

A témák feldolgozása több forrás alapján történik: felhasználjuk az oktató által nyújtott és a szakirodalomban található ismereteket, valamint azokat az élményeket és tapasztalatokat, amelyeket a hallgatók korábbról hoznak, illetve amelyeket a kurzus keretében végzett feladatok során szereznek.

Követelmény: Az órákon való aktív részvétel mellett szükséges a tanórán kívüli feladatok elvégzése is, ezekről egyéni portfólió készítése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: *Etikai kódex a Magyar Katolikus Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára*, http://www.kpszt.hu/etikai_kodex; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996; FALUS IVÁN: A pedagógus, in Falus Iván (szerk.): *Didakti-*

ka. *Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010, 80–101; GOMBOCZ ORSOLYA: Pályakezdő pedagógusok problémái az ezredfordulón, in Bábosik István (szerk.): *Pedagógia és személyiségfejlesztés*, Okker Kiadó, Budapest, 2007, 453–462; KÖCSÉNÉ SZABÓ ILDIKÓ: Milyen tanár leszek? Hallgatók vallanak magukról, a tanári hivatásról, in Falus Iván (szerk.): *A tanárrá válás folyamata*, Gondolat, Budapest, 2007, 121–155; TORGYIK JUDIT: A tanári szerep dimenziói, in Bábosik István – Torgyik Judit (szerk.): *Pedagógusmesterség az Európai Unióban*, Eötvös Kiadó, Budapest, 2007, 87–103.

BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE: BEVEZETÉS, TÓRA

MTOB1N, BAOB1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HOB1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: A kurzus bemutatja az Ószövetség korának történelmi, kulturális és vallási viszonyait, tárgyalja az ószövetségi kánonok kialakulását, ismerteti a Tóra és a történeti könyvek irodalomtörténetével és teológiai gondolataival kapcsolatos legfontosabb ismereteket (szerzőség, szerkezet, szerkesztéstörténet, keletkezés helye és ideje, kortörténeti kérdések, kutatástörténet fontosabb álláspontjai).

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael eszmetörténetében.

Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket.

Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése irányában, és szintetizálási igénye van a spirituális és kritikai bibliaolvasás szempontjai között.

Tematika: 1. Általános bevezetés: Héber Biblia/ Ószövetség könyvei, felosztása, kánonja, szövegtörténete. 2. A Pentateukhosz irodalmi vizsgálata és kutatástörténete. 3. A Tóra egyes könyveinek áttekintése. 4. A Pentateukhosz teológiája és hatástörténete a korai zsidóságban. 5. Forrásaink Izrael történetéhez és a velük kapcsolatos problémák. 6. Izrael történetének áttekintése a Bibliában (letelepedés; királyság előtti időszak; az egyesült és a szétvált királyság, az asszír, babiloni és perzsa időszak; helénizmus kora). 7. A történeti könyvek a Héber Bibliában.

Követelmény: A tárgyalt ószövetségi könyvek szövegismerete. A félév során két zárthelyi dolgozat és szövegismereti tesztek megírása. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: RÓZSA HUBA: *Az Ószövetség keletkezése. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2002; RÓZSA HUBA: *Az Ószövetség keletkezése. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2002, 445–478; XERAVITS GÉZA: *A deuterokanonikus könyvek. Bevezetés keletkezés- és irodalomtörténetükbe*, PRITA – L'Harmattan, Pápa – Budapest, 2008, 65–89; valamint az ószövetségi Szentírás történelmi, elbeszélői könyveinek (1–5Móz, Józsa, Bír, 1–2Sám, 1–2Kir, Ezd, Neh, 1–2Krón, 1–2Makk) szövegismerete.

Ajánlott irodalom: További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE: PRÓFÉTÁK, ÍRÁSOK

MTOB2N, BAOB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HOB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Bemutatni az Ószövetség „Későbbi próféták” és „Többi írások” korpuszaiba tartozó könyvek keletkezés- és irodalomtörténeti problematikáját, valamint alapvető teológiai témáikat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael eszmetörténetében.

Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket.

Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése iránt, és szintézisre törekszik a spirituális és kritikai bibliaolvasás szempontjai tekintetében.

Tematika: 1. Általános bevezetés a prófétasághoz. 2–3. A fogság előtti prófétaság. 4-5. A babiloni fogság prófétái. 6. A perzsa kor prófétái irodalma. 7. Zsoltárok könyve. 8. Dániel könyve. 9. A héber Biblia egyéb írásai. 10–11. Deuterokanonikus könyvek.

Követelmény: A tárgyalat ószövetségi könyvek szövegismerete. A félév során két zárthelyi dolgozat és szövegismereti tesztek. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: RÓZSA HUBA: *Az Ószövetség keletkezése. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2002; XERAVITS GÉZA: *Deuterokanonikus könyvek. Bevezetés keletkezés- és irodalomtörténetükbe*, PRITA – L'Harmattan, Pápa – Budapest, 2008; *Az Ószövetség tárgyalat könyvei* (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: SOGGIN, J. ALBERTO: *Bevezetés az Ószövetségbe*, Kálvin, Budapest, 1999; PECSUK OTTÓ (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*, Kálvin, Budapest, 2008.

BEVEZETÉS AZ ÚJKORI ERKÖLCSFILOZÓFIÁBA

EBUEFN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: Az újkor erkölcsfilozófiai kérdéseinek vizsgálata.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A hallgató önálló, kritikai és kreatív gondolkodásának fejlesztése.

Tematika: Az újkori erkölcsfilozófia főbb képviselőivel való megismerkedés Hume, Leibniz, Kant, Hegel munkásságán keresztül.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Irodalom: RAWLS, JOHN: *Lectures on the history of moral philosophy*, Harvard University Press, Cambridge, 2000; MACINTYRE, ALASDAIR: *Az etika rövid története*, Typotex, Budapest, 2012.

BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE: EVANGÉLIUMOK

HUB1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: Az Újszövetség korának történelmi, kulturális és vallási viszonyainak, az újszövetségi kánon kialakulásának bemutatása, valamint az evangéliumok és az Apostolok cselekedetei forrásainak, műfajainak és a könyvek létrejötté körülményeinek megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyes könyvek történelmi háttérét, forrásait, a szerzőre, a címzettekre és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket.

Képes a történelmi háttérre, zsidó hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére.

Elkötelezetten törekszik az evangéliumok üzenetének egyre mélyebb megismerésére és megértésére.

Tematika: I. Általános bevezetés: Az Újszövetség nyelve, történelmi, irodalmi és vallási környezete. II. Speciális bevezetés: A szinoptikus kérdés és a szinoptikus evangéliumok: Máté, Márk és Lukács evangéliuma. János evangéliuma. Az Apostolok cselekedetei.

Követelmény: A félév során két zárthelyi dolgozat és a szentírási könyvekkel foglalkozó alkalmakon a szövegismereti dolgozatok megírása. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: KOC SIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2010; Márk, Máté, Lukács és János evangéliuma, valamint az Apostolok cselekedetei (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE: APOSTOLI LEVELEK

HUB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Az újszövetségi levélirodalom és a Jelenések könyve általános jellemzőinek vázolója, Pál személyének, gondolkodásának, apostoli működésének bemutatása a rendelkezésre álló adatok kritikai értékelése alapján, valamint az apostoli levelek és a Jelenések könyve forrásainak, műfajainak és létrejöttük körülményeinek megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyes könyvek történelmi háttérét, forrásait, a szerzőre, a címzettekre és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket.

Képes a történelmi háttérre, zsidó és hellenisztikus hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére.

Elkötelezetten törekszik az apostoli levelek üzenetének mélyebb megértésére és az apostoli buzdítást követő, a Jelenések könyve által megjelenített reményt tanúsító életre.

Tematika: 1. A *Corpus paulinum* – a páli levelek hitelességének kérdése; az apostoli levél műfaji jellemzői. 2. Pál apostol személye és működése. 3. Pál és a tesszalóniki egyház. 4–5. A korintusi levelezés. 6. A galatákhöz írt levél. 7. Pál és a filippi egyház. 8. Levél Filemonnak. 8–9. Pál neve alatt megjelent levelek. 10. Pasztorális levelek. 11. Katolikus levelek. 12. A Zsidókhöz írt levél. 13. Az apokaliptika jellemzői és a Jelenések könyve.

Követelmény: A tárgyalt újszövetségi könyvek szövegismerete. A félév során két zárthelyi dolgozat és szövegismereti tesztek. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: KOC SIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2011; *Az Újszövetség tárgyalt iratai* (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: AHARONI, YOHANAN – AVI-YONAH, MICHAEL (szerk.): *Bibliai Atlasz*, Szent Pál Akadémia, Budapest, 1999; *Bibliai atlasz: kortörténeti bevezetéssel*, Református Sajtóosztály, Budapest, é. n.; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Szent Pál és a pogány irodalom. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia – Szeged, 2009. szeptember 24–26.*, JATEPress, Szeged, 2010; BROWN, RAYMOND E. et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; FITZMYER, JOSEPH A.: Pál, in Raymond E. Brown et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Bibliikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 473–485; LÉON-DUFOUR, XAVIER: *Az Újszövetség értelmező kéziszótára*, Új Ember, Budapest, 2008.

BIBLIAI ÉS SZISZTEMATIKUS TEOLÓGIAI ANTROPOLÓGIA I–II.

PTSZFTA1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

PTSZFTA2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta Mária CB

A tanegység célja: A hallgatók a képzés kezdetén kapjanak áttekinthető, holisztikus képet az emberről, testi-lelki mivoltáról, teremtett, bűnös és megváltott állapotában, hiszen a pasztorális tanácsadó tevékenysége alapvetően az emberre irányul.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a keresztény emberképet, az ember eszkatologikus hivatását, földi sorsának alakulását a bűn és kegyelem feszültségében.

Képes az emberről szerzett teológiai ismereteit helyesen alkalmazni a konkrét személyekkel való találkozásban, pasztorális tevékenységét képes összehangolni a pszichológia terápiás tevékenységével.

Elkötelezetten törekszik a reá bízottak test-lelki egészségének segítségére, evilági boldogulásuk és túlvilági üdvösségük szolgálatára.

Tematika az I. félévben: A biblikus emberkép alapjainak elsajátítása: az ember teremtése Isten képére és hasonlatosságára; az ember királyi méltósága; a bűn által megsebzett ember; az ember ószövetségi és újszövetségi képe (test, lélek). Szenvedés, betegség problémája.

Tematika a II. félévben: Szisztematikus antropológia elemeinek megismerése 1. Az ember pszichikai képességei: értelem, akarat, érzelem. 2. Az ember fundamentális dimenziói: az ember testi, történeti és kapcsolati mivolta; az ember, mint személy; halál és halhatatlanság.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga az órai jegyzet alapján.

Ajánlott irodalom: Néhány, a konzultációkon jelzett szócikk, melyeknek forrása: LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Biblikus Teológiai Szótár*, Szent IstvánTársulat, Budapest, 2009.

BIBLIAI ETIKA

EBTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Az Ó- és Újszövetség erkölcsi útmutatásának, etikai szemléletének megvilágítása. Egyrészt az ószövetségi etika háttérének, szövetségi gondolkodáshoz és JHWH-tisztelethez kötött jellegének bemutatása, a Dekalógus és néhány etikai kérdés elemzése. Másrészt az újszövetségi etika Jézus-központúságának, a jézusi etika különböző közösségekben megszületett evangéliumi kifejezésének megismertetése, a levélirodalom és a Jelenések könyve etikájának körvonalazása, néhány konkrét kérdés újszövetségi megvilágítása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az Ó- és Újszövetség etikai szemléletét alakító tényezőket, az ó-, illetve az újszövetségi etika alapvető jellemzőit.

Képes a történelmi háttérre, zsidó és keresztény hagyományra vonatkozó ismeretei alapján egyes erkölcsi kérdésekben a mérlegelendő szempontok felsorakoztatására, állásfoglalásra, és megfelelő érvekkel álláspontja alátámasztására.

Elkötelezetten törekszik hiteles életvitelre méltósága és felelőssége tudatában.

Tematika: 1. Az ószövetségi etika gyökerei. A szövetség és JHWH-tisztelet etikája. 2. Apodiktikus és kazuisztikus törvények. Tóra és Dekalógus. 3. A Dekalógus „parancsai”. 4. Élethelyzetek és parancsok a héber Biblia írásaiban. 5. A jézusi etika és / vagy újszövetségi etikák? 6–7. Márk krisztológiai etikája. 8–9. A jézusi etika mátéi megfogalmazása. 10–11. Isten országa és a lukácsi etika. 12. A páli levelek erkölcsi útmutatása. 13. A jánosi iratok etikája.

Követelmény: A félév végén kollokvium. Nappali tagozaton a félév során két zárt-helyi dolgozat.

Kötelező irodalom: SZATMÁRI GYÖRGY: *Vázlatok az ószövetségi etikához*, jegyzet; BOLYKI JÁNOS: *Újszövetségi etika*, Kálvin, Budapest, 1998; GÁBOR GYÖRGY (szerk.): *A bizonyosság két táblája. Beszélgetések a Tízparancsolatról*, Tudomány Kiadó – Magyar Rádió, h. n., 1995; SCHMIDT, WERNER H.: Az I. parancsolat, *Katekhón* 1 (2004/1) 46–66; SCHMIDT, WERNER H.: A II. parancsolat. Isten képi ábrázolásának és tiszteletének tilalma, *Katekhón* 1 (2004/2) 203–228; SCHMIDT, WERNER H.: A Harmadik (második) parancsolat, *Katekhón* 2 (2005/1) 75–84; SCHMIDT, WERNER H.: A negyedik (harmadik) parancsolat. A szombat megszentelése, *Katekhón* 2 (2005/2) 201–213; SCHMIDT, WERNER H.: Az ötödik (negyedik) parancsolat. A szülők tisztelete, *Katekhón* 2 (2005/3) 337–348; SCHMIDT, WERNER H.: A hatodik (ötödik) parancsolat. Ne ölj, *Katekhón* 2 (2005/4) 523–531; SCHMIDT, WERNER H.: A hetedik (hatodik) és a nyolcadik (hetedik) parancsolat, *Katekhón* 3 (2006/1) 82–95.

Ajánlott irodalom: BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Mózes törvénye, Krisztus törvénye. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia – Szeged, 2006. augusztus 27–30.*, JATEPress, Szeged, 2007; KRAUS, NAFTALI: *Zsidó morál és etika. A Derech Erec traktátusai*, Ósi forrás 7., Suliker–Filum, Budapest, 1998; MCKENZIE, JOHN L. – BROWN, RAYMOND E.: Az ószövetségi gondolkodás elemei, in Brown, Raymond E. et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Bibliikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 407–452, különösen 428–431; LOCHMANN, JAN MILIC: *A szabadság útjelzői*, Kálvin, Budapest, 1993; MEIER, JOHN P.: Jézus, in Brown, Raymond E. et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Bibliikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 453–471, különösen 459–461; THEISSEN, GERD: Ethosz és praxis. Az őskeresztény vallás gyakorlati dimenziója, in uó: *Az őskeresztény-ség élményvilága és magatartásformái*, Kálvin, Budapest, 2008, 383–471.

BIBLIKUM RÉSZISMERETIS SZEMINÁRIUM

Izrael korai története

RIBSZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Balogh Katalin

A tanegység célja: Megismerkedni az ókori Izraelnek mint az ószövetségi Szentírás történeti, földrajzi és kulturális háttérének történetével. Fontos, hogy az órán nem csupán az ország politika- és eseménytörténetével foglalkozunk, hanem nagyobb hangsúlyt kap az életmódtörténet, illetve a tudomány- és kutatástörténet problémáinak tárgyalása és közös vizsgálata.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Biztos történettudományi ismeretekkel rendelkezik.

Képes az ószövetségi szövegek önálló feldolgozására és értelmezésére.

Elkötelezett abban, hogy pontos ószövetségi szövegismeret és a szövegek háttérének alapos és kritikus tanulmányozása alapján értelmezze az ószövetségi szemelvényeket.

Tematika: Bevezetés I.: Az ókori Izrael geopolitikai helyzete (irodalom: Miller – Hayes, 27–54). Bevezetés II.: A színhely; Az ókori Izrael mindennapjai; Tudománytörténeti alapkérdések (forrás: Ter 12–36; irodalom: Finkelstein – Silberman, 13–39; Miller – Hayes, 54–78).

Követelmény: Az utolsó órára beadandó 10–15 oldalas szemináriumi dolgozat elkészítése előre megbeszélt vizsgálati szempontok alapján, szabadon választott ókori izraeli történeti témából. A félév végén gyakorlati jegy.

Források: *Biblia: Ószövetség* (bármely modern magyar fordítás); HARMATTA JÁNOS (szerk.): *Ókori keleti történeti chrestomathia* (ÓKTCh), Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996; PRITCHARD, JAMES B. (ed.): *Ancient Near Eastern Texts Relating to the Old Testament* (ANET), Princeton UP, New Jersey, 1969; PRITCHARD, JAMES B. (ed.): *Ancient Near Eastern Pictures Relating to the Old Testament* (ANEP), Princeton UP, New Jersey, 1969; WISEMAN, DONALD J.: *Chronicles of Chaldean Kings (626–556 B. C.) in the British Museum* [British Museum, London, 1961], in Maxwell J. Miller – John H. Hayes: *A History of Ancient Israel and Judah*, Westminster Press, Philadelphia, 1986 (CCK).

Kötelező irodalom: FINKELSTEIN, ISRAEL – SILBERMAN, NEIL ASHER: *Biblia és régészet. Az ókori Izrael történelmének két arca*, Gold Book, Budapest, 2003; MILLER, J. MAXWELL – HAYES, JOHN H.: *Az ókori Izrael és Júda története*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2003; AHARONI, YOHANAN – AVI-YONAH, MICHAEL: *Bibliai atlasz*, Szent Pál Akadémia, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: ALBERTZ, RAINER: *A History of Israelite Religion in the Old Testament Period*, John Knox, Louisville, 1994; BAINES, JOHN – MÁLEK, JAROMIR: *Az ókori Egyiptom atlasza*, Helikon, Budapest, 2000; BRIGHT, JOHN: *Izrael története*, Kálvin, Budapest, 2001; CERAM, WILHELM CURT: *A hettiták regénye*, Gondolat, Budapest, 1964; HAAG, HERBERT: *Bibliai lexikon*, Szent István Társulat, Budapest, 1989; MILLER, J. MAXWELL – HAYES, JOHN H.: *Israelite and Judaeon History*, Trinity, Philadelphia, 1977; JAGERSMA, HENK: *Izrael története az ószövetségi korban*, 1–2. kötet, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1991; KARASSZON ISTVÁN: *Az óizraeli vallás*, Református Teológiai Akadémia Bibliai és Judaisztikai Kutatócsoportja, Budapest, 1994; KARASSZON ISTVÁN: *Izrael története*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1994; KÁKOSY LÁSZLÓ: *Réfiak*, Gondolat, Budapest, 1979; KUHR, AMELIE: *Az ókori Közel-Kelet*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2005; *The Lion Bibliai Enciklopédia*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2000; MAGNUSSON, MAGNUS: *Ásóval a Biblia nyomában*, Gondolat, Budapest, 1985; MAZAR, AMIHAY: *Archeology of the land of the Bible 10000–586 B.C.E.*, Bantam Doubleday Dell Publishing Group, New York, 1990; ROAF, MICHAEL: *A mezopotámiai világ atlasza*, Gondolat, Budapest, 1998; ROGERSON, JOHN: *A Bibliai világ atlasza*, Gondolat, Budapest, 1994; OREN, ELIEZER D.: *The Sea Peoples and Their World. A Reassessment*, The University Museum, Philadelphia, 2000; DE VAUX, ROLAND: *Les institutions de l'Ancien Testament*, vol. 1–2., Cerf, Paris, 1958 (= *Das Alte Testament und seine Lebensordnungen*, Bds. 1–2., Hedrer, Freiburg i. Br., 1960 = *Ancient Israel Its Life and Institutions*, Darton, Longman & Todd, London 1961); ZAMAROVSKY, VOJTECH: *Egy eltűnt birodalom titkai nyomában*, Madách, Bratislava, 1972; *Kézikönyv a Bibliához*, Lilliput Könyvkiadó, Budapest, 1999.

BIBLIKUM SZEMINÁRIUM
Márk evangéliuma

BABSZ/E – ESTI II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: A kurzuson Márk evangélium válogatott szakaszainak exegézisével és teológiai kiértékelésével foglalkozunk, hogy a hallgatók a kronológiai szempontból legelső evangéliumot mintegy belülről nézve tudják érteni és értékelni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szinoptikus evangéliumok keletkezéstörténetére vonatkozó fő hipotéziseket és azok érveit. Ismeri az evangéliumok teológiai jellegzetességeit.

Képes megfelelő segédeszközöket használva a bibliai szövegek több szempontú magyarázatára.

Elkötelezett az evangéliumi üzenet mélyebb megismerése iránt.

Tematika: A gyakorlatvezető tanár bevezető előadása és a feladatok szétoztatása után a szemináriumi alkalmakon a hallgatók tartanak kiselőadásokat az egyes evangéliumi szakaszok magyarázatáról.

Követelmény: (1) Órai aktivitás, írásbeli gyakorlatok (rezümék írása), (2) hallgatói kiselőadás, (3) a gyakorlatvezetővel egyeztetett anyagból, a Dolgozatírási szabályzatban foglalt formai követelményeknek megfelelően írt dolgozat (10 oldal terjedelemben) vagy egy Mk-evangéliumhoz kapcsolódó idegen nyelvű tanulmány fordítása. Az órai aktivitás, a házi feladatok és hallgatói kiselőadás, valamint a házi dolgozat alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MARTOS LEVENTE BALÁZS: *Márk evangéliuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; GNILKA, JOACHIM: *Márk*, Agapé, Szeged, 2000 (<http://www.gff-szeged.hu/filestore/downloads/konyvtar/mark/>); SIMON T. LÁSZLÓ: *Az üdvösség mint esély és talány. Közelítések a Márk-evangéliumhoz*, Szent Maurícius Monostor – L'Harmattan, Bakonybél – Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: HARRINGTON, DANIEL J.: *Evangélium Márk szerint*, in Raymond E. Brown – Joseph A. Fitzmyer – Roland E. Murphy (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 43–94; DÉR KATALIN – JORSITS ATTILA: *Beavatás. Márk evangéliuma*, Kairosz, Budapest, 2011; DÓKA ZOLTÁN: *Márk evangéliuma*, Ordass Lajos Baráti Kör, Budapest, 1996 (újabb kiadásban: Hévizgyörki Evangélikus Egyházközség, Hévizgyörk, 2005; <http://medit.lutheran.hu/konyvek/konyv-115>). További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

BIBLIKUS SZEMINÁRIUM I.
A fogság előtti Izrael

BABSZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: Júda és Izrael történetének, politikai és társadalmi struktúrájának áttekintése a késői bronzkortól (Kr. e. 16. sz.) a babiloni fogságig (Kr. e. 587–538). A téma bemutatása a régészeti leletek és a legfrissebb vonatkozó tanulmányok alapján a hallgatók tevékeny bevonásával történik.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeretet szerez az ókori Izrael történelméről, régészeti módszerekről és eredményekről a történettudomány, a társadalomtudomány, a bibliatudomány határterületeiről.

Képes a szakirodalomra támaszkodó ismeretei érvekkel alátámasztott választékos kifejtésére írott vagy szóbeli formában.

Elkötelezetten törekszik az Ószövetség hátterére vonatkozó ismeretanyag elsajátítására és aktualizálására.

Tematika: I. A társadalomtörténet hozzájárulása a biblikus tanulmányokhoz. II. Izrael társadalomtörténetének egyes korszakai. III. Palesztina/Izrael, valamint az egyes vas-kori királyságok (Ammón, Moáb, Edóm) archeológiai kutatása.

Követelmény: (1) Órai aktivitás, (2) hallgatói kiselőadás és/vagy (3) a gyakorlatvezetővel egyeztetett témából írt, a Dolgozatírási szabályzatban foglalt formai követelményeknek megfelelő 10 oldalas szemináriumi dolgozat készítése vagy egy témához kapcsolódó idegen nyelvű tanulmány fordítása.

Kötelező irodalom: FINKELSTEIN, ISRAEL – SILBERMAN, NEIL ASHER: *Biblia és régészet. Az ókori Izrael történelmének két arca*, Gold Book, Debrecen, 2003; KÓSZEGHY MIKLÓS: *Föld alatti Izrael. Az Ószövetség világának anyagi kultúrája*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; MILLER, J. MAXWELL – HAYES, JOHN H.: *Az ókori Izrael és Júda története*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2003; KESSLER, RAINER: *Az ókori Izrael társadalma. Történeti bevezetés*, Kálvin, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: A további szakirodalmat a szemináriumi alkalmakon ismerteti a gyakorlatvezető tanár.

BIBLIKUS SEMINÁRIUM
BIBLIKUS SEMINÁRIUM II.
Márk evangéliuma

MTBSZN, BABSZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: A kurzuson Márk evangélium válogatott szakaszainak exegézisével és teológiai kiértékelésével foglalkozunk, hogy a hallgatók a kronológiai szempontból legelső evangéliumot mintegy belülről nézve tudják érteni és értékelni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szinoptikus evangéliumok keletkezéstörténetére vonatkozó fő hipotéziseket és azok érveit. Ismeri az evangéliumok teológiai jellegzetességeit.

Képes megfelelő segédeszközöket használva a bibliai szövegek több szempontú magyarázatára.

Elkötelezett az evangéliumi üzenet mélyebb megismerése iránt.

Tematika: A gyakorlatvezető tanár bevezető előadása és a feladatok szétoosztása után a szeminárium alkalmakon a hallgatók tartanak kiselőadásokat az egyes evangéliumi szakaszok magyarázatáról.

Követelmény: (1) Órai aktivitás, írásbeli gyakorlatok (rezümék írása), (2) hallgatói kiselőadás, (3) a gyakorlatvezetővel egyeztetett anyagból, a Dolgozatírási szabályzatban foglalt formai követelményeknek megfelelően írt dolgozat (10 oldal terjedelemben) vagy egy Mk-evangéliumhoz kapcsolódó idegen nyelvű tanulmány fordítása. Az órai aktivitás, a házi feladatok és hallgatói kiselőadás, valamint a házi dolgozat alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MARTOS LEVENTE BALÁZS: Márk evangéliuma, Szent István Társulat, Budapest, 2015; GNILKA, JOACHIM: *Márk*, Agapé, Szeged, 2000 (<http://www.gff-szeged.hu/filestore/downloads/konyvtar/mark/>); SIMON T. LÁSZLÓ: *Az üdvösség mint esély és tárlány. Közelítések a Márk-evangéliumhoz*, Szent Maurícius Monostor – L'Harmattan, Bakonybél – Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: HARRINGTON, DANIEL J.: Evangélium Márk szerint, in Raymond E. Brown – Joseph A. Fitzmyer – Roland E. Murphy (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 43–94; DÉR KATALIN – JORSITS ATTILA: *Beavatás. Márk evangéliuma*, Kairosz, Budapest, 2011; DÓKA ZOLTÁN: *Márk evangéliuma*, Ordass Lajos Baráti Kör, Budapest, 1996 (újabb kiadásban: Hévizgyörki Evangélikus Egyházközség, Hévizgyörk, 2005; <http://medit.lutheran.hu/konyvek/konyv-115>). További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon. Szeretnék továbbá feldolgozásra javasolni néhány idegen nyelvű munkát is, mert az egyes témákhoz és szentírási szakaszokhoz gyakran nincs releváns magyar nyelvű szakirodalom. Az evangélium görög szövegének tanulmányozásához a segédanyag *Görög Újszövetség – Magyar nyelvtani elemzésekkel*, <http://www.ujszov.hu/>.

BIOETIKA ÉS ÖKOLÓGIA

ETBŐ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szabó Kármén Ráhel OP

A tanegység célja: A bioetikai kérdések erkölcsileg érett, elkötelezett hitű megválaszolása. Ehhez a bioetikai kérdések történeti felvetése után a humántudományok mai eredményeit a hit fényében értelmezzük és az Egyház hivatalos tanítását elmélyítjük.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a bioetika alapkérdéseit és az emberi életet védő hivatalos egyházi nyilatkozatokat.

Képes önállóan értelmezni és összefoglalni a katolikus egyháznak az emberi élet tiszteletéről, valamint a bioetikai kérdésekről szóló tanítását.

Elkötelezett abban, hogy hívő katolikusként, ismerve az egyház bioetikai tanítását, hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: 1. Az élet szentsége és az emberi élet kezdete. 2. Az abortusz kérdése és az emberi szaporodás új módszerei; a géntechnológiával, őssejtterápiával kapcsolatos kérdések. 3. A szervátültetés és az emberen végzett kísérletek problémái. 4. Az öngyilkosság jelensége. 5. Eutanázia és emberölés.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Bioetika*, jegyzet; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), www.katolikus.hu; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae. Enciklika az emberi élet sérthetetlenségéről* (1995), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitas personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven). Egy összefoglaló itt elérhető a dokumentumról: <http://kattanok.weebly.com/hittani-kongregaacutecioacute-dignitas-personae.html>

Ajánlott irodalom: LUCAS LUCAS, RAMÓN: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007.

CSALÁD ÉS FEJLŐDÉS

BAPSCSN, BAPSCS/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A család szerepének, hatásainak megismertetése a család keretében történő élethosszig tartó egyedi fejlődésben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a családi szocializáció mechanizmusait, ezek működésének fejlődést segítő és gátló aspektusait és az egyes életkorok fejlődési feladatait.

Képes arra, hogy saját életében felismerje és korigálja a családi hatások esetleges káros következményeit. Érzékennyé válik leendő neveltjei családi problémáinak felismerésére, szülei partnerként való elfogadására, és képes arra, hogy szükség esetén a megfelelő szaksegítséghez juttassa őket.

Elkötelezett abban, hogy minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához.

Tematika (nappali): 1. A fejlődés általános kérdései. 2. Az élethosszig tartó fejlődés menete. 3. A család fogalma, funkciói. 4. A család rendszerjellege. 5. A család működésének jellegét meghatározó tényezők Olson modellje alapján. 6. Családi alrendszerek és szerepek. 7. A családi szocializáció működése. 8. Egyedi fejlődés a család életciklusaiban. 9. A mese és a játék szerepe a fejlődésben. 10. A testvérek szerepe a szocializációban. 11. Fejlődés serdülőkorban. 12. A felnőttkori fejlődés. 13. Az időskor jellemzői. 14. Erkölcsi és vallási szocializáció a családban.

Tematika (esti): A család fogalma, funkciói. A házasság és a család működésének jellegét meghatározó tényezők Olson modellje alapján: kohézió (kötődés, intimitás,

közelség/távolság, határok), alkalmazkodás, kommunikáció. A családi szocializáció működése. Erkölcsei és vallási szocializáció. Egyedi fejlődés a család életciklusaiban.

Követelmény: Esetleírás elkészítése: interjú egy idős emberrel. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA (szerk.): *Család és fejlődés*, szöveggyűjtemény; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet.

CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELEM CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT

CSCSGYE – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Fehérné dr. Mészáros Ágnes

Az intézménylátogatás célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermekvédelmi szakellátás különböző formáival. A látogatás során betekintést nyernek egy gyermekotthon munkájába, megismerik az intézmény történetét, személyi és tárgyi feltételeit, a gondozás, nevelés, családgondozás, utógondozás, utógondozói ellátás munkáját.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a gyermekvédelmi szakellátás különböző formáit és egyes intézmények munkáját.

Képes magabiztosan eligazodni az intézmények és fogalmak között.

Elkötelezett abban, hogy munkája során az itt megszerzett ismereteivel készen álljon segíteni a gyermekeken és családokon.

Követelmény: Intézménylátogatási napló készítése megadott szempontok alapján. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: DOMSZKY ANDRÁS: *Gyermekvédelmi szakellátás. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz*, Nemzeti, Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2004; DOMSZKY ANDRÁS: *A gyermekotthonok működésének szabályairól és követelményeiről. Módszertani levél*, Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézet, Budapest, 2005.

CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELEM SZOCIOLÓGIÁJA ÉS SZOCIÁLPOLITIKÁJA

CSSZOCP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: Korunk társadalmában a családokat közelről érintő kérdések vizsgálata társadalomelméleti keretek közé helyezve, törvényszerűségek és sajátosságok értelmezése. Emellett átfogó ismeretek átadása a szociális gondoskodás történetéről, tartalmáról, értelmezéséről, gyakorlati megjelenési formáiról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeretekkel rendelkezik az (életvezetésük, fejlődésük szempontjából) veszélyeztetett családokból származó gyerekek társadalmi háttéréről. Ismeri a szociálpolitika tartalmát, fogalom- és eszköztárát.

Képes az előítéletes gondolkodás, sztereotípiák helyett a társadalmi valóság értelmezésére, a szociálpolitikai gyakorlatok alkalmazására, hatásainak értelmezésére, előnyeinek, korlátainak elismerésére.

Elkötelezetten törekszik a rábizott gyermekek helyzetének társadalmi összefüggésben való szemlélésére, a szerzett ismeretek továbbfejlesztésére, körültekintő alkalmazására.

Tematika: 1. Alapfogalmak, a család társadalmi meghatározottsága, a családösszetétel változásai. A változó család, élettársi kapcsolatok, egyszülős családok. 2. A párválasztás szociokulturális összetevői és szociológiai problémái. A szingli életmód, homogámia, heterogámia. A hetero- és homoszexualitás társadalmi problémái. 3. Népesedés és család. A születésszám és a terhességmegszakítások számának alakulása. Gyermektelenség, egy- és sokgyermekes családok, házasságon kívül születettek. A gyermekvállalás társadalmi támogatottsága. 4. A család funkciói, családerősítő és -gyengítő folyamatok. A család és környezete, a család életmódját meghatározó tényezők. 5. Házasságok stabilitása és instabilitása. Különélés, válás, újraházasodás hatása. Nem vér szerinti szülők és gyerekek kapcsolata. 6. Családok különböző terhekkel. Munkanélküliség, szegénység, tartós betegség, rokkantság. Fogyatékos és speciális gondozási szükségletű családtagok. 7. A család működésének diszfunkciói. Deviancia a családban. A deviáns viselkedések és a családi kapcsolatok változásai. Bántalmazás és erőszak a családban. 8. Veszélyformák, szegénység, bűnözés hatása a gyermekekre, sokproblémás családok. 9. Család – erőszak – iskola a fiatalok bűnelkövetői életében. 10. Gyermekvédelem. Nevelőszülők és örökbefogadók a gyermekvédelem rendszerében. A családból kiemelt gyerekek kapcsolatai vér szerinti családjukkal, családtagjaikkal. Gyermekvédelem és nevelés. A nevelőotthoni nevelés dilemmái. 11. A szociálpolitika, társadalompolitika, szegénypolitika fogalma. A szociálpolitikai tevékenység alapvető céljai. 12. A szociálpolitika résztvevői, szereplői, színterei. A szociálpolitika és más politikák. A szociálpolitikára ható értékek: egyenlőség, szolidaritás, szabadság, igazságosság, tolerancia. 13. A jóléti államtípusok meghatározása, alapvető jellemzőik. 14. A szociálpolitika alapelvei: prevenció, korrekció, integráció, szegregáció, univerzalitás, szelektivitás. 15. A szociálpolitikai beavatkozás eszköze: jövedelemelosztás, újraelosztás. A szociálpolitika és adópolitika kapcsolata, az adójog, az adózás jellemzői, társadalmi hatásai. A gazdaság helye a társadalomban, a piac és a szociálpolitika viszonya. 16. A szegénység és a segélyezés alapvető kérdései. 17. A társadalmi egyenlőtlenségek kialakulásának és növekedésének alapvető strukturális okai a fejlett és fejlődő országokban.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHADT MÁRIA (szerk.): *Családszociológia. Szöveggyűjtemény*, Comenius Bt., Pécs, 2002; SZILVÁSI LÉNA (szerk.): *Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családokkal*, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 1996; HERCZOG MÁRIA: *A gyermekvédelem dilemmái*, Pont, Budapest, 1997; ROSTA ANDREA: *A deviáns viselkedés szociológiája*, Loisir, Budapest – Piliscsaba, 2007; ANDORKA RUDOLF: A jóléti szolgáltatások átalakulásának kérdéseiről, *Esély* 3 (1991/3) 49–59;

BÁRÁNY FERENC: *Szociálpolitikai ismeretek*, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 1999; Az Európai Szociális Charta, *Esély* 3 (1991/2) 74–91; FERGE ZSUZSA: *Fejezetek a magyar Szegénypolitika történetéből*, Kávé, Budapest, 2001; FERGE ZSUZSA: A rendszerváltás nyertesei és vesztesei, in Andorka Rudolf – Kolosi Tamás – Vukovich György (szerk.): *Társadalmi Riport 1996*, Századvég, Budapest, 1996, 414–443 (<http://tarki.hu>); FERGE ZSUZSA: A társadalom, amelyben élünk, <http://mindentudas.hu/elodasok-cikkek/item/19-a-t%C3%A1rsadalom-amelyben-%C3%A9l%C3%BCnk.html>; <http://www.tiszanet.hu/kozig/Honlap2001-11-18/cikk10.htm>; 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról; 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról; 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról; 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.

Ajánlott irodalom: BÁRÁNY FERENC: *Fejezetek a Szociálpolitika nemzetközi történetéből. Általános szociális munkás főiskolai hallgatók számára*, kézirat, Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem, Szeged, 1996; CASTEL, ROBERT: *A szociális kérdések alakváltozásai. A bér munka krónikája*, Max Weber Alapítvány – Wesley Zsuzsanna Alapítvány – Kávé Kiadó, Budapest, 1998; FERGE ZSUZSA – LÉVAI KATALIN (szerk.): *A jóléti állam*, ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszék, Budapest, 2004; MÜLLER, WOLFGANG C.: *Hogyan vált a segítségnyújtás hivatássá? A szociális munka módszertanának története, 1883–1945*, ELTE Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszék – Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 2002; SZALAI JÚLIA: Jóléti fogda, 1. rész, *Esély* 15 (2004/6) 19–36; SZALAI JÚLIA: Jóléti fogda, 2. rész, *Esély* 16 (2005/1) 3–33. További ajánlott irodalomról bővebb listát az órán kapnak a hallgatók.

CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELMI JOG

CSCSJE – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Gerencsér Balázs

A tanegység célja: Megismertetni a család- és gyermekvédelem állami intézményeit, tisztázni az alapvető fogalmakat, eligazodást nyújtani a család- és gyermekvédelemre vonatkozó különféle jogi szabályozásokban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az állami család- és gyermekvédelem intézményrendszerét.

Képes magabiztosan eligazodni az intézmények és fogalmak között.

Elkötelezett abban, hogy munkája során az itt megszerzett ismereteivel készen álljon segíteni a gyermekeken és családokon.

Tematika: 1. Alkotmányjogi, közigazgatási alapok a szociális és gyámügyi igazgathoz. Kormányzat – önkormányzat, államigazgatás – önkormányzati igazgatás. 2. Gazdasági és szociális alapjogok nemzetközi és hazai alkotmányos fejlődése. 3. Család és jog kapcsolódási pontjainak áttekintése. 4. A szociális igazgatás állami szervezetrendszere. 5. A szociális igazgatási intézményrendszer (ellátások, szolgáltatások). 6. A polgári jogi és családjogi szabályozás (cselekvőképesség, rokonság, tartások). 7. Az örökbefogadás. 8. A családok támogatásának rendszere. 9. Gyer-

mekvédelem és jog kapcsolódási pontjai, a gyermek jogai. 10. Ellátások a gyámügyi igazgatásban. 11. Gyermekvédelmi gondoskodás intézményei. 12. Gyámügyi intézmények és feladataik.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom és jogszabályok: GERENCSÉR BALÁZS SZABOLCS: *Család- és Gyermekvédelmi jog. Kivonatos jogszabálygyűjtemény a Sapientia MA hallgatói részére*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: HERCZOG MÁRIA (szerk.): *A gyermekvédelem nagy kézikönyve*, Complex Kiadó, 2011. Alapvető jogok biztosának gyermekjogi projektje: <http://gyermekjogok.obh.hu/vizsgalataink.php>.

CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDŐ EGYÉNI SZAKMAI GYAKORLAT

MACSTGY/E – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 9 KREDIT

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

A terepgyakorlat célja: Az elméleti ismeretek gyakorlatban való alkalmazásának megfigyelése, önálló alkalmazása és értékelése. A család- és gyermekvédő tanár szakmai tevékenységéhez szükséges képességek fejlesztése. Felkészítés a gyakorlati tevékenység tapasztalatainak feldolgozására, értelmezésére és a problémák tudatosítására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a család- és gyermekvédelem fogalmait, intézményeit, kategóriáit.

Képes az adott intézményben felmerülő konkrét helyzeteket értékelni, problémakezelési stratégiát készíteni.

Elkötelezett abban, hogy a gyakorlat során a mentortanárral együttműködve a család és gyermekek érdekeit szem előtt tartva, a szakmai és etikai szabályokat betartva álljon a segítséget igénylő gyermek/család mellé.

A hallgató feladatai:

A mentortanárral egyeztetett időterv szerint látogatja az intézményt, megismeri az iskolai gyermekvédelmi munka gyakorlatát megalapozó dokumentumokat.

Áttekinti a gyermekvédelmi tevékenység végzése során készített esetdokumentációt.

Figyelemmel kíséri a mentortanár gyermekvédelmi munkáját (a szülő/gyermek beleegezésével megfigyelőként vesz részt segítő beszélgetésen, esetmegbeszélésen, esetkonferencián).

A mentortanár irányításával önálló részfeladatot végez az iskolában folyó család- és gyermekvédő tevékenységekben.

Megfigyeléseiről és tapasztalatairól, a gyakorlat során végzett tevékenységéről, a felmerülő nehézségeiről részletes naplót készít.

A hallgató kötelezettségei:

Alkalmazkodik a gyakorlóintézmény munkarendjéhez és előírásaihoz.

A mentortanárral egyeztetett időben és helyen megjelenik, akadályoztatását előre jelzi és a hiányszásokat a mentortanárral való megállapodás szerint pótolja.

Betartja a szakmai etikai szabályokat, a kliensekről tudomására jutott információkat titkosan kezeli.

A gyakorlat végzése során megfigyeléseire, tapasztalataira, önálló tevékenységére építve, elméleti ismereteit felhasználva részletes portfóliót készít, amelyben számot ad az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazásában való jártasságáról és a saját munkára való reflektálási készségéről.

Az iskolai gyermekvédelmi gyakorlat teljesítése mellett részt vesz a *Gyakorlatkísérő szeminárium* óráin és teljesíti a kurzus követelményeit.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás.

Ajánlott irodalom: FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011; FEUER MÁRIA (szerk.): *A családsegítés elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008.

CSALÁDPszichológia

OPSCSPN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A család rendszerjellegének és működési törvényszerűségeinek megismertetésén keresztül nyitottá tenni a hallgatókat a mélyebb önismeretre, és képessé tenni őket diákjaik személyiségének és problémáinak jobb megértésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a házasság és a család egészséges és kóros működésének hátterét, okait, egyéni és társadalmi következményeit, valamint a korrekció lehetőségeit.

Képes arra, hogy saját életében felismerje és korrigálja a családi hatások esetleges káros következményeit. Érzékennyé válik diákjai családi problémáinak felismerésére, és képes arra, hogy szükség esetén a megfelelő szaksegítséghez juttassa őket.

Elkötelezett abban, hogy minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához, ezáltal hozzájáruljon a tanulók egészséges személyiségfejlődéséhez.

Tematika: 1. A család funkciói és rendszerjellege. 2. A család működésének circumplex modellje (Olson). 3. Alrendszerek és szerepek a családban. 4. Felkészülés a házasságra. 5. A család életciklusa. 6. A házastársi elégedettség evolúciós és személyiségbeli meghatározói. 7. A szerelem pszichológiája. 8. A házastársi kommunikáció minőségét meghatározó tényezők. 9. Az érzelmek hatékony kommunikációja. 10. A konfliktuskezelő stratégiák modelljei. 11. A sikeres konfliktuskezelés alapelvei és kommunikációs folyamata. 12. Megbocsátás a családban. 13. Egyenlőség és munkamegosztás a házasságban. 14. A házastársi hűség pszichológiai meghatározói.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Családpeszichológia*, jegyzet

Ajánlott irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *A házasság és a család belső világa*, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2007.

CSALÁDPszichológia

CSCSPS/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A család rendszerjellegének és működési törvényszerűségeinek megismertetésén keresztül nyitottá tenni a hallgatókat a mélyebb önismeretre, és képessé tenni őket klienseik problémáinak jobb megértésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a házasság és a család egészséges és kóros működésének hátterét, okait, egyéni és társadalmi következményeit, valamint a korrekció lehetőségeit.

Képes arra, hogy saját életében felismerje és korigálja a családi hatások esetleges káros következményeit. Érzékennyé válik kliensei családi problémáinak felismerésére, és képes arra, hogy szükség esetén a megfelelő szaksegítséghez juttassa őket.

Elkötelezett abban, hogy minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához.

Tematika: A család funkciói és rendszerjellege. A circumplex modell. Alrendszer és szerepek a családban. A család életciklusa. A korai anya-gyermek kapcsolat jelentősége. A kóros családdinamikai tényezők hatása a fejlődésre. A bántalmazás fajtái. A szülői nevelési stílusok és hatásai. A reziliencia jelensége. Az érzelmi nevelés tényezői. Az agresszív személyiség kialakulásának okai. Az agresszivitás kezelésére való nevelés tényezői. Konfliktuskezelés a családban. A családi életciklus egyes állomásainak jellemzői, nehézségei. A család társadalmi szintű jelentősége.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Családpeszichológia a gyermekvédelmi tanulmányokhoz*, jegyzet.

CSALÁDPszichológia SZEMINÁRIUM

ECSPSZSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A családpeszichológia elméleti megállapításainak saját élményű feldolgozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a házasság és a család sikeres működését meghatározó tényezőket.

Képes e tényezők segítségével reflektálni saját családi pszichológiai örökségére, és a változtatható területeken képes fejlődni.

Elkötelezett a családok megerősítésében, ezért tudatosan felkészíti mind önmagát, mind leendő diákjait a felelős családi életre.

Tematika: A Családpaszichológia c. tantárgy tematikájának saját élményű feldolgozása.

Követelmény: Részvétel az órákon, az ott kiadott feladatok elvégzése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Családpaszichológia*, jegyzet.

DIDAKTIKA

MAPDD/VE – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Elméleti tudást biztosítani a tanítás tervezési, szervezési, irányítási és értékelési kompetenciájának fejlődéséhez. A hallgató rendelkezzen a tanulási folyamatára és a tanulási képességek fejlődésére vonatkozó elméleti tudással, ismerje a fejlődést biztosító didaktikai módszereket, a céltételezés folyamatát, a különböző tanítási stratégiákat, az értékelés módjait, az esélyegyenlőség biztosításának és a differenciálásnak a lehetőségeit. Legyen képes a didaktika általános elméleti tételeit a katekézis feladataira alkalmazni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az oktatás célrendszerét, stratégiáit a pedagógiai értékelés módjait, megfelelő tanulási környezet kialakításának lehetőségeit.

Képes az egyéni különbségek figyelembevételével differenciáltan megtervezni a teljes tanítási folyamatot, alkalmazni az értékelés különböző módjait.

Elkötelezett abban, hogy segítsen a reábizottak képességeinek maximális kibontakoztatásában.

Tematika: Az oktatás tervezése. Az oktatás célrendszere: az oktatás tartalma, fejlesztendő készségek és képességek, attitűd formálása. Kompetenciák. A differenciálás szükségessége és lehetőségei. Az oktatás stratégiái (szervezési módjai, módszerei, eszközei). A pedagógiai értékelés. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek és gyermekcsoportok. Az alulteljesítő tehetségek és segítésük. A többszörös intelligencia figyelembevétele, a bennük rejlő lehetőségek kiaknázása.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN: *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; ROEDERS, PAUL – GEFFERTH ÉVA: *A hatékony tanulás titka*, Trefort Kiadó, Budapest, 2007; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom: NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *A többszörös intelligencia*, Szabad Iskoláért Alapítvány, Budapest, 2007; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2010; OLLÉ JÁNOS – SZIVÁK JUDIT: *Mód – Szer – Tár*, Okker Kiadó, Budapest, 2006.

DOGMATIKA I-II. (KETEG)

KGDO1 – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

KGDO2 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat dogmatika alapvető kérdéseibe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri nagy vonalakban a teológiai alapfogalmakat és az Egyház tanítását a dogmatikus teológia főbb témaköreiben.

Képes tájékozódni a katolikus dogmatika területén.

Elkötelezett abban, hogy az egyházi tanítás fényében és a kérdésekre nyitottan tudjon párbeszédet folytatni a hitről.

Tematika: Isten léte. Isten tökéletességei. A Szentháromság a Bibliában. Hittételek a Szentháromságról. A teremtés. Antropológiai kérdések. A megtestesülés. A megváltás. A kegyelem forrása: a Szentlélek. A kegyelem szükségessége. A kegyelem meghatározása. A kegyelmi élet. A szentségek rendelése. A szentségek meghatározása. A szentségek hatékonysága. A beavató szentségek.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2013; RATZINGER, JOSEPH: *A keresztény hit. Gondolatok az apostoli hitvallás nyomán*, OMC, Bécs, 1983; ELŐD ISTVÁN: *Katolikus dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983.

Ajánlott irodalom: GÁNÓCZY SÁNDOR: *Bevezetés a katolikus szentségtanba*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; SCHÜTZ ANTAL: *Dogmatika. A katolikus hitigazságok rendszere*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1937.

DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN

MTDO1N, BADO1N, HDO1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Deák Hedvig OP

A tanegység célja: Hogy az Egyháznak a Hármás-egy Istenről szóló hitét áttekinthesse, és így megalapozza a dogmatikát és a többi teológiai tárgyat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri egyrészt az istentan klasszikus metafizikai megközelítéseit, másrészt az Egyháznak a háromszemélyű egy Istent megvalló hitigazságait.

Képes az Isten megismerését kutató klasszikus és mai kérdések megválaszolására, a Szentháromság misztériumának negatív és affirmatív úton való megközelítésére.

Egyre erősebb és személyesebb hittel fordul Istenhez imádságaiban és elmélkedéseiben, erre épül elmélyülése a teológia tudományában is.

Tematika: 1. Előzetes kérdések. 2. A Szentháromság egy Isten kinyilatkoztatása Jézus Krisztus életében. 3. A Szentháromság kinyilatkoztatott titkának előkészítése az Ószövetségben. 4. A Szentháromság tan dogmatörténete. 5. A Szentháromság misztériumának szisztematikus megközelítése. Az isteni eredéseket feltáró dogmák értelmezése. 6. A szentháromsági vonatkozásokat kimutató dogmák értelmezése. 7. Az isteni személyek. A modern személyfogalom problémája. Az isteni személyeket megnevező dogmák értelmezése. 8. A tulajdonságok és tulajdonítások. A szentháromságos perichorézisz.

Követelmények: A félév végén kollokvium, amelynek anyaga a tanári jegyzet, valamint Mehrle Tamás, *Egy az Isten* c. könyvének 50-97. oldalai.

Ajánlott irodalom: SCHNEIDER, THEODOR: *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest 1996, 55–127; SCHNEIDER, THEODOR: *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 499–599; 129–329; BEINERT, WOLFGANG: *A katolikus dogmatika lexikona*, Vigilia, Budapest 2004, a témához tartozó szócikkek; RAHNER, KARL: *Isten: rejtelem*, Egyházfórum, Budapest 1994; MEHRLE TAMÁS: *Egy az Isten*, Szent István Társulat, Budapest, 1983; NEMESHEGYI PÉTER: *A Szentháromság*, Szent István Társulat, Budapest, 1983; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Pázmány Péter Római Katolikus Hittudományi Akadémia, Budapest, 1983; SZENT ÁGOSTON: *A Szentháromságról*, Szent István Társulat, Budapest, 1985; VANYÓ LÁSZLÓ: *Lélek az Isten*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest, 1994; WEISSMAHR BÉLA: *Isten léte és mivolta*, k. n., Róma, 1980.

DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN

RIDO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat az Istenről szóló reflexió főbb kérdéseivel. Bemutatni az Istenről való beszéd lehetőségének kérdését, ismertetni Isten tulajdonságainak, egyetlenségének és a Szentháromság kérdéseinek főbb összefüggéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyháznak a háromszemélyű egy Istent megvalló hitigazságait.

Képes az Isten megismerését kutató klasszikus és mai kérdések megválaszolására, a Szentháromság misztériumának negatív és affirmatív úton való megközelítésére.

Egyre erősebb és személyesebb hittel fordul Istenhez imádságaiban és elmélkedéseiben, erre épül elmélyülése a teológia tudományában is.

Tematika: Isten, a dogmatika ihlető forrása. Az Istenről szóló beszéd és az istenismeret útjai. Isten a bibliai reflexió tükrében. Az ősegyház hite. A szentháromság tan dogmatörténeti fejlődése. A Háromságos Egy-Isten titkának jellegzetességei. Az élő Isten a mai teológiában: megközelítésmódok és feladatok.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: SATTLER, DOROTHEA – SCHNEIDER, THEODOR: Istantan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 55–127; COURTH, FRANZ: *A háromság szeretet Istene*, Agapé, Szeged, 1999.

DOGMATIKA II.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE

MTDO2.1N, BADO2.1N, HDO2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Bemutatni a semmiből való teremtés tanításának teológiai jelentőségét és a fenntartás, gondviselés, együttműködés tanítását. Ismertetni a teológiai antropológia alapjait, valamint az angyalokról és a gonosz hatalom valóságáról szóló tanítás lényegét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház Szentíráson alapuló tanítását a világ és az ember keletkezéséről. Képes az egyház tanítását összhangban látni a mai tudományos felismerésekkel és elméletekkel. Elkötelezett a teremtés védelmére, a fenntartható fejlődés szempontjainak érvényesítésére.

Tematika: Teremtéshit a Bibliában. A semmiből való teremtés tanának kialakulása. A teremtői cselekvés szuverenitása. A teremtő szabadsága. A teremtés célja. Fenntartás, együttműködés, gondviselés. Keresztény teremtéshit és természettudományos gondolkodás. Teremtéshit és evolúciós gondolkodás. Teremtésvédelem. A teológiai antropológia alapjai. Az angyalok szerepe az üdvtörténetben. A gonosz hatalom valósága.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga

Kötelező irodalom: PUSKÁS ATTILA: *A teremtés teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2006.

DOGMATIKA RI/II.: KRISZTOLÓGIA DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA

BADO3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

RIDO2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a Jézus Krisztus személyére és megváltó művére vonatkozó dogmatikai kérdések történeti és kortárs teológiai megközelítéseivel. A krisztológiai alapfogalmak, a személyi egység kérdésének értelmezése és kifejtése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a krisztológia alapvető kérdéseinek történeti és jelenkori teológiai vonatkozásait.

Képes a Jézus Krisztusra vonatkozó egyházhá hit továbbadására.

Elkötelezett abban, hogy Krisztus tanítványaként tanítson másokat.

Tematika: Jézus Krisztus személye a Szentírás tanúsága alapján. A krisztológia történeti fejlődése. A krisztológia alapfogalmai. Jézus Krisztus embersége és istensége a mai teológia tükrében. Különböző krisztológiai megközelítések.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: KESSLER, HANS: Krisztológia, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 251–472.

DOGMATIKA R/III.: A KEZDETEKTŐL A BETELJESÜLÉSIG

RIDO3/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Bemutatni a semmiből való teremtés tanításának teológiai jelentőségét és a fenntartás, gondviselés, együttműködés tanítását. Ismertetni az egyén és a világ végső sorsára vonatkozó dogmákat, a halál, az ítélet, a feltámadás és az örök élet kérdéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyház Szentíráson alapuló tanítását a világ és az ember keletkezéséről, az emberi élet és a világ végső sorsának kérdéseiről.

Képes az egyház tanítását összhangban látni a mai tudományos felismerésekkel és elméletekkel.

Elkötelezett a teremtés védelmére, a fenntartható fejlődés szempontjainak érvényesítésére.

Tematika: A bibliai teremtéstan jellemzői. A teremtéstan a teológiatörténetben. Az ember teremtése, természete, méltósága. A teremtéstan és a mai tudományos világkép. Apokaliptika és parúziavárás a Bibliában. Az eszkatológia a teológiatörténetben. Az egyén beteljesedése. A feltámadáshit a kezdetektől napjainkig. Pokol, purgatórium, mennyország.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PUSKÁS ATTILA: *A teremtés teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; NOCKE, FRANZ-JOSEF: *Eszkatológia*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 397–494.

DOGMATIKA IV.: SZENTSÉG TAN

BADO4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

RIDO4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Lukács László SchP

A tanegység célja: A hallgatókat bevezeti az üdvösségtörténet szakramentális szemléletébe, Krisztus és az egyház szentségi szemléletén keresztül. Összefoglalja a szentségek általános jellemzőit és az egyes szentségekre vonatkozó legfontosabb tudnivalókat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szakramentalitás alapelvét és az egyház hét szentségének fő jellemzőit.

Képes a szentségekkel kapcsolatos ismeretek átadására minden korosztályban, alkalmas arra, hogy felkészítsen az egyes szentségek felvételére.

Elkötelezett arra, hogy maga is szentségi életet éljen, és erre nevelje a rábízottakat is.

Tematika: A szakramentalitás Isten üdvözítő művében. Krisztus az Ősszentség; az egyház: az üdvösség szentsége. A misztériumtól a sacramentumig. A szentségek a Bibliában. Az egyes szentségek teológiája, történeti alakulása, megújítása a II. Vatikáni zsinat után.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom (a tanári jegyzeten kívül): SCHNEIDER, THEODOR: *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1997, 195–396; GÁNÓCZY SÁNDOR: *Bevezetés a katolikus szentségtanba*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; A II. Vatikáni zsinat *Sacrosanctum Concilium* kezdetű konstitúciója, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni zsinat dokumentumai*, Szent István Kézikönyvek 2., Szent István Társulat, Budapest, 2000, 25–88; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2009, 305–363 (az 1994-es kiadásban 231–276.); *Ordo Baptismi Parvulorum*, Magyar Katolikus Püspöki Kar, Budapest, 1973, Bevezetés és Előszó; *Felnőttek beavatása a keresztény életbe. Felnőttek katekumenátusa (FK) magyar viszonyokra alkalmazott változat*, Magyar Katolikus Püspöki Kar, Budapest 1999; BEINERT, WOLFGANG: *A katolikus dogmatika lexikona*, Vigilia, Budapest 2004, a témához tartozó szócikkek.

DOGMATIKA V.: KEGYELEM TAN

MTDO4N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a kegyelemről szóló tanítás bibliai alapjait, teológiatörténetét és szisztematikus teológiai témáit, mai kérdéseit.

A hallgatók fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katolikus kegyelemtan főbb kérdéseit és az arra vonatkozó hittételeket.

Képes megfelelően alkalmazni a kegyelemtanban felmerülő kérdéseket a teológia és a hitélet különféle területein.

Elkötelezett abban, hogy az egyház tanítása szerint értelmezze és tanítsa a kegyelem titkát.

Tematika: A Szentírás tanúsága a kegyelemről. A kegyelemtan dogmatörténeti kibontakozása. Természet és természetfeletti viszonya. Isten egyetemes üdvözítő akaratja. Előrerendelés és elvetés. Kegyelem és szabadság. Az eredeti és az áteredő bűn. Az eredeti igazság és szentség állapota. A megigazulás. Az istengyermekség kegyelme. Az aktuális kegyelem. A kegyelem tapasztalata.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

DOGMATIKA VI.: ESZKATOLÓGIA, MARIOLÓGIA

MTDO6.1N – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Az egyén és a világ végső sorsának kérdései (halál, ítélet, feltámadás, örök élet) történeti és kortárs teológiai összefüggéseinek áttekintése, a hallgató felkészítése az ebben a témakörben való önálló tájékozódásra, kutatásra. A Máriáról szóló dogmák kifejtése, történeti és kortárs vonatkozásai.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyház misztériumának jellegzetességeit és Mária szerepét az üdvtörténetben.

Önálló tájékozódásra és ítéletalkotásra képes az egyház tanítása tükrében.

Elkötelezett abban, hogy kreatívan alkalmazza a tanultakat az egyház szolgálatában.

Tematika: 1. Bevezetés. Eszkatológia az Ószövetségben. 2. Eszkatológia az Újszövetségben. 3. Az ókori egyház eszkatológiájának alapvonásai. 4. Középkori eszkatológiák. 5. A halál teológiája és a különítelet. 6. A menny. 7. A halál utáni tisztulás. 8. Az örök elkárhozás. 9. A holtak feltámadása és a világ megítélése. 10. Mária alakja az Újszövetségben. 11. Istenszülő. 12. Mindig szűz. 13. Az áteredő büntölt megőrzött. 14. A mennybe fölvev.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: NOCKE, FRANZ-JOSEF: *Eszkatológia*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 397–494; ZIEGENAUS, ANTON: *A teremtés jövője Istenben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; MÜLLER, ALOIS – SATTLER, DOROTHEA: *Mariológia*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 161–194; SCHEFFCZYK, LEO – ZIEGENAUS, ANTON: *Mária az üdvtörténetben. Mariológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2004.

DOGMATIKA SZEMINÁRIUM DOGMATIKA SZEMINÁRIUM I.

MTDOSZ1N, BADOSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az egy Isten misztériumát a *Summa Theologiae* „De Deo uno” fejezete alapján.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az Isten felé vezető öt utat és az isteni tökéletességeket.

Képes felismerni az istentan teológiai és filozófiai hátterét.

Elkötelezett abban, hogy Isten misztériumát az Egyház teológiai hagyománya alapján közelítse meg.

Tematika: Az öt út. Isten egyszerűsége. Isten tökéletessége. Isten jósága. Isten végtelensége. Isten immanenciája és transzcendenciája. Isten változtathatatlansága. Isten örökkévalósága. Isten egysége. Isten megismerése. Isten nevei. Isten szeretete. Isten igazságossága és irgalmassága. Isten boldogsága.

Követelmény: A szöveg olvasása, az órákon való aktív részvétel, és a megadott feladatok elvégzése, a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *Summa Theologiae. Prima Pars – A Teológia Foglalata, Első Rész, I/1–2*, Telosz, Budapest, 1994.

DOGMATIKA SZEMINÁRIUM II.

MTDOSZ2N - NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az Egyházra vonatkozó teológiai reflexió történetét és mai kérdéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A katolikus tanítás fényében ismeri az Egyház misztériumát.

Képes önálló módon reflexiót alkotni az Egyházzól.

Elkötelezett abban, hogy a tanultakat alkalmazza az Egyház szolgálatában.

Tematika: Az egyháztan története. Az Egyház leírása. Az Egyház mint misztérium. Az „ekklésia” szó etimológiai elemzése. Az Egyház lényegének meghatározása. A reformáció egyháztana és a katolikus válasz. Az Egyház két pólusa. A XX. század egyháztani fejlődése. A II. Vatikáni zsinat egyháztana. Az Egyház láthatósága. Az Egyház mint szentség. Az Egyház mint *communio*. A Szentlélek és az Egyház.

Követelmény: A félév közben írásbeli dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: GÁNÓCZY SÁNDOR: *Az Egyház*, Teológiai Kiskönyvtár III/1., k. n., Róma, 1980; KERESZTY RÓKUS: *Bevezetés az Egyház teológiájába*, Christianus – OMC, Budapest – Bécs, 1998; PUSKÁS ATTILA: *Communio – ekkléziológia*. A II. Vatikánium Egyházzól szóló tanításának recepciója a zsinat utáni teológiában, *Vigilia* 67 (2002/11) 814–825.

Ajánlott irodalom: LA SOUJEOLE, BENOÎT-DOMINIQUE DE: *Introduction au mystère de l'Église*, Éditions Parole et Silence, Paris, 2006; MÖHLER, JOHANN ADAM: *Die Einheit der Kirche oder das Prinzip des Katholicismus*, k. n., Tübingen, 1825; SZABÓ FERENC: *Henri de Lubac az Egyházzól*, magánkiadás, Róma, 1972.

DOGMATIKA SZEMINÁRIUM

BADOSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a szeretet teológiájának alapvető kérdéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szeretet teológiáját, a katolikus tanítás fényében.

Képes alkalmazni a megszerzett ismereteket és tájékozódni az ide vonatkozó forrásokban.

Elkötelezett abban, hogy az egyházi tanítást a szeretetről továbbadja másoknak.

Tematika: 1. A szeretet bibliai alapjai. 2. A természetes szeretet és az emberi szenvedélyek. 3. A jóindulat. 4. A barátság Arisztotelésznél és Szent Tamásnál. Isten szeretete. 5. A szeretet rendje. 6. A kegyelem és a szeretet. 7. A szeretet és többi erény.

Követelmény: A félév közben írásbeli dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2013, 1822–1829. pontok; XVI. BENEDEK PÁPA: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztyén szeretetről a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; KIRÁLY ERNŐ: *A keresztyén élethivatás. A keresztyén élet az erkölcszológia fényében*, Szent István Társulat, Budapest, 1982, 254–318.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A Teológia Foglalata*, II/2, Budapest, Gede Testvérek, 2014, 137–297; BOLBERITZ PÁL – GÁL FERENC: *Aquinói Szent Tamás filozófiája és teológiája*, Ecclesia, Budapest, 1987, 246–252; LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Biblikus Teológiai Szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

DOGMATÖRTÉNET

MADOT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Canterburyi Szent Anzelm Miért lett Isten emberré? című művének elemző olvasása, és a felmerülő dogmatikai kérdések megtárgyalása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a mű tartalmát és teológiatörténeti hátterét

Képes reflektálni a műben felvetett kérdésekre.

Elkötelezett abban, hogy a megismert krisztológiai igazságokat integrálja hitéletébe.

Tematika: Bevezetés, ismertető a műről. A megtestesülés motívuma. A megváltás célja. A megfelelőség elve. Igazságosság és irgalom viszonya.

Követelmény: A szöveg olvasása, és a megadott feladatok elvégzése. Szemináriumi dolgozat írása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: CANTERBURYI SZENT ANZELM: *Miért lett Isten emberré?*, in *Canterburyi Szent Anzelm összes művei*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 250–320.

DOGMATÖRTÉNET SZEMINÁRIUM I.

MTDOTSZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Szent Ágoston *A Szentháromságról* című művének elemző olvasása, a szentháromságtani kérdések megvizsgálása. A mű történeti összefüggéseinek vizsgálata. Ágoston „pszichológiai” szentháromsági analógiájának elemzése. A mű főbb dogmatikai kérdéseinek vizsgálata.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri Szent Ágoston *A Szentháromságról* című művének tartalmát.

Képes a mű adott szakaszainak elemző bemutatására, szóbeli prezentáció készítésére és beszélgetés koordinálására.

Elkötelezett abban, hogy a megismert hitigazságok fényében a keresztyén remény képviselőjeként éljen.

Tematika: 1. Szent Ágoston művének bemutatása. 2. Szent Ágoston: *A Szentháromságról*, I. könyv. 3. V. könyv. 4. VI. könyv. 5. VII. könyv. 6. VIII. könyv. 7. IX. könyv. 8. X. könyv. 9. XI. könyv. 10. XII. könyv. 11. XIII. könyv. 12. XIV. könyv. 13. XV. könyv.

Követelmény: A szöveg olvasása, minden óra elején zárthelyi dolgozat írása a megadott szövegrészből, a szöveghez kapcsolódó referátum tartása és beszélgetés vezetése. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: SZENT ÁGOSTON: *A Szentháromságról*, Ókeresztyén Írók 10., Szent István Társulat, Budapest, 1985.

DOGMATÖRTÉNET SZEMINÁRIUM II.

MTDOTSZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Deák Hedvig OP

A tanegység célja: Szent Ágoston *De Trinitate* című művének folytatásaként a szeminárium célja, hogy konkrét példán szemléltesse a dogma történetét: bemutassa a Szentháromság titkára vonatkozó másik nagyhatású rendszerező-spekulatív művet, Aquinói Szent Tamás szentháromságtanát a *Summa theologiae*ban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a kiadott irodalmat.

Képes a mű adott szakaszainak elemző bemutatására, szóbeli prezentáció készítésére és beszélgetés koordinálására.

Elkötelezetten törekszik az igazság mind mélyebb megismerésére.

Tematika: Aquinói Szent Tamás: *A teológia foglaltata* (Bp. 2002), la qq. 27-39. feldolgozása. Az eredés fogalma. A reláció. Az isteni személy. A több isteni személy. A szám a Szentháromságban. A szentháromságos küldések.

Követelmények: Az első órán ismerteti a szeminárium vezetője. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A teológia foglalta I.*, Gede Testvérek, Budapest, 2002; EMERY, GILLES: *Trinity, Church and the Human Person*, Sapientia Press, Naples, 2007; EMERY, GILLES: *Trinity in Aquinas*, Sapientia Press, Ypsilanti, 2003; EMERY, GILLES: *La théologie trinitaire de Saint Thomas d'Aquin*, Cerf, Paris, 2004.

DROGOK ÉS DROGFÜGGŐSÉG

CSDRF/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Kály-Kullai Károly

A tanegység célja: Hogy a hallgatók a drogproblémák terén az alapfogalmakkal, a drogpolitika elemeivel, a függőségekre adott intézményi, segítői válaszokkal megismerkedjenek, továbbá, hogy a drogproblémák pasztorális megközelítését elméleti és gyakorlati szinten egyaránt elsajátítsák.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az addiktológia és a drogpolitika alapfogalmait, a drogprobléma pasztorális megközelítésének lényegi elemeit.

Képes a drogproblémák terén a tájékozódásra, szükség esetén a tájékoztatásra.

Elkötelezett abban, hogy mindezeket beépítse gyakorlati, egyházi szolgálatába, tevékenységébe.

Tematika: 1. A drogok kultúrtörténete I. 2. A drogok kultúrtörténete II. (20. század). 3. Hogyan válik a szenvedély betegséggé? 4. A szenvedélybetegségek problémakörének megközelítési modelljei. 5. A magyarországi drogpolitika kialakulása. 6. Van-e a Vatikánnak drogpolitikája? 7. A szenvedélybetegek segítésének egészségügyi és szociális megközelítése. 8. A „Nemzeti Drogellenes Stratégia” (2013–2020) céljai, szerkezete. 9. Az Európai Unió stratégiájának céljai, szerkezete. 10. A szenvedélybetegek segítésének pasztorális megközelítése I. 11. A szenvedélybetegek segítésének pasztorális megközelítése II. 12. „Minden a családban kezdődik... a szenvedélybetegség is.” 13. „Minden a családban kezdődik... a gyógyulás is.” 14. Magyarországi intézményi, egyházi válaszok, hiányok, lehetőségek.

Követelmény: A félév végi dolgozat alapján gyakorlati jegy.

Irodalom: BAYER ISTVÁN: *Drogok és emberek. Múlt, jelen, jövő*, Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság – Focus, Budapest, 2005; DEMETROVICS ZSOLT (szer.): *Az addiktológia alapjai*, 1-4. kötet, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2007–2010; AZ EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK LELKIGONDOZÁSÁNAK PÁPAI TANÁCSA: *Egyház, kábítószer drogfüggőség. Pasztorációs kézikönyv*, Új Ember, Budapest, 2004; MAY, GERALD G.: *Függőség és kegyelem*, Harmat, Budapest, 2006; KÁLY-KULLAI KÁROLY: *Utak – útkeresők – szenvedély – betegség*, Új Ember, Budapest, 2007.

BAEJ1/E, MAEJ3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Maklár Ákos

A tanegység célja: Az egyházjog és a teológia kapcsolatának, a kánonjog történeti összefoglalásának, az alapvető jogintézményeknek, a krisztushívők alapvető jogainak és kötelességeinek, valamint az egyház hierarchikus felépítésének elsajátítása a II. Vatikáni zsinat egyháztanának alapján, az Egyházi Törvénykönyv szerint. Ezáltal a hallgató el tudja helyezni az egyházjogot teológiai tanulmányaiban, valamint kiigazodik az egyházi struktúrákban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a kánonjog és a teológia viszonyát, a kánonjog történetét be tudja illeszteni az egyház történetébe. Ismeri a krisztushívők, ezen belül a klerikusok és a laikusok alapvető kötelességeit és jogait. Ismeri az egyház hierarchikus struktúráját.

Képes megfelelő módon kifejtetni saját maga és a krisztushívők számára a kötelességek és a jogok rendszerét, valamint eligazodik az egyház hierarchikus struktúrájában.

Elkötelezetten tudja teljesíteni kötelességeit és élni jogaival, valamint innovatív módon tartalommal tudja megtölteni azt az egyházi hivatalt vagy feladatkört, amelyre kiválasztást vagy meghívást nyer.

Tematika: 1. A kánonjog és a teológia. 2. A kánonjog története. 3. Az egyházi törvény és magyarázata, valamint a jogszokás. 4. Természetes és a jogi személyek, valamint a jogcselekmények. 5. A krisztushívők, valamint a világiak kötelességei és jogai. 6. A klerikusok kötelességei és jogai. 7. A megszentelt életet élők kötelességei és jogai. 8. Az egyház legfőbb hatósága: a római pápa. 9. A római kúria és a pápai kóvetek. 10. A részegyházak és csoportjaik. 11. A püspökök és a püspöki konferenciák. 12. Tanácsadó testületek az egyházmegyében. 13. A plébánia.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Kézikönyvek 7., Szent István Társulat, Budapest, 2014; *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; ŐRSY LÁSZLÓ: *Egyházjog és teológia*, Teológiai Kiskönyvtár, k. n., Róma, 1977.

Ajánlott irodalom: ERDŐ PÉTER: *Az egyházjog teológiája. Intézménytörténeti megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; KUMINETZ GÉZA: A klerikusi hovatartozás, vagyis az inkardinációra vonatkozó jogalkotás az Egyházi Törvénykönyvben, *Kánonjog* 9 (2007) 27–50; NAVARRO, LUIS: A hívők társulási joga, *Kánonjog* 4 (2002/1–2) 49–62; SZABÓ PÉTER: A pápai hivatal betöltésére vonatkozó szabályrend fejlődése és mai állása. I. A pápaválasztás történeti rendjének fejlődése, *Kánonjog* 5 (2003/1–2) 37–50; SZUROMI SZABOLCS ANZELM: A megszentelt élet intézményei és apostoli élet társaságai tagjainak sajátos kötelességei és jogai, *Teológia* 43 (2009/1–2) 74–80; *A világiak szerepe az egyház lelkipásztori tevékenységében*, Sapientia Füzetek 2., Vigilia, Budapest, 2003.

EGYHÁZJOG II.: AZ EGYHÁZ HIERARCHIKUS FELÉPÍTÉSE

EGYHÁZJOG I.: AZ EGYHÁZ HIERARCHIKUS FELÉPÍTÉSE

MTEJ2N, BAEJ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Maklár Ákos

A tanegység célja: Az egyházjog és a teológia kapcsolatának tisztázása, valamint a kánonjogtörténet összefoglalása. A kánoni törvényre vonatkozó ismeretek átismétlése után a krisztushívők alapvető jogainak és kötelességeinek, valamint az egyház hierarchikus felépítésének megismerése a II. Vatikáni zsinat egyháztanának alapján, az Egyházi Törvénykönyv szerint. Ezáltal a hallgató el tudja helyezni az egyházjogot teológiai tanulmányaiban, valamint kiigazodik az egyházi struktúrákban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a kánonjog és a teológia viszonyát, a kánonjog történetét be tudja illeszteni az egyház történetébe. Ismeri a krisztushívők, ezen belül a klerikusok és a laikusok alapvető kötelességeit és jogait. Ismeri az egyház hierarchikus struktúráját.

Képes megfelelő módon kifejezni saját maga és a krisztushívők számára a kötelességek és a jogok rendszerét, valamint eligazodik az egyház hierarchikus struktúrájában.

Elkötelezetten tudja teljesíteni kötelességeit és élni jogaival, valamint innovatív módon tartalommal tudja megtölteni azt az egyházi hivatalt vagy feladatkört, amelyre kiválasztást vagy meghívást nyer.

Tematika: 1. A kánonjog és a teológia. A kánonjog története. 2. Az egyházi törvényre, a természetes és a jogi személyekre, valamint a jogcselekményekre vonatkozó ismeretek összefoglalása. 3. Az összes krisztushívők kötelességei és jogai. A világi krisztushívők kötelességei és jogai. 4. A szent szolgálatot teljesítők, vagyis a klerikusok. 5. A megszentelt életet élők kötelességei és jogai. 6. A személyi prelatúrák és a krisztushívők társulásai. 7. Az egyház legfőbb hatósága I.: A római pápa és a püspökök testülete, valamint a püspöki szinódus. 8. Az egyház legfőbb hatósága II.: A Római Szent Egyház bíborosai. A római kúria és a pápa követei. 9. A részegyházak és a bennük lévő hatóság. 10. A részegyházak csoportjai. 11. A részegyházak belső rendje I.: Tanácsadó testületek az egyházmegyében és az egyházmegyei hivatal. 12. A részegyházak belső rendje II.: Plébániák, esperességek, templomigazgatóságok és lelkészségek.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Kézikönyvek 7., Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: ANDRÉS, DOMINGO J.: *Szerzetesjog. Magyarázat az Egyházi Törvénykönyv 573-746. kánonjához*, Bibliotheca Instituti Postgradualis Iuris Canonici Universitatis Catholicae de Petro Pázmány nominatae – Institutiones 2., Szent István Társulat, Budapest, 1999; ERDŐ PÉTER: *Az egyházjog teológiája intézménytörténeti megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; KUMINETZ GÉZA: A klerikusi hovatartozás, vagyis az inkardinációra vonatkozó jogalkotás az Egyházi Törvénykönyv-

ben, *Kánonjog* 9 (2007/1–2) 27–50; NAVARRO, LUIS: A hívők társulási joga, *Kánonjog* 4 (2002/1–2) 49–62; SZABÓ PÉTER: A pápai hivatal betöltésére vonatkozó szabályrend fejlődése és mai állása, I. A pápaválasztás történeti rendjének fejlődése, *Kánonjog* 5 (2003/1–2) 37–50; SZUROMI SZABOLCS ANZELM: A megszentelt élet intézményei és apostoli élet társaságai tagjainak sajátos kötelességei és jogai, *Teológia* 43 (2009/1–2) 74–80; *A világiak szerepe az egyház lelkipásztori tevékenységében*, Sapientia Füzetek 2., Vigilia, Budapest, 2003.

EGYHÁZJOG III.: HÁZASSÁGJOG

EGYHÁZJOG II.: HÁZASSÁGJOG

MTEJ3N, BAEJ2N, BAEJ2/E, MAEJ4/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Maklár Ákos

A tanegység célja: A házasság bemutatása az egyház gondolkodásában és jogrendjében. Bemutatni azokat a körülményeket, személyi tulajdonságokat, amelyek szükségesek az érvényes házasság megkötéséhez. Felvázolni a házasság semmissé nyilvánításáért folyó perek eljárásjogi normáit. Olyan jogintézmények felsorakoztatása, mint a házasság érvényesítése, a privilegium paulinum vagy a kötelék adott körülmények esetén való felbontása. Az egyház családról alkotott felfogásának vázolása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyház gondolkodását a házasság intézményéről és a házasság egyházi jogi kérdéseit.

Képes a család és a házasság egyházi gondolkodásban betöltött szerepét és annak jogi szabályozását egységben szemlélni, a házasság érvényességének és semmisségének szempontjait világosan megfogalmazni.

Elkötelezett a család és a házasság értékének felmutatása mellett.

Tematika: 1. A házasság intézménye a Katolikus Egyház jogrendjében. 2. Lelkipásztori gondoskodás és a házasság megkötését megelőző teendők. 3. Az érvénytelenítő akadályok általában. 4. Az egyes érvénytelenítő akadályok. 5. A házassági beleegyezés. 6. A házasság megkötésének formája. 7. Házasság megkötésének helye és ideje, anyakönyvezése. 8. Vegyes házasságok és a titkos házasságkötés. 9. A házasság jogkövetkezményei. 10. A házastársak különválása. 11. A házasság érvényesítése. 12. A házasság semmisségének kimondása. 13. A család helye és szerepe a Katolikus Egyház jogrendjében.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Kézíkönyvek 7., Szent István Társulat, Budapest, 2014; *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: CSORDÁS EÖRS: *Házassági perek. Gyakorlati eljárás*, Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest, 2002; ERDŐ PÉTER: A házasság kánonjogi arculata a törvényelemben, *Kánonjog* 2 (2000/1–2) 27–45; KUMINETZ GÉZA: *Katolikus házasságjog*,

Szent István Társulat, Budapest, 2002; UJHÁZI LÓRÁND: A házassági beleegyezéshez szükséges értelmi képesség a Katolikus Egyház hatályos jogi szabályozása szerint, *Sapientiana* 5 (2012/1) 63–83; SZABÓ PÉTER: A keleti vegyesházasságok törvényes formái (CIC 1127.k.1.§). A hatályos latin normatíva ökumenikus vetületei, *Kánonjog* 2 (2000/1–2) 47–60; SZLÁVIK ANTAL: Az akatolikus házasságokat szabályozó jogrendek, *Kánonjog* 8 (2006/1–2) 105–114.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM I.

A kereszténység kialakulása a hellén-római kultúrában.

Jézus születésétől a két konzuli hatalomig

MTET1N, BAET1N, BAET1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Szabolcs

A tanegység célja: Megismertetni Jézus születésének meghatározó idejét és helyét. Bemutatni a nyilatkozatát közvetítésének és a környező emberi gondolkodásnak, kultúrának az egymásra hatását, rámutatni, hogy a kereszténység elterjedése mennyire van összefüggésben a kor műveltségével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a Születés idejének és helyének az időfelettségét.

Képes a hellén gondolkodás és a római állam kereszténység kialakulására gyakorolt hatását meglátni.

Átlátja a kereszténység meghatározó szerepét a keresztényi államberendezkedés kivitelezésében.

Tematika: 1. Az ókor kulturális és vallási öröksége. 2. Jézus születésének földrajzi és szellemi terepe. 3. Az apostolok hitelesítő tevékenysége. 4. A Római Birodalom és az egyház kapcsolata. 5. A kereszténység szellemi központjai. 6. A kereszténység felszínre jutása: vallásszabadság és államvallás. 7. Az egy konzuli hatalom kialakulása. 8. A szerzetesség megjelenése. 9. A kereszténység felbomlása: az iszlám megjelenése. 10. A két konzuli hatalom és a ceszaropapizmus jelenléte.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a tíz témakör a tíz tétel). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERRE, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZANTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; FRANZEN, AUGUST: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Budapest, 1998; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; ANGEDENT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM II.

A keresztény középkor

(a Republica Christianától a nyugati kereszténység szakadásáig 800–1450)

MTET2N, BAET2N, BAET2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni a keresztény Európa történetét. Mennyire tud elmélyülni az ókeresztény teológia a „barbár Európa” keresztény gondolkodás megszületésében. Az állam és az egyház kapcsolata az egységes keresztény Európában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a kereszténység megjelenését az újonnan születendő európai államokban.

Képes felismerni a teológia és az egyház hatását az új Európa szellemi műveltségére.

Képes átlátni a keresztény állam és az egyház kapcsolati rendszerét.

Tematika: 1. A „sötét század” Európája. 2. A „Filioque vita”: az első szakadás. 3. A cluny-i szellemiség hatása az egyház életére. 4. Az investitúrajog gyakorlásának kérdése. 5. A bűnbocsánat és a zárándoklat: Szentföld. 6. A szegénység mint eszméirányzat és szerzetesség. 7. A „szentek százada” a XIII. század. 8. A katedrálisépítészet és a teológia.

A további témakörök nappali tagozaton: 9. Párizs és Oxford. 10. Pápa vagy zsinat: a konciliarizmus. 11. Az ortodoxia és az unió. 12. A kereszténység felvétele: a magyar egyház születése. 13. Az Anjou-kor és a Hunyadi-kor egyházpolitikája.

A további témakörök esti tagozaton: 9. Pápa vagy zsinat: a konciliarizmus. 10. A kereszténység felvétele: a magyar egyház születése az Anjou-korig.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a megadott témakörök a tételek – nappali tagozaton tizenhárom, esti tagozaton tíz tétel). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; FRANZEN, AUGUST: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Budapest, 1998; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; ANGEDENT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982; FERDINÁNDY MIHÁLY: *III. Ottó, a szent császár*, Balassi Kiadó, Budapest, 2000; SOUTHERN, RICHARD WILLIAM: *A nyugati társadalom és egyház a középkorban*, Gondolat, Budapest, 1987; MAALOUF, AMIN: *A kereszties háborúk arab szemmel*, Európa, Budapest, 2015.

Nappali tagozaton további irodalom: MEYERDORFF, JOHN – PAPADAKIS, ARISTEIDES: *A keresztény Kelet*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 2002; CLASSEN, PETER – LIUDPRAND, CREMONAI: *A Nyugat és Bizánc a 8-10. században*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 2005; DUBY, GEORGES: *A katedrálisok kora*, Gondolat, Budapest, 1984.

Esti tagozaton további irodalom: GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012; BROWN, PETER: *Az európai kereszténység kialakulása*, Atlantisz, Budapest, 1999; LANE, TONY: *A keresztény gondolkodás rövid története. Teológusok és eszméik az apostoli atyáktól napjainkig*, Harmat – Kálvin, Budapest, 2003; LAFONT, GHISLAIN: *A katolikus egyház teológiatörténete*, Atlantisz, Budapest, 1998.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM III.

A keresztény újkor (a reformációtól a liberalizmusig 1450–1820)

MTET3N, BAET3N, BAET3/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni az egyház és a hitújítók kapcsolatát, bemutatni, hogy hogyan újul meg az egyház. Az újkor kihívásai és a hivatalos keresztény tanítás.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a kihívásokra való történelmi válaszokat.

Képes felismerni a történelemben a megújuló és újabb keresztény állásfoglalásokat.

Képes átlátni az adott történelmi kor szellemi viharainak konkrét megnyilvánulásait.

Tematika nappali tagozaton: 1. A reneszánsz és a humanizmus hatása az egyház életére. 2. A római katolikus egyház és a felekezetté válás folyamata. 3. Az egyház megújulása a trentói zsinat hatására. 4. A római katolikus egyház kapcsolata a felfedezett Újvilággal. 5. A vallásháborúk értékelése. 6. Hogyan alakul az új papi eszmény megvalósulása? 7. A felvilágosodás hatása az egyház működésére. 8. Voltaire százada és hatása. 9. A francia forradalom és az egyház fennmaradásának küzdelme. 10. A magyar egyház és a reformáció elterjedése a XVI. században. 11. A vallási megújulás és a barokk kapcsolata a magyar egyház életében. 12. A jozefinizmus hatása a magyar egyház működésére. 13. A rítusviták a világegyházban.

Tematika esti tagozaton: 1. A római katolikus egyház és a felekezetté válás folyamata. 2. Az egyház megújulása a trentói zsinat hatására. 3. A római katolikus egyház kapcsolata a felfedezett Újvilággal. 4. Hogyan alakul az új papi eszmény megvalósulása? 5. A felvilágosodás hatása az egyház működésére. 6. Voltaire százada és hatása. 7. A francia forradalom és az egyház fennmaradásának küzdelme. 8. A magyar egyház és a reformáció elterjedése a XVI. században. 9. A vallási megújulás és a barokk kapcsolata. 10. A jozefinizmus hatása a magyar egyház életére.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tíz témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; FRANZEN, AUGUST: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Budapest, 1998; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest,

2005; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012; DENZINGER, HEINRICH – HÜNERMANN, PETER (szerk.): *Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai*, Szent István Kézikönyvek 9., Örökmécs – Szent István Társulat, Bányaterenyé – Budapest, 2004; LAFONT, GHISLAIN: *A katolikus egyház teológiatörténete*, Atlantisz, Budapest, 1998; MAXWELL-STUART, PETER G.: *Pápák krónikája. A pápaság története a pápák uralkodása szerint Szent Pétertől napjainkig*, Móra, Budapest, 2007.

Nappali tagozaton további irodalom: LANE, TONY: *A keresztyén gondolkodás rövid története. Teológusok és eszméik az apostoli atyáktól napjainkig*, Harmat – Kálvin, Budapest, 2003.

Esti tagozaton további irodalom: BEINERT, WOLFGANG: *A keresztyénség. A szabadság lélegzete, Vigilia*, Budapest, 2005.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM IV.

A világ-egyház (a liberalizmus diktatúrájától a relativizmus diktatúrájáig 1820–2000)

MTET4N, BAET4N, BAET4/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni korunk társadalmi és szellemi arculatát az egyház tanítása szerint. Foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy ez a tanítás mennyire tud elmélyülni korunk szellemi diktatúrái között. Bemutatni, hogy az állam és az egyház kapcsolata hogyan befolyásolja az egyház életét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katolikus egyház helyzetét a különböző szellemi és fizikai diktatúrák megerősödésében.

Képes szellemi felkészültségével felelni az egyházat ért támadásokra.

Képes átlátni a különböző korok divatos ideológiáit.

Tematika: 1. Az egyház és a liberális kormányzat. 2. Az egyház és a szociális kérdés. 3. A modernizmusra keresett válaszok. 4. A római katolikus egyház és a diktatúrák kapcsolata. 5. A magyar egyház a pozsonyi nemzeti zsinattól a polgári anyakönyvezésig.

A további témakörök nappali tagozaton: 6. A keresztyénszocializmus megjelenése a magyar egyház életében. 7. A kommunista diktatúra egyházpolitikája. 8. A „vértanúk százada” (XX. század). 9. Az ázsiai egyházak élete a XX. században. 10. A Rákosi-diktatúra és a magyar egyház kapcsolata. 11. A II. Vatikáni zsinat és pápai. 12. A türelem apostola (Casaroli) és II. János Pál pápa. 13. A nő és férfi szerepének keresése a legújabb kori ideológiákban.

A további témakörök esti tagozaton: 6. A kommunista diktatúra egyházpolitikája: a magyar egyház életére tett hatások. 7. A vértanúk százada. 8. A keresztyénszocializmus megjelenése a magyar egyház életében. 9. A II. Vatikáni zsinat és pápai. 10. A relativizmus diktatúrája: a pogány forradalom.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tíz témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; MÉSZÁROS ISTVÁN: *...Kimaradt tananyag...*, 1–2. kötet, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1993–1995; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest, 2005; CASAROLI, AGOSTINO: *A türelem vértanúsága*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002; LAFONT, GHISLAIN: *A katolikus egyház teológiatörténete*, Atlantisz, Budapest, 1998.

Nappali tagozaton további irodalom: DENZINGER, HEINRICH – HÜNERMANN, PETER (szerk.): *Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai*, Szent István Kézikönyvek 9., Örökmécs – Szent István Társulat, Bányterenyé – Budapest, 2004; LANE, TONY: *A keresztény gondolkodás rövid története. Teológusok és eszméik az apostoli atyáktól napjainkig*, Harmat – Kálvin, Budapest, 2003.

Esti tagozaton további **irodalom:** SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM I-II.

HET1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Rövidített formában átfogó képet adni az Egyház történetének főbb kérdéseiről és témáiról. Kétezer év egyháztörténelmi fogalmainak a megismérése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Átfogó képpel rendelkezik a Katolikus Egyház történetének kétezer éves fejlődéséről. Történeti látásmódra képes.

Elkötelezett abban, hogy saját lelki-szellemi otthonának vallja a Katolikus Egyházat.

Tematika: Az ókor kulturális és vallási öröksége. A születés földrajzi és szellemi terépe. Az apostolok hittedjesztő tevékenysége. A Római Birodalom és az egyház kapcsolata. A kereszténység szellemi központjai. A kereszténység felszínre jutása: vallásszabadság és államvallás. Az egyházatyák szerepe. Az első zsinatok határozatai. Az egykonzuli hatalom kialakulása. A barbár népek megtérítése. A szerzetesség megjelenése. A kereszténység felbomlása: az iszlám megjelenése. A kétkonzuli hatalom és a ceszaropapizmus jelenléte. A „sötét század” Európája. A „Filioque vita”: az első szakadás. A cluny-i szellemiség hatása az egyház életére. Az invesztitúra jog gyakorlásának a kérdése. A bűnbocsánat és a zarándoklat: Szentföld. A szegénység, mint eszmei irányzat és mint szerzetesség. A „szentek százada”: a XIII. század. A katedrálisépítészet és a teológia. Universitas: Párizs és Oxford. Pápa vagy zsinat: a konciliarizmus. Az

ortodoxia és az unió. A kereszténység felvétele: a magyar egyház születése. Az Anjou-kor és a Hunyadi-kor egyházpolitikája. A reneszánsz és a humanizmus hatása az egyház életére. A római katolikus egyház és a felekezetté válás folyamata. Az egyház megújulása a trentói zsinat hatására. A római katolikus egyház kapcsolat a felfedezett Újvilággal. A vallásháborúk értékelése. Hogyan alakul az új papi eszmény megvalósulása. A felvilágosodás hatása az egyház működésére. Voltaire százada és hatása. A francia forradalom és az egyház fennmaradásának küzdelme. A magyar egyház és a reformáció elterjedése XVI. században. A vallási megújulás és a barokk kapcsolata a magyar egyház életében. A jozefinizmus hatása a magyar egyház működésére. A rítusviták a világegyházban. Az egyház és a liberális kormányzat. Az egyház és a szociális kérdés. Válaszok a modernizmusra. A római katolikus egyház és diktatúrák kapcsolata. A magyar egyház a pozsonyi nemzeti zsinattól a polgári anyakönyvezésig. A keresztényszocializmus megjelenése a magyar egyház életében. A kommunista diktatúra egyházpolitikája. A vértanúk százada. Az ázsiai egyházak élete. A Rákosi-diktatúra és a magyar egyház. A II. Vatikáni zsinat és pápái. A türelem apostola és II. János Pál pápa. A relativizmus diktatúrája: pogány forradalom.

Követelmény: A félév végén kollokvium, melynek feltétele a megadott egyháztörténelmi évszámok, nevek és fogalmak ismerete.

Ajánlott irodalom: SOUTHERN, RICHARD W.: *A nyugati társadalom és egyház a középkorban*, Gondolat, Budapest, 1987; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1–2. kötet, Ecclesia, Budapest, 1983–1984; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012; FRÖHLICH ROLAND: *Egyháztörténet évszámokban*, Jel, Budapest, 2007; FRANZEN, AUGUST: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Budapest, 1998; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; LANE, TONY: *A keresztyén gondolkodás rövid története. Teológusok és eszméik az apostoli atyáktól napjainkig*, Harmat – Kálvin, Budapest, 2001; LAFONT, GHISLAIN: *A katolikus egyház teológiatörténete*, Atlantisz, Budapest, 1998; ANGEDENT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM I–II.

RIET1–2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Deák Hedvig OP

A tanegység célja: Rövidített formában átfogó képet adni az egyház történetének főbb kérdéseiről és témáiról a kezdetektől a 12. század végéig.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Átfogó képpel rendelkezik a Katolikus Egyház történetének első 12 évszázadáról. Történeti látásmódra képes.

Elkötelezett abban, hogy saját lelki-szellemi otthonának vallja a Katolikus Egyházat.

Tematika: Az egyháztörténelem fogalma, módszere. A kereszténység terjedése. Az egyház fejlődése az 1–2. században. A Római Birodalomhoz való viszony az 1–3. században. A 2. század belső problémái, az első eretnokségek. Az egyház felszabadulá-

sa, Constantinus „megtérése”. Az arianus vita a nikaiai zsinat után. A krisztológiai viták, a zsinatok. Szent Benedek és a Regula. A khalkédóni zsinat recepciója (451–553) és a monotheleita vita. A népvándorlás, a germán népek megtérése. A középkori egyház kialakulása 700–900. A karoling egyház. A pápaság a 9–10. században. A középkori társadalom. A szláv népek megtérése. Az egyház Bizáncban; Konstantinápoly és Róma viszonya. A cluny-i reform. A gregoriánus reform és az investitúraharc. A szerzetesség a virágzó középkorban. A magyar egyház megalapítása és élete a 11. században.

Követelmény: A félév végén kollokvium: az *Egyháztörténelem I–II.* című jegyzetekből.

Ajánlott irodalom: *Euszebiosz egyháztörténete*, Ókeresztény Írók 2., Szent István Társulat, Budapest, 1983; SOUTHERN, RICHARD. W.: *A nyugati társadalom és egyház a középkorban*, Gondolat, Budapest, 1987; SZÁNTÓ KONRÁD: *A Katolikus Egyház története*, 1–2. kötet, Ecclesia, Budapest, 1983–1984; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012; FRÖHLICH, ROLAND: *Egyháztörténet évszámokban*, Jel, Budapest, 2007; FRANZEN, AUGUST: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Szeged, 1998.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM III–IV.

HET2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Átfogó képet adni az egyetemes egyház történetéről egy-egy témakör tükrében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katolikus egyház kétezer éves történelmét egy-egy kihívásra való válaszkeresésében.

Történeti látásmódra képes.

Elkötelezetten törekszik bekapcsolódni az egyház küldetésébe saját élethelyzetében.

Tematika: 1. Az egyetemes zsinatok története. 2. Az ókori kultúra és a keresztény kultúra találkozása. 3. Az állam és egyház viszonya kétezer év történetében 4. Keresztényüldözések története. 5. Különböző eretnenségek és megoldások. 6. A diktatórikus hatalmak és az egyház viszonya. 7. Különböző ideológiák hatása az egyház szellemi életére. 8. Az egyház műveltségének megőrzése és az iskolák. 9. Hogyan alakítja a gazdaság az egyház működését? 10. Milyen hatást gyakorol a művészet, az ideológia az egyház művészetére? 11. Miért vált szükségessé a konkordátumok megkötése? 12. Hittérjesztés és a keresztény missziók története. 13. A különböző vallásháborúk története.

Követelmény: A forrásismeret tükrében megvizsgálja az egyház reagálását a civil-polgári kihívásokra. Forrásgyűjtemények használta. A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 3. kötet, Ecclesia, Budapest, 1985; DENZINGER, HEINRICH – HÜNERMANN, PETER (szerk.): *Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai*, Örökmécs – Szent István Társulat, Bánytereny

– Budapest, 2004; LANE, TONY: *A keresztyén gondolkodás rövid története. Teológusok és eszméik az apostoli atyáktól napjainkig*, Harmat – Kálvin, Budapest, 2003; RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002; OBOLENSKY, DIMITRI: *A Bizánci Nemzetközösség. Kelet-Európa*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 1999; LAFONT, GHISLAIN: *A katolikus egyház teológiatörténete*, Atlantisz, Budapest, 1998; PAPADAKIS, ARISTEIDES – MEYENDORFF, JOHN: *A keresztyén Kelet és a pápaság felemelkedése. Az egyház 1071 és 1453 között*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 2002; CLASSEN, PETER – CREMONAI LIUDPRAND: *A Nyugat és Bizánc a 8–10. században*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 2005; DUBY, GEORGES: *A katedrálisok kora. Művészet és társadalom: 980-1420*, Corvina, h. n., 1998; FERDINÁNDY MIHÁLY: *III. Ottó, a szent császár*, Balassi Kiadó, Budapest, 2000; SOUTHERN, RICHARD W.: *A nyugati társadalom és egyház a középkorban*, Gondolat, Budapest, 1987; MAALOUF, AMIN: *A keresztes háborúk arab szemmel*, Európa, Budapest, 1997; MAXWELL-STUART, PETER G.: *Pápák krónikája. A pápaság története a pápák uralkodása szerint Szent Pétertől napjainkig*, Móra, Budapest, 2007.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM III–IV.

RIET3–4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Deák Hedvig OP

A tanegység célja: Átfogó képet adni az egyetemes egyház történetéről a 13. századtól a trentói zsinat lezárásáig, valamint az egyetemes és a magyar egyház történetéről a trentói zsinattól napjainkig.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katolikus egyház 13–20. századi történetének főbb témáit.

Történeti látásmódra képes.

Elkötelezetten törekszik bekapcsolódní a egyház küldetésébe saját élethelyzetében.

Tematika: A 12–13. századi vallási megújulás és a koldulórendek. Az egyházi tudomány és teológia a középkorban. VIII. Bonifác és a pápák avignoni fogsága. A nagy nyugati egyházszakadás (skizma). A konciliarizmus, a konstanzi zsinat. A reneszánsz pápaság. A protestáns reformáció okai. A reformáció. A katolikus reform. A trentói zsinat. Az egyház története Magyarországon 1526-ig. A reformáció Magyarországon. Az egyház világmissziós tevékenysége. A hivatalosan keresztyén társadalom. A francia forradalom és következményei. A hivatalosan nem keresztyén társadalom. Az I. Vatikáni zsinat. Az egyház a 20. században. A II. Vatikáni zsinat. Az egyház a zsinat után.

Követelmény: A félév végén kollokvium: az *Egyháztörténelem III–IV.* című jegyzetkből.

Ajánlott irodalom: HUIZINGA, JOHAN: *A középkor alkonya*, Helikon, Budapest, 1982, illetve Európa, Budapest, 1996; HUIZINGA, JOHAN: *Erasmus*, Európa, Budapest, 1995; LAFONT, GHISLAIN: *A katolikus egyház teológiatörténete*, Atlantisz, Budapest, 1998, 219–306; 313–435; McGRATH, ALISTER E.: *Kálvin*, Osiris, Budapest, 2001; OBOLENSKY, DIMITRI: *A Bizánci Nemzetközösség. Kelet-Európa*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány,

Budapest, 1999, 345–497; BLET, PIERRE: *XII. Piusz és a második világháború. A Vatikán archívumai alapján*, Új Ember, Budapest, 2002; KOŁAKOWSKI, LESZEK: *Isten nem adó-sunk semmivel. Néhány megjegyzés Pascal hitéről és a janzenizmusról*, Európa, Budapest, 2000; TUSOR PÉTER: *A barokk pápaság 1600–1700*, Gondolat, Budapest, 2004; RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM SZEMINÁRIUM I.

A magyar katolikus egyház a középkorban és a kora újkorban

MTETSZ1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Magyar Marietta Mirjam OP

A tanegység célja: Megismertetni a középkori és kora újkori magyar egyháztörténelem forrásait és azokat a történeti összefüggéseket, amelyekben ezek a szövegek keletkeztek. Felkészíteni a hallgatókat az önálló kutatásra, forráselemzésre, a források kontextualizálására és a tudományos elméletek megértésére, értékelésére. A hallgatók átfogó képet kapnak a magyar katolikus egyház 11–17. századi történetéről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a középkori és kora újkori magyar egyháztörténelem forrásait és azokat a történeti összefüggéseket, amelyekben ezek a szövegek keletkeztek.

Képes önálló forráselemzésre, a források kontextualizálására és a tudományos elméletek megértésére, értékelésére.

Elkötelezett abban, hogy a középkori magyar egyház teljesítményét és a magyarországi latin egyházi irodalom értékét felismerve felhasználja és megismertesse azt.

Tematika: 1. Térítés, apostoli királyság és az egyházszervezet kialakulása a korai Árpád-korban. 2. Középkori szerzetesség – a koldulórendek elterjedése Magyarországon. 3. Szentkultusz a középkorban – Árpád-házi Szent Margit. 4. A vallásosság formái – a laikusok vallásossága és a világi papság helyzete. 5. Egyetemek és egyházi műveltség. 6. A magyar egyház helyzete a középkor végén. 7. A hitújítás térhódítása. 8. Katolikus missziók a hódoltságban. 9. Pázmány Péter rekatolizációs tevékenysége. 10. Pázmány Péter hitvitázó munkássága.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat a megadott szakirodalomból, valamint referátumok a forrásokból. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HERMANN EGYED: *A katolikus egyház története Magyarországon 1914-ig*, Auróra Könyvek, München, 1973.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM SZEMINÁRIUM II.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM SZEMINÁRIUM

A magyar katolikus egyház a 19–20. században

MTETSZ2N, MAETSZ/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Magyar Marietta Mirjam OP

A tanegység célja: A magyar katolikus egyház 19–20. századi történetének, valamint nagy egyéniségeinek megismerése és közös feldolgozása a források és a szakirodalom kritikai felhasználásával. A hallgatók átfogó képet kapnak a magyar katolikus egyház újkori és jelenkori történetéről, ez felkészíti őket az önálló kutatásra és ítéletalkotásra, a történeti látásmód elsajátítására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Átfogó képe van a magyar katolikus egyház 19–20. századi történetéről.

Történeti látásmódra képes.

Elkötelezetten törekszik bekapcsolódni az egyház küldetésébe saját élethelyzetében.

Tematika: 1. Jozefinista reformok és következményeik (1780–1822). 2. Jozefinizmus – a katolikus egyház a reformkorban: Pozsonyi zsinat (1822), Konkordátum (1855). 3. Az egyház helyzete a kiegyezés után: a katolikus autonómia kérdése, az egyház és az állam viszonya. 4. A szerzetesrendek felvirágzása. Magyar keresztényszocializmus. 5. Két világháború között I.: Prohászka Ottokár, Bangha Béla, Tóth Tihamér. 6. Két világháború között II.: Schlachta Margit, Serédi Jusztinián. 7. Két világháború között III.: KALOT, KALÁSZ, Actio Catholica. 8. A katolikus egyház és az állam a II. világháború után (1945–1950): kommunista államberendezkedés. 9. A Mindszenty-per (Mindszenty József veszprémi püspök és esztergomi érsek) és a katolikusok elleni perek. 10. A katolikus egyház és az állam a II. világháború után (1951–1964): a diktatúra megerősödése; szentszéki egyezmény. 11. A katolikus egyház és az állam (1964–1989): megszilárdult hatalom és manipuláció.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat a megadott szakirodalomból, valamint referátumok a forrásokból. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HERMANN EGYED: *A katolikus egyház története Magyarországon 1914-ig*, Auróra Könyvek, München, 1973; GERGELY JENŐ: *A katolikus egyház Magyarországon 1919–1945*, Pannonica, Budapest, 1999; TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyházüldözés 1945–1990*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

ÉLETVEZETÉS ETIKÁJA

ETÉE/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Az életvezetés „csontvázának” megrajzolása, ami morális credo, rövid összefoglalása a szerteágazó etikának. Az életvezetés stratégiájának kidolgozása az ismeretelméleti alapok, a humántudományok és a transzcendentális teológia fényében. Az erkölcsi gyümölcsöt és a kudarcot hozó gyakorlati lépések perspektívája.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az életvezetés stratégiájában való gondolkodást, annak teológiai, filozófiai és gyakorlati alapjait.

Képes hosszú távon és megfontoltan tervezni, a terveit stratégikusan követni.

Az értékek mellett elköteleződve tudja életét vezetni, s ebben másokat is segíteni.

Tematika: 1. Az ember alapvetően transzcendens jellegének és benső dinamikájának feltárása. 2. A transzcendentális és a kategoriális szabadság viszonya. 3. Az alapkötés perspektívájában meghozott nagy életdöntésekre való előkészület és a döntések meghozatala. 4. A napi lépések, a kategoriális döntések megerősítő szerepe. 5. Az okos gondviselés az életvezetés mindennapjaira: a gondolkodás és a körülmények igazgatása. 6. Az erkölcsi lecsúszás fokozatai és mélyből való feltámadás lépései.

Követelmény: A félév során elvégzett feladatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Az életvezetés etikája*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; WOLFERS, MELANIE: *Theologische Ethik als handlungsleitende Sinnwissenschaft: der fundamentalethische Entwurf von Klaus Demmer*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999.

EMBERKÉP, GYERMEKKÉP ÉS PEDAGÓGIA

BAPDEPN, BAPDEP/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: a pedagógia tudományát megalapozó nevelésfilozófiai kérdésfeltevések, antropológiai nézőpontok, gyermekkép-értelmezések bemutatása, a különböző pedagógiai nézetek, nevelési modellek értelmezése, elemzése és értékelése. A pedagógiai tanulmányokat előkészítő kurzus bevezeti a hallgatót a neveléstudományi kutatások elméletébe és gyakorlatába is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az ember- és gyermekértelmezés filozófiai, antropológiai, pedagógiai és laikus nézeteit, valamint ezek tipikus társadalmi-kulturális környezetét.

Képes elemezni a történeti és kortárs pedagógiai felfogásokat, valamint kritikusan reflektálni saját ember- és gyermekképére, nevelési nézeteire.

Elkötelezett a pedagógia tudományának megismerésére és fejlesztésére, valamint megszerzett tudásának a keresztény pedagógiában való alkalmazására.

Tematika: Nevelésfilozófiai kérdések, problémák, nézetek. Pedagógiai antropológiák és a nevelés. A nevelés természettudományi, szellemtudományi, társadalomtudományi és teológiai értelmezése. Normatív pedagógiai rendszerek. Értékrelatív nevelési koncepciók. A nevelés etikai dimenziói. Kortárs nézetek a nevelésről. A gyermekképek történeti változásai. Mai pedagógiai gyermekképek.

Követelmény: Szemináriumi kutatási feladat adott szempontok alapján. A hallgató saját munkáját írásos kutatási beszámoló és kiselőadás formájában mutatja be, ennek alapján kap a félév végén gyakorlati jegyet.

Kötelező irodalom: BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996; SCHAFFHAUSER, FRANZ: *A nevelés alanyi feltevései*, Telosz, Budapest, 2000; NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRENHARD: *Reformpedagógia*

és az iskola reformja, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT: *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; PUKÁNSZKY BÉLA (szerk.): *Két évszázad gyermekei. A tizenkilencedik-huszedik század gyermekkorának története*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2003.

Ajánlott irodalom: TEILHARD DE CHARDIN, PIERRE: *Az emberi jelenség*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2001; MIHÁLY OTTÓ: *Bevezetés a nevelésfilozófiába*, Okker Kiadó, Budapest, 1998; PUKÁNSZKY BÉLA: *A gyermekkor története*, Pedagógus Könyvek, Műszaki Kiadó, Budapest, 2001; VANIER, JEAN: *Emberré lenni*, Vigilia, Budapest, 2002.

EMBERKÖZPONTÚ SZERVEZÉS, VEZETÉS ÉS SZERVEZETFEJLESZTÉS II.

KGESZ2 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szilas Roland

A tanegység célja: Olyan ismeretek átadása, amelyek ahhoz szükségesek, hogy vezetőként a keresztény emberképhez méltó és az egyház társadalmi tanításával összhangban lévő hatékony szervezeteket tudjanak felépíteni, illetve fejlődésükben támogatni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Személyes vezetés kompetenciái: személyes vezetői hivatás felismerése.

Rendszerszemléletű gondolkodás kompetenciái: munkaszervezési kompetenciák, szervezeti kommunikációhoz kapcsolódó kompetenciák.

Tematika: 1. Autentikus vezetés. 2. Emberközpontú munkaszervezés és szervezetfejlesztés. 3. Egészséges szervezet.

A tanegység órái három nagyobb témakört ölelnek át, a hallgatók az előadások során sajátíthatják el a legfontosabb elméleti ismereteket. A gyakorlati alkalmazás érdekében önreflektív feladatokkal vagy esettanulmány módszerrel mélyítünk el minden témát.

Követelmény: A félév során esettanulmányok készítése csoportmunkában, amelyet prezentálnak a teljes csoport számára (ami a félévi jegy 40%-át képezi). A félév végén kollokvium (amely a félévi jegy 60%-át képezi).

Kötelező irodalom: AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az üzleti vezető hivatása*, Sapientia Főiskola KETEG Képzés – ÉRME, Budapest, 2014 (ermehalo.hu/files/Az_uzleti_vezeto_hivatasa.pdf); AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Kézikönyvek 12., Szent István Társulat, Budapest, 2007; ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009.

ERKÖLCSI ÉS VALLÁSI FEJLŐDÉS

MAPSEV/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni – az általános fejlődéslélektani ismeretekre alapozva – a személyiség erkölcsi és vallási fejlődésének főbb elméleteit és vizsgálati módszereit. Az így megszerzett elméleti és gyakorlati tudás felkészíti a hallgatót arra, hogy a hitoktatás tartalmát és módszereit a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazítsa.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az erkölcsi és vallási fejlődés életkori sajátosságait.

Képes a vallási fejlődés életkori sajátosságait figyelembe venni a hitoktatás tartalmának és módszereinek tervezésénél.

Elkötelezett a rábízott tanulók erkölcsi és vallási fejlődésének megismerésében és fejlődésük támogatásában.

Tematika: Erkölcsi fejlődés: Piaget, Kohlberg. Az erkölcsi fejlődés vizsgálata. Vallási fejlődés: a vallási fejlődés elméleti megközelítései. A vallásos ítélet fejlődésének fokai (Oser). Az istenkép és fejlődése. Az istenkép fejlődésének vizsgálata. Serdülők és felnőttek vizsgálata, esetbemutatók.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat és esettanulmány. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BENKŐ ANTAL: A személyiség erkölcsi és vallási fejlődése, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Lélekvilág*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 11–74; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet; ROBU MAGDA: Az istenképek pszichológiai feltérképezése, *Embertárs* 5 (2007/4) 307–319; SCHWEITZER, FRIEDRICH: *Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztény nevelés gyermek- és ifjúkorban*, Kálvin, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: BÁNLAKY ÉVA – KARCZUB GYULA (szerk.): *Pszichológusok – teológusok a hitről, a hit fejlődése teológiai és pszichológiai szempontból*, Faludi Akadémia – Katolikus Pszichológusok Baráti Köre, Budapest, 2000; COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslélektan*, Osiris, Budapest, 2006; VERGOTE, ANTOINE: *Valláslélektan*, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2006; DIANA, MASSIMO: *Isten és a gyermek*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2009.

ETIKA II.

Gazdaságetika, üzleti etika, környezetetika

KGE2 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadók: Dr. Baranyi Árpád, Dr. Baritz Laura Sarolta

A tanegység célja: Segítségnyújtás a keresztény szemléletű etikai döntéshozatalhoz, a magánéleti és a munkahelyi erkölcs kettősségének csökkentéséhez.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a főbb gazdasági és környezeti etikai problémákat.

Képes felmérni a döntési helyzetek etikai kereteit és a döntések etikai vonzatait. Felismeri az utilitarista gazdasági alapelveket munkája során és képes a szemléletváltásra, a megismert keresztény környezetetikai elvek terjesztésére és alkalmazására.

Elkötelezett a keresztény etikai elvek és az erények gyakorlati alkalmazása iránt.

Tematika: 1. Főbb etikai iskolák, a gazdaságetika fogalma, szerepe, jelentősége. 2. Környezeti problémák, környezeti etikák. 3. Makroszintű etikai problémák. 4. Szervezeti és egyéni szintű etikai problémák. 5. Az utilitarista és erényetikai paradigmák ismérvei. 6. Egy gazdasági modell erényetikai paradigmában, annak gyakorlati megnyilvánulásai. 7. Társadalmi igazságosság és piac keresztény és nem keresztény megközelítésben. 8. A keresztény környezetetika alapjai, relatív antropocentrizmus.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009; BARITZ SAROLTA LAURA OP: *Háromdimenziós gazdaság. Lehet-e gazdálkodni erényetikai paradigmában?* doktori értekezés, Corvinus Egyetem, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: BARANYI ÁRPÁD: *Etika vagy reálpolitika?*, *Kövász* 1 (1997/1) 13–20 (<http://kovasz.uni-corvinus.hu/kov1/index.php>); BARITZ LAURA: *Lehet-e a mammonból talantum? A gazdaság, a környezet és a közjó összefüggésének vizsgálata az emberi gondolkodásmód alapján*, in: Beran Ferenc (szerk.): *A közjó az Egyház társadalmi tanításában*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; KAVANAUGH, JOHN F.: *Krisztus követése a fogyasztói társadalomban. A kulturális szembenállás lelkisége*, Ursus Libris – Altern-csoport, Budapest, 2003; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Felelősségünk a teremtett világért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a teremtett világ védelméről*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1995; RÖPKE, WILHELM: *Civitas humana*, Hanns Seidel Alapítvány – Kráter Műhely Egyesület, Budapest, 1996.

ETIKA III.

Gazdaságetika, üzleti etika, környezetetika

KGE3 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Baritz Laura OP

A tanegység célja: Az emberközpontú gazdasági gondolkodás alapjainak lefektetése, az erkölcsi szférába beágyazott gazdasági rend leírása, annak vázolása, hogy mit jelent a gazdaság és az etika viszonya a keresztény gondolkodás, az Egyház társadalmi tanítása szerint. Az egyház társadalmi tanítására alapozott gazdasági gondolkodás bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az emberközpontú gazdasági gondolkodást.

Képes az emberközpontú gazdasági logika szerint cselekedni, dolgozni.

Elkötelezett az emberközpontú gazdaság és az egyház társadalmi tanítása alapú közgazdaságtan szerinti cselekvésre, annak hirdetésére.

Tematika: 1. A hipotézis megfogalmazása, értelmezése. 2. A háromdimenziós gazdaság diszciplináris alapjai. 3. Etikai alapok. 4. Pszichológiai alapok. 4. Arisztotelész: az erényes ember. 5. Aquinói Szent Tamás: a jó ember. 6. A homo oeconomicus és a homo reciprocans. 7. A gazdasági rend elemei, s a közjó-modell. 8. Pénz-történet. 9. Modellalkotás.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat, a félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BARITZ SAROLTA LAURA OP: *Háromdimenziós gazdaság. Lehet-e gazdálkodni erényetikai paradigmában?*, doktori értekezés, Corvinus Egyetem, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: BRUNI, LUIGINO – ZAMAGNI, STEFANO: *Civil gazdaság. Hatékonyság, méltányosság, köz-jólét*, L'Harmattan, Budapest, 2013.

ETIKA ÉS PSZICHOLÓGIA I.

Az optimálisan működő ember

EEPSZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót az egészséges, illetve optimális emberi működés alapfogalmaival, valamint a pozitív pszichológia kutatási eredményeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egészséges / optimális emberi működés összetevőit.

Képes a különböző élethelyzetekben felismerni és alkalmazni az optimális emberi működést elősegítő magatartásformákat.

Elkötelezett az optimális működés elősegítésére a maga és mások életében.

Tematika: A pozitív pszichológia tárgya: a személyiség optimális működése. Szubjektív jóllét. Reziliencia. Társas kapcsolatok. Pozitív és negatív érzelmek. Önértékelés. Elköteleződés. Célok. A nehézségek hatékony kezelése. Mindfulness, flow. Optimizmus, remény. Hála. Testi egészség. Spiritualitás. Értelmesség érzése.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: LYUBOMIRSKY, SONJA: *Hogyan legyünk boldogok? Életünk átalakításának útjai tudományos megközelítésben*, Ursus Libris, Budapest, 2008; CSÍKSZENTMIHÁLYI MIHÁLY: *Flow – Az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2001; SELIGMAN, MARTIN E. P.: *Autentikus életöröm. A teljes élet titka*, Laurus Kiadó, Győr, 2008; LUKAS, ELISABETH: *Spirituális lélektan. Az értelmes élet forrásai*, Új Ember, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: Vallásosság, lelki egészség, boldogság, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 51–83; MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: A vallásosság szerepe a személyes célok rendszerében, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 134–157; ALBISETTI, VALERIO: *Hogyan legyünk boldogok? Pszichoterápia mindenkinek*, Agapé, Szeged, 2002; HÁMORI ESZTER et al.: Pozitív pszichológia, in Hámori Eszter (szerk.): *Pszichológiai*

eszközök az ember megismeréséhez. *Korszerű ismeretek viselkedéselemzőknek*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 47–58 (<http://mek.oszk.hu/04800/04803/04803.pdf>).

ETIKA ÉS PSZICHOLÓGIA II.

Nehéz élethelyzetek

EEPSZ2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a nehéz élethelyzetek lélektani hátterével, dinamikájával, lehetséges kimeneteleivel, a beavatkozás és segítségnyújtás lehetőségeivel, valamint mindezek lehetséges etikai vonatkozásaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a nehéz élethelyzetek pszichológiai jellegzetességeit.

Képes a nehéz élethelyzetek pszichológiai dinamikáját figyelembe véve mérlegelni etikai kérdéseket.

Elkötelezett abban, hogy nehéz élethelyzetek esetén a segítségkérő érdekeit a legjobban szolgáló módon működjön egy segítő kapcsolatban.

Tematika: Stressz, nehéz élethelyzet, krízis. A krízisek fajtái, jellemzői. A krízisállapot lélektani jellemzői. Megküzdés, megküzdési stratégiák. A krízisállapotra hajlamosító tényezők. A segítségnyújtás lehetőségei nehéz élethelyzetben. Normatív krízisek: a családi életciklusok krízisei, serdülőkor, életközépi krízis. Eseti krízisek: betegség, gyász, öngyilkosság, válás, munkanélküliség. Döntéshozatal nehéz élethelyzetben.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: KAST, VERENA: *Krízis és remény*, Animula, Budapest, 2012; HAJDUSKA MARIANNA: *Krízislélektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010; BAKÓ TIHAMÉR: *Utak és ösvények. Életünk váltófázisai és válságai*, Psycho Art, Budapest, 2004; KIECHLE, STEFAN: *Hogyan döntsek? L'Harmattan – Sapiencia*, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. Pasztorálpszichológia mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 1995; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Tanulmányok a rendszerszemléletű lelkigondozói gyakorlatról*, Kálvin, Budapest, 1996; KREPPOLD, GUIDO: *A válságok – életünk fordulópontjai*, Bencés Kiadó, Pannonthalma, 2014.

ETIKATANÁRI CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT

ETGY/E – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

A gyakorlat tartalma: A jogszabályi előírások szerint a szakmai gyakorlat „iskolában, vezetőtanár [gyakorlatvezető mentor] irányításával, az adott szakképzettség

területén végzett csoportos gyakorlat, szakképzettségenként 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket és legalább 15 önállóan megtartott órát/foglalkozást (a hallgató az egyik szakképzettség tanítási gyakorlatát az 5–8., a másikat pedig a 9–12. évfolyamon kell, hogy végezze.” (4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez, 8.4.1b pont) A hospitálás célja, hogy a tanárjelölt megismerje a tanulókat, akiket a későbbiekben tanítani fog, kapcsolatokat építsen ki a diákokkal, tapasztalatokat szerezzen tanítási stílusokról, ezzel készüljön fel a későbbi egyéni tanítási gyakorlatra. A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében tevékenykedik.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A gyakorlati munka segíti a hittanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását.

A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók. A gyakorlattal kapcsolatos dokumentáció:

- A Pedagógia Tanszék által kiadott összefoglaló táblázat a 15 óra hospitálásról, melyen a hallgató részvételét az órát tartó tanár aláírásával igazolja.
- Három tanóráról részletes hospitálási napló, a Pedagógia Tanszék által megadott szempontrendszer alapján egy-egy A, B és C jelű jegyzőkönyv-formanyomtatvány.
- 12 tanóráról hospitálási beszámoló az órai események és az ehhez kapcsolódó reflexiók leírásával.

A gyakorlattal kapcsolatos dokumentációt a szorgalmi időszak utolsó napjáig kell leadni a Pedagógia Tanszéken.

A csoportos gyakorlat keretében készített hospitálási naplók, jegyzőkönyvek értékelésének szempontjai:

- Az óra menetének rögzítése (idő, történet, interakció, taneszköz, egyéb).
- Folyamatjellemzők (tervezés, didaktikai mozzanatok, motiválás, differenciálás, aktívizálás, értékelő visszajelzés).
- Alkalmazott eljárások (szervezeti keretek és formák, szervezési mód, munkaformák, stratégiák, módszerek).
- Nevelési szempontok (nevelés egyes területei: pl. értelem, érzelem, erkölcs).
- Az óra értékelése (egyéni észrevételek, reflexiók, tanári kompetenciák).

A kiemelt mozzanatokot, reflexiókat az óra történéseivel kell alátámasztani.

A csoportos gyakorlat során elkészített beszámolók is részét képezik a féléves gyakorlat során összeállítandó portfóliónak.

ETIKATANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI TANÍTÁSI GYAKORLAT

MAETTGYE – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 9 KREDIT

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

Tanegységi előfeltétel: A tanári mesterképzés elméleti kurzusainak teljesítése, illetve azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése. Azon hallgatók, akik korábbi tanulmányaik során nem tettek pedagógia-pszichológia komplex szigorlatot, azoknak ezt a szigorlatot is le kell tenniük a féléves gyakorlat megkezdése előtt.

A tanegység célja: Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése. Területei:

a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek,

a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptevékenységek,

az iskola, mint szervezet és támogató rendszereinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A gyakorlati munka segíti az etikanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását.

A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: „Közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben megbízott vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett végzett, összefüggő, a képzés utolsó félévében folyó egyéni szakmai gyakorlat [...]. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, szakképzettségenként heti 2–5 óra (max. heti 10 óra) tanítást/foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok elvégzését, a tanítást kísérő szeminárium elvégzését és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását.” (4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez, 8.4.1c pont). A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében pedagógusként tevékenykedik. Ahhoz, hogy a tanítási gyakorlat értékelhető legyen, minimum 5 gyakorló órát más intézményben kell megtartani. Ha a hallgató a félév során nem tart meg összesen legalább 10 gyakorló tanítási órát, akkor a gyakorlatot nem teljesítette.

A féléves gyakorlat kíséretét szolgálja a *Reflektív pedagógia* szeminárium. A hallgatókból 5–7 fős csoportok alakulnak egy-egy szemináriumvezető tanár irányításával. A *Reflektív pedagógia* szeminárium külön tanegység.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók. Az egyéni gyakorlat során a tanulás legfőbb módja az önelemző, önértékelő munka, amelyet a hallgató folyamatosan dokumentál. A gyakorlat értékelése a mentortanárok visszajelzése alapján történik.

A képzés keretében végzett gyakorlati munkát a hallgatók a portfólióban dokumentálják, ami külön tanegység.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011; FALUS IVÁN: *A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai*, Gondolat, Budapest, 2006; KIMMEL MAGDOLNA: A tanári reflexió korlátai, *Pedagógusképzés* 4 (2006/3–4) 35–50.

ETIKATÖRTÉNET

EETN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: A tanegység célja, hogy megismertessen a fontosabb etikai gondolkodókkal és irányzatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a főbb etikai irányzatokat és azok képviselőit.

Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra.

Elkötelezett az etikai hagyományok megismerése, a vélemények kritikai értékelése, és az értékeket felmutató élet iránt.

Tematika: Az ókor etikája. Brit etikai gondolkodók. Immanuel Kant. Az Etikát relativizáló irányzatok.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Irodalom: MACINTYRE, ALASDAIR: *Az etika rövid története*, Typotex, Budapest, 2012; HÁRSING LÁSZLÓ: *Az európai etikai gondolkodás*, Bíbor, Miskolc, 2001; NOERR, GUNZELIN SCHMID: *Geschichte der Ethik*, Reclam, Stuttgart, 2012.

ETIKATÖRTÉNETI SZEMINÁRIUM

EETSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Harai Levente SJ

A tanegység célja: Bevezetés az etika főbb kérdéseibe kiválasztott szerzők alapján.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a tárgyalt szerzők főbb etikai kérdésekre adott válaszait.

Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra.

Elkötelezett az etikai hagyományok megismerése, a vélemények kritikai értékelése, és az értékeket felmutató élet iránt.

Tematika: Mi az etika? A szabadság mint az erkölcsösség előfeltétele. Jog és igazságosság. Boldogság. Az etika határai.

Követelmény: A félév végén rövid írásbeli dolgozat, annak alapján gyakorlati jegy.

Irodalom: A kiválasztott szövegeket a félév elején elektronikus formában elérhetővé tesszük.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; ROHLS, JAN: *Geschichte der Ethik*, Mohr, Tübingen, 1999; SPAEMANN, ROBERT – SCHWEIDLER, WALTER (Hg.): *Ethik. Lehr- und Lesebuch. Texte – Fragen – Antworten*, Klett-Cotta, Stuttgart, 2007; MACINTYRE, ALASDAIR: *Az etika rövid története*, Typotex, Budapest, 2012.

OPSFLN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermek pszichológiai fejlődésének fontosabb átmeneteivel egy szomatikus, kognitív és pszichoszociális összefüggérendszerben. Elsősorban a normális fejlődés jellemzőit ismerteti a tárgy, de rámutat kritikus életszakaszok pszichológiai problémáira is. Mindezt a hatékony tanári, nevelői munka érdekében teszi.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az életszakaszokra jellemző fő fejlődési tendenciák pszichológiai vonatkozásait, melyek alapján jobban megérti a tanulók magatartását.

A pszichológiai jellemzők ismeretében pontosabban tudja leírni az átlagtól eltérő egyes tanulók viselkedését, ennek segítségével megválasztani az egyéni bánásmódot.

Elkötelezett a tanári hivatás gyermekek személyes adottságait tisztelő megvalósítása iránt.

Tematika: 1. A fejlődéslelektan tárgya, fő kérdései és kritikus pontjai. Központi fogalmak. A fejlődéslelektan tárgyalásának rendszerező elvei: keresztmetszeti megközelítés (fejlődési szakaszok szerint) és hosszmetzeti megközelítés (pszichés tényezők szerint). 2. Az értelmi fejlődés alakulása Piaget szerint. 3. Az erkölcsi fejlődés alakulása Kohlberg szerint. 4. A tanulás fejlődése, tipikus tanulási formák az egyes életkorokban. 5. Érzelmi fejlődés: egyszerű (univerzális) érzelmek, összetett (énhez kötött) érzelmek. 6. A csecsemőkor jellemzői: magzati fejlődés, csecsemőkor szocializáció és pszichés fejlődés. 7. A kötődés vizsgálatai. 8. Az elég jó anya tulajdonságai. 9. A kisgyermekkor: testi, érzelmi és kognitív fejlődés, társas kapcsolatok. 10. Az iskoláskor kihívásai és fejlődési sajátosságai. Az iskolai követelmények pszichológiai hatásai. 11. Serdülőkor fejlődés. A serdülő fejlődési feladatai. A családdal való kapcsolata. A szülő feladatai. 12. A fiatal felnőttkor fejlődési feladatai. 13. A középső felnőttkori fejlődés. 14. Az időskori fejlődés.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Fejlődéslelektan*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslelektan*, Osiris, Budapest, 2003; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet; MÉREI FERENC – V. BINÉT ÁGNES: *Gyermeklelektan*, Medicina, Budapest, 2006 (illetve egyéb kiadások).

PTSZFFL1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermek pszichológiai fejlődésének fontosabb átmeneteivel egy szomatikus, kognitív és pszichoszociális összefüggésrendszerben. Elsősorban a normális fejlődés jellemzőit ismerteti a tárgy, de rámutat kritikus életszakaszok pszichológiai problémáira is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az életszakaszokra jellemző fő fejlődési tendenciák pszichológiai vonatkozásait, melyek segítségül szolgálnak a lelkipozíciói munkában.

A pszichológiai jellemzők ismeretében pontosabban tudja leírni az átlagtól eltérő egyes személyek viselkedését, ennek segítségével megválasztani az egyéni bánásmódot.

Elkötelezett a tanári hivatás gyermekek személyes adottságait tisztelő megvalósítása iránt.

Tematika: 1. A fejlődéslélektan tárgya, fő kérdései és kritikus pontjai. Központi fogalmak. 2. A fejlődéslélektan tárgyalásának rendszerező elvei: keresztmetszeti megközelítés (fejlődési szakaszok szerint) és hosszmetzeti megközelítés (pszichés tényezők szerint). 3. Folyamatosság és ugrások a fejlődésben. 4. A csecsemőkor jellemzői: magzati fejlődés, csecsemőkori szocializáció és pszichés fejlődés. 5. Kisgyermekkor: testi, érzelmi és kognitív fejlődés, társas kötődés. 6. Az iskoláskor kihívásai és fejlődési sajátosságai. Iskolai követelmények pszichológiai hatásai. 7. Serdülőkori fejlődés. Az identitás alakulása. 8. Kognitív fejlődés (Piaget). Erkölcsi fejlődés (Kohlberg). 9. Érzelmek, érzelmi fejlődés. 10. Motiváció. 11–14. Eriksson fejlődésmélete.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Fejlődéslélektan*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslélektan*, Osiris, Budapest, 2003; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet.

FEJLŐDÉSLÉLEKTAN II.

PTSZFFL2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Tudatosítani a hallgatókban a személyiség élethossziglani fejlődésének elvét, néhány jelentősebb fejlődésméleten keresztül megismertetni a felnőttkori fejlődés jellegzetességeit és állomásait, valamint a lehetséges fejlődési krízisek okait és megoldási lehetőségeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A pasztorális tanácsadó és szervezetfejlesztő szakember ismeri a felnőttkori fejlődéssel kapcsolatos főbb pszichológiai elméletek megállapításait és az ide vonatkozó kutatások legfontosabb eredményeit.

Képes ezen ismereteket összekapcsolni a többi tudományterület megállapításaival, és tudását felhasználni a felnőtt emberek problémáinak megértésében a segítő beszélgetések, illetve a szervezetfejlesztői munka területén.

Elkötelezetten és hatékonyan képes segítséget nyújtani olyan személyeknek, akik életvezetési válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek, illetve hatékonyan avatkozik be olyan szervezeti problémák esetén, melyek kiváltó oka az egyéni fejlődési problémákban keresendő.

Tematika: Az emberi fejlődés fogalma a pszichológiában. Az életút-modell. Jung főbb gondolatai a felnőttkori fejlődésről. A felnőttkori fejlődés Eriksson által definiált állomásai. Levinson életciklus fogalma, és ennek összetevői. A levinsoni életszakaszok főbb fejlődési feladatai. A személyiség különböző aspektusainak alakulása az életút során (kutatói eredmények összefoglalása). Az időződés folyamatához való adaptáció stratégiái. Az időskor pszichológiája.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *A felnőttkori fejlődés pszichológiája*, jegyzet.

FELELŐS MARKETING ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

KGFMK – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Karacs Ágnes

A tanegység célja: A marketing egyfajta „rehabilitációja”, útkeresés: a marketing-eszközöknek a keresztény etika alapján is elfogadható használatának felfedezése. Hol tartunk? Meddig mehetünk el – lehet-e hatásos és hatékony egy olyan marketing, amely a szakit a legerősebb toposzokkal és tiszteletben tartja az emberi méltóságot? Lehet-e hatásos a marketing, ha nincs trükközés, csúsztatás, apró betű? Mit tehet a fogyasztó és vásárló, fogyasztóként meddig terjed az ember személyes felelőssége?

Tematika: 1. Meghatározások, alapfogalmak. 2. A marketing-szemlélet fejlődése, a marketing elemei és folyamata – 4 P. 3. A termék: márkázás, látens és meglévő igények, célcsoport. 4. Kommunikáció. 5. A meggyőzés története, eszközei. 6. A reklámok magja: insight. 7. A reklám eszközei: legkedveltebb témák, kiváltásuk. 8. Kereskedelmi struktúrák, csatornák súlya az értékesítésben. 9. Bolti fogyasztásösztönzés. 10. Fogyasztói etika, személyes felelősség.

Követelmény: A félév során otthonra adott feladatok elvégzése. A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: KOTLER, PHILIP – KELLER, KEVIN LANE: *Marketing Menedzsment*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008; KASSER, TIM: *Az anyagiasság súlyos ára*, Ursus Libris, Budapest, 2005; PRATKANIS, ANTHONY R. – ARONSON, ELLIOT: *A rábeszélőgépj. Élni és visszaélni a meggyőzés mindennapos mesterségével*, Ab Ovo, Budapest, 2012.

FELELŐS VÁLLALKOZÁS, STRATÉGIAALKOTÁS ÉS PÉNZÜGYI TERVEZÉS II.

KG FVSP2 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Héjj Tibor

A tanegység célja: Önálló tulajdonú (létező vagy tervezett) vállalkozás irányítójaként, vagy/és más tulajdonosi struktúra szerinti cégek meghatározó vezetőjeként mind szakmai, mind az egyház társadalmi tanítása (CST) szerint felkészült felelős (felső) vezetői tudást adjon, gyakorlati alkalmazhatósággal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a felelős vállalkozás, stratégiaalkotás és a pénzügyi tervezés alapelemeit.

Képes az egyház társadalmi tanítását alkalmazni ezeken a területeken.

Elkötelezett vezetővé válik a tanult gondolkodásmódot alkalmazva.

Tematika: Neves szakértők egy-egy előadást tartanak vállalkozási, pénzügyi témákban, megmutatva, hogy az egyház társadalmi tanítása ezeken a területeken is releváns, s szakmai elmélyülést kínálnak a témákban a mai aktualitásokra is koncentrálnak. Interaktív feldolgozás és kommunikáció.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nem előre kiadott tételek, hanem kiscsoportos esetmegbeszélések alapján).

Kötelező irodalom: Minden előadás végén az adott alkalom ppt prezentációját, alkalmanként egyéb segédanyagot (pl. youtube film, stb.) kapnak a hallgatók.

FILOZÓFIA: ANTROPOLÓGIA
FILOZÓFIAI ANTROPOLÓGIA

MTF15N, HFI3N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

MAFI3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: Bevezetés a filozófiai antropológiába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Rendelkezik alapvető filozófiai műveltséggel.

Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra.

Folyamatosan képezi magát figyelve a változó világra, figyelemmel kíséri a tudomány fejlődését. Keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika nappali tagozaton: A megközelítés kérdése. Az emberi lét alapdimenziói. Az emberi ittlét szellemi mivolta. Az emberi lét értelmének a kérdése.

Tematika esti tagozaton: Az emberi lét dimenzióinak vizsgálata.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Antropológiai vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, 1972; NYÍRI TAMÁS: *Az ember a világban*, Szent István Társulat, Budapest, 1981; HAEFFNER, GERD: *Philosophische Anthropologie*, Kohlhammer, Stuttgart, 1982. (Magyarul: *Filozófiai antropológia*, ford. Gáspár Csaba László, kézirat.)

FILOZÓFIA: ETIKA FILOZÓFIAI ETIKA

MTFI7N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

MAFI3/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: Bevezetés az erkölcsi gondolkodásba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az erkölcsi gondolkodás fő problémáit és az erkölcsről való bölcséleti gondolkodás alapfogalmait és módszerét.

Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra.

Elkötelezett az erkölcsi kérdések árnyalt, több szempontú megfontolására, a másik javát szem előtt tartó megoldások keresésére.

Tematika: Bevezetés az erkölcsről való bölcséleti gondolkodásba néhány alapfogalom s egy módszertan segítségével.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; SPAEMANN, ROBERT: *Erkölcsi alapfogalmak*, Egyházfórum, Pécs, 2001; MACINTYRE, ALASDAIR: *Az etika rövid története*, Typotex, Budapest, 2012.

FILOZÓFIA: METAFIZIKA I.

MTFI1N, BAFI3N, BAMF1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HF11N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat a metafizika világába, különös tekintettel a klasszikus metafizika kérdéseire, hogy a metafizikai fogalmak és problémák ismerete segítséget nyújtson a teológiai tanulmányokhoz.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Otthonosan mozog a klasszikus metafizika kérdéseiben, legalább nagy vonalakban ismeri a modern metafizikai megközelítéseket is. Ismeri és érti a metafizika legfontosabb fogalmait.

Képes elmélyült reflexióra a valóságról; fejlődik absztrakciós képessége és lényeglátása; képes alapösszefüggések felismerésére és elvontabb kérdések tárgyalására is anélkül, hogy elszakadna a valóságtól.

Elkötelezett az igazság keresésében és nyitott párbeszédre törekszik azokkal is, akikkel nem ért egyet.

Tematika: A metafizika és a metafizikai tapasztalat. A metafizika történetének néhány alapköve: Platon, Arisztotelész, Descartes, Kant, Heidegger. A metafizikai

kérdés: miért van valami, miért nem inkább a semmi? Létező, *Esse commune* és *Ipsum Esse Subsistens*. A lét transzcendentális kifejtése: léthatározmányok eredete; léthatározmányok (res, unum, aliquid, bonum, verum, (pulchrum); a léthatározmányok a skolasztika után; a lét szerkezeti alapelvei, mint metafizikai, ontikus és episztemológiai alapelvek.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PETRES E. LÚCIA: *Bevezetés a metafizikába*, jegyzet; BRUGGER, WALTER: *Filozófiai lexikon*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Cartaphilus, Budapest, 2001, 56–92.

FILOZÓFIA: METAFIZIKA II.

MTFI3N, BAFI4N, BAMF2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HF12N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat a metafizika világába, különös tekintettel a klasszikus metafizika kérdéseire, hogy a metafizikai fogalmak és problémák ismerete segítséget nyújtson a teológiai tanulmányokhoz.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Otthonosan mozog a klasszikus metafizika kérdéseiben, legalább nagy vonalakban ismeri a modern metafizikai megközelítéseket is. Ismeri és érti a metafizika legfontosabb fogalmait.

Képes elmélyült reflexióra a valóságról; fejlődik absztrakciós képessége és lényeglátása; képes alapösszefüggések felismerésére és elvontabb kérdések tárgyalására is, anélkül, hogy elszakadna a valóságtól.

Elkötelezett az igazság keresésében és nyitott párbeszédre törekszik azokkal is, akikkel nem ért egyet.

Tematika: A lét kategoriális kifejtése. Szubsztancia és akcidensek. A személy fogalma. Actus és potentia. Lét és lényeg (*De ente et essentia* szövegolvasás). A létezők hierarchiája. Azonosság és különbözőség, egy és a sok problémája; (univerzálék) metafizikai univokáció és metafizikai ekvokáció vs. analógia. Létanalógia. Részesevéstán Aquinói Tamás szerint. Isten ismerete. Okság problémaköre, változás magyarázata; metafizikai okság elve, célokság elve. A tevékeny lét; a lét mint cél. A transzcendens metafizikai szemlélet, az egység igénye. A kortárs metafizika néhány problémája; új metafizikai utak.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PETRES E. LÚCIA: *Bevezetés a metafizikába*, jegyzet; BRUGGER, WALTER: *Filozófiai lexikon*, Szent István Társulat, Budapest 2005.

Ajánlott irodalom: ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Cartaphilus, Budapest, 2001, 56–92; WEISSMAHR BÉLA: *Ontológia*, Mérleg – Távtatok, Budapest – München – Bécs, 1995 (újabb kiadás: 2000).

FILOZÓFIA: VALLÁSFILOZÓFIA

MTFI4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: A hit és ész, vallásos elköteleződés és értelmi reflexió kapcsolatának megvilágítása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Áttekintéssel rendelkezik hit és ész történeti kapcsolatáról.

Képes tájékozódni érvek és ellenérvek között.

Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, tudatosan segítve a közös gondolkodást, törekszik megszerzett tudása bővítésére és az önreflexióra.

Tematika: 1. Bevezetés. 2–3. Filozófiai reflexió a nyugati monoteizmusban. 4. Canterburyi Szent Anzelm. 5–6. Aquinói Szent Tamás. 7. Az újkori filozófia és a vallás. 8–9. Immanuel Kant. 10. Hegel. 11. Sören Kierkegaard. 12. Martin Heidegger.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon, kiselőadások tartása, jegyzőkönyvek és (esetleg) házi dolgozat készítése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SZEILER ZSOLT – BAKOS GERGELY – SÁRKÁNY PÉTER (szerk.): *Hit és ész*, Sapientia, Budapest, 2013; FEHÉR M. ISTVÁN: *Létmegértés és filozófia*, in Bakos Gergely (szerk.): *Teória és praxis között, avagy a filozófia gyakorlati arcáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011, 93–139; FEHÉR M. ISTVÁN: *Őskeresztény életpasztalet és eszkatológikus idő*, in Nagypál Szabolcs – Bányai Ferenc – Bakos Gergely (szerk.): *A vallási tapasztalat megértése. Jog bölcsélet, teológia*, L'Harmattan – Békés Gelélt Ökumenikus Intézet, Budapest – Pannonhalma, 2010, 29–57; VIDRÁNYI KATALINT: *Krisztológia és antropológia. Összegyűjtött tanulmányok*, Osiris, Budapest, 1998.

FILOZÓFIA OLVASÓSEMINÁRIUM

MTFISZ3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel: Filozófia szigorlat (MTFISZIGN)

A tanegység célja: Hosszabb bölcséleti szövegek önálló földolgozása és közös megvitatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri al-Ghazálj és Descartes tárgyalandó műveit, valamint a korabeli gondolkodás és kultúra fő jellemzőit.

Egy szöveg megértésénél képes figyelembe venni a bölcsélet, a hittudomány és a misztika különböző szempontjait. Képes saját álláspontjának árnyalt és szabatos kifejtésére, önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra.

Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, tudatosan segítve a közös gondolkodást, törekszik megszerzett tudása bővítésére és az önreflexióra.

Tematika: Al-Ghazálj gondolkodói (ön)arcképének bemutatása, kitekintéssel a filozófiatörténetre, különösen Descartes-ra.

1. Bevezető előadások: A zsidó, keresztény a muszlim bölcselet történetéből. 2. Al-Ghazálj élete és kora. 3. Al-Munquidh min al-Dalal: Hogyan olvassuk? 4. A tévelygésből kivezető út: I. és II. fejezet (A kutatók csoportosítása). 5. II. fejezet: Kalám és filozófia. 6. III. fejezet: A szúfík (=misztikusok) útja; III. fejezet: A próféta-ság természete. 7. IV. fejezet: Miért kezdett el újra tanítani? 8. Átvezető óra: Salvator Rosa „Filozófia” c. festményének elemzése. Vázlat Descartes életéről és műveiről. Bevezetés az Értekezés olvasásába. 9. Értekezés: I-II. rész. 10. Értekezés: III-IV. rész. 11. Elmékedések az első filozófiáról; Értekezés: VI. rész. 12. Közös erőfeszítésünk kiértékelése.

Követelmény: A félév során kiselőadások tartása, valamint az órai diszkussziók koordinálása, jegyzőkönyvek vezetése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: AL-GHAZÁLJ, ABÚ-HÁMID MOHAMMED: *A tévelygésből kivezető út. Vallásfilozófiai önarckép*, Palatinus, Budapest, 2003 (http://www.federatio.org/mi_bibl/AlGhazali_Atevelygesbolkivezetout.pdf); DESCARTES, RENÉ: *Értekezés a módszerről*, Ikon, Budapest, 1992. (több utánnyomás, legutóbb: Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000.); DESCARTES, RENÉ: *Elmékedések az első filozófiáról*, Atlantisz, Budapest, 1994.

Ajánlott irodalom: ADAMSON, PETER – TAYLOR, RICHARD C. (eds.): *The Cambridge Companion to Arabic Philosophy*, UP, Cambridge, 2005; GOLDZIHNER IGNÁC: *Előadások az iszlámról*, Katalizátor, Budapest, 2008; NÉMETH PÁL: *Az iszlám*, Gondolat, Budapest, 2010; BROWN, DANIEL W.: *A New Introduction to Islam*, Wiley-Blackwell, Oxford, 2009; GRIFFEL, FRANK: *Al-Ghazālī's Philosophical Theology. An Introduction to the Study of his Life and Thought*, Oxford University Press, New York, 2009; REILLY, ROBERT R.: *The Closing of the Muslim Mind*, ISI Books, Wilmington, 2010.

FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM I.

MTFISZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Petres Lúcia OP

A tanegység célja: Eljutni rövidebb bölcseleti szövegek önálló olvasására, megértésére és elemzésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A megismert szemelvények révén szélesebb általános műveltséggel rendelkezik.

Képes a bölcseleti szövegek önálló olvasására, megértésére és elemzésére, s a gondolkodásmód változását történelmi összefüggésben szemlélni.

Elkötelezett az önképzésben, az igazság keresésében.

Tematika: Válogatott szövegrészletek olvasása és elemzése: Gabriel Marcel, Martin Buber, Arisztotelész, Szent Ágoston, Aquinói Szent Tamás, Étienne Gilson, René Descartes, David Hume, Immanuel Kant és Karl Jaspers műveiből.

Követelmény: A félév során kiselőadások, valamint kiadott szöveg elemzéséből 4–5 oldalas házi dolgozat leadása félév végén. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába, szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest 2006; illetve kiadott szövegek.

FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM II.

MTFISZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténeti alapismeretek (MTFT1N, MTFT2N, MTFT3N MTFT4N) és Filozófia szeminárium I. (MTFISZ1N)

A tanegység célja: Rövidebb bölcséleti szövegek önálló olvasása, elemzése, közös órai megvitatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A megismert szemelvények révén szélesebb általános műveltséggel rendelkezik.

Képes saját álláspontjának árnyalt és szabatos kifejtésére, önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra.

Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, tudatosan segítve a közös gondolkodást törekszik megszerzett tudása bővítésére és az önreflexióra.

Tematika: 1. Xenophanész: *Töredékek*. 2. Platon: *A lakoma*. 3. Arisztotelész: *Metafizika*, 1-3. 4. Arisztotelész: *Nikomakhoszi etika*, Utolsó könyv. 5. Al-Ghazáli: *A tévedésből kivezető út*. 6. Aquinói Tamás: *ST I*, 12, 12–13. 7. René Descartes: *Elmélkedések az első filozófiáról*, Első és harmadik elmélkedés. 8. Benedictus de Spinoza: *Etika I*. 9. Benedictus de Spinoza: *Etika V*. 10. Immanuel Kant: *Válasz a kérdésre: Mi a felvilágosodás?* 11. Karl Jaspers: *Bevezetés a filozófiába* (részlet). 12. Horváth Sándor: *Aquinói Szent Tamás világnézete*.

Követelmény: A félév során házi föladatak, folyamatos órai munka, kiselőadások tartása, jegyzőkönyvek készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; BOROS GÁBOR (szerk.): *René Descartes*, Áron Kiadó, Budapest, 1998; KENNY, ANTHONY: *Aquinói Szent Tamás*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1996.

FILOZÓFIATÖRTÉNET I.

Bevezetés az ókori bölcsélet történetébe

MTFT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: Bevezetés az ókori görög és római bölcsélet történetébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az ókori bölcsélet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1–2. Bevezetés. 2–3. Preszókratikus filozófia. 4. A szofisták. 5. Szókratész. 6–7. Platón. 8–9. Arisztotelész. 10–12. Plótinosz. 13. Filozófia, praxis és kereszténység az ókorban.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2006, 1–160; PLATÓN: Szókratész védőbeszéde, in uő: *Euthüphrón. Szókratész védőbeszéde. Kritón*, Atlantisz, Budapest, 2005, 51–119; PLATÓN: *Phaidón* (bármely fordításban); ARISZTOTELÉSZ: *Nikomakhoszi etika*, Európa Kiadó, Budapest, 1997; PLÓTINOSZ: A Szépről (Enn. I. 6), in uő: *A szépről és a jóról. Istenről és a hozzá vezető utakról*, Farkas Lőrinc Imre, Budapest, 1998, 11–24; BRAGUE, RÉMI: *Európa. A római modell. Elsajátított önazonosság*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1994; BAKOS GERGELY: A filozófia mint életbölcesség az ókortól a középkorig, in uő (szerk.): *Teória és praxis között, avagy a filozófia gyakorlati arcáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011, 9–27.

Ajánlott irodalom: STEIGER KORNÉL: *Filozófia. Tankönyv a középiskolások számára*, Holnap Kiadó, Budapest, 1998, 11–22, 25–48, 61–77, 105–128; TAYLOR, ALFRED EDWARD: *Platón*, Osiris, Budapest, 1999; SZLEZÁK, THOMAS A.: *Hogyan olvassunk Platónt?*, Atlantisz, Budapest, 2000; ROSS, SIR DAVID: *Arisztotelész*, Osiris, Budapest, 2001; LONG, ANTHONY ARTHUR: *Hellenisztikus filozófia*, Osiris, Budapest, 1998; STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába. Szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest, 1992, 1–114; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelkigyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; PLATÓN: *A lakoma*, Atlantisz, Budapest, 1999.

FILOZÓFIATÖRTÉNET I.

Bevezetés az ókori és középkori bölcselet történetébe

BAFT1N, BAFT1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HFT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: Bevezetés az ókori és középkori bölcselet történetébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az ókori és középkori bölcselet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit.

Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére.

Törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika nappali tagozaton: 1. Bevezetés. 2. Preszókratikus filozófia. 3–4. Platón. 5–6. Arisztotelész. 7. Plótinosz. 8. A középkori gondolkodásról. 9. Zsidó, keresztény

és muszlim filozófusok Istenről. 10. Canterburyi Szent Anzelm. 11–12. Aquinói Szent Tamás.

Tematika esti tagozaton: 1. Preszókratikus filozófia. 2. Platón. 3. Arisztotelész. 4. Plótinosz. 5. A középkori gondolkodásról. 6. Zsidó, keresztény és muszlim filozófusok Istenről.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. Nappali tagozaton a félév végén írásbeli vizsga, esti tagozaton a félév végén szóbeli vizsga írásbeli fölkészüléssel.

Kötelező irodalom: STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2006, 1–217; BRAGUE, REMI: *Európa. A római modell. Elsajátított önazonosság*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest, 1994; PLATÓN: Szókratész védőbeszéde, in uő: *Euthüphrón. Szókratész védőbeszéde. Kritón*, Atlantisz, Budapest, 2005, 51–119; ARISZTOTELÉSZ: *Nikomakhoszi etika*, Európa Kiadó, Budapest, 1997, VIII-IX. könyv; *Szent Ágoston vallomásai*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; AL-GHAZÁLI, ABÚ-HÁMID MOHAMMED: *A tévelygésből kivezető út. Vallásfilozófiai önarckép*, Palatinus, Budapest, 2003 (http://www.federatio.org/mi_bibl/AlGhazali_Atevelygesbolkivezetout.pdf); CANTERBURYI SZENT ANZELM: Proslogion, in *Canterburyi Szent Anzelm összes művei*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 81–109.

Ajánlott irodalom: TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, é. n., 5–87; STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába. Szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest, 1992; TAYLOR, ALFRED EDWARD: *Platón*, Osiris, Budapest, 1999; SZLEZÁK, THOMAS A.: *Hogyan olvassunk Platónt?*, Atlantisz, Budapest, 2000; ROSS, SIR DAVID: *Arisztotelész*, Osiris, Budapest, 2001; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelkigyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; PLATÓN: *A lakoma*, Atlantisz, Budapest, 1999; PETRUS ABAELARDUS: *Szerencsétlenségeim története*, Helikon, Budapest, 1985; BAKOS GERGELY: *Hit és ész Canterburyi Szent Anzelm gondolkodásában*, in Szeiler Zsolt – Bakos Gergely – Sárkány Péter (szerk.): *Hit és ész*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013, 76–94.

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

Bevezetés a középkori bölcselet történetébe

MTFT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I. (MTFT1N)

A tanegység célja: A saját történeti, szociológiai és szellemi kontextusában bemutatni a középkor bölcseletének legfontosabb eredményeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a középkori bölcselet jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait.

Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére.

Törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A korszak történeti áttekintése, általános bevezetés. 2. A kereszténység és a filozófia találkozása. 3. Szent Ágoston I. (intellektuális klíma: manicheizmus, neoplatonizmus). 4. Szent Ágoston II. (tanítása: antropológia, ismeretelmélet, Isten megismerése). 5. Boethius. 6. Canterburyi Szent Anzelm. 7. A monasztikus és a skolasztikus teológia különbsége, a párizsi egyetem. 8. Pszeudo–Dionüsziosz Areopagitész. 9. Aquinói Szent Tamás I. (fizika, metafizika, lét és lényeg reális megkülönböztetése). 10. Aquinói Szent Tamás II. (ismeretelmélet, filozófiai teológia, analógia, hit és ész). 11. Szent Bonaventura. 12. Duns Scotus és William Ockham. 13. Eckhart mester misztikája.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon, a félév során egy zárthelyi dolgozat, a félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: A kurzus során a hallgatóknak megküldött előadásvázlatok. BORBÉLY GÁBOR: *Cívakodó angyalok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008; CANTERBURYI SZENT ANZELM: *Összes művei*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 81–82, 86–87, 427–457; BAKOS GERGELY: Hit és ész Canterburyi Szent Anzelm gondolkodásában, in Szeiler Zsolt – Bakos Gergely – Sárkány Péter (szerk.): *Hit és ész*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013, 76–95; PSZEUDO DIONÜSZIOSZ AREOPAGITÉSZ: Misztikus teológia, in *Az isteni és emberi természetéről II.*, Atlantisz, Budapest, 1994. 259–265; AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A létezőről és a lényegről*, Helikon, Budapest, 1990, 55–76; SZENT BONAVENTURA: A művészetek visszavezetése a teológiára, *Studia Caroliensia* 7 (2006/2) 141–155 (Békési Sándor ford.) (http://www.kre.hu/portal/doc/studia/Cikkek/006.2.szam/14.Bonaventura_Bekesi_Sandor.pdf).

Ajánlott irodalom: LE GOFF, JACQUES: *Az értelmiség a középkorban*, Magvető, Budapest, 1979; GILSON, ETIENNE: *A középkori filozófia szelleme*, Paulus Hungarus – Kairosz, Szentendre – Budapest, 2001; KENNY, ANTHONY: *Aquinói Szent Tamás*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1996; NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; STEAD, CHRISTOPHER: *Filozófia a keresztény ókorban*, Osiris, Budapest, 2002.

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

BAFT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HFT2N– NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I. (BAFT1N, HFT1N)

A tanegység célja: Bemutatni az újkori és kortárs bölcsélet jelentősebb személyiségeit és főbb irányzatait.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az újkori és „kortárs” bölcsélet jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait.

Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére.

Törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A kurzus áttekintése, általános bevezetés. 2. Átmenet a középkorból a modernitásba: Nicolaus Cusanus, Francis Bacon, Nikolausz Kopernikusz, Galileo Galilei. 3. A racionalizmus: René Descartes. 4. Az empirizmus: John Locke és David Hume. 5. Immanuel Kant ismeretelmélete. 6. A kanti etika. 7. Georg Wilhelm Friedrich Hegel és a német idealizmus 8. Martin Heidegger gondolkodása. 9. Karl Rahner transzcendentális filozófiája.

Követelmény: A félév során egy zárthelyi dolgozat. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, 2005 (<http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>).

Ajánlott irodalom: STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2008; GAARDER, JOSTEIN: *Sofie világa. Regény a filozófia történetéről*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2001; KECSKÉS PÁL: *A bölcelet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981, illetve Gede Testvérek, Budapest, 2001.

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

BAFT2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szeiler Zsolt

A tanegység célja: Nagy vonalakban bevezetést nyújtani az újkori és kortárs bölcelethez.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az újkori és kortárs bölcelet jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait.

Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére.

Törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: Az első órán ismerteti az előadót.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, 2005 (: <http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>).

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007, 569–1369; BRUGGER, WALTER (szerk.): *Filozófiai lexikon*, Szent István Társulat, 2005; KECSKÉS PÁL: *A bölcelet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981.

FILOZÓFIATÖRTÉNET III.

MTFT3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I–II. (MTFT1N, MTFT2N)

A tanegység célja: Bemutatni a jelenkori gondolkodást meghatározó legfontosabb újkori gondolkodókat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az újkori bölcselet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit.

Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére.

Törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A modernitás kezdetei: Nicolaus Cusanus, Francis Bacon, Galileo Galilei. 2. René Descartes gondolkodása I. (Descartes útja a *cogito* elvig). 3. René Descartes gondolkodása II. (A racionalista módszertan). 4. Descartes utáni racionalizmus: Baruch Spinoza, Gottfried Wilhelm Leibniz. 5. A racionalizmus ellenhatása: Blaise Pascal. 6. Az angol-szász empirizmus I.: John Locke, George Berkeley. 7. Az angol-szász empirizmus II.: David Hume. 8. A francia felvilágosodás: Voltaire, Jean-Jacques Rousseau. 9. Immanuel Kant I.: ismeretelmélete. 10. Immanuel Kant II.: A kanti etika. 11. Immanuel Kant III.: A kanti vallásfilozófia. 12. A német idealizmus I.: Johann Gottlieb Fichte és Friedrich Wilhelm Joseph Schelling. 13. A német idealizmus II.: Georg Wilhelm Friedrich Hegel filozófiai rendszere.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon, valamint egy zárt-helyi dolgozat. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: A kurzus során a hallgatóknak megküldött előadásvázlatok. NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; PANNENBERG, WOLFHART: *Teológia és filozófia*, L'Harmattan, Budapest, 2009, 101–225.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007, 640–901; BOROS GÁBOR: *René Descartes*, Áron Kiadó, Budapest, 1998; ROSS, DAVID: *Kant etikája*, Gond-Cura, Budapest, 2005; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világ-története*, Helikon, Budapest, 2008; SZOMBATH ATTILA: G. W. F. Hegel vallásfilozófiája, in Szeiler Zsolt – Bakos Gergely – Sárkány Péter (szerk.): *Hit és ész*, L'Harmattan – Sapi-entia, Budapest, 2013, 226–254; TENGELYI LÁSZLÓ: *Kant*, Áron Kiadó, Budapest, 1995.

FILOZÓFIATÖRTÉNET IV.

MTFT4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

A tanegység célja: Felkészíteni a jelenkori bölcseleti gondolkodással való párbeszédre, megismertetni a kortárs nyugati gondolkodás legjelentősebb személyiségeit, főbb iskoláit, és elmélyíteni a történelmi szemléletmódot.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a jelenkori bölcselet fő képviselőit és iskoláit, valamint gondolkodásuk meghatározó elemeit.

Képes tájékozódni a mai filozófiai gondolkodás főbb áramlatai között és azokat tudja kritikailag értékelni.

Elkötelezett az igazság keresésében és nyitott párbeszédre törekszik azokkal is, akikkel nem ért egyet.

Tematika: 1. Bevezetés; a posztmodern jelenség. 2. Søren Aabye Kierkegaard, az egzisztencializmus atyja. 3. Arthur Schopenhauer akaratfilozófiája. 4. Friedrich W. Nietzsche és a nihilizmus. 5. Henri Bergson, az élet filozófiája. 6. Néhány fontosabb XX. századi irányzat. 7. Edmund Husserl és a fenomenológia. 8. Martin Heidegger létfilozófiája. 9. Jean-Paul Sartre egzisztencializmusa. 10. Karl Jaspers egzisztencializmusa. 11. Ludwig Wittgenstein és az analitikus filozófia. 12. Hans-Georg Gadamer filozófiai hermeneutikája. 13. Gabriel Marcel keresztény filozófiája.

Követelmény: A félév során egy zárthelyi dolgozat. A félév végén írásbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, JATEPress, Szeged, 1994, illetve Szent István Társulat, Budapest, 2005 (<http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>); KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981, illetve Gede Testvérek, Budapest, 2001; vagy bármely más filozófiatörténeti kézikönyv.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KRISZTUS-ESEMÉNY

MTFU2N, BAFU1N, HFU1N, BAFU1/E, MAFU3/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Megismertetni a Krisztusról szóló hagyomány bibliai tanúságát, elmélyítve a források értelmezésének kérdéseit, és felkészíteni a krisztológia dogmatikai tárgyalására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a történeti Jézus életét a róla szóló tanúságok helyes egyházi értelmezésével, valamint az apostoli Krisztus-hit kialakulásának folyamatát.

Képes bemutatni a Krisztus-hit bibliai alapjait.

Saját hitének Krisztusra vonatkozó kérdéseit tanulmányozva elmélyíti elkötelezettségét Krisztus mai követésére.

Tematika: 1. A dogmatikai és fundamentális krisztológia viszonya. 2. Az Ószövetség üdvösségi tapasztalatai és reményei. 3. Jézus történetiségének Biblián kívüli forrásai. Működésének külső jellemzői. 4. Az evangéliumi hagyomány három korszaka.

5. Jézus igehirdetése az „Isten országáról”. 6. Az implicit krisztológia. 7. A fenségtímek Jézusnál: explicit krisztológia. 8. Jézus csodái. 9. Jézus kereszthalála. 10. A felátadás. 11. Krisztus megértésének folyamata. 12. A felmagasztaltatás krisztológiai. 13. A szinoptikusok krisztológiai. 14. A preegzisztencia krisztológiai. A János-evangélium krisztológiája.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat (nappali tagozaton). A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VÁRNAI JAKAB: *Fundamentális krisztológia*, jegyzet; PÁPAI BIBLIKUS BIZOTTSÁG: *A Szentírás és a krisztológia*, Szent István Társulat, Budapest, 1998, 34–50; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2013, 422–451, 512–664. pontok.

Ajánlott irodalom: KESSLER, HANS: *Krisztológia*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 254–343; KASPER, WALTER: *Jézus a Krisztus*, Vigilia, Budapest, 1996, 13–182; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Agapé, Szeged, 1998, 189–231; MEIER, JOHN P.: Jézus, in Raymond E. Brown – Joseph A. Fitzmyer – Roland E. Murphy (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Biblikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 453–471; SESBOÜÉ, BERNARD: *Krisztus pedagógiája. Az alapvető krisztológia elemei*, Vigilia, Budapest, 1998.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KINYILATKOZTATÁS ÉS A HIT

▼

MTFU1N, BAFU2N, HFU2N, BAFU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: a katolikus-keresztény identitás „logikájának” fokozatos tudatosítása. Tartalmi cél: bevezetés a teológiai ismeretelmélet alapvető témáiba, azok összefüggéseibe, valamint a kapcsolódó kortárs diskurzusba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a teológiai témák megvitatásának „logikáját”, fogalomkészletét, valamint áttekintése van a kapcsolódó kérdések irodalmáról és a felhasználható hivatkozási helyekről.

Képes konstruktívan bekapcsolódni egy-egy teológiai kérdés megvitatásába, miközben együtt tud gondolkodni az „egyház élő hagyományával” és tekintettel van a „hitgazságok hierarchiájára”.

A szerteágazó teológiai kérdések megvitatása során elkötelezett a hit és az értelem összehangolt használatában.

Tematika: 1. Bevezető áttekintés: a teológiai ismeretelmélet története, irodalma és mai feladatai. 2. Isten Igéjének az üdvtörténetben kibontakozó misztériuma: a kinyilatkoztatás fogalma. 3. A kinyilatkoztatás üdvtörténeti befogadása és egyházi közvetítése: a hagyomány teológiai fogalma. 4. Az Isten Igéjét befogadó ember: a hit fogalma. 5. A Szentírás sugalmazottsága, tévedésmentessége, kánoni tekintélye. 6–7. Az élő hagyomány alanya, tárgya, rátalálási helyei és a hitérzék fogalma. 8–9. Az

egyházi tekintély teológiája, a tanítóhivatal fogalma és differenciált megnyilatkozási formái. 10. Az akadémikus teológia mint egyházi szolgálat. 11–12. Rendszerező összegzés: kinyilatkoztatás, hit, üdvtörténet.

Követelmény: A félévközi feladatok teljesítése. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON – VÁRNAI JAKAB: *Kinyilatkoztatás, hit, üdvtörténet*, jegyzet, 2015; CONGAR, YVES: *Az egyház élő hagyománya. Tanulmány a hagyomány teológiai fogalmáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; GAILLARDETZ, RICHARD R.: *A katolikus teológia megalapozása. Bevezetés a teológiai ismeretelméletbe*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON (SZERK.): *A hitvallástól a teológiai megalapozásig. Szöveggyűjtemény a teológiai ismeretelmélet tanulmányozásához*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus Dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 1. fejezet: Kinyilatkoztatás-teológiai ismeretelmélet, 43–90; WERBICK, JÜRGEN: Prolegomena, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 1–52; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 5. fejezet; WELTE, BERNHARD: *Mit jelent hinni? Vallásfilozófiai megfontolások*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013; DULLES, AVERY: *A kinyilatkoztatás modelljei*, Vigilia, Budapest, 2005.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KINYILATKOZTATÁS ÉS A HIT

RIFU1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Megismertetni az egyházi tanítást a kinyilatkoztatásról és a hitről a szentírási tanúság és a teológiatörténet alapján, majd pedig a kinyilatkoztatás tanúsító fórumainak tárgyalásával felkészíteni a dogmatikai tanulmányokra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a fő felfogásokat a kinyilatkoztatás és a hit teológiájáról, hangsúlyt helyezve az érvényes katolikus tanításra.

Képes a kinyilatkoztatás és a hit korszerű felfogásának bemutatására.

Saját hitének vonatkozó kérdéseit tanulmányozva elmélyíti elkötelezettségét Krisztus mai követésére.

Tematika: 1. A kinyilatkoztatás a Szentírásban. 2–3. A kinyilatkoztatás teológiatörténete. 4. A kinyilatkoztatás a mai egyházi tanításban. 5. A kinyilatkoztatás lehetőségi apologetikája. 6–7. A kinyilatkoztatás modelljei. 8. A hit a Szentírásban. 9. A hit teológiája. 10. A Szentírás és a hagyomány. 11. Az egyházi tanítóhivatal. 12. A tudományos teológia és a hívők hitérzéke.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VÁRNAI JAKAB – BAGYINSZKI ÁGOSTON: *A kinyilatkoztatás és a hit*, jegyzet; Dei Verbum. Dogmatikai konstitúció a kinyilatkoztatásról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 427–441; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Kézikönyvek 6., Szent

István Társulat, Budapest, 2013, 50–141. pontok; GAILLARDÉZ, RICHARD R.: *A katolikus teológia megalapozása. Bevezetés a teológiai ismeretelméletbe*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011; WERBICK, JÜRGEN: Prolegomena, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 1–52.

Ajánlott irodalom: II. JÁNOS PÁL: Fides et Ratio, enciklika a hit és az értelem kapcsolatának természetéről (1998), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 455–536; DULLES, AVERY: *A kinyilatkoztatás modelljei*, Vigilia, Budapest, 2005; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus Dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 1. fejezet: Kinyilatkoztatás-teológiai ismeretelmélet, 43–90; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 5. fejezet; RAHNER, KARL: *Az Ige hallgatója. Vallásfilozófiai alapvetés*, Gondolat, Budapest, 1991.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A VALLÁS

MTFU3N, BAFU3N, HFU3N, BAFU3/E, MAFU4/E – NAPPALI, ESTI I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikus cél: A hallgatók bevezetése a vallás szerteágazó jelenségeinek – a teológiai tárgyalás felé vezető – tanulmányozásába, elsősorban a fenomenológiai módszerre támaszkodva. A katolikus vallásteológiai látásmód megismertetése. Tartalmi cél: A nagy világvallásokra vonatkozó ismeretanyag áttekintése, valamint – az üdvtörténeti szemléletbe illeszkedő – dialogikus és apologetikus megközelítések bemutatása. Bevezetés a modernitás és a szekularizáció keresztény megítéléséről szóló kortárs diskurzusba, a II. Vatikáni zsinat kapcsolódó látásmódjába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a vallástudományi és vallásteológiai diskurzus kapcsolódási pontjait, főbb témáit, irányzatait, eredményeit és problémáit, magyarországi helyzetét.

Saját katolikus identitását képes elhelyezni a vallási pluralitás összefüggésében. Árnnyaltan mérlegelni tudja a szekularizációval összefüggő aktuális kérdéseket. Megfelelő problémaérzéssel közelít a vallások szerteágazó megnyilvánulásaihoz és képes magát továbbképezni a számára fontos területeken.

Katolikus identitását jól tájékozottan, következetesen és párbeszédre készen képviseli az életteréül szolgáló társadalmi közegben.

Tematika: 1. Bevezető áttekintés: katolikus-keresztény identitás, korunk vallási összképe, vallástudomány, vallásteológia, magyar szempontok. 2. A vallás fogalma. 3. A vallástörténet alapjelenségei. 4. Vallási alapjelenségek a kereszténységben. 5. A hinduizmus és a buddhizmus. 6. A zsidó vallás. 7. Az iszlám. 8. Három vallásteológiai alapelv. 9. Vallás, modernitás, szekularizáció. 10. Fundamentalista tendenciák. 11. Ezoterikus áramlatok. 12. Rendszerező összegzés: üdvtörténet és vallástörténet, konfrontáció és dialógus, keresztény misszió és evangelizáció.

Követelmény: A félévközi feladatok teljesítése. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON – VÁRNAI JAKAB: *A kereszténység és a vallások*, jegyzet, 2015 (további bibliográfiával); Nostra aetate. Nyilatkozat az egyház és a nem keresztény vallások kapcsolatáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 399–403; ELIADE, MIRCEA: *A szent és a profán. A vallási lényegről*, Európa, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: LIVINGSTON, JAMES C.: *Anatomy of the Sacred. An Introduction to Religion*, Pearson, Upper Saddle River (N.J.), 2009; NEMZETKÖZI TEOLÓGIAI BIZOTTSÁG: *A kereszténység és a vallások*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; *A Hittani Kongregáció „Dominus Iesus” nyilatkozata Jézus Krisztus és az Egyház egyetlen és egyetemes üdvözítő voltáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; KULTÚRA PÁPAI TANÁCSA – VALÁSKÖZI PÁRBESZÉD PÁPAI TANÁCSA: *Jézus Krisztus, az élő víz hordozója. Keresztény reflexió a „New Age”-ről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; RAHNER, KARL: *A kereszténység és a nem keresztény vallások*, in uő: *Isten: rejtelem. Öt tanulmány*, Egyházfórum, Budapest, 1994, 51–66; NEUDECKER, REINHARD: *Az egy Isten sok arca*, Magyar Keresztény–Zsidó Tanács – Mérleg, Budapest, 1992; ROSA, GIUSEPPE DE: *Vallások, szekták és a kereszténység*, Szent István Társulat, Budapest, 1991.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: AZ EGYHÁZ

MTFU4N, BAFU4N, HFU4N, BAFU4/E, RIFU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Megismertetni az egyházi tanítást és a teológiai reflexiót az egyház alapítására, az egyház teológiai lényegére és a II. Vatikáni zsinat által kijelölt irányra vonatkozóan, különös tekintettel az egyházi életállapotok teológiájára.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katolikus egyháztan alapkérdéseit, az érvényes egyházi tanítást és a teológiai reflexió lényeges irányait.

Képes az egyháztani kérdéseket árnyaltan vizsgálni, történelmi összefüggésbe helyezni és kiegyensúlyozottan állást foglalni ezekben.

Saját hitének vonatkozó kérdéseit tanulmányozva elmélyíti elkötelezettségét Krisztus mai követésére.

Tematika: 1. Alapfogalmak. 2. Az egyház krisztusi eredete: hermeneutikai szempontok, egyházi tanítás. 3. Az egyház az Újszövetségben. 4. A II. Vatikáni zsinat: az Egyház megújult önfelfogása. 5. Az egyház lényege. A kommunió-egyháztan. 6. Az egyház az üdvösség egyetemes szentsége. 7. Az egyház mint „Isten népe”: a misztérium a történelemben. 8. Az egyház alaptulajdonságai: „Egy”. 9. Az egyház alaptulajdonságai: „Szent”. 10. Az egyház alaptulajdonságai: „Katolikus”. 11. Az egyház alaptulajdonságai: „Apostoli”. 12. Felszentelt szolgálatok az Egyházban. 13. Laikusok az egyházban. 14. A szerzetesség egyháztani tárgyalása.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat (nappali tagozaton). A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VÁRNAI JAKAB – BAGYINSZKI ÁGOSTON: *Egyháztan*, jegyzet; Lumen Gentium, dogmatikai konstitúció az egyházzól, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 141–207; II. JÁNOS PÁL: *Ut unum sint*, enciklika az ökumenikus törekvésről (1995), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 277–326.

Ajánlott irodalom: WIEDENHOFER, SIEGFRIED: *Egyháztan*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 49–159; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 553–604; NEUNER, PETER – ZULEHNER, PAUL M.: *Jöjjön el a te országod. Gyakorlati egyháztan*, Verbum, Kolozsvár, 2014; PUSKÁS ATTILA (szerk.): *Élő kövekből épülő Egyház. Az Egyház természete és küldetése – ekkleziológiai reflexiók*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TOMKA FERENC: *Intézmény és karizma az egyházban. Vázlatok a katolikus egyház szociológiájához*, Márton Áron Kiadó – Országos Lelkipásztori Intézet, Budapest, 1997 (<http://www.ipek.hu>).

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIAI SZEMINÁRIUM
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM
Eucharisztia és katolikus identitás

MTFUSZN, BAFUSZN, BAFUSZ/E – NAPPALI, ÉSTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: a katolikus identitás „logikájának” fokozatos tudatosítása, az eucharisziával szoros összefüggésben; továbbá a teológiai látásmód és probléma-érzék fejlesztése, párhuzamosan a dolgozatkészítés elemeinek gyakorlásával, személyes kíséreléssel. Tartalmi cél: bevezetés az eucharisztia teológiájának alapvető kérdéseibe. Az általánosabb didaktikus célt tükröző alábbi tematikához Paul McPartlan könyvének nyolc fejezete szolgál tartalmi kiindulópontként. A nyolc témakört a szemináriumi csoport – közös munkával – az irodalomjegyzék (lásd lejjebb) tágabb összefüggésében is feldolgozza.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az eucharisztia központi szerepét az egyház életében, valamint látja az eucharisztia és a teológiai gondolkodás közötti belső kapcsolatot.

Képes eligazodni a kapcsolódó teológiai diskurzus kortárs és történeti dimenzióiban és elsajátítja az ehhez szükséges teológiai gondolkodás alapelemeit.

Elkötelezett az egyház eucharisztikus életében, a következetes teológiai reflexióban, valamint az igényes kommunikáció terén.

Tematika: 1. Katolikus identitás, az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. 2. A Szentírás szerepe a lelki életben és az akadémikus teológiában. 3. Hagyomány és teológia kapcsolata. 4. A II. Vatikáni zsinat jelentősége, magyar szempontok. 5. Eucharisztia, kommunió, misszió és evangelizáció. 6. Eucharisztia és felekezeti sokféleség. 7. Az üdvösség szentsége: eucharisztia és egyháztan. 8. Katolikus jelenlét a mai világban.

Követelmény: A félév során óráról órára olvasmányok, kisebb feladatok elvégzése és aktív részvétel a feldolgozó beszélgetésekben. A félév végére szemináriumi dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: McPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; SCHEFFCZYK, LEO: *A katolikus hit világa. Igazság és alak*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; XVI. BENEDEK PÁPA: *Verbum Domini* (szinódus utáni apostoli buzdítás), Szent István Társulat, Budapest, 2011; XVI. BENEDEK PÁPA: *Sacramentum Caritatis* (szinódus utáni apostoli buzdítás), Szent István Társulat, Budapest, 2007; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Eccelesia de Eucharistia* (2003), in DIÓS ISTVÁN (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 627–661; KERESZTY RÓKUS: *A bárány menyegzője. Az Eucharisztia teológiája történeti, biblikus és rendszerező megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; SCHMEMANN, ALEXANDER: *A világ életéért*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 2001; NEMESHEGYI PÉTER: *Ezt tegyétek az én emlékezetemre. Az Eucharisztia teológiája*, Agapé, Szeged 1994 (korábbi kiadás: Teológiai Kiskönyvtár, III/6., k. n., Róma, 1975); BÉKÉS, GELLÉRT: *Az Eucharisztia és az Egyház egysége. Az úrvacsora teológiai távlatai az ökumenikus dialógusban*, *Teológia* 20 (1986) 10–16; SCHÜTZ ANTAL: *Eucharisztia*, Szent István Társulat, Budapest, 1938; PASCHASIUS RADBERTUS – RATRAMNUS: *Az Úr testéről és vérééről*, Kairosz – Paulus Hungarus, Budapest, 2001; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az Eucharisztia az egyházatyák teológiájában*, *Teológia* 19 (1985) 76–80; TARJÁNYI BÉLA: *Mennyei kenyér. Az Eucharisztia értelmezései az Újszövetségben*, *Teológia* 19 (1985) 71–75.

GAZDASÁGETIKA ÉS GLOBALIZÁCIÓ

ETGGE/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Baritz Laura OP

A tanegység célja: Olyan gazdaságetikai szemlélet átadása, amely a keresztény antropológián és erkölcsi gondolkodásmódon nyugszik, s így válik meghatározójává a gazdasági rendszernek. Ennek a gazdasági rendszernek így nem az utilitarista etika a háttere, hanem egy egészen más paradigma, mint a főáramú közgazdaságtan. Ez a rendszer az egyház társadalmi tanítására épül, s etikája az arisztotelészi, Szent Tamás-i erényetika.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a „keresztény gazdaságetika” teológiai, filozófiai alapjait, az egyház társadalmi tanítását.

Képes a keresztény gazdaságetikai szemlélet alapján közelíteni a gazdasági és társadalmi élet kérdéseire.

Elkötelezett a keresztény gazdaságetika megvalósítása és széles körben való megismertetése mellett.

Tematika: A „keresztény gazdaságetika” teológiai, filozófiai alapjai. Az egyház társadalmi tanításának idevágó gondolatai. Gazdasági alapfogalmak, tanok, folyamatok, jelenségek, amelyek a „keresztény gazdaságetika” hatására megváltoznak a haszon-

elví gazdasági kategóriákhoz képest. A jó megértés és összehasonlítás miatt sor kerül a haszonelvű gazdaságetika és gazdaság rövid összefoglalására is.

Követelmény: Az előadások és a megadott irodalom alapján a félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BARITZ SAROLTA LAURA: *Háromdimenziós gazdaság. Alternatív gazdasági modell erényetikai paradigmában*, jegyzet; BARITZ SAROLTA LAURA: *Munkahelyi spiritualitás. Paradigmaváltás az üzleti életben*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009; BRUNI, LUIGINO – ZAMAGNI, STEFANO: *Civil gazdaság. Hatékonyság, méltányosság, köz-jólét*, L'Harmattan, Budapest, 2013.

GYAKORLAT A GYERMEKVÉDELEMBEN

MAGYGYE – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek, valamint a család- és gyermekvédő tanár tevékenységének megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával felkészíteni a hallgatót a gyakorlat során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri tevékenységének egyes összetevői közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes a család- és gyermekvédő tanár szakmai tevékenységének analizálására, erőforrások, nehézségek, akadályok, dilemmák azonosítására. Felismeri a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában.

Képes megfigyelni a diákok aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és felismerni a gyermekvédelmi beavatkozást igénylő eseteket. Képes multidiszciplináris teamben együttműködni, kommunikációjával a diákokkal, szülőkkel, kollégákkal a segítő kapcsolat kialakulását elősegíteni.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni tapasztalatok elemzése. A település szociális és gyermekvédelmi ellátórendszere, az iskolai család- és gyermekvédő tanár kapcsolatrendszere. Gyermekvédelmi esetek az iskolában. Hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, sajátos nevelési igényű tanulók az iskolában. A család- és gyermekvédő tanár lehetséges tevékenységei az iskolában. A gyermekvédelmi tevékenység szakmai-etikai dilemmái, kompetenciahatárai.

Követelmény: Az iskolai család- és gyermekvédő tanár (gyermekvédelmi felelős) mellett eltöltendő féléves gyakorlat munkatervének elkészítése, a gyakorlatról munkanapló vezetése reflexiók megfogalmazásával, az intézmény bemutatása megadott szempontok szerint, esettanulmány készítése, a gyakorlat és az egyéni kompetenciák

fejlődésének összefoglaló értékelése. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített dolgozatban. A félév végén minősített aláírás.

A gyakorlatról összefoglaló dolgozatot (portfóliót) szükséges készíteni, és ezt az erre a célra szervezett külön alkalom során meg kell védeni. A portfólióban elhelyezendő fontosabb szakmai anyagok:

- a szakmai életút bemutatása, a család- és gyermekvédő tanár szakon eltöltött féléves gyakorlat helye, jelentősége a hallgató szakmai pályafutásában,
- az intézmény bemutatása,
- a féléves gyakorlat során készített munkanapló,
- a féléves gyakorlat során készített esettanulmány,
- az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése.

Kötelező irodalom: FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011; FEUER MÁRIA (szerk.): *A családsegítés elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008.

GYAKORLATI PROJEKT III.

KGGY3 – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szilas Roland

A tanegység célja: Lehetőséget biztosítani arra, hogy a versenyszférához, a non-profit szférához vagy különböző egyházi fenntartású szervezetekhez kapcsolódó konkrét gazdasági és menedzsment-problémák megoldásán dolgozhassanak. További cél, hogy a hallgatók csoportosan végzett munka keretében próbálhassák ki és szerezzenek tapasztalatot a KETEG-képzésben elsajátított elméleti ismeretekről és gyakorlati módszerekről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Együttműködési kompetenciák, kommunikációs kompetenciák, rendszerszemléletű gondolkodás kompetenciái, projektmenedzsment kompetenciák, tanácsadói kompetenciák, tapasztalati tanulás kompetenciái.

Tematika: A Gyakorlati projekt harmadik félévében a megbízó szervezetekkel együtt dolgozó hallgatói csoportok az előzőleg elkészített elemzéseknek, illetve diagnózisnak megfelelő megoldási vagy intervenciós javaslatokat dolgoznak ki a partnerszervezetek számára. Amennyiben a partnerekkel kialakított együttműködés ezt lehetővé teszi, a hallgatók lehetőséget kapnak, hogy részt vegyenek ezen javaslatok gyakorlati megvalósításában is.

Azok a hallgatói csoportok, amelyek vállalkozás indítása mellett döntöttek, ebben a félévben dolgozzák ki a pontosan meghatározott felépítésnek és követelménynek megfelelő üzleti tervet.

A kutatási projektet választó csoportok a kiinduló kutatási céloknak, kérdéseknek megfelelő, a feldolgozott releváns szakirodalomra építő kutatási módszertant dolgoznak ki és elvégzik a szükséges empirikus adatfelvételt.

Követelmény: 1. Megoldási javaslat kidolgozása és megvalósítása a partnerszervezettel együttműködve. 2. Üzleti terv kidolgozása. 3. Kutatás módszertanának részletes kidolgozása és adatfelvétel. (1. 2. vagy 3. a választott projekt témájának függvényében.) A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező és ajánlott irodalom: A projektmunka megkezdésekor kapják meg a hallgatók.

GYAKORLATI PROJEKT IV.

KG GYP4 – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szilas Roland

A tanegység célja: Lehetőséget biztosítani arra, hogy a versenyszférához, a non-profit szférához vagy különböző egyházi fenntartású szervezetekhez kapcsolódó konkrét gazdasági és menedzsment-problémák megoldásán dolgozhassanak. További cél, hogy a hallgatók csoportosan végzett munka keretében próbálhassák ki és szerezzenek tapasztalatot a KETEG-képzésben elsajátított elméleti ismeretekről és gyakorlati módszerekről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Együttműködési kompetenciák, kommunikációs kompetenciák, rendszerszemléletű gondolkodás kompetenciái, projektmenedzsment kompetenciák, tanácsadói kompetenciák, tapasztalati tanulás kompetenciái.

Tematika: A Gyakorlati projekt negyedik, befejező félévében a megbízó szervezetekkel együtt dolgozó hallgatói csoportok adatokat gyűjtenek a projekt addigi megvalósulásával kapcsolatban és a partner szervezetekkel együttműködve értékelik az eredményeket. Az utókövetés következtetései alapján, szükség esetén további korrekciós javaslatokat és intervenciókat fogalmaznak meg a megbízó szervezetek számára.

A vállalkozás indításán dolgozó hallgatói csoportok ebben a félévben az elfogadott üzleti tervre építve megkezdik annak megvalósítását. A félév végére teljesítik az ütemtervüknek megfelelő első lépéseket, amely lehet például egy prototípus elkészítése vagy a vállalkozás megalapítása.

A kutatási projektet választó csoportok az empirikusan gyűjtött adatok feldolgozása után elemzik azok eredményeit. Következtetéseikről és javaslataikról egy kutatási jelentés formájában számolnak be.

Követelmény: 1. A projekt megvalósulásának és eredményeinek utókövetése, értékelése, illetve fejlesztési/korrekciós javaslatok kidolgozása. 2. Prototípus elkészítése vagy vállalkozás megalapítása. 3. Kutatási eredmények elemzése és értékelése. (1. 2. vagy 3. a választott projekt témájának függvényében.) A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező és Ajánlott irodalom: A projektmunka megkezdésekor kapják meg a hallgatók.

GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN

BALIGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: A liturgia elméleti ismereteinek gyakorlatba ültetése, különös tekintettel a pap nélkül végzendő istentiszteletek elemeire, bemutatva, hogy hogyan kell azt összeállítani, előkészíteni és levezetni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katolikus liturgiát.

Képes a rábízott liturgikus feladatokat ellátni.

Elkötelezett a liturgiában való részvételre és a liturgikus szolgálatra.

Tematika: 1. A ministráció. 2. A felolvasó és az akolitus szolgálat. 3. Az áldoztatás szentmisében és misén kívül. 4. A keresztelek (szükségkeresztelek). 5. A pap nélküli istentisztelet vezetése, gyakorlata, öltözéke. 6. A temetés liturgiája. 7. Ájtatosságok, litániák, szentségkitétel, áldások, közös rózsafüzér, előimádkozás és egyéb liturgikus formák.

Követelmény: A félév során otthoni önálló munka: a megjelölt szövegek elolvasása, istentisztelet összeállítása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: A hivatalos szertartáskönyvek, a misekönyv (Kis misekönyv, A, B, C); VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001; *Adoremus*, havonta megjelenő misefüzetek, Új Ember, Budapest; *A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; DIÓS ISTVÁN (szerk.): *Váci Egyházmegyei Praeurator*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Praeurator. Liturgikus vezérkönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: RADÓ POLIKÁRP: *Az egyházi év*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1998; PARSCHE, PIUS: *Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata*, 1–3. kötet, Szociális Missziótársulat, Budapest, 1937; MIHÁLYI GILBERT: *Az Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével*, in Alszegehy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475 (korábban önálló kötetben: *Teológiai Kiskönyvtár III/3.*, Róma, 1980); JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lelkipásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977; MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Benedicamus Domino. Áldjuk az Urat!*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1984, más kiadásban: MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Találkozás a Szent Valósággal. Benedicamus Domino!*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2009; IVANCSÓ ISTVÁN: *Görög katolikus szertartástan*, Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2013.

GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN

BALIGY/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: Gyakorlati bevezetés a konkrét liturgikus funkciók végzésébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katolikus liturgiát.

Képes a rábízott liturgikus feladatokat ellátni.

Elkötelezett a liturgiában való részvételre és a liturgikus szolgálatra.

Tematika: 1. A zsolozsma végzése, vezetése közösségben és egyedül. 2. A szentségek kiszolgáltatása. 3. Közös imádságok, szertartások vezetése.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: A *Misekönyv* Általános Rendelkezései.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM

tanárképzésben

MARPCS/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek, valamint a család- és gyermekvédő tanár tevékenységének megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlat során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri tevékenységének egyes összetevői közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes a család- és gyermekvédő tanár szakmai tevékenységének analizálására, erőforrások, nehézségek, akadályok, dilemmák azonosítására. Felismeri a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában.

Képes megfigyelni a diákok aktuális fizikai, érzelmi állapotát és felismerni a gyermekvédelmi beavatkozást igénylő eseteket. Képes multidiszciplináris teamben együttműködni, kommunikációjával a diákokkal, szülőkkel, kollégákkal a segítő kapcsolat kialakulását elősegíteni.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni tapasztalatok elemzése. A település szociális és gyermekvédelmi ellátórendszere, az iskolai család- és gyermekvédő tanár kapcsolatrendszere. Gyermekvédelmi esetek az iskolában. Hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, sajátos nevelési igényű tanulók az iskolában. A család- és gyermekvédő tanár lehetséges tevékenységei az iskolában. A gyermekvédelmi tevékenység szakmai-etikai dilemmái, kompetenciahatárai.

Követelmény: Az iskolai család- és gyermekvédő tanár (gyermekvédelmi felelős) mellett eltöltendő féléves gyakorlat munkatervének elkészítése, a gyakorlatról munkanapló vezetése reflexiók megfogalmazásával, az intézmény bemutatása megadott szempontok szerint, esettanulmány készítése, a gyakorlat és az egyéni kompetenciák

fejlődésének összefoglaló értékelése. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített dolgozatban. A félév végén minősített aláírás.

A gyakorlatról összefoglaló dolgozatot (portfóliót) szükséges készíteni, és azt az erre a célra szervezett külön alkalom során meg kell védeni. A portfólióban elhelyezendő fontosabb szakmai anyagok:

- a szakmai életút bemutatása, a család- és gyermekvédő tanár szakon eltöltött féléves gyakorlat helye, jelentősége a hallgató szakmai pályafutásában,
- az intézmény bemutatása,
- a féléves gyakorlat során készített munkanapló,
- a féléves gyakorlat során készített esettanulmány,
- az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése.

Kötelező irodalom: FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011; FEUER MÁRIA (szerk.): *A családsegítés elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM I.

Pasztorális tanácsadás képzésben

PTGYK1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezető: dr. Hélsz Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

A gyakorlatkísérő szeminárium a Pasztorális tanácsadás képzés gerincét képezi, mind a négy félévben megjelenő tantárgy. Célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztosítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot, több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A terepgyakorlatból hozott jegyzőkövek segítségével a pasztorális tanácsadás kereteinek megismertetése, a személyközpontú segítség alapelveinek gyakorlati elsajátítása. Felkészíteni a hallgatókat szerepjátékok, esetelemzések, ön-reflexiós gyakorlatok felhasználásával a pasztorális segítő kapcsolat létrehozására és működtetésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri, mit jelent a lelkipozíciói tevékenység során, és a követelményeknek megfelelő szinten képes fejleszteni magában az alábbi kompetenciákat: melléállás, segítői attitűd, odafigyelés és meghallgatás, jelenlét, önreflexió, nyitottság, integráció, szakmaiság.

Tematika: A segítő kapcsolati tér létrehozása. Melléállás, kísérés. Meghallgatás, odafigyelés, segítő attitűd. Segítő kapcsolat, gyógyító beszélgetés. Segítői készségek.

Reagálás a kognitív tartalomra. Reagálás az érzelmi tartalomra. Időkeret és kompetenciahatárok.

Követelmény: A megadott terephelyen (az I. félévben egy plébánián, ill. gondozási központban) lezajlott beszélgetések alapján pasztorális tanácsadói esetekről készített 2 jegyzőkönyvnek a megadott formai követelmények szerint, megadott időre történő beadása és aktív részvétel az órai megbeszéléseken. A félév végén gyakorlati jegy. Kölcsönös kiértékelés alapján, a félév végén minden hallgató személyes visszajelzést kap szakmai fejlődéséről, illetve arról, hogy konkrétan miben kell még fejlődnie ahhoz, hogy az I. év végén sikeresen tudja lezárni a szemináriumot és folytathassa tanulmányait.

Kötelező irodalom: BAUMGARTNER, ISIDOR: *A gyógyító lelkigondozás – emmauszi út, Embertárs 1 (2003/1) 7–19*; FABER, HEIJE – VAN DER SCHOOT, EBEL: *A lelkigondozói beszélgetés lélektana*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2005; FERRIS, MARGARET: *Együttérés. Lelkigondozói és lelkiveetői alapismeretek keresztény segítők számára*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2004.

Ajánlott irodalom: TRINGER LÁSZLÓ: *A gyógyító beszélgetés*, Semmelweis Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2003; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2002; NEMES ÖDÖN – KÖVÁRI MAGDOLNA: Pasztorális segítőkapsolat a gyakorlatban, *Embertárs 4 (2006/1) 41–48*; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embertárs 4 (2006/3) 196–204*.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM II.

Pasztorális tanácsadás képzésben

PTGYK2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezető: dr. Hélsz Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

A gyakorlatkísérő szeminárium a Pasztorális tanácsadás képzés gerincét képezi, mind a négy félévben megjelenő tantárgy. Célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztosítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot, több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A terepgyakorlatból hozott jegyzőkövek segítségével a pasztorális tanácsadás kereteinek megismertetése, a személyközpontú segítség alapelveinek gyakorlati elsajátítása. Felkészíteni a hallgatókat szerepjátékok, esetelemzések, ön-

reflexiók gyakorlatok felhasználásával a pasztorális segítő kapcsolat létrehozására és működtetésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri, mit jelent a lelkigondozói tevékenység során és a követelményeknek megfelelő szinten képes fejleszteni magában az alábbi kompetenciákat: melléállás, segítői attitűd, odafigyelés és meghallgatás, jelenlét, önreflexió, teológiai/spirituális reflexió, nyitottság, integráció, szakmaiság.

Tematika: A segítő kapcsolati tér létrehozása. Melléállás, kísérés. Meghallgatás, odafigyelés, segítő attitűd. Segítő kapcsolat, gyógyító beszélgetés. Segítő készségek. Reagálás a kognitív tartalomra. Reagálás az érzelmi tartalomra. Időkeret és kompetenciahatárok. A segítői kapcsolat folyamata, célok megfogalmazása, a kliensben végbemenő változások nyomon követése.

Követelmény: A megadott terephelyen (a II. félévben egy szenvedélybetegekkel foglalkozó intézményben, vagy börtönben) lezajlott beszélgetések alapján pasztorális tanácsadói esetekről készített 4 jegyzőkönyvnek a megadott formai követelmények szerint, megadott időre történő beadása és aktív részvétel az órai megbeszéléseken. A jegyzőkönyvek közül 3 egy egyszemélyes lefolytatott beszélgetéssorozat kell, hogy legyen. A félév végén gyakorlati vizsgára kerül sor: minden hallgató beszélgetést folytat egy szerepjátékot vállaló önkéntessel. A beszélgetésben tanújelét kell adnia annak, hogy tud non-direktíven kísérni és hogy tud érzelmi és kognitív tartalmakat visszatükrözni.

Irodalom: BAUMGARTNER, ISIDOR: A gyógyító lelkigondozás – emmauszi út, *Embertárs* 1 (2003/1) 7–19; BAUMGARTNER, ISIDOR: Távolmaradás és eltávozás a lelkigondozói kísérésben, *Embertárs* 2 (2004/2) 139–147; BAUMGARTNER, ISIDOR: A pszichoanalízis és a diakóniai-gyógyító lelkigondozás, *Embertárs* 4 (2006/1) 11–29; BUDA BÉLA: A lelki segítés alapkérdései, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 11–52; CHEVALLIER LAETITIA FMM: Lelki kísérés és lelkigondozás. Határmezsgye a lelkigyakorlat-adásban, *Embertárs* 7 (2009/4) 338–355; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2002; NEMES ÖDÖN – KÖVÁRI MAGDOLNA: Pasztorális segítőkapcsolat a gyakorlatban, *Embertárs* 4 (2006/1) 41–48; STOLLBERG, DIETRICH: Pastoral Counseling. A pasztorális konzultáció meghatározása, *Embertárs* 2 (2004/2) 148–151; TOMCSÁNYI TEODÓRA – VIKÁR GYÖRGY – CSÁKY-PALLAVICINI ROGER: A lelkigondozói, a mentálhigiénés és a pszichoterápiás segítő kapcsolat, *Embertárs* 4 (2006/1) 30–40; TRINGER LÁSZLÓ: *A gyógyító beszélgetés*, Semmelweis Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2003; WEIHER, ERHARD: Spirituális a betegek és haldoklók kísérésében, *Embertárs* 4 (2006/1) 83–89.

GYÓGYÍTÓ BESZÉLGETÉS

BAGYB/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a segítő kapcsolat és segítő beszélgetés pszichológiai dinamikáját. Az órák keretében lehetőség nyílik a segítő beszélgetésben használt alapvető készségek bemutatására, gyakorlására is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A segítő kapcsolat elméleti és gyakorlati ismereteinek megszerzése.

Képes segítő kapcsolat kialakítására és empátiás kommunikációra.

Elkötelezett a kompetenciájába tartozó esetekben a segítés szakmai követelmények szerinti végzésére.

Tematika: A segítő kapcsolat nemspecifikus hatásmechanizmusai. A személyközpontú irányzat a pszichológiában (C. Rogers). Empátia, feltétel nélküli elfogadás, kongruencia. Visszatükrözés. A konzultációs folyamat azonnali és hosszú távú, integrált hatásai. A segítő személyisége.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2004, 73–96; TRINGER LÁSZLÓ: *A gyógyító beszélgetés*, Semmelweis Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2003; MEARNNS, DAVE – THORNE, BRIAN: *A személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban*, Oriold és Társai, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: SAJGÓ SZABOLCS et al. (szerk.): *Pszichológusok és teológusok az emberről*, Katolikus Pszichológusok Baráti Köre – Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 1996; BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002, 25–52, 109–112; PINTÉR GÁBOR: *Személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás*, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös, Budapest, 2009, 79–110; EGAN, GERARD: *A segítő készségek fejlesztése*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2011.

HÉBER (KLASSZIKUS HÉBER) NYELV I-II.

MTH1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MTH2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Nyelvtanár: Balogh Katalin

A tanegység célja: A klasszikus héber nyelvtan alapjainak elsajátítása egy év alatt. Elméleti bevezetők után a tanult anyagot – feladatokkal, bibliai idézetekkel, a bibliai héber nyelv alapszókészletét elsajátítva – a gyakorlatba átültetni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Biztos klasszikus héber nyelvtani tudással rendelkezik.

Ezen ismeretek megszerzésével képes bibliai héber szövegek önálló feldolgozására.

Elkötelezetten törekszik a héber nyelv ismerete alapján mélyebben megérteni a Szentírás fogalmait, képeit és üzenetét.

Tematika: 1. Félévi tudnivalók; rövid nyelvtörténeti bevezető; a héber alefbét írása. 2. Hangtani bevezetés: a héber magánhangzók rendszere; a betűk összeolvasása; a szótagolás rendszere; szóhangsúlyok. 3. Hangtani bevezetés: a s^{wá}; a dágés. 4. A néma betűk; a gutturálisok; hangsúlyjelek. 5. A határozott névelő; az elválaszthatatlan előjárósók; a hímnem- és nőnemképzés szabályai. 6. A főnevek és mellénevek egyeztetése; a kettősszám; a kötőszó. 7. A kérdő névmások; az absolutus és constructus fogalma. 8. A főnévragozás; a határozott tárgy jele; a szabályos ige perfectuma. 9. Előjárósók ragozása; a mutató névmások; a szabályos ige aktív participiuma. 10. A többes számú főnevek ragozása; a rendhagyó főnevek ragozása; a birtoklás a héber nyelvben. 11. A szabályos ige imperfectuma; a felszólító mód; a tiltások. 12. A szabályos ige infinitivusai; passzív participiumai; cohortativusa és jussivusa; a kérdő névmás. 13. A szegoláták; a többes számú birtokos ragokkal ellátott előjárósók ragozása. 14. Év végi dolgozat.

Követelmény: A félév során röpdolgozatok, beadandó házi feladatok. Az utolsó órán zárthelyi dolgozat az egész félév anyagából. A dolgozatok átlaga, az órai munka és a házi feladatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom (tankönyv): WEINGREEN, JACOB: *A Practical Grammar for Classical Hebrew*, Clarendon, Oxford, 1959; SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés a bibliai héber nyelvbe*, JATEPress, Szeged, 2005.

Ajánlott irodalom: SEOW, CHOON-LEONG: *A Grammar for Biblical Hebrew*, Abingdon, Nashville, 1995; GREENBERG, MOSHE: *Introduction to Hebrew*, Prentice-Hall, New Jersey, 1965; STRACK, HERMANN L. – JEPSEN, ALFRED: *Hebräische Grammatik mit Übungsbuch*, Beck, München, 1952; LAMBDIN, THOMAS O.: *Introduction to Biblical Hebrew*, Darton, Longman & Todd, London, 2003; EGERESI LÁSZLÓ SÁNDOR: *A bibliai héber nyelv tankönyve*, Bibliophilia Kft, Budapest, 2010.

További szakirodalom: JOÛON, PAUL – MURAOKA, TAKAMITSU: *A Grammar of Biblical Hebrew*, Pontificio Istituto Biblico, Roma, 2000; RÖDIGER, EMIL (ed.): *Gesenius's Hebrew Grammar with a Hebrew Reading Book*, Samuel Bagster and Sons, London, 1846; VAN DER MERWE, CHRISTO H. J. – NAUDE, JACKIE A. – KROEZE, JAN H.: *A Biblical Hebrew Reference Grammar*, Sheffield Academic Press, Sheffield, 2002.

HITTANÁR-NEVELŐ TANÁR CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT

MAHCSGY/E – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

A gyakorlat tartalma: A jogszabályi előírások szerint a szakmai gyakorlat „iskolában, vezetőtanár [gyakorlatvezető mentor] irányításával, az adott szakképzettség területén végzett csoportos gyakorlat, szakképzettségenként 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket és legalább 15 önállóan megtartott órát/foglalkozást (a hallgató az egyik szakképzettség tanítási gyakorlatát az 5–8., a másikat pedig a 9–12. évfolyamon kell, hogy végezze.” (4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez, 8.4./b pont) A hospitálás célja, hogy a tanárjelölt megismerje a tanulókat, akiket a későbbiekben tanítani fog, kapcsolatokat építsen

ki a diákokkal, tapasztalatokat szerezzen tanítási stílusokról, ezzel készüljön fel a későbbi egyéni tanítási gyakorlatra. A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében pedagógusként tevékenykedik.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A gyakorlati munka segíti a hittanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását.

A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók. A gyakorlattal kapcsolatos dokumentáció:

- A Pedagógia Tanszék által kiadott összefoglaló táblázat a 15 óra hospitálásról, melyen a hallgató részvételét az órát tartó tanár aláírásával igazolja.
- Három tanóráról részletes hospitálási napló, a Pedagógia Tanszék által megadott szempontrendszer alapján egy-egy A, B és C jelű jegyzőkönyv-formanyomtatvány.
- 12 tanóráról hospitálási beszámoló az órai események és az ehhez kapcsolódó reflexiók leírásával.
- A hallgató által megtartott órákhoz készített óravázlatok, reflexiók.

A gyakorlattal kapcsolatos dokumentációt a szorgalmi időszak utolsó napjáig kell leadni, a Pedagógia Tanszéken.

A csoportos gyakorlat keretében készített hospitálási naplók, jegyzőkönyvek értékelésének szempontjai:

- Az óra menetének rögzítése (idő, történet, interakció, taneszköz, egyéb).
- Folyamatjellemzők (tervezés, didaktikai mozzanatok, motiválás, differenciálás, aktivizálás, értékelő visszajelzés).
- Alkalmazott eljárások (szervezeti keretek és formák, szervezési mód, munkaformák, stratégiák, módszerek).
- Nevelési szempontok (nevelés egyes területei: pl. értelem, érzelem, erkölcs).
- Az óra értékelése (egyéni észrevételek, reflexiók, tanári kompetenciák).

A kiemelt mozzanatokot, reflexiókat az óra történéseivel kell alátámasztani.

A csoportos gyakorlat során elkészített beszámolók is részét képezik a féléves gyakorlat során összeállítandó portfóliónak.

HITTANÁR-NEVELŐ TANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI TANÍTÁSI GYAKORLAT

MAHTGY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 10 KREDIT

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

Tanegységi előfeltétel: A tanári mesterképzés elméleti kurzusainak teljesítése, illetve azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése. Azon hallgatók, akik korábbi tanulmányaik során nem tettek pedagógia-pszichológia komplex szigorlatot, azoknak ezt a szigorlatot is le kell tenniük a féléves gyakorlat megkezdése előtt.

A tanegység célja: Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése. Területei:

a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek,

a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptevékenységek,

az iskola, mint szervezet és támogató rendszereinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A gyakorlati munka segíti a hittanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását.

A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: „Közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben megbízott vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett végzett, összefüggő, a képzés utolsó félévében folyó egyéni szakmai gyakorlat [...]. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, szakképzettségenként heti 2–5 óra (max. heti 10 óra) tanítást/foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok el látását, a tanítást kísérő szeminárium elvégzését és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását.” (4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez, 8.4.1c pont). A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében pedagógusként tevékenykedik. Ahhoz, hogy a tanítási gyakorlat értékelhető legyen, minimum 5 gyakorló órát más intézményben kell megtartani. Ha a hallgató a félév során nem tart meg összesen legalább 10 gyakorló tanítási órát, akkor a gyakorlatot nem teljesítette.

A féléves gyakorlat kísérését szolgálja a *Reflektív pedagógia* szeminárium. A hallgatókból 5–7 fős csoportok alakulnak egy-egy szemináriumvezető tanár irányításával. A *Reflektív pedagógia* szeminárium külön tanegység.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók. Az egyéni gyakorlat során a tanulás legfőbb módja az önelemző, önértékelő munka, amelyet a hallgató folyamatosan dokumentál. A gyakorlat értékelése a mentortanárok visszajelzése alapján történik.

A képzés keretében végzett gyakorlati munkát a hallgatók a portfólióban dokumentálják, ami külön tanegység.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011; FALUS IVÁN: *A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai*, Gondolat, Budapest, 2006; KIMMEL MAGDOLNA: *A tanári reflexió korlátai*, *Pedagógusképzés* 4 (2006/3–4) 35–50.

HIVATÁSETIKA

Előadó: Dr. Urbán Szabolcs

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat az etika alapfogalmaival és -problémáival, valamint a gyermekvédelmi alap- és szakellátásban tevékenykedő szociális szakemberekre vonatkozó etikai normákkal. Felkészíteni a hallgatókat arra, hogy felismerjék a különböző segítő helyzetek morális tartalmát és képesek legyenek azok etikai reflexiójára és etikailag tudatos cselekvésre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri és megérti az etikai normákat és azok betartásának fontosságát.

Képes arra, hogy a segítségre szoruló gyermekek és családjaik problémáit a szakmai etikai szabályok tekintetében is mérlegelje és oldja meg.

Kész arra, hogy a megismert és megértett etikai szabályok szerint végezze gyermekvédelmi tevékenységét.

Tematika: Az ethosz és éthosz fogalmának jelentése; az etikai érvelésmódok; csoportnormák, szaketikák és etikai dilemmák; szakmai etikai kódexek. A gyermekvédelem hatókörébe kerülő gyerekek és családok sérülékenysége és sajátos szükséglete az etikai aspektusok figyelembe vételére. A gyermekvédelem etikai kódexe. Felelősségi szintek és kapcsolódó előírások. Etikai és szakmai követelmények kapcsolódási pontja. Esetelemzések szakmai, jogi és etikai aspektusból.

Követelmény: A félév során referátum keretében egy saját gyakorlatból származó etikai dilemma megadott szempontok alapján való bemutatása és elemzése. A félév végén kollokvium.

Irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; *Etikai kódex*, FICE, Budapest, 2006 (http://fice.hu/Etikai_Kodex.pdf).

HOMILETIKA ELMÉLET

MTHON – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Nobilis Márió

A tanegység csak a Homiletika gyakorlattal (MTHO GYN) egyidejűleg vehető fel.

A tanegység célja: Megismertetni az egyház igehirdetői munkájának elméleti alapjait.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ZERFASS, ROLF: *Nevedet hirdetem. A homiletika alapelemei*, Szent István Társulat, Budapest, 1995.

HOMILETIKA GYAKORLAT

MTHO GYN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

A tanegység csak a Homiletika elmélettel (MTHON) egyidejűleg vehető fel.

A tanegység célja: A hallgató homiletika elméleti ismereteit alkalmazva megkezdi saját prédikációs gyakorlatának kialakítását.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ZERFASS, ROLF: *Nevedet hirdetem. A homiletika alapelemei*, Szent István Társulat, Budapest, 1995.

IKT A GYERMEKVÉDELEMBEN

CSIKT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Koenig Zsófia

A tanegység célja: A hallgatók digitális ismereteinek bővítése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az oktatásban használt IKT eszközöket és alkalmazási lehetőségeiket.

Képes a digitális technológiák magabiztos, kritikus használatára munkájában és a kommunikációban.

Elkötelezett abban, hogy a technikai eszközöket és a modern technológiát szűkebb és tágabb környezete javára használja.

Tematika: 1. IKT eszközök az oktatásban. 2. Irodai alkalmazások. 3. Elektronikus szervezés, ügyintézés. 4. Adatvédelem.

Követelmény: Félév végén gyakorlati jegy.

Ajánlott irodalom: Saját jegyzet.

IRODALMI SZEMINÁRIUM

EISZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hernádi Mária

A tanegység célja: Irodalmi művek közös elemzésén, megbeszélésén keresztül az egyes korszakok, műfajok és alkotók poétikáját, jellegzetes beszédmódjait és gondolkodásformáit megismerni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyes korszakokhoz tartozó irányzatokat és alkotókat, azok jellemzőit.

Képes összefüggések meglátására az irodalmi beszédmódok és a gondolkodás- és művelődéstörténeti tendenciák között. Képes a tájékozódásra a korszakok, szerzői életművek és irodalmi alkotások között, készségi szinten elemez és értelmez irodalmi alkotásokat.

Elkötelezett a művészetek, az irodalom, és az egyetemes keresztény értékek iránt.

Tematika: Művelődés- és eszmetörténet szempontjából fontos írók, költők, műfajok, beszédmódok, irányzatok megismerése.

Követelmény: Aktív órai munka, gyakorlati feladatok teljesítése (referátum, házi dolgozat). A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező és ajánlott irodalom: SZERB ANTAL: *A világirodalom története*, Magvető, Budapest, 2000; PÁL JÓZSEF (szerk.): *Világirodalom*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008; BENEDEK MARCELL: *Irodalmi hármaskönyv. Vers, dráma, regény*, Sziget, Budapest, 1996; PÁL JÓZSEF – ÚJVÁRI EDIT: *Szimbólumtár*, Balassi, Budapest, 1997; HOPPÁL MIHÁLY et al.: *Jelképtár*, Helikon, Budapest, 2010; BIEDERMANN, HANS: *Szimbólumlexikon*. Corvina, Budapest, 1996.

ISKOLAI GYERMEKVÉDELEM

CSIGY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: Olyan szemlélet kialakítása, amelynek révén azonosítani tudják a hallgatók a problematikus gyermek és az őt körülvevő társas környezet fejlődést hátráltató és támogató oldalait, ennek nyomán megfelelő beavatkozások megszervezésére és társszakemberek bevonására lesznek képesek.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Képes elvégezni a látókörébe kerülő gyerekek/serdülők problémátípusainak azonosítását és komplex oki szemlélettel történő magyarázatát.

Képes döntést hozni a problémához illeszkedő kapcsolatfelvételi és tanácsadói kompetenciák alkalmazásáról.

Képes döntést hozni a szakmai konzultáció kezdeményezéséről és kiterjesztéséről.

Tematika: A gyermek és serdülő lelki fejlődését veszélyeztető és segítő tényezők bemutatása az ökopszichológiai rendszerszemlélet és a pozitív pszichológia nézőpontjának hangsúlyozásával. A főbb gyermekvédelmi problémátípusok. A megoldásközpontú fegyverkezés. A resztoratív agressziókezelés. Az előbbi problémakezelési eljárásokhoz illeszkedő, tanácsadó, krízisintervenció, mediációs és konzultációs készségek.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ILYÉS SÁNDOR (szerk.): *Veszélyeztetettség és iskola*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

Ajánlott irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Lélekvilág. Pszichológiai tanulmányok a vallásról, az erkölcsről és az én-ről*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – VIGASSYÉ DEZSÉNYI KLÁRA: *Az agresszió kezelése*, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2001.

ISKOLAI GYERMEKVÉDELMI MÓDSZEREK

CSIGYM/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: Diagnosztikus készségek, valamint a gyermekvédelmi problémátípusokhoz illeszkedő tanácsadói, konzultációs és konfliktuskezelési kommunikációs készségek alkalmazása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Képes elvégezni a látókörébe kerülő gyerekek/serdülők problémátípusainak azonosítását és komplex oki szemlélettel történő magyarázatát.

Képes döntést hozni a problémához illeszkedő kapcsolatfelvételi és tanácsadói kompetenciák alkalmazásáról.

Képes döntést hozni a szakmai és a szülőkonzultáció kezdeményezéséről, majd lebonyolításáról.

Tematika: Gyakorlati feladatok a veszélyeztetettség azonosítására. Tréningjellegű feladatok az érzelmi intelligencia és a szociális kompetencia fejlesztésére. Esetmegbeszélések és kommunikációs feladatok a szülővel kapcsolatos problémák megbeszéléséhez, az ennek során kialakítandó tanácsadói/konzultációs attitűdökhöz.

Követelmény: A félév során esettanulmány írása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: SZITÓ IMRE: *Az érzelmi intelligencia fejlesztése az iskolában*, Edition Nove, Sopron, 2009.

Ajánlott irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Lélekvilág. Pszichológiai tanulmányok a vallásról, az erkölcsről és az én-ről*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – VIGASSYNE DEZSÉNYI KLÁRA: *Az agresszió kezelése*, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2001.

ISKOLAI SZOCIÁLIS MUNKA

CSISZM/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése az iskola társadalmi feladatával és szociális funkcióival, az iskola speciális kontextusában megvalósuló segítő tevékenység elemeinek körvonalazása, az iskolai szociális munka nemzetközi és magyarországi modelljeinek áttekintése, a modellek jellegzetességeinek elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a pedagógiai, pszichológiai, szociológiai, szociálpolitikai, jogi és szociális munka tudományterületeinek gyermekre és iskolára vonatkozó elméleteit.

Képes a gyermek- és családvédelem feladatait az iskola keretei között ellátni.

Elkötelezett abban, hogy a gyermekek érdekében a szülővel és pedagógusokkal együttműködésben végezze munkáját.

Tematika: Az iskolai szociális munka értelmezése, feladatai, tevékenysége. Beavatkozási és prevenciósi területek. Az iskolai szociális munka gyakorlati modelljei. Ökológiai szemlélet az iskolai szociális munkában. Az iskolai szociális munka Magyarországon: iskolai gyermekvédelem, iskolai szociális munka és a gyermekjóléti szolgálat kapcsolatai.

ta. Iskolai szociális munka megtervezése. Dilemmák és nehézségek az iskolai szociális munkában.

Követelmény: A félév során projekt munka: egy iskolai szociális munka szolgáltatás megtervezése, prezentálása. Ennek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: BÁNYAI EMŐKE: Az iskolai szociális munkáról, in Várnai Györgyi (szerk.): *Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához*, Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 1996, 93–107; BUDAI ISTVÁN (szerk.): *Szociális munka az iskolában*, Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1996; MÁTÉ ZSOLT – SZEMELYÁCS JÁNOS (szerk.): *Az iskolai szociális munka kézikönyve*, INDIT Közalapítvány, Pécs, 2009.

JOG ÉS ERKÖLCS AZ ISKOLÁBAN ÉS A CSALÁDBAN

ETJ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: megismertetni a hallgatót az emberi jogok (különösen a gyermek- és diákjogok) kialakulásával, fajtáival és helyükkel a magyar jogrendben, továbbá az etika- és a vallásoktatás szabályozásával a Köznevelési Törvényben és a Nemzeti Alaptantervben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a magyar jogrendben érvényesülő emberi alapjogokat, különös tekintettel a lelkiismereti és vallásszabadsággal kapcsolatos törvényekre.

Képes a nevelés folyamatában megismertetni és növendékeivel elfogadtatni az alapvető erkölcsi értékeket.

Elkötelezett arra, hogy az alkotmány és a jogrend által biztosított jogok és köteleességek között felelős állampolgárként éljen.

Tematika: Az alapvető jogok története. Az alapvető jogok (különösen a gyermek- és diákjogok) rendszere. A lelkiismereti és vallásszabadság forrásai és jellemzői. Az állam világnézeti semlegessége. Az etika oktatása a mai magyar iskolarendszerben. Oktatás és nevelés kapcsolata a mai magyar társadalom kontextusában. Jog és erkölcs összefüggései, különös tekintettel a fiatalkorúakra. Társadalmi konfliktusok és azok jogi rendezése.

Követelmény: A szemináriumvezető által kijelölt gyakorlati feladatok elvégzése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BIRÓ ENDRE: *Jog a pedagógiában. Tanároknak, nevelőknek, diákoknak és szülőknek*, Pedagógus-továbbképzési Módszertani és Információs Központ KHT – Jogismeret Alapítvány, Budapest, 1998; HOFFMANN RÓZSA (szerk.): *Szakmai etikai kódex pedagógusoknak. Tanulmányok, normák és eseteírások*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004; Erkölcs (cikkek és tanulmányok), *Mester és Tanítvány* 1. szám (2004. január); A gyermeket és a közoktatást érintő hatályos magyar törvények és jogszabályok.

Ajánlott irodalom: Család és iskola, *Mester és Tanítvány* 7. szám (2005. augusztus); HALMAI GÁBOR – TÓTH GÁBOR ATTILA (szerk.): *Emberi jogok*, Osiris, Budapest, 2003;

OEKERS, JÜRGEN: *Nevelésetika. Problémák, paradoxonok és perspektívák*, Vince Kiadó, Budapest, 1998; OROSZ ANDRÁS LÓRÁNT (szerk.): *Emberi jogok a Katolikus Egyház életében és jogában*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2010.

KATEKETIKA KATEKETIKA I.

MTKAN, BAKAN, BAKA1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

A tanegység célja: Megismertetni az Egyház katekézisre vonatkozó mai irányelveit, a keresztyén életbe való beavatás sajátos folyamatát, különös tekintettel a katekézis keresztyén identitást formáló jellegére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a hallgató a katekézis sajátos jellegét.

Képes különbséget tenni a hitre nevelés, a beavatás folyamata és az evangelizációs folyamat között.

Krisztus egyháza iránt elkötelezetten vállal részt az egyház életében és küldetésében.

Tematika: 1. Általános bevezetés a kateketikába. 2. A katekézis fő dokumentumai. 3. A katekézis az evangelizáció folyamatában. 4. A katekézis célja és feladatai. 5. Az evangéliumi üzenet katekézisben történő bemutatásának szabályai. A katekézis központi témái. 6. A katekézis története. 7. A katekézis felelősei. A katekéta személye. 8. A katekézis helyei, típusai. 9. A katekumenátus és a katekumenális jellegű katekézis. 10. Az isteni pedagógia a hitre nevelésben. Az istenkép, emberkép és egyházkép megalapozása a katekézisben. 11. Jézus Krisztus személyének és tanításának bemutatása. 12. A Szentlélek az Egyház életében. 13. A szentségek vételére felkészítő katekézis. 14. A Biblia szerepe a katekézisben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: *A Katolikus Egyház katekizmus* (KEK), Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2013; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktorium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; FOGASSY JUDIT: *Kateketika I.*, jegyzet; FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1998–1999; *Felnöttek beavatása a keresztyén életbe* (OICA), Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2007; DOBOS LÁSZLÓ (szerk.): *Kateketikai szöveggyűjtemény*, Pécsi Hittudomány Főiskola, Pécs, 2005.

KATEKETIKA II.

BAKA2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

A tanegység célja: Megismertetni a katekézis sajátos feladatainak tartalmával, és bemutatni a katekézis során érintett néhány nehezebb témát, illetve a katekézishoz szervesen kapcsolódó egyéb feladatokat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyház küldetésének sokrétű szolgálatát, amelyet a kateketika magában foglal.

Képes mélyebben megérteni, mit is jelent a hitre nevelés feladata.

Krisztus egyháza iránt elkötelezetten vállal részt annak életében és küldetésében.

Tematika: 1. Liturgikus nevelés. 2. Az imádságra nevelés. 3. Az erkölcsi nevelés 4. Az egyház társadalmi tanítása az erkölcsi nevelésben. 5. A misszióra nevelés 6. A közösségi életre nevelés. 7. A kegyelem katekézise. 8. A megbocsátás és kiengesztelődés katekézise. 9. Az egyház történelmének katekézise. 10. A szentekről szóló katekézis. 11. Együttműködés a szülőkkel. 12. A kateketikai tervezés. 13. A táborvezetés. 14. Lelkinapok tervezése.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmus* (KEK), Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2013; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; FOGASSY JUDIT: *Kateketika II.*, jegyzet; FOGASSY JUDIT: *A katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; FOGASSY JUDIT: *Családi katekézis. A családi katekézis témái – katekéták képzése*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; FOGASSY JUDIT: *A szentmise katekézise. Katekétáknak, családoknak*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

KATEKETIKAI GYAKORLAT I.

BAHGY1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Megismertetni és tapasztalathoz segíteni a katekézis különböző helyszíneiről és lehetőségeiről. Ez segítheti a hallgatót pályaválasztásában, későbbi helyének és feladatának megtalálásában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katekézis különböző területeinek (plébánia, iskola, karitás stb.) sajátosságait.

Képes a megismert területek lehetőségeinek felmérésére, elemzésére.

Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: 1. Hospitálás: a főiskola által egyeztetett gyakorlati helyen (plébániai, állami/önkormányzati-és egyházi iskolai foglalkozásokon (ez nem csak hittanóra lehet) 4 óra megtekintése és megbeszélése az órákat tartó katekétákkal. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyvek készítése (minden alkalomról kb. 1–1 oldalnyi) az előadásokon elhangzottak alapján. 2. A különböző helyszíneken megtekintett foglalkozások összehasonlító elemzése.

Követelmény: A vizsgaidőszak megkezdése előtt a jegyzőkönyvek és az elemzés leadása. (A beadvány legalább 5 oldal legyen.) A félév végén aláírás.

Irodalom: A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*a (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Kompendiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

KATEKETIKAI GYAKORLAT II.

BAHGYZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Kateketikai gyakorlat I. (BAHGYZ/E)

A tanegység célja: Ismerethez és tapasztalathoz segíteni az egyes órák egymásra épüléséről, megtervezéséről, a kerettanterv és a tanmenet használatáról. Segítséget nyújtani a folyamatos és szervezett hitoktatás fontosságának felismerésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a különböző hittanórák sajátosságait, és tisztában van az egyes tananyagok egymásra épülésének rendjével, a köztük lévő tartalmi, tematikus kapcsolattal.

Képes a kerettanterv figyelembevételével a tanmenetbe illeszkedő óravázlat elkészítésére és a hittanóra egy részének megtartására.

Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: 1. A főiskola által egyeztetett gyakorlati helyen: 3 óra megtekintése és megbeszélése az órát tartó katekétával. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése az előadásokon elhangzottak alapján. Egy óra egy részének megtartása a tanárral való előzetes egyeztetés alapján. Ekkor kell bemutatni és a katekétával jóváhagyatni az óravázlatot. 2. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése: minden alkalomról kb. 1–1 oldalnyi. Továbbá mellékelni kell az előzetesen elfogadott óravázlatot és egy reflexiót a megtartott mikrotanításról.

Követelmény: A vizsgaidőszak megkezdése előtt a jegyzőkönyvek, az óravázlat és a reflexió leadása. (A beadvány legalább 5–6 oldal legyen.) A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*a (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI

BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

KATEKETIKAI GYAKORLAT (HOSPITÁLÁS ÉS MIKROTANÍTÁS)

MTHGYN, BAHGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Ismerethez és tapasztalathoz segíteni a hallgatót a katekézis különböző helyszíneiről és lehetőségeiről. Segítséget nyújtani pályaválasztásában, későbbi helyének és feladatának megtalálásában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katekézis különböző területeinek (plébánia, iskola, karitás stb.) sajátosságait.

Képes a megismert területek lehetőségeinek felmérésére, elemzésére.

Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: 1. Közös hospitálás: a főiskola által megadott gyakorlati helyen 3 óra megtekintése és megbeszélése az órát tartó tanárral. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése az előadásokon elhangzottak alapján. Egy óra egy részének megtartása a tanárral való előzetes egyeztetés alapján, amelyhez óravázlat készítése is szükséges. A megtartott óráról/órárészletről reflexió írása. 2. Szabadon választott: egy plébániai és egy állami/önkormányzati iskolai foglalkozáson (ez nem csak hittanóra lehet) való részvétel 2 alkalommal. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése. 3. A közös és a szabadon választható foglalkozások összehasonlító elemzése.

Követelmény: A vizsgaidőszak megkezdése előtt a jegyzőkönyvek, elemzések az előzetesen elfogadott óravázlat és a reflexió leadása. (A beadvány legalább 5 oldal legyen.) A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN, 15+5 ÓRA)

BAKGYPN, BAKGYP/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Kateketika gyakorlat (hospitálás) (BAHGYN), ill. Kateketika gyakorlat I-II. (BAHGY1/E, BAHGY2/E)

A tanegység célja: A plébániai katekézis sokféleségének (kisgyermekes oktatásától a nyugdíjasokkal való foglalkozásig) és lehetőségeinek (hittanórák, közösségi és ministránsglorkozások, imacsoprtok stb.) megismerése, egyes foglalkozások egy részének vezetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katekézis különböző területeinek (plébánia, iskola, karitás stb.) sajátosságait.

Képes a megismert területek lehetőségeinek felmérésére, elemzésére.

Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: A tematikát a módszertani munkafüzet tartalmazza.

Követelmény: A gyakorlat jegyzőkönyveinek és óravázlatainak beadása a vezetőnár aláírásával. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996; FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010.

KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN) BEVEZETÉSE KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN) BEVEZETÉSE I-II.

BAKGYPSTN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

BABKGY1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BABKGY2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Kateketika gyakorlat (hospitálás) (BAHGYN), ill. Kateketika gyakorlat I-II. (BAHGY1/E, BAHGY2/E)

A tanegység célja: A gyakorlat előkészítése és kísérése, a gyakorlótanítás során felmerülő problémák megbeszélése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A gyakorlattal összhangban – amely lehetővé teszi a plébániai katekézis különböző területeinek és sajátosságainak megismerését – tanmenet, tematikus terv és óravázlat elkészítése az adott évfolyamnak, a kerettantervnek megfelelően.

Több foglalkozás önálló vezetése révén tervezési és irányítási kompetenciái fejlődnek, míg a foglalkozások elemző-értékelő megbeszélései a reflektív gondolkodás kialakulására adnak lehetőséget.

Tudatosíthatja és korrigálhatja a hallgató nevelői szemléletét és nézeteit a hit továbbadásáról és a hittanári hivatásról.

Tematika: 1. Felkészülés: megfigyelési szempontok az óralátogatásokhoz; Tanmenet, tematikus terv és óravázlat készítés. Felkészülési szempontok a hittanórák megtartásához. 2. Tanítási gyakorlat kísérése: Az óralátogatásokkal párhuzamosan a különböző órátípusok felépítése; A tanítással kapcsolatos kérdések és az esetlegesen felmerülő problémák megbeszélése. 3. A foglalkozások elemző-értékelő megbeszélései.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén a gyakorlat jegyzőkönyveinek és óravázlatainak beadása. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentárja* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996; FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN

MTKADN, BAKADN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: A katekézis módszertani elemeinek, a katekézisben alkalmazható technikáknak a megismertetése. A tervezés szempontjainak elsajátíttatása a katekézis különböző szintjeinek megfelelően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katekézis különböző helyszínein alkalmazható módszereket.

Képes a katekézist annak szintjei és helye szerint megtervezni és értékelni.

Elkötelezett abban, hogy neveljen is, ne csak oktasson.

Tematika: 1. A katekézis módszertanának alapjai. 2. Tervezés: tanterv, tanmenet. 3. Tervezés: forrásterv, tematikus terv. 4. Különböző órátípusok. 5. A változatosságot biztosító technikák. 6. Liturgikus év és kateketikai program összekapcsolása. 7. Katekézis a katolikus iskolában. 8. Katekézis az állami iskolában. 9. A plébániai katekézis. 10. Fegyelmezés és önfegyelemre nevelés. 11. Óvodások katekézise. 12. Ifjúság katekézise. 13. Felnőttek katekézise. 14. Sérültek katekézise.

Követelmény: A félév során aktív órai jelenlét. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy, kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TARIÁNYI

ZOLTÁN: *Kateketika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1. kötet, *A keresztény nevelés és oktatás története*, Szent István Társulat, Budapest, 2000; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 3. kötet, *A keresztény nevelés keretei és tartalma*, Szent István Társulat, Budapest, 1999.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.

BAKAD1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: Kateketika I. (BAKA1/E)

A tanegység célja: A katekézis különböző helyszíneinek és résztvevőinek megfelelően alkalmazható módszertani elemek és technikák megismertetése korosztályoknak megfelelően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katekézis különböző helyszínein alkalmazható módszereket.

Képes a katekézist annak szintjei és helye szerint megtervezni és értékelni.

Elkötelezett abban, hogy neveljen is, ne csak oktasson.

Tematika: 1. A katekézis módszertanának alapjai. 2. Az oktatás folyamata és kapcsolata a katekézissel. 3. Az öt pont szemléltető módszer. 4. A változatosságot biztosító technikák. 5. A tanterv, a tanmenet és a tanóra megtervezése. 6. A katekézis három szintje. 7. A katekézis módszertana a katolikus iskolában. 8. Katekézis az állami iskolában. 9. A plébániai katekézis. 10. A média szerepe és alkalmazása a katekézisben. 11. Felkészülés a kateketikai foglalkozásokra. 12. Csoport kialakítása és együttműködés. 13. Pasztorális tervezés és programozás.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. A félév végén kollokvium a jegyzet és az órákon elhangzottak alapján.

Kötelező irodalom: LÖW MÁRTA: *Kateketikai szakmódszertan I.*, jegyzet; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma (KÁD)*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktorium (MKD)*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy, kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1–3. kötet, Budapest, 1998–1999.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.

BAKAD2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: Kateketika II. (BAKA2/E)

A tanegység célja: A katekézis különböző helyszíneinek és résztvevőinek megfelelően alkalmazható módszertani elemek és technikák megismertetése korosztályoknak megfelelően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a különféle helyszíneken végzett katekézis sajátosságait.

Képes a különféle korcsoportok és evangelizációs szintek közötti különbségek felismerésére és helyes módszerek, valamint a plébániához kapcsolódás lehetőségeinek megfelelő alkalmazására.

Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: 1. A változás folyamatának irányítása és kezelése a katekézisben. 2. A kommunikáció szabályai a katekézisben. 3. Fegyelmezés és önfegyelemre nevelés. 4. Imádságra nevelés. 5. Óvodások katekézise. 6. Hittankönyvek értékelésének szempontjai. 7. Ifjúsági katekézis. 8. Felnőttek katekézise. 9. Katekumenátus (szentségi beavatás folyamata). 10. Családi katekézis. 11. A sérültek katekézise.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. A félév végén kollokvium a jegyzet és az órákon elhangzottak alapján.

Kötelező irodalom: LÖW MARTA: *Kateketikai szakmódszertan II.*, jegyzet; *Katekézis általános direktórium*a (KÁD) Szent István Társulat, Budapest, 1988; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy, kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; FOGASSY JUDIT: *Katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; FOGASSY JUDIT: *Családi katekézis. A családi katekézis témái – katekéták képzése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1998–1999; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1–3. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1998–1999.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM

BAKADSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Az előadáson megismert módszertani elemek és technikák gyakorlati feldolgozása. A katekézis megtervezésének gyakorlása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katekézis különböző helyszínein alkalmazható módszereket.

Képes a katekézist annak szintje és helyszíne szerint megtervezni és értékelni. Képes meglátni saját erősségeit és gyengeségeit a katekézisben.

Elkötelezett az önreflexióban, önnevelésben és abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: Különböző típusú órák alapelemeinek kidolgozása különböző korosztályoknak, különböző kateketikai szinteken. Mikrotanítások az előző órák vázlatai alapján. Mikrotanítások saját vázlatok alapján. Módszerek és technikák alkalmazása. Tematikus terv készítése (csoportmunka). Óravázlat készítése (egyéni munka). Óravázlatok bemutatása, kiértékelése. A felkészülés lényeges elemei.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. Egy éves kateketikai terv elkészítése és leadása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy, kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1. kötet, *A keresztény nevelés és oktatás története*, Szent István Társulat, Budapest, 2000; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 3. kötet, *A keresztény nevelés keretei és tartalma*, Szent István Társulat, Budapest, 1999.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM I.

BAKADSZ1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: A Kateketikai szakmódszertan I. (BAKAD1/E) párhuzamos felvétele.

A tanegység célja: A kateketikai és a hitre nevelés lehetőségeinek gyakorlati megközelítésén keresztül a katekézis megalapozása és előkészítése. Az iskola és a plébánia világában megjelenő komplex nevelési feladatok áttekintése és a hitoktatás metodikájának gyakorlatközpontú tanulmányozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katekézis különböző helyszínein alkalmazható módszereket.

Képes a katekézist annak szintje és helyszíne szerint megtervezni és értékelni. Képes meglátni saját erősségeit és gyengeségeit a katekézisben.

Elkötelezett az önreflexióban, önnevelésben és abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: Ismerkedés hittankönyvekkel, azok összehasonlítása általában, megadott szempontok alapján, valamint egy-egy konkrét tankönyvi lecke összehasonlítása a felépítése alapján és hozzá való segédanyagok, szemléltetés, feladatlap, játék tervezése, elkészítése.

Követelmény: Hittankönyvek összehasonlításáról dolgozat készítése, továbbá a választott lecke tananyagának tanításához szükséges segédanyagok, szemléltetés, feladatlap, játék tervezése, elkészítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Forgalomban lévő hittankönyvek (legalább 2 különböző koncepciójú kiadvány); A Kateketikai szakmódszertan I. (BAKAD1/E) kötelező irodalma.

Ajánlott irodalom: A Kateketikai szakmódszertan I. (BAKAD1/E) ajánlott irodalma.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM II.

BAKADSZ2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: A Kateketikai szakmódszertan II. (BAKAD2/E) párhuzamos felvétele.

A tanegység célja: A kateketikai és a hitre nevelés lehetőségeinek gyakorlati megközelítésén keresztül a katekézis megalapozása és előkészítése. Az iskola és a plébánia világában megjelenő komplex nevelési feladatok áttekintése és a hitoktatás metodikájának gyakorlatközpontú tanulmányozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katekézis különböző módszereit és eszközeit.

Képes gyakorlatban alkalmazni a különféle kateketikai elvárásoknak megfelelő módszereket. Átlátja az egyéb programok szervezési és lebonyolítási kérdéseit, nehézségeit s ezek fontosságát.

Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: Egy adott évfolyam adott tematikájú tananyagáról, megadott szempontok alapján új ismeret közlő óra részletes óratervének és óravázlatának elkészítése és az ahhoz szükséges segédanyagok, szemléltetés, feladatlap, játék tervezése, elkészítése, valamint bemutatása mikrotanítás keretében.

Követelmény: Hittankönyvek összehasonlításáról beadandó dolgozat elkészítése és bemutatása, továbbá a választott lecke tananyagának tanításához való segédanyagok, szemléltetés, feladatlap, játék tervezése, elkészítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Forgalomban lévő hittankönyvek (legalább 2 különböző koncepciójú kiadvány); A Kateketikai szakmódszertan II. (BAKAD2/E) kötelező irodalma.

Ajánlott irodalom: A Kateketikai szakmódszertan II. (BAKAD2/E) ajánlott irodalma.

KERESZTÉNY TÁRSADALMI-GAZDASÁGI LOGIKA

KGTGL – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadók: Dr. Kocsis Tamás, Dr. Zsóka Ágnes

A tanegység célja: Azoknak az elméleti szempontoknak a megismertetése, amelyek segítségével a hallgató képes keresztény szellemiségű válaszokat adni korunk társadalmi-gazdasági dilemmáira.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a keresztény és nem keresztény világnézet közötti megközelítésbeli különbségeket egyes gazdasági-társadalmi problémák elemzésekor.

Képes keresztényként oly módon érvelni, hogy az egy nem keresztény vitapartner számára is elfogadható, vagy legalábbis megfontolásra érdemes.

Elkötelezett a társadalmi-gazdasági kihívások keresztény szemléletű értelmezésére.

Tematika: 1. A problémamegoldás (környezetvédelem) aktív-passzív, extenzív-intenzív válfajai; példák. 2. A külső kontroll mérése (ökológiai lábnyom), megjelenése az agráriumban. 3. A belső kontroll mérése, megjelenési formái; a kétféle kontroll bemutatása egységes rendszerben. 4. A külső és a belső kontroll kapcsolata a humán születésszabályozással; az emberi/állati/növényi élethez való viszony *léttarát* megközelítése. 5. A fogyasztói társadalom jellemzői, fogyasztás és fejlődés kapcsolata. 6. Az ökológiai lábnyom elemeinek részletesebb vizsgálata, társadalmi és gazdasági szemszögből. Változtatási lehetőségek. 7. Fejlődés és boldogság, fogyasztás és boldogság, elégedettség versus boldogság. 8. A fenntartható fogyasztás koncepciója, eddigi tapasztalatai. Hogyan tovább?

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: KOC SIS TAMÁS: Létkérdések. Önkényuralom és népesedés a bioszférában, *Kovács* 14 (2010/1–4) 3–52 (kovasz.uni-corvinus.hu/2010/letkerdesek.pdf).

KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIAETIKA

ETKOM/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Farkas Edit

A tanegység célja: A tantárgy a kommunikáció- és médiaelméletek megismertetésén keresztül egy tudományosan megalapozott keretet biztosít a hallgatóknak, hogy a későbbiek során – a szakirodalom mind alaposabb megismerésének segítségével – ne csak a saját, médiával kapcsolatos attitűdjeikre tudjanak racionálisan reflektálni, hanem segítséget tudjanak adni másoknak is ahhoz, hogy eligazodjanak a mai átmediatizált valóság útvesztőiben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a bemutatott kommunikáció- és médiaelméleteket és az alapvető szakirodalmat.

Képes önálló állásfoglalásra médiaetikai kérdésekben, nézetei mellett képes racionálisan érvelni, illetve álláspontját megvédeni az ellenérvekkel szemben.

Elkötelezett az erkölcsi értékek különféle médián keresztül való megjelenítése, illetve megvédése terén.

Tematika: 1. A kommunikáció tényezői, funkciói és ezek etikai vonatkozásai. 2. Intencionalitás: félreértés és manipuláció. 3. Kódok és csatornák: hozzáférés és esélyegyenlőség 4. Természetes és nem természetes jelentés. 5. Valóság, igazság, őszinteség: együttműködés és versengés 6. A kódolhatóság és dekódolható-

ság problémái. Implikáció és relevancia. 7. A nyilvánosság szerkezete. A tartalom-generálás és -fogyasztás kérdései. 8. Telekommunikáció, tömegkommunikáció, médiakonvergencia. 9. A médiakommunikáció technikai, gazdasági és politikai vonatkozásai. 10. Médiahatás elméletek. Médiaagresszió.

Követelmény: Egy, a kurzus tematikájához kapcsolódó gyakorlati probléma megvizsgálása 4–6 oldalas dolgozat keretében, az órákon megismert elméleti háttér-, illetve minimum három, a választott témához kapcsolódó ajánlott irodalom alapján. Szükséges a saját állásfoglalás, annak racionális érvekkel való megalapozása. Leadás elektronikusan, legkésőbb november utolsó napjáig. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: A következő művekben csak a tematikához kapcsolódó fejezetek: GRIFFIN, EMORY: *Bevezetés a kommunikációelméletbe*, Harmat, Budapest, 2003; MCQUAIL, DENIS: *A tömegkommunikáció elmélete*, Osiris, Budapest, 2003.

Ajánlott irodalom: A következő művekben ahol nincs megadva konkrét oldal-szám, ott is csak a tematikához kapcsolódó részek: APEL, KARL-OTTO: Utópia-e az ideális kommunikációs közösség etikája?, *Magyar Filozófiai Szemle* 36 (1992/3–4) 491–526; ARONSON, ELIOT: A tömegkommunikáció, a propaganda és a meggyőzés, in uó: *A társas lény*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1987, 87–133; BAKER, EDWIN: Gyűlöletbeszéd, *Fundamentum* 11 (2008/2) 5–18; BAŃCZEROWSKI, JANUSZ: A nyelvhasználat elvei és etikai dimenziói, *Magyar Nyelvőr* 122 (1998/1) 15–20; BERNE, ERIC: *Emberi játszmák*, Háttér kiadó, Budapest, 2013; BOLTON, ROBERT: *A kommunikáció művészete*, Cascade, Budapest, 1987; CAREY, JAMES W.: A kommunikáció kulturális megközelítése, in Kondor Zsuzsanna – Fábri György (szerk.): *Az információs társadalom és a kommunikációtechnológia elméletei és kulcsfogalmai*, Századvég, Budapest, 2003, 252–270; CHRISTIANS, CLIFFORD G.: Communication ethics and peace, *Media Development* 54 (2007/3) 40–44; CHRISTIANS, CLIFFORD – TRABER, MICHAEL (Eds.): *Communication ethics and universal values*. Sage, Thousand Oaks (CA), 1997; CSÁSZI LAJOS: *A média rítusai*, Osiris, Budapest, 2002; CSÁSZI LAJOS: *Tévéerőszak és morális pánik*, Új Mandátum, Budapest, 2003; ECO, UMBERTO: Az írott sajtóról, in uó: *Őt írás az erkölcsről*, Európa, Budapest, 1998, 49–83; GERBNER, GEORGE: *A média rejtett üzenete*, Osiris, Budapest, 2000; GOFFMAN, ERVIN: *A hétköznapi élet szociálpszichológiája*, Gondolat, Budapest, 1981; GOFFMAN, ERVIN: *Az én bemutatása a mindennapi életben*, Thalassa Alapítvány – Pólya Kiadó, Budapest, 2013; GRICE, H. PAUL: Jelen-tés. A társalgás logikája, in Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): *Nyelv – Kommunikáció – Cselekvés*, Osiris, Budapest, 1997, 188–198; 213–227; KÓSA ÉVA – VAJDA ZSUZSA: *Szemben a képernyővel. Az audiovizuális média hatása a személyiségre*, Eötvös József Kiadó, Budapest, 1998; HABERMAS, JÜRGEN: *A kommunikatív etika*, Új Mandátum, Budapest, 2001; HALL, EDWARD T.: *Rejtett dimenziók*, Gondolat, Budapest, 1987; JÁRÓ KATALIN – JUHÁSZ ERZSÉBET: Elemzés és változás. TA-fogalmi kalauz, in Járó Katalin (szerk.): *Játszmák nélkül. Tranzakcióanalízis a gyakorlatban*, Helikon, Budapest, 1999, 15–152; JOHANNESSEN, RICHARD L. – VALDE, KATHLEEN S. – WHEDBEE, KAREN E.: *Ethics in human communication*, Waveland, Prospect Heights, 2002; JONAS, HANS: *The imperative of responsibility. In search of ethics in a technological age*, University of Chicago Press, Chicago, 1984; KAPITÁNY ÁGNES – KAPITÁNY GÁBOR: *A tömegkommunikáció szimbolikus üzenetei. Kommunikáció, demokrácia, média*, Magyar Újságírók Országos Szövetsége – Bálint György Újságíró-iskola, Budapest, 1998; TERESTYÉNI TA-

MÁS (szerk.): *Közszolgálatosság a médiában*, Osiris, Budapest, 1995; KROKOVAY ZSOLT: *Médiaetika. Szólásszabadság és polgárjogok*, L'Harmattan, Budapest, 2003; LESSIG, LAWRENCE: Hogyan szabályozzuk a szólást az interneten?, *Fundamentum* 2 (1999/1) 5–34; MAKAU, JOSINA M. – ARNETT, RONALD C. – TANNO, DOLORES V. (Eds.): *Communication ethics in an age of diversity*, University of Illinois Press, Chicago, 1997; ANGELUSZ RÓBERT – TARDOS RÓBERT – TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény*, Gondolat, Budapest, 2007; NEMÉNYINÉ GYIMESI ILONA (szerk.): *Kommunikációelmélet*, Perfekt Kiadó, Budapest, 2008; NYÍRI KRISTÓF: Az írásbeliségről és néhány új médiumról, in Béres István – Horányi Özséb (szerk.): *Társadalmi kommunikáció*, Osiris, Budapest, 1999; 117–128; ONG, WALTER J.: „Média” vagy emberi kommunikáció?, in uő: *Szóbeliség és írásbeliség*, AKTI-Gondolat, Budapest, 2010, 151–153; PEASE, ALLEN: *Testbeszéd*, Park Kiadó, Budapest, 1990; PEASE, ALLAN – GARNER, ALAN: *Szó-beszéd*, Park Kiadó, Budapest, 1991; PEASE, BARBARA – PEASE, ALLAN: *A testbeszéd enciklopédiája*, Park kiadó, Budapest, 2006; PRATKANIS, ANTHONY – ARONSON, ELLIOT: *A rábeszélőgépj. Élni és visszaélni a meggyőzés mindennapos mesterségével*, Ab Ovo, Budapest, 1992; RÁTAI BALÁZS – SZEMES BALÁZS: Szellemi közjavak: a nyílt forrású szellemi alkotások jövője, *Infonia* 8 (2008/1) 35–44 (http://infonia.hu/digitalis_folyoirat/2008_1/2008_1.pdf); ROSENGREN, KARL ERIK: Társadalmi kommunikáció, tömegkommunikáció, in uő: *Kommunikáció*, Typotex, Budapest, 2004, 161–193; ROWBOTTOM, JACOB: Sajtószabadság és politikai vita a digitális korban, *Fundamentum* 10 (2007/2) 5–22; SAJÓ ANDRÁS: *A szólásszabadság kézikönyve*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó – Kerszöv, Budapest, 2004; SAJÓ ANDRÁS: Internet-demokrácia?, *Beszélő* 8 (2003/7–8) 45 (<http://beszelo.c3.hu/03/0708/08sajo.htm>); SEKFŰ ANDRÁS: *Kommunikáció, nyilvánosság, esélyegyenlőség Magyarországon*, Gondolat, Budapest, 2007; SZIJÁRTÓ ZSOLT – TAMÁS PÁL – TÓTH PÉTER: A konfliktusról, in Béres István – Horányi Özséb (szerk.): *Társadalmi kommunikáció*, Osiris, Budapest, 1999, 35–52; TERESTYÉNI TAMÁS: A kommunikáció kultúraformáló médiumai, in uő: *Kommunikációelmélet. A testbeszédtől az internetig*, AKTI – Typotex, Budapest, 2006, 215–237; ZENTAI ISTVÁN: *A meggyőzés csapdái. Informális hibák és visszaélések a mindennapi meggyőzésben*, Typotex, Budapest, 1999; ZSOLT PÉTER: *Médiaháromszög*, Eu-Synergion Kft., Budapest, 1999.

KOMPLEX ESETELEMZÉS

MAKOE/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése az iskola társadalmi feladatával és szociális funkcióival, az iskola speciális kontextusában megvalósuló gyermekvédelmi tevékenység elemeinek körvonalazása. Az iskolai gyermekvédelemmel kapcsolatos elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok integrálásával képessé tenni a hallgatót a problémák felismerésére, azonosítására, a lehetséges megoldások, alternatívák kidolgozására, a szükséges erőforrások felkutatására, interprofesszionális együttműködések megtervezésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a pedagógiai, pszichológiai, szociológiai, jogi és gyermekvédelmi tudományterületek gyermekre és iskolára vonatkozó elméleteit.

Képes felismerni a pedagógusok és az iskolai multidiszciplináris team tagjai közti kompetenciahatárokat. Képes az egyén nevelését befolyásoló társadalmi és kulturális tényezők hatásmechanizmusainak elemzésére és értékelésére. Képes az iskolát és saját szerepét, tevékenységét a társadalmi folyamatokkal és kulturális sajátosságokkal összefüggésben értelmezni.

Elkötelezett abban, hogy a gyermekek érdekében a szülőkkel, kollégákkal és egyéb szakemberekkel együttműködésben végezze munkáját a szakmai és etikai szabályok betartásával.

Tematika: Az iskolai gyermekvédelmi problémák jellege, komplexitása. A problémák definiálása, rangsorolása, ezek nehézségei egy adott gyermekvédelmi esetben (hiányzó információk, dilemmák). Célkitűzések meghatározása, együttműködési megállapodás. Mobilizálható erőforrások az iskolai konfliktusok, gyermekvédelmi problémák megoldásához (természetes támaszrendszer, intézményes segítség, szociális és gyermekvédelmi ellátási formák, szolgáltatások). Kompetenciahatárok. Genogram vagy/és ecomap készítése.

Követelmény: Az órákon való aktív részvétel. Komplex elemzés készítése (megadott eset elemzése megadott szempontok alapján a különböző vonatkozó diszciplínák releváns elméleteinek, ismereteinek felhasználásával). A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011; FEUER MÁRIA (szerk.): *A családsegítés elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008.

KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS

▼

MTLGN, BALGN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Buza Patrik

Tanegységi előfeltétel: Személyiség és személyiségfejlődés (BAPSSZN): személyiségfejlődési zavarok, az interperszonális kapcsolatok formái, a kommunikáció folyamata, alkalmazott kommunikáció (segítő kapcsolat); Krízis és tanácsadás (BAKRIN).

A tanegység célja: A szükséglet szenvedő, krízisben lévő ember támogatását segítő alapkérdések megismerése; a segítő jelenlét megélése és klinikai lelkipogozói szemléletű elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a betegség, veszteség, haldoklás, gyász kísérésének lélektani alapjait, a nondirektív, empátikus segítő attitűdöt. Ismeri az önreflexió alapvető lépéseit a segítői helyzettel kapcsolatban.

Képes mások értő, empátikus meghallgatására, jelenlétre a személy hármas – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsolati erőterében.

Elkötelezett a másik ember személyiségét és szabadságát tisztelő, a megváltás reménységében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: 1. A segítő kapcsolat teológiai alapjai. 2. A segítő találkozás feltételei, alapvető lélektani szempontjai. 3. Kommunikáció, meghallgatás. 4. A krízis, a haldoklás és a gyász lélektana.

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumjellegű órákon. Számonkérés a beadott szemináriumi dolgozat alapján. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról – magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2002, 239–327; NOUWEN, HENRI J. M.: *A sebzett gyógyító. Lelkiszolgálat korunk társadalmában*, Ursus Libris, Budapest, 2006; KLESSMANN, MICHAEL: *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszéke, Debrecen, 2002; BLARER, STEFAN: A lelkigondozói beszélgetés – gyógyító megszentelő beszélgetés, *Embertárs 2* (2004/2) 100–105; NEMES ÖDÖN: Az igazi gyógyulás felé vezető út. Gondolatok a lelkigondozásról, *Embertárs 2* (2004/2) 111–119.

Ajánlott irodalom: MADRE PHILIPPE: *Az együttérzés iskolája. Az emberi szenvedés és az isteni együttérzés*, Nyolc Boldogság Katolikus Közösség, Homokkomárom, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 2002; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Lelkipásztori pszichológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 101–149.

KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS

BALG/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bajnóczy Szilvia Sára CB

Tanegységi előfeltétel: Személyiség és személyiségfejlődés (BAPSSZ/E): személyiségfejlődési zavarok, az interperszonális kapcsolatok formái, a kommunikáció folyamata, alkalmazott kommunikáció (segítő kapcsolat); Krízis és tanácsadás (BAKR/E).

A tanegység célja: A szűkséget szenvedő, krízisben lévő ember támogatását segítő alapkérdések megismerése; a lelkigondozás, a segítő jelenlét elemzése és gyakorlása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a nondirektív, empatikus segítő attitűdöt, a betegség, veszteség, haldoklás, gyász kísérésének lélektani alapjait.

Képes mások értő, empatikus meghallgatására, kísérésére a személy hármasság – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsolati erőterében.

Elkötelezett a másik ember személyiségét és szabadságát tisztelő, a megváltás reménységében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: 1. A segítő kapcsolat teológiai alapjai. 2. A segítő kapcsolat feltételei, alapvető lélektani szempontjai. 3. Kommunikáció, meghallgatás. 4. A krízis, a haldoklás és a gyász lélektana.

Követelmény: Számonkérés a beadott szemináriumi dolgozat alapján. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról – magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2002, 239–327; BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis

Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 101–114; NOUWEN, HENRI J. M.: *A sebzett gyógyító. Lelkiszolgálat korunk társadalmában*, Ursus Libris, Budapest, 2006; BLARER, STEFAN: A lelkigondozói beszélgetés – gyógyító megszentelő beszélgetés, *Embertárs* 2 (2004/2) 100–105; NEMES ÖDÖN: Az igazi gyógyulás felé vezető út. Gondolatok a lelkigondozásról, *Embertárs* 2 (2004/2) 111–119.

Ajánlott irodalom: NOUWEN, HENRI J. M.: *Nyújtsd a kezed*, Ursus Libris, Budapest, 2007; MADRE PHILIPPE: *Az együttérzés iskolája. Az emberi szenvedés és az isteni együttérzés*, Nyolc Boldogság Katolikus Közösség, Homokkomárom, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 2002; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Lelkipásztori pszichológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; JÁLICUS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014.

KÓRHÁZI LELEKIGONDOZÁS GYAKORLAT

MTLGGYN, BALGGYN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Buza Patrik

Tanegységi előfeltétel: Kórházi lelkigondozás (BALGN, MTLGN)

A tanegység célja: A jelenlét megélése a szükséglet szenvedő, krízisben lévő ember mellett; a kapcsolatfelvétel, és a támogató találkozás és a szakmai reflexió gyakorlása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a nondirektív, empatikus segítő attitűdöt és annak gyakorlati alkalmazását. Ismeri és használja az önismereti és szakmai fókuszú reflexió lépéseit a segítői helyzettel kapcsolatban.

Képes a kapcsolatfelvétellel, jelenlétre és meghallgatására a klinikai segítői helyzetben; figyelemmel van a személy hármasság – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsolatára.

Elkötelezett és nyitott a másik ember személyiségét és szabadságát tisztelő, a megváltás reményében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: Segítő a klinikai helyzetben. Be- és kimosakodás. Kapcsolódás az egészségügy intézmény rendszerébe. Kapcsolatfelvétel és bemutatkozás a segítői helyzetben. Értő jelenlét és meghallgatás. A személy spirituális szükségletei. A találkozások személyes és teológiai reflexiója, megosztás és elemzés.

Követelmény: 20 óra klinikai gyakorlat szupervízió mellett. A félév végén aláírás.

Irodalom: FABER, HEIJE –SCHOOT, EBEL VAN DER: *A lelkigondozói beszélgetés lélektana*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2005; FERRIS, MARGARET: *Együttérzés. Lelkigondozói és lelkivezetői alapismeretek keresztény segítők számára*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2004; GEEST, HANS VAN DER: *Négyszemközt. Példák a sikeres lelkigondozásra*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2004; GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2002; GYÖKÖSSY ENDRE: *Életápolás*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 1997; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2002.

KÖZÖSSÉGVEZETÉS

BAKVN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

BAKV/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hatékony vezetés és a vezetés szempontjából lényeges csoportfolyamatok pszichológiai jellegzetességeivel, valamint a közösség alakításának, mozgósításának lehetőségeivel. A kurzus során csoportdinamikai gyakorlatok segítik az elméleti ismeretek elmélyítését.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a vezetés és a csoportfolyamatok alapvető pszichológiai jellegzetességeit.

Képes a vezetés különböző eszközeinek az adott csoport esetében hatékony alkalmazására.

Elkötelezett a rábízott közösségek működésének és fejlődésének segítésében.

Tematika: 1. Csoportok az egyén életében. 2. Az egyén helye a csoportban: szerep, szociometriai pozíció. 3. A csoporthoz tartozás motívumai. 4. A csoporthoz tartozás életkori sajátosságai. 5. Vezetői szerepek, tulajdonságok. 6. Vezetési stílusok. 7. Kommunikáció a csoportban. 8. A vezető által ellenőrizhető csoportfolyamatok: részvétel, befolyásolás, csoportlégtör, csoporttagság érzése. 9. Normák a csoportban. 10. Feladatvégző tevékenység, a feladatok megosztása. 11. Döntés. 12–13. A közösség mozgósítása. 14. A közösség erőforrásainak elemzése.

Követelmény: A félév végén zárthelyi dolgozat a kötelező irodalomból és az órán elhangzottakból. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLEIN SÁNDOR: *Vezetés- és szervezetpszichológia*, Edge 2000 Kiadó, Budapest, 2007, 3. fejezet: A vezetői hatalom (91–129), 4. fejezet: A vezetői munka gyakorlata (145–153, 171–198), 8. fejezet: A munkacsoport (263–292); VANIER, JEAN: *A közösség. A megbocsátás és az ünnep helye*, Vigilia, Budapest, 1995 (és több kiadás), A vezetés adománya című fejezet.

Ajánlott irodalom: GRIFFIN, EMORY: *Együtt-lét. Mitől jó egy csoport?* Harmat, Budapest, 2008; KIECHLE, STEFAN: *A hatalom gyakorlása*, Korda, Kecskemét, 2010; WALDMÜLLER, BERNHARD: *A közösségi döntés*, L'Harmattan – Sapiencia, Budapest, 2010; WOLF, NOTKER – ENRICA, ROSANNA: *Az embervezetés művészete*, L'Harmattan – Sapiencia, Budapest, 2011; HANSON, PHILIP G.: Mire figyeljünk a csoportokban?, in Rudas János (szerk.): *Delfi örökösei. Önismereti csoportok. Elmélet, módszer, gyakorlatok*, Animula, Budapest, 1999, 100–103.

KRÍZIS ÉS TANÁCSADÁS

MTKRIN, BAKRIN, BAKR/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a segítő helyzetek pszichológiai dinamikájával, a krízishelyzetek jellegzetességeivel, a beavatkozás és segítségnyújtás lehetőségeivel. Az órák keretében lehetőség nyílik az alapvető tanácsadási készségek bemutatására, gyakorlására is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, valamint a tanácsadási helyzetek dinamikáját.

Képes egy segítő (vagy tanácsadói) helyzetben megfelelő tanácsadói attitűddel jelen lenni, kompetenciahatárait felismerni, a tanácsadói beavatkozás adekvát módszereit kiválasztani és alkalmazni.

Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit a legjobban szolgáló módon működjön egy tanácsadási vagy segítő kapcsolatban.

Tematika: 1. Stressz. Krízis. A krízisek fajtái, jellemzői. 2. A krízisállapot lélektani jellemzői. 3. Megküzdés, megküzdési stratégiák. 4. Vallásos megküzdés. 5. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. 6. Krízisintervenció. 7. A tanácsadás gyakorlati problémái (konzultáció, direktivitás). 8. Normatív krízisek: a családi életciklusok krízisei, serdülőkor, életközépi krízis. 9. Eseti krízisek 1.: gyász. 10. Eseti krízisek 2.: öngyilkosság. 11. A segítő személyisége: a pályaválasztás funkcionális és diszfunkcionális indítékai; a helper-szindróma. 12. Kiegés (burn-out). A kiegés megelőzése.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krízislélektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom: BAKÓ TIHAMÉR: *Utak és ösvények. Életünk váltófázisai és válságai*, Psycho Art, Budapest, 2004; BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A pásztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 1995; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Tanulmányok a rendszerszemléletű lelkipásztori gyakorlatról*, Kálvin, Budapest, 1996; KREPPOLD, GUIDO: *A válságok – életünk fordulópontjai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014; KAST, VERENA: *Krízis és remény. Cselekvés változások idején*, Animula, Budapest, 2012.

KRÍZISLÉLEKTAN

ETKR/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a krízis lélektani hátterével, dinamikájával, lehetséges kimeneteleivel, különös tekintettel a serdülőkori, illetve a serdülőket is érintő krízisekre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, különös tekintettel a serdülőkori, illetve a serdülőket is érintő krízisekre.

Képes a tanári szerepköréhez kapcsolódó helyzetekben a megfelelő segítő attitűddel jelen lenni, valamint kompetenciahatárait felismerni.

Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit legjobban szolgáló módon működjön segítő kapcsolatban.

Tematika: A krízis meghatározása, típusai (normatív, eseti). Stressz és krízis. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. A krízisállapot lélektani jellemzői. A serdülőkor normatív krízisei. Lauffer vészjelei. A megküzdés adaptív és nem adaptív formái. A kockázatvállaló magatartás serdülőkorban. Normatív és eseti krízisek a családban (életközépi krízis, válás, gyász). A segítség lehetőségei.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krízislélektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010, 9–33, 45–70; VIKÁR GYÖRGY: *Az ifjúkor válságai*, Animula, Budapest, 1999, 101–138.

Ajánlott irodalom: BENKŐ ANTAL – MARTOS TAMÁS: Serdülők és szülei kapcsolatáról, vallási és egzisztenciális értékeikről, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 173–224; EGAN, GERARD: *A segítő készségek fejlesztése. Gyakorlatok és munkafüzet A képzett segítő című könyvhöz*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009; KÉZDY ANIKÓ – MARTOS TAMÁS: Vallási kételyek, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 158–172; TÖZSÉR ENDRE (szerk.): *Hit és élet a felnőttkor küszöbén*, Új Ember, Budapest, 2006.

KRÍZISLÉLEKTAN ÉS INTERVENCIÓ

PTSZFKI/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a krízis lélektani hátterével, dinamikájával, a krízishelyzetek jellegzetességeivel, lehetséges kimeneteleivel, a beavatkozás és segítségnyújtás lehetőségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, valamint a tanácsadási helyzetek dinamikáját.

Képes egy segítő (vagy tanácsadói) helyzetben megfelelő tanácsadói attitűddel jelen lenni, kompetenciahatárait felismerni, a tanácsadói beavatkozás adekvát módszereit kiválasztani és alkalmazni.

Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit a legjobban szolgáló módon működjön egy tanácsadási vagy segítő kapcsolatban.

Tematika: A krízis meghatározása, típusai (normatív, eseti). Stressz és krízis. Megküzdés, megküzdési stratégiák. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. A krízisállapot lélektani jellemzői. Krízisintervenció. Normatív krízisek: serdülőkor, életközépi. Eseti krízisek: gyász, öngyilkosság, munkanélküliség.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krizislektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010; BAKÓ TIHAMÉR: *Utak és ösvények. Életünk váltófázisai és válságai*, Psycho Art, Budapest, 2004; BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 1995; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Tanulmányok a rendszerszemléletű lelkipozíciók gyakorlatáról*, Kálvin, Budapest, 1996; KREPPOLD, GUIDO: *A válságok – életünk fordulópontjai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014; KAST, VERENA: *Krisz és remény. Cselekvés változások idején*, Animula, Budapest, 2012.

LATIN NYELV I. (III.)

MTLA3N, BALA1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Angyal Mónika

A tanegység célja: A latin nyelvtan alapjainak (alaktan) elsajátítása, egyszerűbb latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Latin memoriterek ismerete.

Helyes latin kiejtés és felolvasás latinul.

Jó fordítási technika.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Kiejtés, olvasási készség megszerzése latinul. I-II., V. decl. 2. Az ige szótári alakja, ragozási tövek képzése, ind. praes. impf., ind. praet. impf. 3. A III. decl., i-tövéek, fordítási technika elsajátítása. 4. Melléknév, IV. decl., vocativus. 5. Nyelvtani gyakorlás, (declinatio, főnév- és melléknévragozás), imperativus. 6. Zárthelyi dolgozat a főnév- és melléknévragozásból, ind. fut. impf. 7. Ind. praes./praet./fut. perf. 8. Nyelvtani gyakorlás (igeragozás). 9. Nyelvtani gyakorlás, memoriterek. 10. Zárthelyi dolgozat igeragozásból, szövegolvasás. 11. Melléknév fokozása, adv. és az adv. fokozása. 12. Nyelvtani gyakorlás, irányhármasság. 13. Zárthelyi dolgozat melléknév-, adv.-fokozásból, névmások. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot az órán fogják megkapni a hallgatók. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

LATIN NYELV II. (IV.)

MTLA4N, BALA2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Angyal Mónika

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv I. (III.) (BALA1N, MTLA3N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alapjainak (alaktan) elsajátítása, egyszerűbb latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Latin memoriterek ismerete.

Helyes latin kiejtés és felolvasás latinul.

Jó fordítási technika.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Coniunctivus. 3. Nyelvtani gyakorlás (teljes activ igeragozás). 4. Participiumok, nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat a teljes activ igeragozásból. 6. A passiv igeragozás (összes időben). 7. Nyelvtani gyakorlás (a teljes activ – passiv igeragozás). 8. Infinitivusok, nyelvtani gyakorlás. 9. Zárthelyi dolgozat a teljes activ – passiv igeragozásból. 10. I-V. decl., part.-ok, inf.-ok, memoriterek. 11. Nyelvtani gyakorlás. 12. Zárthelyi dolgozat alakantból. 13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot az órán fogják megkapni a hallgatók. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

LATIN NYELV V.

MTLA5N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Angyal Mónika

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv IV. (MTLA4N)

A tanegység célja: A latin nyelv mondattanának elsajátítása, közepes nehézségű latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Mondattani ismeretek alkalmazása.

Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás.

Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből (I-V. decl., mellékn., adv., igerag., part., inf.). 3. Acc. c. inf. és nom. c. inf. ismétlése, gyakorlása. 4. Nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat: acc. c. inf. és nom. c. inf. 6. Participiumos szerkezetek: abl. abs. 7. Participiumos szerkezetek: part. con. 8. Participiumos szerkezetek: GVM. 9. Fordítás, a 3 Part. szerk gyakorlása. 10. Zárthelyi dolgozat: abl. abs, part. con., GVM szerkesztése, felismerése, fordítása. 11. Consec. temporum. 12. Fordítási gyakorlat. 13. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot az órán fogják megkapni a hallgatók. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

LATIN NYELV VI.

MTLA6N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Angyal Mónika

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv V. (MTLA5N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alaktani és mondattani ismereteinek helyes alkalmazása nehezebb latin szövegek fordításánál, a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Mondattani ismeretek alkalmazása.

Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás.

Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből. 3–5. Szövegfordítás. 6. Zárthelyi dolgozat: ismert szöveg fordítása. 7– 10. Szövegfordítás. 11. Zárthelyi dolgozat: ismeretlen szöveg fordítása. 12–13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot az órán fogják megkapni a hallgatók. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS

MTLPT1N, BALPT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Nobilis Mária

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését.

Tudatosan szembenéz korunk kihívásaival és az azokra adható válaszokkal.

Felelősen vállalja a lelkipásztori küldetést.

Tematika: 1. Egyház és lelkipásztorkodás a mai világban. 2. A lelkipásztori teológia meghatározása, története és feladata. 3. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban és az új evangelizáció. 4. A népegyház modellje, működése és átalakulása. 5. Egyházkép, közösség, a lelkipásztorkodás mint „egyházi cselekvés” (a communio-egyházban). 6. Az evangelizáció teológiája és lelkiisége. 7. Hogyan jön létre a közösség? 8. A papság és az evangelizáció. A világiak és az evangelizáció. 9. Az Istennek szentelt életformák, valamint az állandó diakonátus és az evangelizáció. 10. Egyesületek, közösségek, mozgalmak az egyházban. 11–12. A plébánia. 13. A felnőttekkel való foglalkozás a lelkipásztorkodásban. 14. A keresztyén család és társadalmi szerepe. A család lelkipásztori gondozása. Az elváltak és élettársi kapcsolatban élők evangelizációja.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és „új evangelizáció”*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyház-üldözés 1945–1990 és az úgynökkérdés*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: RATZINGER, JOSEPH: *A föld sója*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; VI. PÁL: *Evangelii nuntiandi, apostoli buzdítás az evangelizációról a mai világban* (1975), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=121>; II. JÁNOS PÁL: Christifideles laici, apostoli buzdítás a világi hívők egyházban és világban betöltött hivatásáról és küldetéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 641–718.; II. JÁNOS PÁL: *Átlépni a remény küszöbén*, J LX, Budapest, 1994; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a lelkipásztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996; BALÁS BÉLA: *Az első plébániám. Segítség kezdő papoknak*, Új Ember – Márton Áron Kiadó, Budapest, 2004.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS

BALPT1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését.

Tudatosan szembenéz korunk kihívásaival és az azokra adható válaszokkal.

Felelősen vállalja a lelkipásztori, ill. katekéta küldetést.

Tematika: 1. Az Egyház és a lelkipásztorkodás helyzete napjainkban. 2. A lelkipásztori teológia története, meghatározása. 3. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban és az „Új Evangelizáció”. 4. Communio-egyházban. 5. Az evangelizáció teológiája és lelkiisége. 6. A papság. 7. A világiak. 8. Az Istennek szentelt élet formái. 9. A

diakonátus. 10. Egyesületek, kisközösségek. 11. Mi a plébánia? 12. Lelkipásztori tervezés. 13. Hogyan jön létre a közösség?

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és „új evangelizáció”,* Szent István Társulat, Budapest, 2006; TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyház-üldözés 1945–1990 és az ügynökkérdés,* Szent István Társulat, Budapest, 2005.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS

MTLPT2N, BALPT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Nobilis Márió

A tanegység célja: Megismerkedni a szentségi lelkipásztorkodással kapcsolatos általános teológiai és gyakorlati kérdésekkel, valamint az egyes szentségekkel kapcsolatos lelkipásztori feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szentségi lelkipásztorkodás elméleti és gyakorlati kérdéseit.

Képes a szentségek lelkipásztori szolgálatára.

Felelős a szentségekért mint a hit és az egyház szent jeleiért.

Tematika: 1–2. A szentségi lelkipásztorkodás teológiai alapelvei, az ezzel kapcsolatos lelkipásztori félreértések. 3. A katekumenátus és a katekumenális lelkipásztorkodás elemei. 4–5. A keresőkkel és a katekumenekkel való lelkipásztori kommunikáció néhány kérdése. A hit legfőbb kérdéseinek bemutatása a krisztusi étellel ismerkedők számára. 6. A szentségi lelkipásztorkodás néhány gyakorlati kérdése. Hogyan tekintünk a szentséget kérőkre? A felkészítések időtartama, a beszélgetések szabályai. 7. A keresztséggel kapcsolatos lelkipásztori kérdések. A keresztségi beszélgetés és a szülők katekumenális segítése. 8. A bérmálás szentségével kapcsolatos lelkipásztori feladatok. 9. Az eucharisztia és a lelkipásztorkodás. A szentmise mint a közösség életmegnyilvánulása és a vele kapcsolatos lelkipásztori lehetőségek. 10. A bűnbocsánat szentsége a lelkipásztori gyakorlatban. 11. A lelkivezetés. Alkalmasság a lelkivezetésre. Teológiai pillérei. Első tennivalói. A beszélgetés alapszabályai és a „meghallgató magatartás”. 12. A betegek kenete és a betegellátás. A szentkenet közösségi kiszolgáltatása. A halállal való szembenézés fázisai. 13. A papi hivatások gondozása. A hivatás és korunk. A ministrálás mint a hivatásgondozás kiemelt területe. 14. Jegyesek felkészítésének elmélete és gyakorlata. Fialatok felkészítése házasságra.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”,* Szent István Társulat, Budapest, 2008; TOMKA FERENC: *Találkozás a keresztyénséggel,* Szent István Társulat, Budapest, 2012.

Ajánlott irodalom: BOURGEOIS, DANIEL: *Az egyház pasztorációja,* Agapé, Szeged, 1999; RATZINGER, JOSEPH: *A liturgia szelleme,* Szent István Társulat, Budapest, 2002; FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati*

elemei, Szent István Társulat, Budapest, 2005; FOGASSY JUDIT: *A szentmise katekézise. Katekétáknak, családoknak*, Szent István Társulat, Budapest, 2004.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS

BALPT2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: Megismerkedni a szentségi lelkipásztorkodással kapcsolatos általános teológiai és gyakorlati kérdésekkel, valamint az egyes szentségekkel kapcsolatos lelkipásztori feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szentségi lelkipásztorkodás elméleti és gyakorlati kérdéseit.

Képes a szentségek lelkipásztori szolgálatára.

Felelős a szentségekért mint a hit és az egyház szent jeleiért.

Tematika: 1. A szentségi lelkipásztorkodás teológiai alapelvei. 2. A szentségek – a hit szentségei. 3. A katekumenátus. 4. A katekumenátus elemei. 5. Hogyan beszélünk keresőkkel, katekumenekkel Istenről, az imáról, Jézus történetiségéről, a kereszténység „újdonságáról”? 6. Hogyan beszélünk keresőkkel, katekumenekkel a hittitkokról, a Szentháromságról, Jézus és a Szentháromság „viszonyáról”, az örök életről? 7. A szentségi lelkipásztorkodás néhány gyakorlati kérdése. 8. A kereszténység. 9. A kereszténységi beszélgetés, avagy a szülők katekumenális képzése. 10. A bérmálás. 11. Az Eukarisztia. 12. A bűnbocsánat szentsége. 13. A lelkievezetés. 14. A betegek kenete és a betegellátás. 15. A papi hivatások gondozása.

Követelmény: A félév végén kollokvium (az egyes témakörök a tétel; az 5. és a 6. tétel bármely kérdésének nem tudása vizsgaiméltléssel jár).

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangélicizáció”,* Szent István Társulat, Budapest, 2008; TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel,* Szent István Társulat, Budapest, 2012. (A kollokviumon kiemelt jelentőségű 5–6. tételhez különösen: TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel,* i. m., 3–4, 12–14. fejezetek, valamint a 28. fejezet II/1. pontja.)

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA III.: KÖZÖSSÉG

BALPT3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: Bemutatni a közösségek létrejöttének törvényszerűségeit, az egyház intézményi és kegyelmi jellegét, az egyházi közösség(ek) jellemzőit és a közösségi lelkipásztorkodás szempontjait, eszközeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Betekintést nyer a közösségek alakulásának törvényszerűségeibe.

Képes közösségek elindítására.

Elköteleződés a közösség létrehozásában.

Tematika: 1. Az intézmény szociológiai meghatározása; létrejötte. 2. Mi a szocializáció, és mi a szerepe az intézményesülésben? A legitimáció, a tipizálás, a megsemmisítő tipizálás. 3. Mit jelent a karizma a szociológiai nyelvben? Az intézmény és a karizma feszültsége és kapcsolata az egyházban. 4. Az egyházstruktúra intézményesülésének lépcsőfokai és példái a történelemben. 5. A szerepek elidegenedése a társadalomban. A szerepek megmerevedése és a „tanok” elidegenedése az egyház történetében. Megújulás az egyházban. 6. Az egységbe vetett hit „logikája” a katolikus egyházban. 7. A közösség létrehozásának lélektani alapelvei. 8. A krisztusi közösség születésének evangéliumi szabályai; első lépései. 9. A vezetés szabályai. Testvéri és autokratikus vezetés. Az egységre nevelés szerepe és szempontjai. A társas vezetés. A közösségre nevelés néhány eszköze. 10. A csoportos beszélgetés gyümölcsei, fajtái, alapvető szabályai. A koedukáció kérdése. A csoportvezető szerepe a beszélgetés lefolyásában. A meghallgatás „módszere” és teológiája. 11. A helyes kérdésfelvetés ismerkedést szolgáló csoportbeszélgetésben és ismereteket mélyítő csoportban. 12. Egy példa a csoportbeszélgetés felhasználhatóságára: fiatalok felkészítése a párkapcsolatra (nemiség, együtt járás, házassági felkészülés). (Vö. Tomka Ferenc: *Biztos út*, Szent István Társulat, Budapest, 2011.) A csoportos beszélgetés szabályai és logikája a *Biztos út* c. kötetben: az 1. 2. és 3. fejezet-találkozó csoport-kérdései és ezek logikai felépítése. 13. A szexuális forradalom következményei. 14. A szexualitás pszichológiája és hormonológiája, a helyes házassági készüllet.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Intézmény és karizma az egyházban. Vázlatok a katolikus egyház szociológiájához*, Márton Áron Kiadó – Országos Lelekipásztori Intézet, Budapest, 1997; TOMKA FERENC: *Biztos út. Szerelemről, szexualitásról értelmesen: serdülőknek, fiataloknak, jegyeseknek, hitoktatóknak, szülőknek, házasságra készülőknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TOMKA FERENC: *Hogyan jön létre a közösség?*, jegyzet; TOMKA FERENC: *A csoportbeszélgetés mint a közösségépítés eszköze*, jegyzet.

LELEKIPÁSZTORI TEOLÓGIA IV.: KATEGORIÁLIS PASZTORÁCIÓ

BALPT4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: A plébániai lelekipásztorkodás fő kérdéseinek bemutatása a kezdő lépésektől a különböző helyzetek és problémák kezeléséig.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Megismerkedés plébániai lelekipásztorkodás fő kérdéseivel.

Képes a plébániai lelekipásztorkodás elkezdésére.

A hívók és a társadalom rétegei iránti lelekipásztori felelősségtudat kialakítása.

Tematika: 1. Mi a plébánia? A plébánia fogalma a zsinat előtt és után. A plébániai lelkipásztorkodás első feladata az új evangelizáció szellemében. A világiak szerepe. A képviselőtestület. 2. Lelkipásztori tervezés. II. János Pál pápa a lelkipásztori terv alapelveiről. Éves terv. Távlati terv. Töréspontok. A világi munkatárs, a hitoktató feladata. 3. A városiasodás és az evangelizáció. 4. Felnőttekkel való foglalkozás. A felnőttképzés formái, legfontosabb alapelvei. A felnőtt katekézis néhány alapszabálya. 5. Ferenc pápa Evangelii Gaudium apostoli buzdításának lényegi pontjai. 6. A család helyzete. Kritikus számok, pozitív jelek. A család-csoportok. 7. A gender mainstreaming. A szexuális forradalomtól a gender forradalomig. 8. Felkészítés a házasságra. Új alapelvek, a jegyesek új helye a világban és az egyházban. Az egyházi házasságkötés feltételei. A felkészítés időtartama és formái. 9. A jegyesi felkészítés nagy témái (egység, felbonthatatlanság, gyermekek, abortusz, nevelés). A jegyesi beszélgetés szempontjai. 9. Elváltak helyzete az egyházban. 10. A karitás. XVI. Benedek pápa a karitásról. Karitás-csoportok küldetése és létrehozása a plébánián. 11. A hátrányos helyzetűek és a deviancia. Szegénység, alkoholizmus, kábítószer-fogyasztás, mentális betegségek, depresszió. Prostitúció. A deviancia és a lelkipásztorkodás. 12. Öregedés. Az idősek helye a társadalomban, traumáik. Lelkipásztori feladatok. 13. A romák evangelizációja. Lelkipásztori kezdeményezések a világegyházban és Magyarországon. A plébánia és a romák lelkipásztori gondozásának útjai és feltételei. 14. A dialógus: Egyházon belül; nem vallásosakkal és nem hívőkkel; más keresztény egyházakkal, más vallásokkal. A dialógus teológiája.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és „új evangelizáció”*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és „új evangelizáció”*, Szent István Társulat, Budapest, 2008 (különösen a 11. fejezet); TOMKA FERENC: *Biztos út. Szerelemről, szexualitásról értelmesen: serdülőknek, fiataloknak, jegyeseknek, hitoktatóknak, szülőknek, házasságra készülőknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2011 (különösen a 2–3. és 7–8. fejezetek); FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek a világi híveknek az Evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; TOMKA FERENC: *A gender mainstreaming. A szexuális forradalomtól a gender forradalomig*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: KUBY, GABRIELE: *A nemek forradalma*, Kairosz, Budapest, 2008; KLENK, DOMINIK: *A nemek összezavarása. Gender mainstreaming a férfi és a nő vége?*, Kairosz, Budapest, 2009.

LITURGIKA I.

MTLI1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Fehérváry Jákó OSB

A tanegység célja: Megismertetni az egyház liturgikus életének alapjait: áttekinteni a liturgia történeti fejlődését, antropológiai és teológiai hátterét, jelen egyházi gyakorlatát, valamint a liturgiával kapcsolatos még nyitott kérdéseket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyház liturgiájának szellemét és törvényszerűségeit, a liturgia, a teológia és a keresztény élet szerves összefüggéseit.

Képes értő módon eligazodni az egyes szentségek, valamint az egyházi év ünneplésének rendjében.

A liturgia elkötelezett, tudatos résztvevője és apostola.

Tematika: 1. A liturgia fogalma, liturgiatudomány, liturgikus mozgalom. 2. A szent liturgia a II. Vatikáni zsinaton és az utána következő reform. 3. Az ünneplő ember: a liturgia antropológiai alapjai. 4. A liturgia forrásai – liturgikus könyvek. 5–6. Liturgia-történet. 7. A keresztény beavatás története. 8. A keresztény beavatás jelenlegi gyakorlata 1. 9. A keresztény beavatás jelenlegi gyakorlata 2: katekumenátus, bérmlás. 10. Az eucharisztia története. 11–12. Az eucharisztia ünneplése. 13. A kiengesztelődés szentsége – történeti megközelítés. 14. A kiengesztelődés szentsége – jelenlegi gyakorlat; a betegek szentsége.

Követelmény: Otthoni önálló munka: a megjelölt szövegek elolvasása. A félév során szóbeli beszámoló, zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Sacrosanctum concilium, konstitúció a szent liturgiáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 45–88; KUNZLER, MICHAEL: *Az egyház liturgiája*, Agapé, Szeged, 2005; BERGER, RUPERT: *Lelkipásztori liturgikus lexikon*, Vigilia, Budapest, 2008; VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: GUARDINI, ROMANO: *Az imádság iskolájában*, Szent István Társulat, Budapest, 1988; MIHÁLYI GILBERT: *Az Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével*, in Alszeghy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475 (korábban önálló kötetben: *Teológiai Kiskönyvtár III/3*, Róma, 1980); RATZINGER, JOSEPH: *A liturgia szelleme*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; GRILLO, ANDREA: *A liturgia születése a XX. században*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lelkipásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977.

LITURGIKA I.

BALI1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: Betekintést nyújtani az Egyház liturgikus életébe, az eucharisztikus ünneplés (szentmise) és a szentségek, illetve más rituális cselekmények történetébe, formáiba, előírásaiba.

A fejlesztendő kompetenciák:

Ismeri a liturgia szépségét, történetét és formáit.

Képes szerepének megfelelően részt venni a liturgikus eseményekben.

Elkötelezett művelője a liturgiának.

Tematika: A liturgia fogalma, meghatározása, felosztása, eredete. A liturgia szabályozása, a rubrikák. A különféle rítusok. Az ősi liturgikus könyvek. Az egyházi év ünnepei, felosztása, a szent idők stb.

Követelmény: Otthoni önálló munka: a megjelölt szövegek elolvasása. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PÁKOZDI ISTVÁN: *Római Katolikus Liturgika*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: VÁRNAGY ANTAL: *Liturgika*, Lämpás Kiadó, Abaliget 1993; BERGER, RUPPERT: *Lelkipásztori liturgikus lexikon*, Vigilia, Budapest, 2008; VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001; *Adoremus*, havonta megjelenő misefüzetek, Új Ember, Budapest; RADÓ POLIKÁRP: *Az egyházi év*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1998; PARSCH, PIUS: *Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata*, 1–3. kötet, Szociális Missziótársulat, Budapest, 1937; MIHÁLYI GILBERT: *Az Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével*, in Alszegehy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475 (korábban önálló kötetben: *Teológiai Kiskönyvtár III/3.*, Róma, 1980); JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lelkipásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977; MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Benedicamus Domino. Áldjuk az Urat!*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1984 (más kiadásban: MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Találkozás a Szent Valósággal. Benedicamus Domino!*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2009); IVANCSÓ ISTVÁN: *Görög katolikus szertartástan*, Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2013.

LITURGIKA II.

MTLI2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Fehérvári Jákó OSB

A tanegység célja: Megismertetni az egyház liturgikus életének alapjait: áttekinteni a liturgia történeti fejlődését, antropológiai és teológiai hátterét, jelen egyházi gyakorlatát, valamint a liturgiával kapcsolatos még nyitott kérdéseket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyház liturgiájának szellemét, a liturgia és a keresztény életének kapcsolatát.

Képes eligazodni az egyes szentségek ünneplésének rendjében.

A liturgia elkötelezett résztvevője és apostola.

Tematika: 1. Az egyházi rend szentsége 1: történeti áttekintés. 2. Az egyházi rend szentsége 2: liturgikus alapismeretek. 3. A házasságkötés liturgiája. 4. A temetés szertartása. 5. Liturgia és idő 1: az egyházi év kialakulása. 6. Liturgia és idő 2: vasárnap. 7. Liturgia és idő 3: a húsvéti ünnepek. 8. Liturgia és idő 4: a karácsonyi idő, szentek ünnepei. 9. Liturgia és idő 5: A zsolozsma kialakulása. 10. Liturgia és idő 6: A zsolozsma mai gyakorlata. 11. Szentelmények és áldások. 12. Liturgia és művészet. 13. Liturgia ma: tendenciák, nyitott kérdések. 14. Élet a latin rítuson kívül.

Követelmény: Otthoni önálló munka: a megjelölt szövegek elolvasása. A félév során szóbeli beszámoló, zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Sacrosanctum concilium, konstitúció a szent liturgiáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 45–88; KUNZLER, MICHAEL: *Az egyház liturgiája*, Agapé, Szeged, 2005; BERGER, RUPERT: *Lelkipásztori liturgikus lexikon*, Vigilia, Budapest, 2008; VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: RADÓ POLIKÁRP: *Az egyházi év*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1998; TAFT, ROBERT: *The Liturgy of the Hours in the East and West*, Liturgical Press, Collegeville, 1985; BOUYER, LOUIS: *Építészeti és liturgia*, Agapé, Szeged, 2000; IVANCSÓ ISTVÁN: *Görög katolikus szertartástan*, Szent Atanáz Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2013.

LITURGIKA II.

BALI2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: Betekintést nyújtani az Egyház liturgikus életébe, az eucharisztikus ünneplés (szentmise) és a szentségek, illetve más rituális cselekmények történetébe, formáiba, előírásaiba.

A fejlesztendő kompetenciák:

Ismeri a liturgia szépségét, történetét és formáit.

Képes szerepének megfelelően részt venni a liturgikus eseményekben.

Elkötelezett művelője a liturgiának.

Tematika: 1. Az egyházi rend szentségének liturgiája. 2. A szolgálatok, az ún. kisebb rendek. 3. A házasságkötés liturgiája. 4. Szentelmények, áldások. 5. A körmenetek. 6. A zsolozsma és végzésének szabályai. 7. Az Olvasmányos imaóra. 8. A Laudes és a Vesperás. 9. A kis órák és a Kompletórium. 10. Az egyházi év az üdvösség éve. 11. A húsvéti és a karácsonyi ünnepek. 12. A nagyböjti és az adventi idő. 13. Egyéb ünnepek és az ünnepek rangsora. 14. A keleti liturgiák ismertetése.

Követelmény: Otthoni önálló munka: a megjelölt szövegek elolvasása. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: VÁRNAGY ANTAL: *Liturgia*, Lämpás Kiadó, Abaliget 1993; BERGER, RUPPERT: *Lelkipásztori liturgikus lexikon*, Vigilia, Budapest, 2008; VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001; *Adoremus*, havonta megjelenő misefüzetek, Új Ember, Budapest.

Ajánlott irodalom: RADÓ POLIKÁRP: *Az egyházi év*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1998; PARSCH, PIUS: *Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata*, 1–3. kötet, Szociális Missziótársulat, Budapest, 1937; MIHÁLYI GILBERT: *Az Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével*, in Alszegey Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475 (korábban önálló kötetben: *Teológiai Kiskönyvtár III/3.*, Róma, 1980); JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lelkipásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977;

MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Benedicamus Domino. Áldjuk az Urat!*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1984 (más kiadásban: MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Találkozás a Szent Valósággal. Benedicamus Domino!*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2009); IVANCSÓ ISTVÁN: *Görög katolikus szer-tartástan*, Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2013.

LITURGIKUS ÉNEK I.

BALE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Áment Lukács OSB

A tanegység célja: A liturgikus éneklésre vonatkozó egyházi előírások, a gregorián kottairás, az egyházi hangnemek megismertetése. Néhány latin, illetve magyar gregorián ének tanítása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a gregorián kottát és néhány latin, illetve magyar gregorián éneket.

Képes a gregorián kotta olvasására és a tanult liturgikus énekes tételek megszólaltatására.

Elkötelezett a liturgikus éneklés megszerettetése iránt, igényes a szent zene művelésében.

Tematika: 1. A liturgikus ének fogalma. 2. A II. Vatikáni zsinat előtti római rendelkezések a liturgikus énekről. 3. A liturgikus konstitúció és a legfontosabb római dokumentumok az egyházi zenéről. 4. Az egyházi zene teológiai alapjai. 5. A gregorián ének fontosabb tulajdonságai, stílusai, kiadványai. 6. A gregorián hangjegyírás alapjai. 7. A gregorián ének hangnemtana és ritmusa. 8. A gregorián énekes formák áttekintése. 9. A korai kereszténység zenéje. 10. Az antifonális és rezponzoriális éneklési mód. 11. A gregorián korális előzményei és kialakulása. 12. A gregorián ének a frank birodalomban. 13. Új gregorián énekes formák keletkezése a középkorban. 14. A gregorián ének hanyatlásának kezdetei; megújulásának kora.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: SZIGETI KILIÁN: *Jubilate! A gregorián ének kézikönyve*, Magyar Kórus, Budapest, 1948; SZIGETI KILIÁN: *Musica sacra*, főiskolai jegyzet, k. n., Pannonhalma, 1949; RAJECZKY BENJAMIN: *Mi a gregorián?* Zeneműkiadó, Budapest, 1981; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*, Editio Musica, Budapest, 1993; *Documenta musicae sacrae. A Szent zene dokumentumai X. Pius pápa Motu propriojától napjainkig*, MALEZI, Budapest, 2005; ÁMENT LUKÁCS: *Nyugat egyházi zenéjének története*, jegyzet.

LITURGIKUS ÉNEK I.

BALE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: Megismertetni a liturgikus ének fogalmát, történetét és ma élő gyakorlatát. Betekinteni az énekelt liturgia (szentmise, zsoltosma) világába, tájéko-

zódni a jelenleg használatos énekeskönyvekben és tapasztalatot szerezni a liturgikus énekes szolgálatban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szent zene törvényeit, a liturgikus ének műfajait, legfontosabb dallamait és ezek forrásait.

Képes az időnek és az alkalomnak megfelelő énekek kiválasztására, megszólaltatására és továbbadására.

Elkötelezett a liturgikus ének szeretetében és igényes művelésében.

Tematika: A liturgikus ének fogalma. Az egyházi zenéről szóló legfontosabb római dokumentumok. A gregorián ének története, írásmódja, ritmikája, műfaji sajátosságai, legfontosabb tételei. A magyar népének története, műfaji és stílári változásai. A *Hozsanna* énekeskönyv legértékesebb dallamai. Az *Éneklő Egyház* válogatott ordinárium és proprium tételei, kanciói és zsolozsmái. A nagyhét liturgikus énekei.

Követelmény: Részvétel a tanórákon és az előírt gyakorlaton (énekpróba, szentmise). A félév végén aláírás. Mulasztás esetén dolgozat vagy gyakorlati vizsga.

Kötelező irodalom: *Éneklő Egyház – Római Katolikus Népénektár*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; *Hozsanna – Teljes Kottás Népénekeskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2013.

Ajánlott irodalom: RAJECZKY BENJAMIN: *Mi a gregorián?*, Zeneműkiadó, Budapest, 1981; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*, Editio Musica, Budapest, 1993; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A magyar népének*, Veszprémi Egyetem, Veszprém, 1995; TÖRÖK JÓZSEF: *Adoremus*, Agapé – Ecclesia, Budapest, 2000.

LITURGIKUS ÉNEK II.

BALEZS – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Áment Lukács OSB

A tanegység célja: A liturgiában szereplő énekes formák megismertetése. A gregorián kottaolvasás gyakoroltatása és latin, illetve magyar gregorián énekes tételek tanítása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szentmise és a közös imádság énekes formáit.

Képes néhány fontos gregorián ének előadására.

Igényes a liturgikus ének művelésében.

Tematika: 1. Párbeszédés és recitatív énekek a liturgiában. 2. A szentmise állandó énekes részei: Kyrie. 3. A szentmise állandó énekes részei: Gloria, Credo. 4. A szentmise állandó énekes részei: Sanctus, Agnus Dei. 5. A szentmise változó énekes részei: Introitus. 6. A szentmise változó énekes részei: Graduale – Válaszos zsolnár. 7. A szentmise változó énekes részei: Alleluia. 8. A szentmise változó énekes részei: Tractus, Sequentia. 9. A szentmise változó énekes részei: Offertorium, Communio. 10. A zsolozsma kialakulása. 11. A zsolnár éneklése a zsolozsmában.

12. Az antifonák a zsolozsmában. 13. A responsoriumok és himnuszok éneklése a zsolozsmában. 14. Magyar nyelvű liturgikus énekeink kiértékelése.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: SZIGETI KILIÁN: *Jubilate! A gregorián ének kézikönyve*, Magyar Kórus, Budapest, 1948; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*, Editio Musica, Budapest, 1993; AGUSTONI, LUIGI: *A gregorián ének*, Gregorián Társaság, Budapest, 2010; MUSCH, HANS (Hg.): *Musik im Gottesdienst*, Bd. 1–2., ConBrio, Regensburg, 1993–1994; ÁMENT LUKÁCS: *Nyugat egyházi zenéjének története*, jegyzet.

LITURGIKUS ÉNEK II.

BALE2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: Megismertetni a liturgikus ének fogalmát, történetét és ma élő gyakorlatát. Betekinteni az énekelt liturgia (szentmise, zsolozsma) világába, tájékozódni a jelenleg használatos énekeskönyvekben és tapasztalatot szerezni a liturgikus énekes szolgálatban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szent zene törvényeit, a liturgikus ének műfajait, legfontosabb dallamait és ezek forrásait.

Képes az időnek és az alkalomnak megfelelő énekek kiválasztására, megszólaltatására és továbbadására.

Elkötelezett a liturgikus ének szeretetében és igényes művelésében.

Tematika: A Liturgikus ének I. (BALE1/E) tanegység folytatása és tartalmának elmélyítése: A liturgikus ének fogalma. Az egyházi zenéről szóló legfontosabb római dokumentumok. A gregorián ének története, írásmódja, ritmikája, műfaji sajátosságai, legfontosabb tételei. A magyar népének története, műfaji és stílári változásai. A Hozsanna énekeskönyv legértékesebb dallamai. Az Éneklő Egyház válogatott ordinárium és proprium tételei, kanciói és zsolozsmái. A nagyhét liturgikus énekei.

Követelmény: A félév során aktív részvétel a tanórákon és az előírt gyakorlaton (énekpróba, szentmise). A félév végén aláírás. Mulasztás esetén dolgozat, vagy gyakorlati vizsga.

Kötelező irodalom: *Éneklő Egyház. Római Katolikus Népénektár*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; *Hozsanna. Teljes Kottás Népénekeskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2013.

Ajánlott irodalom: RAJECZKY BENJAMIN: *Mi a gregorián?*, Zeneműkiadó, Budapest, 1981; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*. Editio Musica, Budapest, 1993; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A magyar népének*, Veszprémi Egyetem, Veszprém, 1995; TÖRÖK JÓZSEF: *Adoremus*, Agapé – Ecclesia, Budapest, 2000.

MTMIN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

A tanegység célja: A keresztény missziók történetének és a megközelítésmódookban bekövetkezett paradigmaváltásoknak az áttekintése. Az inkulturáció (kontextualizáció) fogalmának és gyakorlása szükségességének, valamint az egyes világvallásokkal kapcsolatos párbeszéd néhány sajátosságának bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Isméri a missziók történetét és a missziológia alapfogalmait.

Képes a missziológiával kapcsolatos témák pontos és választékos kifejtésére.

Elkötelezetten osztozik az egyház küldetésében.

Tematika: 1. Bevezetés: a misszió alapfogalmai és jelenkori (globális és posztmodern) kontextusa. 2. A misszió bibliai megalapozása és jelentésének története dióhéjban. 3. Beszélgetés globális trendekről, a kereszténység jövőjéről, valamint Magyarországról mint a globális misszió „kísérleti telephelyéről”. 4. Paradigmaváltások a misszió történetében. 5. A misszió lelkisége/spiritualitása: hétköznapi és kanonizált misszi-onárius szentek; a missziós hivatás. 6. A kontextuális missziós teológia alapszavai: akulturáció, inkulturáció, transzkulturáció, hibriditás; empátia és testvériség; autonómia és szolidaritás. 7. Kultúrák közötti teológia – esettanulmányok. 8. A posztmodern missziós paradigma jellegzetességei. 9. Hogyan nézzünk a vallásokra? A világvallások főbb vonásai (hinduizmus, buddhizmus, iszlám) és a vallások teológiájának főbb modelljei (hagyományos és relacionális modellek). 10. A vallások teológiája és a misszió teológiája. 11. Misszió és/vagy vallásközi párbeszéd. 12. Missziós intézmények és szervezetek, missziológia és kánonjog. 13. Empatikus missziológia. Ismételés és kérdések.

Követelmény: A félév során egy zárthelyi dolgozat. Megadott témáról írásbeli reflexió beadása az utolsó előtti órán. Az órán elhangzottak és a kötelező irodalom alapján a félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Nostra Aetate, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; HITTANI KONGREGÁCIÓ: „*Dominus Iesus*” nyilatkozata Jézus Krisztus és az Egyház egyetlen és egyetlen üdvözítő voltáról, Szent István Társulat, Budapest, 2007; II. JÁNOS PÁL: Redemptoris Missio enciklika a minden időre érvényes missziós megbízatásról, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 813–875; LUKÁCS LÁSZLÓ: A misszió mai teológiai alapjai, in *Szerzetesek Misszióban*, Vigilia, Budapest, 2012, 7–28; PATSCH FERENC: Elfogadható vendég, in *Szerzetesek Misszióban*, Vigilia, Budapest, 2012, 29–117; LUKÁCS LÁSZLÓ: Párbeszéd vagy misszió?, in Patsch Ferenc (szerk.): *Misszió, globalizáció, etika*, JTMR Faludi Ferenc Akadémia – L’Harmattan, Budapest, 2011, 211–234; PATSCH FERENC: A misszió mint transzkulturáció? in *uő.* (szerk.): *Misszió, globalizáció, etika*, JTMR Faludi Ferenc Akadémia – L’Harmattan, Budapest, 2011, 253–295; PATSCH FERENC: A vallások mint Krisztus kegyelmének struk-

túrái, *Sapientiana* 2 (2009/1) 42–64; BOSCH, DAVID J.: *Paradigmaváltások a misszió teológiájában*, Harmat – PMTI, Budapest, 2005.

MORÁLIS RÉSZISMERETI SZEMINÁRIUM

RIMOSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az Egyház bioetikai vonatkozású hivatalos megnyilatkozásain (*Evangelium vitae*, *Donum vitae*, *Az élet kultúrájáért*, *Dignitas personae*) keresztül a bioetika alapkérdéseit és az azokra adott katolikus válaszokat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a bioetika alapkérdéseit és az emberi életet védő hivatalos egyházi nyilatkozatokat.

Képes önállóan értelmezni és összefoglalni a katolikus Egyháznak az emberi élet tiszteletéről, valamint a bioetikai kérdésekről szóló tanítását.

Elkötelezett abban, hogy hívő katolikusként ismerve az Egyház bioetikai tanítását, hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: 1–2. Bevezetés a bioetikai kérdésekkel kapcsolatos egyházi dokumentumok értelmezéséhez. 3–4. Hallgatói kiselőadások.

Követelmény: A félév során szóbeli kiselőadás egy választott témáról, a félév során szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról*, www.katolikus.hu; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, (www.vatican.va) angol, német vagy olasz nyelven.

Ajánlott irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; LUCAS LUCAS, RAMÓN: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; II. JÁNOS PÁL: *Mulieris Dignitatem*. Apostoli levél a nő méltóságáról és hivatásáról, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 593–640; II. JÁNOS PÁL: *Familiaris Consortio*. Apostoli buzdítás a keresztény család feladatairól a mai világban, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, 2005, 187–256.

MAMOSZ1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az Egyház bioetikai vonatkozású, az élet- és az egészségvédelemmel kapcsolatos hivatalos megnyilatkozásain (*Evangelium vitae*, *Donum vitae*, *Az élet kultúrájáért*, *Dignitas personae*) keresztül a bioetika alapkérdéseit és az azokra adott katolikus válaszokat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a bioetika és az egészségvédelem alapkérdéseit és az emberi életet védő hivatalos egyházi nyilatkozatokat.

Képes önállóan értelmezni és összefoglalni a katolikus Egyháznak az emberi élet tiszteletéről, valamint a bioetikai kérdésekről szóló tanítását.

Elkötelezett abban, hogy hívő katolikusként ismerve az Egyház bioetikai tanítását, hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: 1–2. Bevezetés a bioetikai kérdésekkel kapcsolatos egyházi dokumentumok értelmezéséhez. 3–4. Egyes bioetikai témák közös átbeszélése.

Követelmény: A félév során aktív részvétel az órákon, a félév során szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), www.katolikus.hu; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae. Enciklika az emberi élet sérthetlenségéről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven).

Ajánlott irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; LUCAS LUCAS, RAMÓN: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; II. JÁNOS PÁL: *Mulieris Dignitatem. Apostoli levél a nő méltóságáról és hivatásáról*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 593–640; II. JÁNOS PÁL: *Familiaris Consortio. Apostoli buzdítás a keresztény család feladatairól a mai világban*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 187–256.

MTMO1N, BAMO1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A morális alapfogalmak, a tudományos metódus és szisztémák történelmi és mai értelmezése. Ezek segítségével az erkölcsös életvezetés és a tanácsadás megtanulása az evangélium, a teológiai és a humántudományok fényében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az erkölcsi alapfogalmakat és szisztémákat, a teológiai és humántudományok eredményeit.

Képes az élet mint erkölcsi feladat igaz vezetésére: nagy döntések meghozatalára, az azokban való stratégiai kitartásra, az erkölcsi feltámadásra, valamint az erkölcsi alapértékek megvédésére.

Erkölcseleg képzett személyiségként belátja a Krisztushoz tartozás fontosságát, elkötelezett tagja lesz az Egyháznak, nagy segítség lehet mások számára életvezetésükben.

Tematika: 1. Az erkölcssteológia tudományos fogalmai, metodikája, felosztása. 2. Az erkölcssteológia interdiszciplináris jellege: szerves kapcsolata a teológiával, a filozófiával és a humántudományokkal. 3. Az Ószövetség ethosza (Törvény, Dekalógus, próféták, bölcsességi irodalom). 4. Az Újszövetség ethosza (a Hegyi beszéd, evangéliumi etika, Szent Pál etikája). 5. A természetes erkölcsi törvény elméletének története és mai értelmezése. 6. Erkölcsi princípium, norma, imperativus. 7. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. 8. Alapdöntés – egyes döntés. A döntések stratégiai meghozatala, az azokban való kitartás. 9. Az erkölcsi lecsúszás és a mélypontból való feltámadás teóriája és gyakorlati lépései. 10. A lelkiismeret szentélye, méltósága, nevelése és tévedései. 11. A nehéz döntést segítő erkölcsi szisztémák, érvelések. 12. Az erények története és jellemalakító hatása. 13. A bűn értelmezése, lejtője és fajtái. 14. Az erkölcsös életvezetést segítő spiritualitás, motiválás.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Teológiai etika – alapvetés*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2013, 1699–2051. pontok.

Ajánlott irodalom: WEBER, HELMUT: *Általános erkölcssteológia. Hívás és válasz*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Morálteológia*, 1. kötet, *Az erkölcssteológia története és alapfogalmai*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: Veritatis splendor. Enciklika az egyház erkölcsstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; PESCHKE, KARL-HEINZ: *Christliche Ethik. Grundlegungen der Moralthologie*, Paulinus, Trier, 1997; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; NÉMETH GÁBOR: *A halálos bűn mint morálteológiai probléma*, Jel, Budapest, 2006.

BAMO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A morális alapfogalmak, a tudományos metódus és szisztémák történelmi és mai értelmezése. Ezek segítségével cél az erkölcsös életvezetés és a tanácsadás megtanulása az evangélium, a teológiai és a humántudományok fényében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az erkölcsi alapfogalmakat és szisztémákat, a teológiai és humántudományok eredményeit.

Képes az élet mint erkölcsi feladat igaz vezetésére: nagy döntések meghozatalára, az azokban való stratégiai kitartásra, az erkölcsi feltámadásra, valamint az erkölcsi értékek megvédésére.

Erkölcseleg képzett személyiségként belátja a Krisztushoz tartozás fontosságát, elkötelezett tagja lesz az egyháznak, nagy segítség lehet másoknak az életvezetésükben.

Tematika: 1. Az erkölcssteológia tudományos fogalmai, metodikája, felosztása. Az erkölcssteológia interdiszciplináris jellege. 2. Az Ószövetség és az Újszövetség ethosza és a természetes erkölcsi törvény teóriája. 3. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. Az alaplöntés/egyes döntés stratégiai meghozatala és az abban való kitartás gyakorlati lépései. 4. A lelkiismeret méltóságának, nevelésének és a döntést segítő erkölcsi szisztémáknak a megismerése a döntésekhez. 5. A bűn lejtője, osztályozása és az erkölcsi feltámadás.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Teológiai etika – alapvetés*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2013, 1699–2051. pontok.

Ajánlott irodalom: WEBER, HELMUT: *Általános erkölcssteológia. Hívás és válasz*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Morálteológia*, 1. kötet, *Az erkölcssteológia története és alapfogalmai*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: *Veritatis splendor*. Enciklika az egyház erkölcsstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; PESCHKE, KARL-HEINZ: *Christliche Ethik. Grundlegungen der Moraltheologie*, Paulinus, Trier, 1997; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; NÉMETH GÁBOR: *A halálos bűn mint morálteológiai probléma*, Jel, Budapest, 2006.

MTMO3N, MAMO1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: A bioetikai kérdések erkölcsileg érett, elkötelezett hitű megválaszolása. Ehhez a bioetikai kérdések történeti felvetése után a humántudományok mai eredményeit a hit fényében értelmezzük és az Egyház hivatalos tanítását elmélyítjük.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a bioetikai kérdések történetét, a mai kutatási eredményeket, a különböző etikák, világvallások és a keresztyén erkölcssteológia tanítását.

Képes a bioetika kérdéseire keresztyén választ adni, a keresztyén értékek fényében a kutatásokat, mai helyzeteket átlátni.

Elkötelezetten belátja a katolikus bioetikai válaszok magalapozottságát és igényes színvonalát, így önmaga is tud fejlődni és másokat is tud fejleszteni.

Tematika: 1. A bioetika helye a teológiában és a humántudományokban. 2. Az élet és az emberi méltóság alapfogalmai. 3. A betegek és fogyatékkal élők szolgálata. 4. Beavatkozás a gének világába (genomanalízis, génterápia, klónozás). 5. A reprodukciós medicina, a mesterséges megtermékenyítés etikája. 6. A kezdődő élet védelme és az abortusz. 7. A szerv- és szövettranszplantáció erkölcsi kérdései. 8. Az emberrel végzett orvosi kísérletek erkölcsi határai. 9. Emberséges kíséret a haldoklásban és az eutanázia. 10. Merényletek az élet ellen (szexuális, gyilkosság, veszélyeztetés). 11. A halálbüntetés erkölcsi és társadalmi problémája. 12. Az erőszakmentesség elve és a jogos háború kritériumai. 13. Az öngyilkosjelölt lecsúszása és felkarolása.

Követelmény: A félév során írásbeli beszámoló. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), www.katolikus.hu; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven).

Ajánlott irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcssteológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; LUCAS LUCAS, RAMÓN: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; PESCHKE, KARL-HEINZ: *Christliche Ethik. Spezielle Moraltheologie*, Paulinus, Trier, 1995; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; JOBBÁGYI GÁBOR: *A méhmagzat életjoga. Az abortuszlegalizáció ellentmondásai és jogellenessége*, Szent István Társulat, Budapest, 1997; VIAL CORREA, JUAN DE DIOS – SGRECCIA, ELIO (szerk.): *A humánembrió identitása és jogállása*, Püspökkari Családpasztorációs Bizottság, Budapest, 2001; BUDA BÉLA: *Az öngyilkosság. Orvosi és társadalomtudományi tanulmányok*, Animula, Budapest, 1997.

MORÁLTEOLÓGIA: SZEMÉLYES ÉS TÁRSADALMI KOMMUNIKÁCIÓ

MORÁLIS: SZEMÉLYES KAPCSOLATOK ERKÖLCSE

MTMO4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

MAMO2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Az igaz kommunikáció művelésének kutatása személyes és társadalmi (politikai, tudományos, média) szinten, valamint a hazugság és a bűn rombolásának taglalása. A konfliktuskezelés, az információ-visszatartás, a segítő beszélgetés etikájának alapjai. A szexuáletika fő témaköreinek tárgyalása a humántudományok eredményei alapján az erkölcssteológia fényében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A hallgató ismeri a verbális kommunikáció és a szexualitás teológiai értékelését, a humántudományok eredményeit.

Képes igaz módon gondolkodni a beszéd és a szexualitás tisztaságáról, ismeri az odavezető utat és az attól elvezető bűnöket.

Elkötelezett az igazság felé önmaga életében, és képes mások felé azt közvetíteni.

Tematika: 1. Kommunikációra teremtettünk: a szentháromságos antropológia. 2. Igazságosság a személyes életben. 3. Véleményképzés a nyilvánosságban (politika, tudomány, média). 4. Visszatartott igazság és/vagy „kegyes hazugság”? 5. A férfi és a női lét antropológiája. 6. A szexualitás célja I.: A szerelmes egység. 7. A szemérmes készülődés, érés és azok zsákutcai. 8. Boldogan – szexuális élet nélkül is. 9. A szexualitás célja II.: A termékenység. 10. A családtervezés módszerei és azok erkölcsi értékelése. 11. Bűnök és betegségek a szexuális kapcsolatban. 12. A prostitúció mint megvásárolt nemi erőszak. 13. Házasságtörés, nemi erőszak, gyermekek bántalmazása. 14. A homoszexualitás lélektani és teológiai megfontolása.

Követelmény: A félév közben írásbeli beszámoló. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcssteológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; PAPP MIKLÓS: *Szexuáletika*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék).

Ajánlott irodalom: XVI. BENEDEK: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről. A püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt szemlélyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; *Egyházi megnyilatkozások a médiáról. Inter mirifica. Communio et progressio. Aetatis novae*, Magyar Katolikus Püspöki Kar Tömegkommunikációs Irodája – Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, Budapest, 1997; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; BONACCI, MARY BETH: *Igazi szerelem. Kérdések és válaszok párkapcsolatról, házasságról és a szexualitás valódi jelentéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; LAUN, ANDREAS (szerk.): *Homoszexualitás katolikus szemmel*, Jel, Budapest, 2007 (www.ppek.hu); FUNIOK, RÜDIGER: *Medienethik. Verantwortung in der Mediengesellschaft*, Kohlhammer, Stuttgart, 2007; KIPPLEY, JOHN – KIPPLEY, SHEILA: *A természetes családtervezés művészete*, Szent István Társulat, Budapest, 1986; FRALING, BERNHARD: *Sexualethik. Ein Versuch aus christlicher Sicht*, Schöningh, Paderborn, 1995; BUDA BÉLA: *A szexualitás lélektana. Élmény – magatartás – emberi kapcsolat*, MAPET –

Végeken Alapítvány, Budapest, 1997; KRUPPA TAMÁS: A házas lét lelkiisége és teológiája, *Athanasiana* 23 (2006) 93–137; A CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családleksikon. A Családdal és az étellel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012.

MORÁLTEOLÓGIA: VALLÁSI ERKÖLCS

MTMO2N, BAMO2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

BAMO2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Az erkölcsös életvezetés és a vallásosság kapcsolatának bemutatása. A hit, istenkép és vallásgyakorlás kapcsán megmutatkozó erkölcsi felelősség taglalása, az életvitel igazságát elősegítő igaz vallásosság jellemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a valláserkölcst alapfogalmait, a hitért való erkölcsi felelősség fő súlypontjait.

Képes az igazabb vallásosság útján haladni: tisztább istenképpel rendelkezik, felismeri a torz és hamis istenképeket és ideológiákat, imaélete elmélyül, elkötelezettebben vesz részt az istentiszteleten, s így erkölcsi élete reflektáltabbá, tudatosabbá válik.

Erkölcslileg érett, érzékeny a hit elmélyítésére és védelmére, az ökumenikus törekvés-re, a tudományos világgéppel való egyeztetésre.

Tematika: 1. A valláserkölcst fogalmai, metodikája, felosztása. 2. A vallásosság erénye mint válasz Isten hívására és dicsőségére. 3. „Ki mint imádkozik, úgy is él.” 4. A misztika és aszketika jelentősége az erkölcsi életvezetésben. 5. Istent tisztelni a személyekben, szimbólumokban, esküben. 6. Visszaélés Isten nevével. 7. Az evangéliumi tanácsok. 8. A vasárnap mint vertikális közösség Istennel. 9. A vasárnap mint a horizontális közösség napja. 10. A vallásosság elleni bűnök.

Követelmény: A félév során írásbeli beszámoló. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *A vallásosság erkölcsi erénye*, L'Harmattan – Sapi-entia, Budapest, 2015; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 2083–2195. pontok.

Ajánlott irodalom: KASPER, WALTER: *Jézus Krisztus Istene*, Osiris, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *A keresztény elmélkedés néhány szempontja. Levél a katolikus egyház püspökeihez*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; II. JÁNOS PÁL: *Dies Domini. Apostoli levél a vasárnap megszenteléséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 413–453; NYÍRI TAMÁS: *Mélylélektan és ateizmus*, Herder, Budapest, 1993; RAHNER, KARL: *Hit, szeretet, remény. A lelki élet olvasókönyve*, Egyházfórum – Kirchenforum, Budapest – Luzern, 1991; DENNIE, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; TÖZSÉR ENDRE (szerk.): *Megszenteltség. Az egyházi mozgalmakban és a megszentelt élet új formáiban*, Vigilia, Budapest, 2010; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Az Istennel való kapcsolatunk erényei*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; SCHMEMMANN, ALEXANDER: *Liturgia és élet. A liturgikus élmény és a keresztény kiteljesedés*, Corvinus, Budapest, 1997.

BAMOSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni az Egyház bioetikai vonatkozású hivatalos megnyilatkozásain (*Evangelium vitae*, *Donum vitae*, *Az élet kultúrájáért*, *Dignitas personae*) keresztül a bioetika alapkérdéseit és az azokra adott katolikus válaszokat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a bioetika alapkérdéseit és az emberi életet védő hivatalos egyházi nyilatkozatokat.

Képes önállóan értelmezni és összefoglalni a katolikus Egyháznak az emberi élet tiszteletéről, valamint a bioetikai kérdésekről szóló tanítását.

Elkötelezett abban, hogy hívő katolikusként ismerve az Egyház bioetikai tanítását, hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: 1–2. Bevezetés a bioetikai kérdésekkel kapcsolatos egyházi dokumentumok értelmezésébe. 3–4. Hallgatói kiselőadások.

Követelmény: A félév során kiselőadás egy választott témáról, a félév során írásbeli szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987) (www.katolikus.hu); II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, (www.vatican.va) angol, német vagy olasz nyelven.

Ajánlott irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; LUCAS LUCAS, RAMÓN: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; II. JÁNOS PÁL: *Mulieris Dignitatem*. Apostoli levél a nő méltóságáról és hivatásáról, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 593–640; II. JÁNOS PÁL: *Familiaris Consortio*. Apostoli buzdítás a keresztény család feladatairól a mai világban, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 187–256.

MTMOSZ1N, BAMOSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Szabó Kármén Ráhel OP

A tanegység célja: Megismertetni az Egyház bioetikai kérdésekkel kapcsolatos hivatalos álláspontját, annak alapjait, okát és antropológiai hátterét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a bioetika alapkérdéseit és az emberi életet védő hivatalos egyházi nyilatkozatokat.

Képes önállóan értelmezni és összefoglalni a katolikus Egyháznak az emberi élet tiszteletéről, valamint a bioetikai kérdésekről szóló tanítását.

Elkötelezett abban, hogy hívő katolikusként ismerve az Egyház bioetikai tanítását, hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: Az első alkalmakat az Egyház idevonatkozó dokumentumainak ismertetésére szánjuk, majd a hallgatók kiselőadás formájában dolgoznak fel egy-egy bioetikai témát megadott, illetve szabadon választott irodalom alapján.

Követelmény: Kötelező kiselőadás, illetve ennek témájából félév végéig megírt szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Az ajánlott irodalmat követjük, előre meghatározott tematika szerint.

Ajánlott irodalom: HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), www.katolikus.hu; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae. Enciklika az emberi élet sérthetetlenségéről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitas personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven); PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; A CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családdal és az étellel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; LUCAS LUCAS, RAMÓN: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007.

MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM II.

Szexuáletika

MTMOSZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A szeminárium célja: Elmélyülés egy tanítóhivatali szövegben, közös beszélgetés és egyéni előadás a szexuáletika egy témájáról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyes morális problémákat tárgyaló tanítóhivatali szövegeket, képes azokat megtalálni és elmélyülten olvasni.

Képes egy szabadon választott témáról vetíteni és előadni.

Elkötelezett a nehéz morális témák tudományos, egzisztenciális, hívő kutatásában és megélésében.

Tematika: A *Deus caritas est* kezdetű enciklika első felének közös elolvasása és közös reflexiója.

Követelmény: Egyéni előadások a szexuáletika egyes témáiról, kötelezően pps-
vetítéssel, illetve az egyes témák megvitatásában való aktív részvétel. A félév végén
gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: XVI. BENEDEK PÁPA: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresz-
tény szeretetről a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt
személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

MŰVELŐDÉS- ÉS ESZMETÖRTÉNET

EMETN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Hernádi Mária

A tanegység célja: Rávilágítani, hogy az egyes korszakok gondolkodásmódja és je-
lentős művészi alkotásai hogyan alakítják és határozzák meg kölcsönösen egymást, s
ezt a kölcsönhatást a stílusirányzatok és műfajteremtő beszédmodok váltakozásában
bemutatni. Tudatosítani és aktiválni az etikai szempontú vizsgálódásokhoz elenged-
hetetlen műveltségi hátteret.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a művelődéstörténeti korszakokat és azok jellegzetes gondolkodásformáit.

Képes különbséget tenni az egyes korszakok közt, s összefüggésüket, egymásra épü-
léstüket meglatni.

Elkötelezett a művelődés, a gondolkodás és az egyetemes keresztény értékek felé.

Tematika: A tantárgy időrendben, az ókortól a napjainkig tekinti át az európai műve-
lődés, s a háttérében álló gondolkodás történetét, tehát azokat a szemléleti tendenci-
ákat, irányultságokat és irányváltásokat, amelyek elsősorban a kultúrában, azon belül
a tudományban, művészetben és életmódban tükröződnek.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon, a gyakorlati feladatok
teljesítése. A félév végén kollokvium.

Kötelező és Ajánlott irodalom: FRIEDEL, EGON: *Az újkori kultúra története*, 1–3. kö-
tet, Holnap, Budapest, 1993; BÓKAY ANTAL: Alteritás és modernitás, in uő: *Irodalomtu-
domány a modern és a posztmodern korban*, Osiris, Budapest, 2001, 25–71; HUIZIN-
GA, JOHAN: *A középkor alkonya*, Helikon, Budapest, 1996; GUARDINI, ROMANO: *Az újkor
vége*, in uő: *Az újkor vége. A hatalom, Vigilia*, Budapest, 1994, 9–87; SZERB ANTAL:
A világirodalom története, Magvető, Budapest, 2000; PÁL JÓZSEF (szerk.): *Világiroda-
lom*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008; KAPOSÍ MÁRTON: *Miért meztelenek az álarok?
A romantika, a realizmus és az avantgárd a rejtőzködő személyiségről*, *Italianistica
Debreceniensis* 6 (1999) 147–171; TARNAS, RICHARD: *A nyugati gondolat stációi*, Adu
Print, Budapest, 1995; VÁLÓCZY JÓZSEF: *A megosztott Logosz. Posztmodern gondol-
kodás és a kereszténység újrafogalmazásának kísérletei a teológiában*, Szent István
Társulat, Budapest, 2013.

NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM

BAPDNTN, BAPDNT/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: Alapvető nevelésszociológiai ismeretek elsajátítása és alkalmazása a pedagógia jelenségeinek szociológiai és szociálpszichológiai szempontú elemzésében és értékelésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az intézményes nevelés kapcsolatrendszerét, kölcsönhatását a társadalom más nagy alrendszerével (gazdaság, kultúra, társadalom).

Képes a kortárs kulturális, társadalmi jelenségek kritikus elemzésére a nevelés, oktatás szempontjainak figyelembevételével.

Elkötelezett abban, hogy szakmai tevékenységének gyakorlásához felhasználja a tudományos kutatások tapasztalatait is.

Tematika: A társadalmi folyamatok és az oktatás, nevelés közti kölcsönhatások feltárása. Gazdaság és nevelés, oktatásfinanszírozás. Az iskola mint szervezet. A pedagógustársadalom sajátosságai. A tanulói közösség szervezeti felépítése, működése. Az esélyegyenlőség kérdései. Oktatáspolitikai, politika, szocializáció, nevelés. Értékek a társadalomban és a nevelésben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; KOZMA TAMÁS: *Bevezetés a nevelésszociológiába*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001; valamint a kurzus során megadott ajánlott irodalmak.

NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

OPDNSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A nevelés és társadalom összefüggéseit érintő aktuális kérdésekben a nevelésszociológiai ismeretek alkalmazása, vonatkozó empirikus vizsgálatok felkutatása, komparatív elemzése. A pedagógia jelenségeinek szociológiai és szociálpszichológiai szempontú elemzése és értékelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az intézményes nevelés kapcsolatrendszerét, kölcsönhatását a társadalom más nagy alrendszerével (gazdaság, kultúra, társadalom).

Képes az iskolát és saját szerepét, tevékenységét a társadalmi folyamatokkal és kulturális sajátosságokkal összefüggésben értelmezni. Képes az egyén nevelését befolyásoló társadalmi és kulturális tényezők hatásmechanizmusainak elemzésére és értékelésére.

Elkötelezett abban, hogy szakmai tevékenységének gyakorlásához felhasználja a tudományos kutatások tapasztalatait is.

Tematika: Társadalmi struktúra és nevelés-oktatás. Az iskola társadalma: a tanterület közössége, a tanulói társadalom sajátosságai. Az esélyegyenlőség értelmezése, megteremtésének lehetőségei. Oktatáspolitikai, politikai, szocializáció, nevelés. Értékek a társadalomban és a nevelésben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; KOZMA TAMÁS: *Bevezetés a nevelésszociológiába*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001; valamint a kurzus során megadott ajánlott irodalmak.

NEVELÉSELMÉLET

OPDNEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: A nevelés elméleti alapjainak megismerésén keresztül nyilvánvalóvá tenni, hogy az ember – Isten örök terve szerint – olyan testi és szellemi természetű, felbecsülhetetlen értékű személyiség, aki a pedagógiai fejlesztés során, a nevelés folyamatában alkotja meg saját személyiségbeli értékeit, hogy kitzűött céljait önmaga és közössége javára elérhesse.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a nevelés tradicionális és modern koncepcióit és kellően tájékozott az emberi személyiség fejlesztésének szükségességéről, lehetőségeiről és útjairól.

Képes a megismert nevelési módszerek alapján a gyermek nevelésének életkorspecifikus megtervezésére, irányítására és személyiségbeli kiteljesedésének támogatására.

Elkötelezett a keresztény szellemű nevelés iránt, hogy ezáltal minden reá bízott gyermek felismerje önmagában saját értékeit és az Isten képmsát.

Tematika: A pedagógia és a neveléstudomány. A pedagógiai antropológia és emberkép jelentősége. A nevelés fogalma és értelmezése. A katolikus nevelés dokumentumai. Nevelés és szocializáció: Skinner, Parsons, Mead és Piaget elméletei. A nevelési célok funkciói, sajátosságai és sokszínűsége. A konstruktív életvezetés személyiségbeli feltételeinek kialakítása: az ösztönző-reguláló és a szervező-végrehajtó sajátosságcsoport. A nevelésméleti koncepciók modellezése: a comeniusi-herbarti és a reformpedagógiai alapmodell. Személyiségformálás a nevelés folyamatában: a direkt és az indirekt nevelői hatásrendszer. Támogató-útmutató és ellenkező hatást kiváltó nevelési módszerek. Nevelés nehezített körülmények között: fogyatékoság, szegregáció és integráció, magatartászavarok. Iskola, egyház, állam: a köznevelés rendszere, a katolikus iskola működése. A modern pedagógia elemei a korszerű keresztény nevelésben.

Követelmény: Rendszeres és konstruktív részvétel az előadásokon, félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: CSANÁD BÉLA: *Neveléstan. A keresztény nevelés általános alapjai*, Jel Kiadó – PPKE Hittudományi Kar, Budapest, 1995; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésmélet*.

Nevelés az Európai Unióban, Osiris, Budapest, 2004; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom: TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 2. kötet, *Az ember személyi kibontakozása*, Szent István Társulat, Budapest, 1999; CSANÁD BÉLA: *Keresztény valláspedagógia*, Jel Kiadó, Budapest, 2004; SCHAFFHAUSER, FRANZ: *A nevelés alanyi feltételei*. Telosz, Budapest, 2000; NÉMETH ANDRÁS: *Nevelés, gyermek, iskola*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1997; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; DOMBI ALICE – OLÁH JÁNOS – VARGA ISTVÁN (szerk.): *A neveléstudomány alapkérdései – tanulmányok*, APC-Stúdió, Gyula, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT (szerk.): *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; KRON, FRIEDRICH: *Pedagógia*, Osiris, Budapest, 2000.

NEVELÉSTÖRTÉNET

OPDNTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: A pedagógiai gondolkodás fejlődésével összefüggő tények, jelenségek és folyamatok történeti jellegű vizsgálata annak érdekében, hogy a tanár szakos hallgató – a nevelés és az oktatás fontosabb koncepcióit megismerve – kellően differenciált szakmai látásmódot alakíthasson ki saját pedagógiai szemléletének formálásához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a nevelés történetének korszakait, eseményeit, kiemelkedő személyiségeit és fontos iskolakoncepcióit.

Képes a megismert fejlődési folyamatok, összefüggések kritikai elemzésére és ennek alapján reflektálni tud a jelenkor oktatással-neveléssel kapcsolatos eseményeire is.

Elkötelezett a keresztény szellemiségű nevelésben és a korszerű pedagógiai módszerek használatában.

Tematika: Az ókori kelet nevelése. Az antik görög-római nevelés. A korai kereszténység és a középkori Európa nevelése. A reneszánsz és a humanizmus pedagógiája. A reformáció és a katolikus megújulás pedagógiája. A felvilágosodás eszméinek hatása a nevelésre. A modern magyar nevelés kezdetei. A pedagógia mint önálló tudomány. A pozitívizmus hatása a pedagógiára. A reformpedagógia kialakulása és iskolakoncepciói. Iskolaügy és pedagógia a 20. század első felében Magyarországon. Magyar pedagógia 1945 után.

Követelmény: Rendszeres és konstruktív részvétel az előadásokon. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás; MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet szöveggyűjtemény*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás.

Ajánlott irodalom: SZENT ÁGOSTON: *Vallomások* (400k.), Szent István Társulat, Budapest, 1995 (<http://mek.oszk.hu/04100/04187/04187.pdf>); MIKÓ IMRE – CSEHI GYULA (szerk.): *Comenius válogatott írásai* (1623–1644), Kriterion, Bukarest, 1971; OROSZ LAJOS (szerk.): *Apáczai Csere János válogatott pedagógiai művei* (1653–1659), Tankönyvkiadó, Budapest, 1976 (<http://mek.oszk.hu/07300/07334/07334.htm>); ROUSSEAU, JEAN JACQUES: *Emil, avagy a nevelésről* (1762). Papyrus Book, Budapest, 1997; SZILASY JÁNOS: *A nevelés tudománya* (1827), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1998; WESZELY ÖDÖN: *Bevezetés a neveléstudományba* (1923), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1994; MONTESSORI, MARIA: *A gyermek felfedezése* (1926), Carthaphilus, Budapest, 2002; FINÁCZY ERNŐ: *Elméleti pedagógia* (1937), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1995; MARCZELL MIHÁLY: *Neveléstan* (1938), Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2002; MÉSZÁROS ISTVÁN: *A katolikus iskola ezeréves története Magyarországon*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRNHARD: *Reformpedagógia és az iskola reformja*, Tankönyvkiadó, Budapest 1999; PUKÁNSZKY BÉLA: *A gyermekkor története*, MK Pedagógus Könyvek, Budapest, 2001.

NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLAT (1 HÉT)

BAKPGYN, BKPGYE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

A tanegység célja: Lelkipásztori szemléletmódú részvétel egy egyházi ifjúsági szolgálatban, a témában tanultak alkalmazása, reflexió a szolgálat lefolyására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Képes az egyház ifjúsági szolgálatban való részvételre, szervezői és vezetői szerepben, közösségi attitűddel. Képes lekipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére.

Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításáért, a rábízott fiatalokért. Felelősen vállalja az ifjúság körében végzendő missziót.

Követelmény: Aktív részvétel egy, a gyakorlatvezetővel előzetesen egyeztetett nyári ifjúsági táborban, majd ezt követően egy írásos beszámoló elkészítése. Értékelés módja: gyakorlati jegy a leadott gyakorlatbeszámoló alapján.

NYÁRI LEKGYAKORLAT (1 HÉT)

MTNYLGY, BANYLGYN, BANYLGYE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Igazoló: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Egy csendes lelki gyakorlat keretében lehetőséget biztosítani az Úrral való találkozásra. Ezt szolgálják a lelki gyakorlat témái, a napi szentmise és zsolozsma, a szentségimádás, a lelki gyakorlatot vezető szerzetesekkel való személyes beszélgetés, valamint a gyónási lehetőség.

Tematika: A lelkigyakorlat általában. A csend szerepe. Idő az imára. Ima a Szentírásal. Ima a természetben. Találkozás Istennel az élettörténetemben, a krízisben és a szenvedésben, a kapcsolatokban, a teológia tanulásában. Küldetés a hétköznapokban.

Követelmény: Az első tanév után kell elvégezni és két oldal terjedelmű értékelést kell írni róla. A lelkigyakorlat előfeltétele a második évfolyamba lépésnek. Felmentést kapnak a lelkigyakorlat igazolójától a szerzetesek, akik saját közösségükben évi rendszeres lelkigyakorlaton vesznek részt.

ÓSZÖVETSÉG TEOLÓGIÁJA

MTOTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT.

MAOT/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT.

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: A félév során a Héber Biblia/keresztény Ószövetség egyes kérdéseivel, teológiai megfogalmazásainak sokszínűségével és újraértelmezésével, valamint az ószövetségi gondolkodás alapvető dimenzióival foglalkozunk. Kísérlet teszünk néhány szentírási könyv teológiai vonatkozásainak vizsgálatára, illetve az exegézis eredményeire támaszkodva egy-egy átfogó témát követünk végig az ószövetségi Szentírásban (pl. monoteizmus, teremtés, kiválasztás, szövetség).

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Áttekintéssel rendelkezik Izrael eszmetörténetéről és ismeri Izrael irodalmi örökségét. Képes elhelyezni a kurzuson megjelenő ószövetségi gondolatokat az ókori Izrael eszmetörténetében és irodalmi örökségében.

Elkötelezetten törekszik a Szentírás mélyebb megértésére.

Tematika: I. A Héber Biblia/Ószövetség zsidó és keresztény teológiája. II. Izrael népének sokszínű istentapasztalata.

Kötelező irodalom a nappali és az esti képzésben résztvevők számára:

MCKENZIE, JOHN L. – BROWN, RAYMOND E.: Az ószövetségi gondolkodás elemei, in Raymond E. Brown – Joseph A. Fitzmyer – Roland E. Murphy (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Bibliikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 407–452; RÓZSA HUBA: JHVH az egyetlen Isten. A monoteizmus Izrael vallástörténetében, in uó: *Isten a kezdet és a vég. Válogatott tanulmányok*, Szent István Társulat, Budapest, 2010, 209–275; SATTLER, DOROTHEA–SCHNEIDER, THEODOR: Isten-tan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigília, Budapest, 1996, 59–80 (a Bibliái alapok c. fejezet ószövetségi része).

Ajánlott magyar nyelvű szakirodalom: LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Bibliikus Teológiai Szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; További ajánlott szakirodalmat az előadásokon ismert az előadó.

ÓSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS I.

BAOB1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: A kurzus bemutatja az Ószövetség korának történelmi, kulturális és vallási viszonyait, tárgyalja az ószövetségi kánonok kialakulását, ismerteti a Tóra és a történelmi könyvek irodalomtörténetével és teológiai gondolataival kapcsolatos legfontosabb ismereteket (szerzőség, szerkezet, szerkesztéstörténet, keletkezés helye és ideje, kortörténelmi kérdések, kutatástörténet fontosabb álláspontjai).

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael eszmetörténetében.

Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket.

Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése irányában, és szintetizálási igénye van a spirituális és kritikai bibliaolvasás szempontjai között.

Tematika: 1. Általános bevezetés: Héber Biblia/ Ószövetség könyvei, felosztása, kánonja, szövegtörténete. 2. A Pentateukhosz irodalmi vizsgálata és kutatástörténetének összefoglalása. 3. A Tóra egyes könyveinek áttekintése. 4. A Pentateukhosz teológiája és hatástörténete a korai zsidóságban. 5. Forrásaink Izrael történetéhez és a velük kapcsolatos problémák, illetve Izrael történetének áttekintése a Bibliában (letelepedés; királyság előtti időszak; az egyesült és a szétvált királyság, az asszír, babiloni és perza időszak; hellénizmus kora). 6. A történelmi könyvek és művek a Héber Bibliában.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga a kötelező irodalomból és a vonatkozó ószövetségi szövegismeretből.

Kötelező irodalom: RÓZSA HUBA: *Az Ószövetség keletkezése. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2002; XERAVITS GÉZA: *A deuterokanonikus könyvek. Bevezetés keletkezés- és irodalomtörténetükbe*, PRTA – L'Harmattan, Pápa – Budapest, 2008, 65–89; Valamint az ószövetségi Szentírás történelmi, elbeszélői könyveinek (1–5Móz, Józs, Bír, 1–2Sám, 1–2Kir, Ezd, Neh, 1–2Krón, 1–2Makk) szövegismerete.

Ajánlott irodalom: További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

ÓSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS II.

BAOB2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Bemutatni az Ószövetség „Későbbi próféták” és „Többi írások” korpuszaiba tartozó könyvek keletkezés- és irodalomtörténeti problematikáját, valamint alapvető teológiai témáikat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael eszmetörténetében.

Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket.

Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése irányában, és szintetizálási igénye van a spirituális és kritikai bibliaolvasás szempontjai között.

Tematika: 1–2. Bevezetés a prófétasághoz és a fogság előtti prófétaság. 3–4. A babiloni fogság és a perzsa kor prófétai irodalma. 5. A Zsoltárok könyve és Dániel könyve. 6. Deuterokanonikus könyvek.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: RÖZSA HUBA: *Az Ószövetség keletkezése. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2002; *Az Ószövetség tárgyalt könyvei* (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: SOGGIN, J. ALBERTO: *Bevezetés az Ószövetségbe*, Kálvin, Budapest, 1999; PECSUK OTTÓ (szerk): *Bibliáismereti kézikönyv*, Kálvin, Budapest, 2004; XERAVITS GÉZA: *Deuterokanonikus könyvek. Bevezetés keletkezés- és irodalomtörténetükbe*, PRTA – L'Harmattan, Pápa – Budapest, 2008.

ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I.

Tóra és Bölcsességi írások

MTOE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: A Tóra és az Írások gyűjteményéből választott szakaszok exegetikai elemzésén keresztül bemutatni az Istenről, emberről, világról való korabeli gondolkodás sajátosságait, a szövegek szerkesztés- és hagyománytörténetét, a bibliai kifejezések tartalmi árnyalatait, az elbeszélések irodalmi jellemzőit és teológiai tartalmát, hatástörténetét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismerje a Kr. e. 10 – Kr. u. 1. századi bibliai szövegekben tükröződő gondolkodást Istenről, emberről, világról, történelemről, valamint a korabeli bibliai szövegek értelmezésének problémáit.

Képes legyen a bibliai elbeszélések elemző bemutatására és teológiai tartalmának kibontására.

Elkötelezetten törekedjen saját életében a Tóra szakaszaiban Isten, ember és világ iránt felismerhető tisztelet, valamint a bölcsességi iratok által képviselt vallási és erkölcsi eszmény megvalósítására.

Tematika: 1–4. Óstörténet: teremtés-elbeszélések, az emberi gyöngeség és isteni irgalom diptichonja, szövetségi elbeszélések, a P történelemszemlélete; 5–7. Pátriárka-történetek: pátriárkák kora, a pátriárka-ciklusok műfaja, irodalmi jellemzői, hagyományai. Isteni kiválasztás, a választott nép önértelmezése – Ábrahám meghívása, szövetségi elbeszélések, aqéda; 8–9. Kivonulás-hagyomány (Húsvét éjszakája és Tízparancsolat); 10–12. Bölcsességi írásokból néhány választott szakasz elemzése.

Követelmény: A félév során egy szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikopa önálló elemzése szakirodalom alapján. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Az órák során kivetített és jegyzetadatbázisban megtalálható vázlatok. BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Isteni bölcsesség, emberi tapasztalat. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia, Szeged, 2011. szeptember 8–10.*, JATEPress, Szeged, 2012; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Mózes törvénye, Krisztus törvénye. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia, Szeged, 2006. augusztus 27–30.*, JATEPress, Szeged, 2007 (http://www.gfhf.hu/contentviewer/getfile/filestore/downloads/biblikuskonferencia/Mozes_torvenye-Krisztus_torvenye.pdf); A Bölcsesség szikrái (Luca Mazzinghi tanulmányai), *Studia Biblica Athanasiana* 15 (2014) 3–117; RÓZSA HUBA: *A Genézis könyve, 1–2. kötet*, Szent István Társulat, Budapest, 2009–2011; THORDAY ATTILA: *A szövetség mint ajándék és elkötelezettség. Isten és ember szövetségkötése az ószövetségi írásokban*, Agapé, Szeged, 1996.

Ajánlott irodalom: A témához kapcsolódó bővebb irodalomjegyzéket az előadások során kapnak a hallgatók.

ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.

Proféták és a Zsoltárok könyve

MTOE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: A Proféták gyűjteményéből választott szakaszok exegetikai elemzésén keresztül bemutatni a különböző prófétai műfajok sajátosságait, az elbeszélések és a mögöttük rejlő tapasztalat összefüggéseit. Megismertetni a Zsoltárok gyűjteményének a héber Bibliában elfoglalt helyét és Izrael életében betöltött szerepét. Néhány zsoltár elemzésén keresztül bepillantást nyújtani a zsoltárok műfaji és tartalmi gazdagságába, azok újszövetségi megjelenésén keresztül megvilágítani a keresztény olvasat háttérét és tartalmát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az Ószövetség Kr. e. 8–6. századi prófétai irodalma által közvetített vallási gondolkodást, a korabeli bibliai szövegek értelmezésének problémáit. Ismeri a Zsoltárok könyvének felépítését, a zsoltárműfajok jellemzőit és a héber költészet eszközeit.

Képes a történelmi események és a prófétai szövegekben tükröződő vallási gondolkodás összefüggéseinek felismerésére, valamint az egyes zsoltárok céljának, főbb teológiai gondolatainak szabatos megfogalmazására, és azokat egy-egy konkrét élethelyzettel kapcsolatba tudja hozni.

Elkötelezetten törekszik a próféták példájában látható tanúságtevő életre szűkebb és tágabb környezetében, valamint a zsoltárokat olvasva az Istennel elmélyülő párbeszédre, felfedezve, hogy arra minden életállapot és élethelyzet alkalmas közeget kínál.

Tematika: 1–3. Próféta meghívástörténetek (Iz; Jer; Ez). 4–5. Izajási messiási szövegek (Iz 7–12). 6–9. Ebed-JHWH énekek. 10–12. Néhány zsoltár exegézise.

Követelmény: A félév során aktív órai jelenlét. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: RÓZSA HUBA: *Üdvösségközvetítők az Ószövetségben*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; SZABÓ MÁRIA: *A zsoltárok kincsei. Zsoltárfordítás nyelvi-filológiai jegyzetekkel. Válogatás a Zsoltárok I. könyvéből (1–41)*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; SZATMÁRI GYÖRGYI: *A zsoltárok emberarca, Jeromos füzetek 47 (2002) 19–24*; SZATMÁRI GYÖRGYI: *Hatalmas tenger – tengernyi hatalom. A tenger átlényegülése a 69. zsoltárban, Pannonhalmi Szemle 19 (2010/2) 10–20.*

Ajánlott irodalom: BEAUCHAMP, PAUL: *A zsoltárok világa*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2013; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Zsoltárok, himnuszok, imádságok. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia, Szeged, 2008. augusztus 31. – szeptember 2.*, JATEPress, Szeged, 2009 (http://www.gffszeged.hu/contentviewer/getfile/filestore/downloads/biblikuskonferencia/Bk2008_himnuszok_lmadsgok.pdf); BROWN, RAYMOND E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 1. kötet, *Az Ószövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2002; CZIGLÁNYI ZSOLT: *Történeti feliratok a Zsoltárok könyvében, Teológia 33 (1999/1–2) 6–13*; ZAMFIR KORINNA: *Ószövetségi exegézis*, Kolozsvár, Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2008.

ÖKUMENIZMUS

MTÖKN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az ökumenizmus történetét, szerepét és jelentőségét a mai keresztény teológiában. Elemezzük a katolikus egyház ökumenikus dekrétumait, összehasonlítjuk az ökumenikus mozgalomban részt vevő felekezetek tanítását. Megvizsgáljuk, hogy milyen lehetőségek tárulnak fel az ökumenizmus mindennapi megélése kapcsán.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Betekintéssel rendelkezik az ökumenizmus történetébe, ismeri szerepét és jelentőségét a mai keresztény teológiában.

Képes a katolikus egyház dokumentumainak és a keresztény felekezetek tanításának összehasonlító elemzésére, a mindennapi tapasztalatokból fakadó következtetések megfogalmazására.

Törekszik az ökumené mindennapi megélésére, s a másik felekezet képviselője iránti nyitottsággal keresi az ennek során felmerülő kérdések lehetséges válaszait.

Tematika: 1. Mi az ökumenizmus? Bevezetés, fogalmi tisztázás; az ökumenizmus helye a teológián belül. 2. Vallásszabadság a mai magyar jogi szabályozásban. 3–4. Az

ökumenizmus története. 5. Az ökumenizmus résztvevői. 6. Az ökumenizmus katolikus alapelvei és gyakorlata. 7. Az ökumenikus párbeszéd eredményei, egységmodellek. 8–9. A főbb teológiai kérdések ökumenikus szempontból. 10. A katolikus egyház ökumenikus dekrétumai. 11. Szezták és ökumenizmus. 12. Ökumenizmus és vallási pluralizmus. 13. Az ökumenizmus lehetőségei a mindennapi keresztyén praxisban.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. Megadott témáról írásbeli reflexió beadása az utolsó előtti órán. Az órán elhangzottak és a megjelölt jegyzetek alapján a félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: DOLHAI LAJOS: *Bevezetés az ökumenizmusba. Katolikus nézőpontból*, Jel, Budapest, 2012; Unitatis Redintegratio. A II. Vatikáni Zsinat határozata az ökumenizmusról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2000, 239–269; II. JÁNOS PÁL: Ut Unum Sint enciklika az ökumenikus törekvésekről (1995), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 277–326; KERESZTYÉNYEK EGYSÉGÉT ELŐMOZDÍTÓ PÁPAI TANÁCS: *II. Ökumenikus Direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom: KERESZTYÉNY EGYSÉGTTKÁRSÁG: *Ökumenikus Direktórium és lelkipásztori instrukciója*, k. n., Róma, 1983; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *A Hittani Kongregáció „Dominus Iesus” nyilatkozata Jézus Krisztus és az Egyház egyetlen és egyetlen üdvözítő voltáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; KRÁNITZ MIHÁLY: *Együtt az úton. Ökumenikus és vallásközi párbeszéd*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; BÉKÉS GELLÉRT: *Ökumenizmus*, in Alszeghy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 5. kötet, *Tanulmányok a filozófia és a teológia köréből a II. vatikáni zsinat után*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 7–73 (önálló kötetben: BÉKÉS GELLÉRT: *Ökumenizmus*, Teológiai kiskönyvtár III/11., k. n., Róma, 1976.); O’HALLORAN, JAMES: *Keresztyén kisközösségek*, PanPress, Budapest, 2000; *Jézus Krisztus, az élő víz hordozója. Keresztyén reflexió a „New Age”-ről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; ROSA, GIUSEPPE DE: *Vallások, szezták és a keresztyénség*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; Dignitatis Humanae. A II. Vatikáni Zsinat nyilatkozata a vallásszabadságról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2000, 485–506.

PAPSÁG TEOLÓGIÁJA

▼

MTPATN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: A papi lét és élet jellemzőinek bemutatása a pap alapvető kapcsolatai szerint. Ezek az Istennel, a presbitériummal és a hívók közösségével való kapcsolatok.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a papi karakter és szolgálat értelmezését az Egyház krisztusi küldetésének távlatában.

Képes korunkra és saját életére alkalmazni annak következtetéseit.

Elkötelezett a szolgálat végzésében és saját lelkületének folyamatos alakításában.

Tematika: Papi identitás. A pap egyéni üdvösségtörténete. Meghívás és küldetés. A papi szerep szoros kapcsolata a krisztusi közösséggel. A pap feladatai. Egyetemes és szolgálati papság. Evangéliumi tanácsok. Az élet keresztszűzének elfogadása. Egyházmegye és szerzetesi lelkiség. Kapcsolat a főpásztorral. Kapcsolat a presbitériummal. Hivatásébresztés. A szeretet elsődlegessége. A szentségek közvetítője. A közösség vezetője. Alázat és egyszerűség.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: Presbyterorum ordinis. Határozat a papi szolgálatról és életéről, in DIÓS ISTVÁN (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2000, 571–603; A félév során kiadott jegyzet.

Ajánlott irodalom: VI. PÁL: *Sacerdotalis caelibatus. VI. Pál pápa apostoli körlevele a papi celibátusról* (1967), Amerikai Magyar Kiadó, Köln – Detroit – Wien, 1968; II. JÁNOS PÁL: *Novo incipiente kezdetű nagycsütörtöki levél az egyház minden papjához* (1979), in *II János Pál pápa első enciklikája és levelei*, Szent István Társulat, Budapest, 1980, 145–177; II. JÁNOS PÁL: *Pastores dabo vobis apostoli buzdítás a papképzésről korunk körülményei között* (1992), in DIÓS ISTVÁN (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 877–970; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A papi élet és szolgálat direktórium*a (1994), Szent István Társulat, Budapest, 2009; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*a (KÁD; 1997), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap, az ige hirdetője, a szentségek kiszolgáltatója és a közösség vezetője a harmadik évezred távlatában* (1999), Szent István Társulat, Budapest, 1999; PÜSPÖKI SZINÓDUS: *A szolgálati papság* (1971), in *A papi szolgálat. Dokumentumok, tanulmányok, elmékedések*, Opus Mystici Corporis, Bécs, 1974, 167–189; GRESHAKE, GIBBERT: *Pap vagy mindörökké*, Szent István Társulat, Budapest, 1985; STICKLER, ALFONS M.: *A klerikusi celibátus fejlődéstörténete és teológiai megalapozása*, Budapesti Központi Papnevelő Intézet, Budapest, 1994; FOLYÓIRATOK: *Papi lelkiség*, 1–4. évf., *Új Ember*, 2006–2009; *Presbyteri. Quaderni di spiritualit  pastorale*, Trento; *Pr tres dioc sains*, Paris.

PATROLÓGIA I.

MTPA1N, BAPA1N, HPA1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Perendy László SchP

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I. (BAET1N, METET1N), illetve Egyháztörténelem I–II. (HET1N)

A tanegység célja: A patrisztika kezdeti korszakának bemutatása, ismerkedés a kezdeti korszak legfontosabb műfajaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a korai egyház legfontosabb szerzőinek munkásságát.

Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az őkeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását.

Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1. Bevezetés; az apostoli atyák. 2. A korai hitvallások. 3. Didakhé. 4. Hermasz Pásztor. 5. Apokrif apokalipszisek, evangéliumok, akták és levelek. 6. A II. századi görög apologéták. 7. A gnoszticizmus főbb áramlatai. 8. Szent Irenaeus. 9. Az alexandriai teológiai iskola kezdetei. 10. Órigenész; Tertullianus. 11. Szent Cyprianus; Minucius Felix; Szent Hippolütosz. 12. Novatianus; Lactantius. 13. Arius presbiter és Szent Athanasziosz pátriárka. 14. Nagy Szent Baszileiosz; Nazianzoszi Szent Gergely; Nüsszai Szent Gergely.

Követelmény: A félév során beszámoló az egyéni kötelező olvasmányról. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Külön megbeszélés alapján kötelező olvasmány mintegy 50 oldalnyi szöveg a Vanyó László által szerkesztett Ókeresztény írók című sorozat megfelelő köteteiből.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház és irodalma*, Ókeresztény Írók 1., Szent István Társulat, Budapest, 1980; PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; Az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetei.

PATROLÓGIA I.

BAPA1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Szabolcs

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I. (BAET1/E)

A tanegység célja: A patrisztika kezdeti korszakának bemutatása, ismerkedés a kezdeti korszak legfontosabb műfajaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a korai egyház legfontosabb szerzőinek munkásságát.

Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását.

Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1. Bevezetés; az apostoli atyák. 2. A korai hitvallások; Didakhé; Hermasz Pásztor. 3. A II. századi görög apologéták. 4. A gnoszticizmus főbb áramlatai; Szent Irenaeus. 5. Latin keresztény irodalom kezdetei, Tertullianus, Szent Cyprianus, vértanúakták, Lactantius. 6. Az alexandriai teológiai iskola kezdetei. 7. Órigenész. 8. A szerzetesség kialakulása. 9. Arius presbiter és Szent Athanasziosz pátriárka. 10. Caesareai Euszébiosz.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: A félév során érintett szerzők valamelyikétől egy szabadon választott mű elolvasása a Vanyó László által szerkesztett Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetéből.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház és irodalma*, Ókeresztény Írók 1., Szent István Társulat, Budapest, 1980; PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; Az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetei.

PATROLÓGIA II.

MTPA2N, BAPA2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Perendy László SchP

Tanegységi előfeltétel: Patrológia I. (BAPA1N, MTPA1N)

A tanegység célja: A patrisztika aranykorának és hanyatló korszakának bemutatása. A hallgatók képet nyernek arról, hogy a görög és latin nyelvű patrisztikai irodalom egymástól egyre inkább eltérő jellegzetességeket mutat ebben a korszakban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a késői korszak görög és latin szerzőinek életét, korát, műveit és munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását.

Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: Az antiokhiai iskola. Aranyszájú Szent János. A IV. század palesztinai és szíriai szerzői. Szír Szent Efrém. A nyugatiak küzdelme az arianizmus ellen. A donatista szakadás. Alexandriai Szent Cirill. Az egyiptomi szerzetesség megalapítói. Szent Ambrosius. Ambrosiaster. Szent Jeromos. Szent Ágoston. Szent Ágoston ellenfelei és követői. Eretnekségek Hispániában. Latinul író keresztény költők. Galliai írók. Itáliai atyák. A középkor tanító mesterei. A patrisztikus kor alkonya Keleten.

Követelmény: A félév során beszámoló az egyéni kötelező olvasmányról. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Külön megbeszélés alapján mintegy 50 oldalnyi szöveg az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő köteteiből.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház és irodalma*, Ókeresztény Írók 1., Szent István Társulat, Budapest, 1980; PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; Az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetei.

BAPA2/E – ESTI, I. FÉLÉV 3 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Szabolcs

Tanegységi előfeltétel: Patrológia I. (BAPA1/E)

A tanegység célja: A patrisztika aranykorának és hanyatló korszakának bemutatása. A hallgatók képet nyernek arról, hogy a görög és latin nyelvű patrisztikai irodalom egymástól egyre inkább eltérő jellegzetességeket mutat ebben a korszakban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a késői korszak görög és latin szerzőinek életét, korát, műveit és munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását.

Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1–2. Nagy Szent Baszileiosz; Nazianzosi Szent Gergely; Nüsszai Szent Gergely. 3. Az antiokhiai iskola; Aranyszájú Szent János. 4. A IV. század palesztinai és szíriai szerzői; jeruzsálemi Szent Cirill; Szír Szent Efrém. 5-6. Alexandria és Antiochia vitája az V. században: Alexandriai Szent Cirill. 7–8. Nagy nyugati egyházatyák: Szent Hilarius; Szent Ambrus; Szent Jeromos. 9. Szent Ágoston. 10. Johannes Cassianus; Nagy Szent Gergely pápa.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: A félév során érintett szerzők valamelyikétől egy szabadon választott mű elolvasása a Vanyó László által szerkesztett Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetéből.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház és irodalma*, Ókeresztény Írók 1., Szent István Társulat, Budapest, 1980; PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; Az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetei.

MAPDPK/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A neveléstudományi kutatások alapvető módszereinek megismerésével és gyakorlati alkalmazásával felkészíteni a pedagógiai témájú szakdolgozatok és záródolgozatok szakszerű kidolgozására, kialakítani a leendő pedagógusok kutató attitűdjét, fejleszteni problémafelismerő és -megoldó képességüket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A pedagógiai kutatásban szerzett tapasztalatok fejlesztik a hallgató szakmai önállóságát, problémamegoldó-képességét, lényeglátását, a problémák önálló és hatékony megoldásához szükséges képességeket.

Képes a szakmai információforrások felkutatására, értelmezésére és felhasználására.

Szaktárgya és a neveléstudomány kutatási módszereinek ismeretében fejlődik a fogékonysága a pedagógiai problémák felismerésére, növekszik az elkötelezettsége azok szakszerű megoldására.

Képessé válik a gyakorlati munkáját érintő kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására pedagógiai tevékenysége során.

Tematika: A pedagógiai kutatás metodológiai kérdései (alapvető sajátosságok, jellemzők, folyamatok, stratégiák, módszerek, kutatásetikai problémák). A szakirodalom feltárása és feldolgozása (a szakirodalmi tájékozódás bázisai, forrásai, technikái, korszerű információkereső rendszerek). Kutatási stratégiák. A kutatás módszerei és eszközei (megfigyelés, kikérdezés, tesztek, dokumentum- és tartalomelemzés). A pedagógiai vizsgálatok matematikai statisztikai módszerei. A kutatási eredmények értelmezése és közzlése (interpretáció, értékelés, kutatási beszámoló, publikáció). Gyakorlati kutatómunka.

Követelmény: A hallgatók pedagógiai tevékenységéhez kapcsolódó probléma vizsgálata. A kutatás bemutatása. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: BABBIE, EARL: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*, Balassi Kiadó, Budapest, 1995; NANSZÁKNÉ CSERFALVI ILONA: *Pedagógiai jelenségek vizsgálata. Metodikai gyűjtemény*, Tóth Könyvkereskedés és Kiadó, Debrecen, 1998; FALUS IVÁN (szerk.): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2000; FALUS IVÁN – OLLÉ JÁNOS: *Statisztikai módszerek pedagógusok számára*, OKKER, Budapest, 2000; FÓNAI MIHÁLY – KERÜLŐ JUDIT – TAKÁCS PÉTER (szerk.): *Bevezetés az alkalmazott kutatásmódszertanba*, Pro Educatione Alapítvány, Nyíregyháza, 2002; GOLNHOFER ERZSÉBET: *Az esettanulmány*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001; OROSZ SÁNDOR: *Mérések a pedagógiában*, Veszprémi Egyetem, Veszprém, 1995; SZABOLCS ÉVA: *Kvalitatív kutatási metodológia a pedagógiában*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.

PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA

OPSPPN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAPSN/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Átfogó képet adni a szocializáció folyamatáról, különböző szintereiről és szintjeiről, valamint a nevelés különféle módszereiről és ezek várható hatásairól. Ezen elméleti tudás birtokában a hallgatók képessé válnak arra, hogy majdani oktató-nevelő munkájukat tudatosan, célirányosan és hatékony módszerek igénybevételével tervezzék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A hallgató képes a család és a nevelési intézmények kulturális és lélektani hatásának, nevelési nézeteinek és gyakorlatának feltárására, e hatásrendszer értelmezésére és értékelésére.

Elfogadja az egyéni bánásmód valamint a kiscsoportos irányítás szükségességét a nevelésben és képes ennek alkalmazására.

Birtokában van azoknak a módszereknek, amelyek a hatékony iskolai szocializáció feltételei és elkötelezett ezek megvalósításában.

Tematika: 1. A szocializáció elméleti kérdései: szinterei, szereplői, tanulási formái. 2. A jutalmazás és büntetés pszichológiai szempontjai. 3. A motiváció típusai. 4. Nevelési stílusok a szocializációban. 5. Kommunikáció a nevelésben. 6. Vezetési stílusok az oktató-nevelő munkában. 7. A tanulók közti egyéni különbségek jellemzői, megismerésük, bánásmód. 8. A speciális nevelési igényű tanulók segítése. 9. Tehetségtámogatás az iskolában.

További témák nappali tagozaton: 10. A tanári szerep. 11. Tanár-diák kapcsolat. 12. A szociometria módszere.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga. Nappali tagozaton további követelmény a félév közben egy szociometriai vizsgálat elvégzése.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Pedagógiai pszichológia*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: MÉSZÁROS ARANKA (szerk.): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2004; N. KOLLÁR KATALIN – SZABÓ ÉVA (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*, Osiris, Budapest, 2004; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Lélekvilág*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998.

PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM

MAPSPPE – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Elekes Szende

A tanegység célja: A neveléslélektan és a szociálpszichológia tudományának elméleti megállapításai kiscsoportos önismereti feladatok, továbbá helyzetgyakorlatok (szituációs játékok) segítségével a praktikum szintjén is tanulmányozhatóvá válnak. A gyakorlat során a hallgatók felmérhetik saját nevelői elképzeléseik hatékonyságát és korlátait, ezáltal képessé és motiválttá válnak arra, hogy elméleti tudásukat folyamatosan bővítsék, és kialakítsanak egy saját személyiségükhöz igazodó, hiteles és hatékony nevelési attitűdöt.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a tanulói személyiség és a közösség fejlesztésére vonatkozó pszichológiai ismereteket.

Képes e pszichológiai ismeretek pedagógiai adaptációjára.

Törekszik arra, hogy saját személyiségének és képességeinek ismeretében és azok elfogadásával tudatosan alakítsa nevelői attitűdjét.

Tematika: 1. A személypercepció sajátosságaiból eredő észlelési torzítások. 2. A tanár-diák kapcsolat sajátosságai. 3. A tanári szerep. 4. A csoportok működésének jellegzetességei. 5. A szociometria módszere. 6. A kommunikáció sajátosságai és nehézségei. 7. Iskolai konfliktusok és kezelésük.

Követelmény: Egy szociometriai vizsgálat elvégzése gyermekcsoportban. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: SALLAY HEDVIG – PERGE JUDIT: A szociometriai módszer alkalmazása alsó- és középfokú oktatási intézményekben, in Martonné Tamás Márta – Sallay Hedvig – Perge Judit: *Pályaválasztás és szelekció. A szociometriai módszer alkalmazása alsó- és középfokú oktatási intézményekben*, Iskolapszichológia 12., ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Tanárképzési és Továbbképzési Központ, Budapest, 2007, 45–91.

PEDAGÓGIAI REFLEXIÓ

Etikatanár

MAPRET/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Dr. Nagy Krisztina, Dohány Edit, Fekete Anna

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére.

Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a hittanóra/etika óra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat.

Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése.

Követelmény: Felvétel készítése egy saját hittanóráról és/vagy etikaóráról elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített portfólióban. A félév végén minősített aláírás.

Kötelező irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.

PEDAGÓGIATÖRTÉNET I.

MAPT1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: a pedagógiai gondolkodás fejlődésével összefüggő tények, jelenségek és folyamatok történeti jellegű vizsgálata annak érdekében, hogy a tanár szakos hallgató – a nevelés és az oktatás fontosabb koncepcióit megismerve – kellően differenciált szakmai látásmódot alakíthasson ki saját pedagógiai szemléletének formálásához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a nevelés történetének korszakait, eseményeit, kiemelkedő személyiségeit és fontos iskolakoncepcióit.

Képes a megismert fejlődési folyamatok, összefüggések kritikai elemzésére és ennek alapján reflektálni tud a jelenkor oktatással-neveléssel kapcsolatos eseményeire is.

Elkötelezett a keresztény szellemiségű nevelésben és a korszerű pedagógiai módszerek használatában.

Tematika: Az ókori kelet nevelése. Az antik görög-római nevelés. A korai kereszténység és a középkori Európa nevelése. A reneszánsz és a humanizmus pedagógiája. A reformáció és a katolikus megújulás pedagógiája. A felvilágosodás eszméinek hatása a nevelésre.

Követelmény: Rendszeres és konstruktív részvétel az előadásokon. A félév végén kollokvium.

Közzetelző irodalom: MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás; MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet szöveggyűjtemény*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás.

Ajánlott irodalom: SZENT ÁGOSTON: *Vallomások* (400k.), Szent István Társulat, Budapest, 1995 (<http://mek.oszk.hu/04100/04187/04187.pdf>); MIKÓ IMRE – CSEHI GYULA (szerk.): *Comenius válogatott írásai* (1623–1644), Kriterion, Bukarest, 1971; OROSZ LAJOS (szerk.): *Apáczai Csere János válogatott pedagógiai művei* (1653–1659), Tankönyvkiadó, Budapest, 1976 (<http://mek.oszk.hu/07300/07334/07334.htm>); ROUSSEAU, JEAN JACQUES: *Emil, avagy a nevelésről* (1762). Papyrus Book, Budapest, 1997; MÉSZÁROS ISTVÁN: *A katolikus iskola ezeréves története Magyarországon*, Szent István Társulat, Budapest, 2000.

MAPT2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: a pedagógiai gondolkodás fejlődésével összefüggő tények, jelenségek és folyamatok történeti jellegű vizsgálata annak érdekében, hogy a tanár szakos hallgató – a nevelés és az oktatás fontosabb koncepcióit megismerve – kelően differenciált szakmai látásmódot alakíthasson ki saját pedagógiai szemléletének formálásához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a nevelés történetének korszakait, eseményeit, kiemelkedő személyiségeit és fontos iskolakoncepcióit.

Képes a megismert fejlődési folyamatok, összefüggések kritikai elemzésére és ennek alapján reflektálni tud a jelenkor oktatással-neveléssel kapcsolatos eseményeire is.

Elkötelezett a keresztény szellemiségű nevelésben és a korszerű pedagógiai módszerek használatában.

Tematika: A modern magyar nevelés kezdetei. A pedagógia mint önálló tudomány. A pozitívizmus hatása a pedagógiára. A reformpedagógia kialakulása és iskolakoncepciói. Iskolaügy és pedagógia a 20. század első felében Magyarországon. Magyar pedagógia 1945 után.

Követelmény: Rendszeres és konstruktív részvétel az előadásokon. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás; MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet szöveggyűjtemény*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás.

Ajánlott irodalom: SZILASY JÁNOS: *A nevelés tudománya* (1827), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1998; WESZELY ÖDÖN: *Bevezetés a neveléstudományba* (1923), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1994; MONTESSORI, MARIA: *A gyermek felfedezése* (1926), Carthaphilus, Budapest, 2002; FINÁCZY ERNŐ: *Elméleti pedagógia* (1937), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1995; MARCZELL MIHÁLY: *Neveléstan* (1938). Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2002.

MTPLADN, BAPLADN, BAPLAD/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: Bevezetést nyújtani a plébánia adminisztratív, szervezeti és ügyviteli életébe, az irodai munkába, valamint eligazodást és némi gyakorlatot adni azokban az esetekben, amelyek a leggyakrabban előfordulnak.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a plébániai iroda dokumentumait (anyakönyvek, hivatali akták stb.).

Képes önállóan híveket fogadni, meghallgatni, alapvető eligazítást adni.

Elkötelezett abban, hogy szerzetesi vagy világi plébánián az egyház szándéka szerint dolgozzék a hívek javára.

Tematika: 1. A plébánia mint „kis egyház”. A plébános személye, a káplán. 2. A magyar plébániák sajátosságai. 3. Városi és falusi plébánia. 4. A plébánia rétegződése (csoportok, lelkeségi mozgalmak, kórus, ministránsok, önkéntesek stb.). 5. A plébánia házának berendezése (ingatlanok, tulajdonviszonyok). 6. Az egyházközségi képviselőtestületi tanács. 7. Anyagiak: egyházi adó/önkéntes hozzájárulás, perselypénz, stóladíjak. 8. Adminisztráció: anyakönyvek, okmányok, hivatalos levelek, dokumentumok. 9. Az irodai élet (az iroda berendezése, archívum, könyvtár, pecsétek, biztonság stb.).

Követelmény: A félév során tevékeny jelenlét. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: *Magyarországi Katolikus Egyházközségek Általános Szervezeti Szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1984; *Egységes Katolikus Anyakönyvezési Szabályzat*, Szent István Társulat, Budapest, 1988.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT (2 HÉT)

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT (1 HÉT)

BAPLGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT – Az előírt plébániai gyakorlat időtartama 2 hét.

BAPLGY/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT – Az előírt plébániai gyakorlat időtartama 1 hét.

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

Tanegységi előfeltétel: A BAPLGYN tanegység előfeltétele a Plébániai gyakorlat bevezetése I. (BAPLGYB1N) teljesítése, valamint a Plébániai gyakorlat bevezetése II. (BAPLGYB2N) párhuzamos felvétele. A BAPLGY/E tanegység előfeltétele a Plébániai gyakorlat bevezetése (BAPLGYB/E) teljesítése.

A tanegység célja: Részvétel egy plébánia lelkipásztori életében, majd reflexió a szolgálat lefolyására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Képes az egyház plébániai szolgálatába való építő bekapcsolódásra, közösségi attitűddel. Képes lelkipásztori programban gondolkodni és ennek érdekében gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére.

Elkötelezettséget vállal a plébánia programjának megvalósításában való részvételért. Felelősen vállalja az egyház missziójában való közreműködést.

Követelmény: A Plébániai gyakorlat bevezetése I–II. kurzuson kapott szempontokat követve aktív részvétel megadott időkeretben egy, a gyakorlatvezető által kijelölt plébánia életében, majd ezt követően egy beszámoló elkészítése. Ennek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE

BAPLGYB/E – ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Mária

Tanegységi előfeltétel: A nyári kateketikai/pasztorális gyakorlat (BAKPGY/E) teljesítése.

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániai lelkipásztori munkába bekapcsolódni készülő hallgatók előzetes elméleti és gyakorlati felkészítése a plébániai pasztoráció sajátosságaira és az abban való tudatos, gyümölcsöző részvételre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét.

Képes arra, hogy pasztorális szemléletmóddal bekapcsolódjon a plébániai életbe.

Elkötelezett a plébániai lelkipásztorkodásban való hivatásszerű részvételre.

Tematika: 1. A hallgatók korábbi tapasztalatainak felmérése. 2–3. A plébánia az egyház életében. 4–5. Világiak szolgálata a plébániai közösségben. 6–7. Lelkipásztori reflexió, tervezés és döntéshozatal a plébániai közösségben. 8. A gyakorlatra kijelölt plébániák sajátosságai.

Követelmény: Résztétel az interaktív felkészülésben a kurzus során. Egy kijelölt pasztorális témájú mű elolvasása és olvasónapló vagy órai beszámoló készítése megadott szabályok szerint. A félév végén aláírás.

Kötelező irodalom: A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Rendelkezés néhány olyan kérdésben, mely világi hívőknek a lelkipásztori szolgálatában való együttműködéséből fakad*, Szent István Társulat, Budapest, 1998.

Ajánlott irodalom: FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap mint a plébániai közösség pásztorja és vezetője. Instrukció*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE I.

BAPLGYB1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Mária

Tanegységi előfeltétel: A Nyári kateketikai / pasztorális gyakorlat (BAKPGYN) teljesítése.

A tanegység célja: A félévközi gyakorlat során plébániai lelkipásztori munkába bekapcsolódni készülő hallgatók előzetes elméleti és gyakorlati felkészítése a plébániai pasztoráció sajátosságaira és az abban való tudatos, gyümölcsöző részvételre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét.

Képes arra, hogy pasztorális szemléletmóddal bekapcsolódjon a plébániai életbe.

Elkötelezett a plébániai lelkipásztorkodásban való hivatásszerű részvételre.

Tematika: 1–2. Reflexió a nyári gyakorlat lefolyására, tapasztalatainak elemzése. 3. Feladattípusok a közösségben, a lelkipásztori munkatárs feladatkörének alaptípusai (közösségszervezési, adminisztratív, liturgiavezetési, programszervezési). 4. A feladattípusok ellátásához szükséges készségek. 5. A lelkipásztori reflexió elvei és gyakorlata. 6–7. Tervezés és döntéshozatal a krisztusi közösségben. 8. A lelkipásztor lelki és közösségi életének egyes kérdései. 9. A gyakorlatra kijelölt plébániák sajátosságai.

Követelmény: Egy kijelölt pasztorális témájú mű elolvasása és olvasónapló készítése megadott szabályok szerint. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Rendelkezés néhány olyan kérdésben, mely világi hívőknek a lelkipásztorok szolgálatában való együttműködéséből fakad*, Szent István Társulat, Budapest, 1998.

Ajánlott irodalom: II. JÁNOS PÁL: *Novo Millennio Ineunte apostoli levél*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 565–599; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap mint a plébániai közösség pásztorja és vezetője. Instrukció*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014 (vagy korábbi kiadás: Prugg Verlag, Eisenstadt, 1979); ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS: *A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE II.

BAPLGYB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: A plébániai gyakorlat (BAPLGYN) teljesítése.

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániákon zajló lelkipásztori munkába bekapcsolódott hallgatók tapasztalataira való reflexió segítése, az átélték értékelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét.

Képes lelkipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére.

Elköteleződik az evangelizációban. Felelősen vállalja a lelkipásztori munkában való részvétel által megkívánt, önállóságot igénylő döntéshelyzeteket, valamint a közös tervezésben, megvalósításban és értékelésben való együttműködést.

Tematika: Reflexió a plébániai gyakorlatra, tapasztalataink elemzése.

Követelmény: Szóbeli beszámoló szemináriumi formában a kéthetes gyakorlat tapasztalatairól, és annak írásbeli beadása. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *A világi személyek lelkipásztori tevékenységének szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1986.

Ajánlott irodalom: CORDES, PAUL JOSEF: *A lelket ki ne oltásotok. Karizmák és újra-evangelizálás*, Országos Lelkipásztori Intézet, Budapest, 1993; LOHFINK, GERHARD: *Milyennek akarta Jézus a közösséget? A keresztyény hit társadalmi dimenziója*, Egyházforum, Luzern, 1990; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Misekalauz*, Igen – Új Ember, Budapest, 2000.

POLITOLÓGIA

KGPO – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Nyirkos Tamás

A tanegység célja, hogy gyakorlati példákból kiindulva bevezetést nyújtson napjaink politikai gondolkodásának meghatározó irányzataiba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a politikaelméleti gondolkodás legfontosabb kortárs irányzatait, a haszonelvű, libertariánus, egyenlőségelvű és közösségelvű iskolákat, illetve ezek rövid történetét.

Képes az említett elméleti irányzatok eltérő megközelítéseit konkrét politikai, társadalmi és gazdasági kérdésekre alkalmazni.

Elkötelezett a politikai, társadalmi és gazdasági kérdések holisztikus szemlélete iránt, amely a pusztán egyéni vagy haszonelvű szemlélettel szemben mindig az adott kérdések közösségi jellegét, magát a közjó eszméjét tartja szem előtt.

Tematika: 1. A politikai érvelés típusai. 2. Utilitarizmus. 3. Libertarianizmus. 4. Piacok és erkölcsök. 5. Szabadság és egyenlőség. 6. Diszkrimináció. 7. Kommunitarizmus. 8. Igazságosság és közjó.

Követelmény: Az előadások és a kötelező irodalom anyagának ismerete. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: SANDEL, MICHAEL J.: *Mi igazságos és mi nem? A helyes cselekvés elmélete és gyakorlata*, Corvina, Budapest, 2012.

Ajánlott irodalom: STRAUSS, LEO – CROPSEY, JOSEPH (szerk.): *A politikai filozófia története*, Európa, Budapest, 1994; MILLER, DAVID (szerk.): *Politikai filozófiák enciklopédiája*. Kossuth, Budapest, 2003.

PORTFÓLIÓ

MAP/E – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Tematika: A hallgatók az iskolákban végzett tanítási gyakorlat során dokumentációt készítenek az ott folytatott tevékenységükről. Az iskola és a tanított diákcsoport sajátosságainak bemutatása, a hospitált óráról készített jegyzőkönyvek, a tematikus terv(ek), a hallgató által megtartott órákra készített óravázlatok, valamint az önérté-

kelő reflexiók mind részét képezik annak a tanári portfóliónak, amelyet a hallgatók a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Pedagógia Tanszékére adnak be és kifejezetten erre a célra szervezett vizsga keretében védenek meg.

A portfólió célja: A hallgató meggyőzően bizonyítsa, hogy pedagógusi tevékenységét a szakmai tudatosság és szakszerűség jellemzi, valamint, hogy a tanári kompetenciák mentén önállóan, kreatív módon mutassa be a fejlődését tükröző dokumentumokat.

Követelmény: A gyakorlat első fázisában érdemes önértékelést készíteni a tanári kompetenciák fejlettségi szintjéről. Ennek ismeretében lehet megtervezni a gyakorlatok során fejlesztendő kompetenciákat.

A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés-értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására? Mennyire sikerült elérni a célt: erősödni fejlesztendő kompetenciáinak?

A portfóliót nyomtatott és elektronikus formában (cd) 1 példányban kell beadni, mellékelni kell hozzá a hallgató által megtartott hittan és/vagy etika óra felvételét. A portfólió tartalmazza mindazokat a dokumentumokat, amelyeket a hallgató a tanítási gyakorlatai során készített, és amelyek szakmai kompetenciái fejlettségét, fejlődését tükrözik.

A portfólióvédés során a hallgatók prezentáció keretében mutatják be a gyakorlat során végzett munkájukat. A beadott portfólióról és a portfólióvédés során nyújtott teljesítményükről szóbeli visszajelzést és egy komplex jegyet kapnak a bizottságtól. A kapott érdemjegy a diplomajegy részét képezi. Az értékelés alapjául az önelemző képesség színvonala, a fejlődés mértéke, a szakmaiság megléte vagy hiánya szolgál.

A portfólióval kapcsolatos elvárásokról a hallgatók a félév elején a gyakorlattal kapcsolatos tájékoztatón és a reflektív pedagógiai szemináriumon kapnak további tájékoztatást.

A portfólió beadásának határideje: Az őszi szemeszterben: 2016. január 5. kedd; a tavaszi szemeszterben: 2016. május 27. péntek.

A portfólióvédés időpontja: Az őszi szemeszterben: 2016. január 16. szombat; a tavaszi szemeszterben: 2016. június 18. szombat.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009; KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia SzHF Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011.

PROPEDEUTIKA

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat a keresztény hit és etika alapvető irodalmának (egyházi dokumentumok, kézikönyvek, lexikonok, gyűjteményes kötetek, folyóiratok) használatába, hit- és etikai kérdések közelítésének általános módszertanába. Felkészíteni egy-egy téma szóbeli és – forrásokra korrekt módon hivatkozó – írásbeli kifejtésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az alapvető szakirodalmat és a tudományos írásbeliség formai, technikai követelményeit.

Képes egyes kérdésekhez megfelelő forrásokat felkutatni és azokat korrekt, kritikai módon használni.

Elkötelezetten törekszik a kinyilatkoztatás mélyebb megismerésére, kész szembesülni önmaga és mások kérdéseivel, igyekszik az egyes kérdésekre az egyház hagyományait tisztelő, a tudományok újabb eredményire figyelő választ keresni.

Tematika: Az alapvető szakirodalom bemutatása. Lexikonok, kézikönyvek, folyóiratok, elektronikus források használata. Különböző írásbeli műfajok – rezümé, recenzió, tanulmány – megismerése. A dolgozatírás módszertana: témaválasztás; a dolgozat felépítése; idézetek, hivatkozások alkalmazása; megfelelő irodalom összeállítása és az irodalomjegyzék formai követelményei.

Követelmény: A félév során írásbeli feladatok elkészítése és az egyes alkalmakon tevékeny részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *Dolgozatírási szabályzat*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2013. További kötelező irodalom és a félév során elkészítendő feladatok jegyzékét az első órán kapják meg a hallgatók.

Ajánlott irodalom: ECO, UMBERTO: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?* Kairosz, Budapest, 2002; FERCSIK ERZSÉBET: *Dolgozatírás – felsőfokon*, Krónika Nova, Budapest, 2002; GYURGYÁK JÁNOS: *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2005.

PROPEDEUTIKA GYAKORLAT

MTPRGYN, BAPRGYN, BAPRGY/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat teológiai témák alapvető irodalmának (kézikönyvek, lexikonok, gyűjteményes kötetek, folyóiratok) használatába, teológiai kérdések közelítésének általános módszertanába. Felkészíteni egy-egy téma – forrásokra korrekt módon hivatkozó – írásbeli kifejtésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az alapvető teológiai szakirodalmat és a tudományos írásbeliség formai, technikai követelményeit.

Képes egyes kérdésekhez megfelelő forrásokat felkutatni és azokat korrekt, kritikai módon használni.

Elkötelezetten törekszik a kinyilatkoztatás mélyebb megismerésére, kész szembesülni önmaga és mások kérdéseivel, igyekszik az egyes kérdésekre az egyház hagyományait tisztelő, a tudományok újabb eredményire figyelő választ keresni.

Tematika: Az alapvető teológiai szakirodalom bemutatása. Lexikonok, kézikönyvek, folyóiratok, elektronikus források használata. Különböző írásbeli műfajok – rezümé, recenzió, tanulmány – megismerése. A dolgozatírás módszertana: témaválasztás; a dolgozat felépítése; idézetek, hivatkozások alkalmazása; megfelelő irodalom összeállítás és az irodalomjegyzék formai követelményei.

Követelmény: A félév során írásbeli feladatok elkészítése és az egyes alkalmakon tevékeny részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *Dolgozatírási szabályzat*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2013. További kötelező irodalom és a félév során elkészítendő feladatok jegyzékét az első órán kapják meg a hallgatók.

Ajánlott irodalom: ECO, UMBERTO: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?* Kairosz, Budapest, 2002; FERCSIK ERZSÉBET: *Dolgozatírás – felsőfokon*, Krónika Nova, Budapest, 2002; GYURGYÁK JÁNOS: *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2005.

PROPEDEUTIKA PROSZEMINÁRIUM

MTPRPN – NAPPALI, I. FÉLÉV 0 KREDIT

BAPRPN, BAPRP/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Fejleszteni a hallgatók szóbeli és írásbeli kifejezőkészségét, valamint bemutatni a katolikus egyház alapvető tanítását. Rövid tanulmányokkal, cikkekkel találkoztatva gyakoroltatni a lényeg kiemelését, egy téma szóbeli és írásbeli összefoglalását. Megismertetni a Katolikus Egyház Katekizmusát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szóbeli és írásbeli megnyilatkozás alapvető formáit és technikáit, ismeri a katolikus hit tartalmát.

Képes szabadon választott, ill. adott témával kapcsolatban véleményt formálni, s azt érthetően, érvekkel alátámasztva kifejtetni. Képes az egyház hagyományának fényében életére és hitére reflektálni.

Elkötelezett önmaga művelésében és képességeinek fejlesztésében, hogy eljövendő hivatására igényesen készülve talentumait az egyház életében és küldetésében hatékonyan kamatoztassa.

Tematika: Szövegértés, lényeg kiemelése. Jegyzetelés, vázlat, olvasónapló. Vallomás – hitvallás. Egyház. Találkozások a Szentírással. Liturgia és szentségek. Egyházi év. Élet és ima.

Követelmény: A félév során írásbeli feladatok elkészítése és az egyes alkalmakon tevékeny részvétel. A félév végén aláírás.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2002. További kötelező irodalom és a félév során elkészítendő feladatok jegyzékét az első órán kapják meg a hallgatók.

Ajánlott irodalom: OLASZ PÜSPÖKKARI KONFERENCIA: *Az igazság megszabadít benneteket. Felnőttek katekizmusa*, Don Bosco, Budapest, 2000; MARTINI, CARLO MARIA: *A hit kockázata. Éjszakai beszélgetések Jeruzsálemben*, Kairosz, Budapest, 2009; *Dolgozatírási szabályzat*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2013.

PSZICHODRÁMA I-II.

PTSZFPD1–2/E – ESTI, I. ÉS II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Góczán-Szabó Ildikó, Martosné Dr. Dulácska Csilla

A tanegység célja: A stúdium célja a hallgatók önismeretének fejlesztése. Ennek során a hallgatók segítséget kapnak ahhoz, hogy jelen tevékenységük és mindennapi életük akadályait, nehézségeit vagy megterhelő múltbeli élményeiket a pszichodráma módszereivel, a csoport támogató segítségével újra átélve feldolgozzák.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A pszichodráma foglalkozások nem konkrét kompetenciák fejlesztését tűzik ki célul, hanem az egyes kompetenciák fejlődését gátló tényezőket mintegy láthatóvá teszik és szinte „eltávolítják” a fejlődés útjából. Így összességében az egyes tantárgyakban meghatározott valamennyi kompetencia fejlődését elősegítik (lásd pl. Gyakorlatkísérő szeminárium kompetenciáinak leírását). A pszichodráma üléseken olykor a bibliodráma is előkerül, mely a bibliai jelenet átélésével a hit személyesebbé tételét és mélyebb integrációját teszi lehetővé, így segítve elő a csoport tagjainak fejlődését.

Tematika: A csoport tematikáját – a pszichodráma módszerének megfelelően – mindig a csoporttagok által behozott nehézségek, problémák, kérdések határozzák meg, merüljenek fel azok az élet bármely területén. Azzal dolgozunk tehát, ami a hallgatókat leginkább foglalkoztatja, vagyis, ami a legtöbb pszichikus energiájukat köti le és így vonja el hivatásbeli, munkahelyi, családi szerepeik betöltésétől vagy attól, hogy a képzés során megfelelő teljesítményt nyújtsanak.

Követelmény: A pszichodramatikus üléseken történő megjelenés. A félév végén a jelenlételet aláírás igazolja.

PSZICHOPATOLÓGIA I-II.

PTPSP1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

PTPSP2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Pataki Ágnes SSS

A tanegység célja: Megismertetni a fontosabb pszichiátriai kórképeket, különös tekintettel a pszotorális tanácsadó kompetenciájára.

Tematika: Pszichiátriai betegségek tünetei. Ön- és közveszélyesség. Neurózisok, hangulatzavarok, pszichotikus zavarok. Személyiségzavarok. Szenvedélybetegségek. Organikus zavarok. Pszichoszomatikus betegségek. Evés-, alvász- és szexuális zavarok. Gyermekek- és serdülőkorú zavarok. Időskori pszichopatológia. Az egyes zavarok kapcsán röviden a pszichiátriai kezelési módokról, valamint a hozzátartozók megsegítéséről.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Az egyes témákhoz megadott oldalszámok szerint TRINGER LÁSZLÓ: *A pszichiátria tankönyve*, Semmelweis, Budapest, 2005; PÁVEL MAGDA – ÓNODI SAROLTA – VIKÁR GYÖRGY: *Életesemények lelki zavarai*, 1. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2008; RATKÓCZI ÉVA: *Életesemények lelki zavarai*, 2. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2003; TÖRÖK SZABOLCS (szerk.): *Életesemények lelki zavarai*, 3. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2003.

Ajánlott irodalom: FRANCES, ALLEN – ROSS, RUTH: *DSM IV-TR esettanulmányok. Klinikai útmutató a differenciál-diagnózishoz*, American Psychiatric Publishing Inc. – Lélekben Otthon Kiadó és Szolgáltató Bt., Budapest, 2004.

REFLEKTÍV PEDAGÓGIA

Hittanár, etikanár

MARPH/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MARPET/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Dr. Nagy Krisztina, Dohány Edit, Fekete Anna, Körmendy Károly

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére.

Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a hittanóra/etika óra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat.

Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése.

Követelmény: Felvétel készítése egy saját hittanóráról és/vagy etikaóráról elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített portfólióban. A félév végén műsorszerű aláírás.

Kötelező irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.

REFORMPEDAGÓGIA

MARP/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: A pedagógiai reformelképzelések tanulmányozásán keresztül megértetni a pedagógus szerepének szükségszerű változásait és felfedeztetni az oktatás módszertani sokszínűségének lehetőségeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a legfontosabb reformpedagógiák kialakulásának társadalmi hátterét, nevelésfilozófiai felfogását, pedagógiai és pszichológiai szemléletét, valamint didaktikai-metodikai sajátosságait.

Képes a hagyományos és a modern iskolakoncepciók ismeretében saját pedagógiai eszköztárát a változó oktatási és nevelési igényeknek megfelelően összeállítani és továbbfejleszteni.

Elkötelezett a nevelés és oktatás módszereinek folyamatos megújítására, s ezen keresztül a keresztény pedagógia korszerű eszközökkel történő művelésére.

Tematika: A reformpedagógiai koncepciók kibontakozásának történeti háttere. A gyermektanulmány és a kísérleti pedagógia. Korai reformpedagógiák. A reformpedagógia mint a társadalmi elidegenedés ellenkultúrája. A reformpedagógiák valóságos dimenziói. Montessori játékpedagógiája és „kozmosz nevelése”. A steineri antropozófia és a Waldorf-iskola. A Jena-terv mint a közösségben és a közösség által megvalósuló nevelés. A funkcionális munkára és a szabad önkifejezésre épülő Freinet-pedagógia. Alternatív iskolakoncepciók. Reformpedagógiai módszerek alkalmazása a hit- és etikaoktatásban.

Követelmény: A félév során szemináriumi dolgozat vagy projektmunka és prezentáció készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRENHARD: *Reformpedagógia és az iskola reformja*, Tankönyvkiadó, Budapest 1999; PÁLVÖGYI FERENC: *A reformpedagógia vallásos dimenziói*, *Iskolakultúra* 15 (2005/9) 38–49.

Ajánlott irodalom: PUKÁNSZKY BÉLA – ZSOLNAI ANIKÓ: *Pedagógiák az ezredfordulón. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1998; NÉMETH ANDRÁS (szerk.): *Reformpedagógia-történeti tanulmányok. Európai kölcsönhatások, nemzeti sajátosságok*, Osiris, Budapest, 2002; GÁL PÉTER: *A New Age keresztény szemmel*, Szent István Társulat, Abaliget, 2010; MONTESSORI, MARIA: *A gyermek felfedezése*, Carthaphilus

Kiadó, Budapest, 2002; PETERSEN, PETER: *A kis Jena-Plan*, Osiris – Magyar Reformpedagógiai Egyesület Jenaplan Munkacsoport, Budapest, 1998; STEINER, RUDOLF: *A nevelés művészetének szellemi-lelki alaperői*, Genius Kiadó, Budapest, 2013; FREINET, CELESTIN: *A Modern Iskola technikája*. Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest, 1982.

RETORIKA I.

BARE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bóna Judit

A tanegység célja: A helyes beszédtechnikához, felolvasáshoz kapcsolódó elméleti és gyakorlati ismeretek átadása. Felkészíteni, hogy pontos artikulációval, megfelelő tempóval és hangerővel, érthető módon tudjanak beszédet tartani, oktatni, kommunikálni. A hallgatók megtanulhatják, hogyan küzdhető le a lámpaláz, illetve kitérünk a nonverbális kommunikáció legfontosabb eszközeire is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Beszédtechnika, kommunikáció.

Tematika: 1. A beszédtechnika és a beszédművelés fogalma; a beszéd élettani alapjai; a beszédállapot felmérése. 2. A helyes beszédélgzés. 3. A hangindítás és a hangzás. 4. A magán- és mássalhangzók képzése. 5. A hangkapcsolatok; a hangképzési bázis. 6. A hangerő és a hangsúly. 7. A hangfekvés, a beszéd dallama. 8. A tempó, a ritmus és a beszédszünet. 9. A szöveg feldolgozása. 10. A nonverbális kommunikáció a nyilvános beszéd során. 11–13. Komplex beszédtechnikai gyakorlatok.

Követelmény: A félév során aktív részvétel az órákon. A megbeszéltek alkalmazására egy-egy szöveg feldolgozása és felolvasása a megadott szempontok alapján. Beszámoló a félév során feladott rövid cikkek tartalmából. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: THOROCZKAY MIKLÓSNÉ: *Beszédtechnikai gyakorlókönyv*, Holnap Kiadó, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: GÓSY MÁRIA: *Fonetika, a beszéd tudománya*, Osiris, Budapest, 2004, egyes fejezetek.

RETORIKA II.

BARE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bóna Judit

A tanegység célja: A sikeres nyilvános beszéd alapjainak megismertetése. Megtanítani, hogyan kell hatásosan, meggyőzően felépíteni egy beszédet, hogyan lehet jól érvelni, illetve hogyan ismerhető fel a manipuláció. Az órákon a legfontosabb elméleti tudnivalók mellett számtalan helyzetgyakorlatot, érvelési feladatot próbálunk ki, a beszédírást/beszédmondást otthoni felkészüléssel és az órákon való rögtönzéssel gyakoroljuk.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Előadói készségek, logikus érvelés, retorikai gondolkodás.

Tematika: 1. A retorika tudománya (tárgya, feladata, módszerei, felosztása, társtudományai). A retorikai situáció. Az anyaggyűjtés és az illőség. 2. A szóközi beszéd fajtái és azok jellemzői. Az eszményi szónok, a szónok feladatai. 3. A szóközi beszéd részei: a bevezetés és a befejezés. 4. A szóközi beszéd részei: az elbeszélés, a kitérés és a részelés. A társalgási maximák és a beszéderények. 5. A szóközi beszéd részei: a bizonyítás és a cáfolás. Az érvek fajtái és elrendezése. A meggyőzés folyamata, a meggyőző szöveg szerkezete. 6. Érvelési hibák. Manipuláció. 7. Az alkalmi beszédek. 8. A rögtönzés. 9–12. Beszédgyakorlatok.

Követelmény: A félév során aktív részvétel az órákon. A rögtönzött/előre megírt beszéd(ek) megtartása. Rövid teszt az elméleti anyagból. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ADAMIK TAMÁS: Retorika, in Király István et al. (szerk.): *Világirodalmi lexikon*, 11. kötet, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989, 624–637; ARISZTOTELÉSZ: *Rétorika*, Thelosz, Budapest, 1999 (különös tekintettel az I. és a III. könyvre); BABITS MIHÁLY: Irodalmi nevelés. Egy tantárgy filozófiája tanulók számára, in uó: *Esszék, tanulmányok*, 1. kötet, Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1978, 87–99. GRICE, H. PAUL: A társalgás logikája, in Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés*, Osiris, Budapest, 1997, 213–227.

Ajánlott irodalom: ACZÉL PETRA: *Retorika. A szóból épült gondolat. Gyakorlókönyv*, Krónika Nova Kiadó, Budapest, 2001; ACZÉL PETRA: *Új retorika. Közélet, kommunikáció, kampány*, Kalligram, Pozsony, 2009; ADAMIK TAMÁS – A. JÁSZÓ ANNA – ACZÉL PETRA: *Retorika*, Osiris, Budapest, 2004; BARTHES, ROLAND: A régi retorika. Emlékeztető, in Thomka Beáta (szerk.): *Az irodalom elméletei*, 3. kötet, Jelenkor, Budapest, 1997, 69–178; BETTINGHAUS, ERWIN: A meggyőző kommunikáció, in Horányi Özséb (szerk.): *Kommunikáció*, 1. kötet, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1978, 167–191; CICERO, MARCUS TULLIUS: A szónok, in Boronkai Iván – Havas László (szerk.): *Cicero válogatott művei*, Európa, Budapest, 1987, 202–286; FISCHER SÁNDOR: *A beszéd művészete*, Gondolat, Budapest, 1966; KIBÉDI VARGA ÁRON: *Retorika, poétika, műfajok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1983, 545–591; PEASE, ALLAN: *Testbeszéd*, Park, Budapest, 1997; PEASE, ALLAN – GARNER, ALAN: *Szó – beszéd*, Park, Budapest, 1999; QUINTILIANUS: *Szónoklattan*, 1–2. kötet, Kalligram, Pozsony, 2008; RUDAS JÁNOS (szerk.): *Delfi örökösei. Önismereti csoportok. Elmélet, módszer, gyakorlatok*, Animula, Budapest, 1999; SZABÓ G. ZOLTÁN – SZÖRÉNYI LÁSZLÓ: *Kis magyar retorika*, Helikon, Budapest, 1997; WACHA IMRE: *A korszerű retorika alapjai*, 1–2. kötet, Szemimpex, Budapest, 1994.

RÍTUS

MTRITN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: A papságra készülő szerzetesek felkészítése a szentmise bemutatására és a szentségek kiszolgáltatására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szentmise állandó és változó részeit.

Képes a szentmise méltó bemutatására és a szentségek megfelelő kiszolgáltatására.

Elkötelezett művelője a liturgiának.

Tematika: A résztvevők egymást követően próbacelebrálnak.

Követelmény: A Misekönyv ismerete. Konkrét ünnepi alkalom levezetésének modellezése és annak kritikája. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: *Misekönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; *Római Misekönyv Általános Rendelkezései*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

ROMOLÓGIA

CSRO/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: A család- és gyermekvédelmi képzésben részt vevő hallgatók romológiai ismereteinek bővítése, a szakemberek felkészítése a legnagyobb létszámú hazai kisebbséggel való sikeres együttműködésre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A cigányság szociális, mentális helyzetének megismerése, e státus mögötti okok tudatosulása alkalmassá teszi a leendő szakembereket arra, hogy nagyobb empátiás készséggel, segítő attitűddel forduljanak ezen etnikum felé.

A cigányság hagyományainak, szokásainak megismerése magyarázatot ad a hallgatók leggyakoribb kérdéseire: „miért viselkednek így?”, „miért és hogy tudnak így élni?”, „miért nem tudnak kiemelkedni?” E kérdések megválaszolása pedig nagymértékben hozzájárul a félelmek, előítéletek csökkenéséhez, az aktív, eredményes és kölcsönös kommunikáció kialakulásához.

A roma/cigány családok felépítésének, működésének, sajátosságainak megismerése lehetővé teszi a szakemberek számára a hatékonyabb, célzottabb együttműködést.

A cigány gyermekek családon belüli – gyakran a többségi társadalomtól eltérő – szocializációjának, szociálpszichológiai fejlődésének feltárása elengedhetetlen a cigányság integrálódásának segítésében.

Tematika: 1. A cigányság eredete, rövid története, megjelenésük Európában és hazánkban. 2. A magyarországi roma/cigány népesség (lélekszám, összetétel; csoportok, rétegek, földrajzi elhelyezkedés, főbb jellemzők). 3–4. A hazai cigányság jelenlegi oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi helyzete (okok és következmények). 5. A roma/cigány családok összetétele, működése, főbb vonásai a szegényrétegtől a polgári, értelmiségi rétegig. 6. A cigányság szokásai, hagyományai – gyermekvadás, születés, keresztelő, halál, gyász, temetkezés, pomána. 7. Etnikus kultúra és szegénykultúra a 21. század elején a cigányság körében. 8. A roma/cigány gyermekek családon belüli szocializációja a különböző csoportokban, rétegekben, a többségi társadalom elvárásai, az eltérő szocializáció következményei. 9–10. Családgondozás, gyermekvédelem a roma/cigány családokban. 11. Asszimiláció, szegregáció, integráció. 12. Az előítélet és rasszizmus kialakulásának okai, megelőzése, „kezelése”.

13–14. A hazai cigányság integrálódásának útja; többség és kisebbség feladatai, oktatási, jogi, gazdasági, egyházi válaszok.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi roma/cigány értelmiség historiográfiája, helyzete, mentális állapota*, Gondolat, Budapest, 2012; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: De kik is vagyunk? Ba kon vi sám? Da sijnyé nyisz noj?, *Vigilia* 76 (2011/3) 162–170; Őszintén a „cigánykérdésről”, *Embertárs* 8 (2010/2) 179–189. (www.je-zsuita.hu)

Ajánlott irodalom: DÚL GÉZA: Krisztus „Cigányország útjain”. Cigánypasztoráció Magyarországon, *Vigilia* 67 (2002/9) 667–677; FARKAS ENDRE (szerk.): *Gyerekcigány. Pedagógiai tanulmányok*, Interes, Budapest, 1994; FORRAY R. KATALIN (szerk.): *Ciganológia – romológia*, Dialóg Campus, Budapest – Pécs, 2000; MICHAEL, STEWART S.: *Daltestvérek. Az oláh-cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon*, MTA Szociológiai Intézet – Max Weber Alapítvány – T-Twins, Budapest, 1994; *Őszintén a cigányokról. Szabóné Kármán Judit romológussal beszélget Naszádi Kriszta*, Harmat, Budapest, 2012; SZÉKELY JÁNOS: *Cigány népismeret*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; valamint a www.szabonekarmanjudit.hu /Ajánlott könyvek.

ROMOLÓGIA I–II.

CSRO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

CSRO2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: A család- és gyermekvédelmi képzésben részt vevő hallgatók romológiai ismereteinek bővítése, a szakemberek felkészítése a legnagyobb létszámú hazai kisebbséggel való sikeres együttműködésre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A cigányság szociális, mentális helyzetének megismerése, e státus mögötti okok tudatosulása alkalmassá teszi a leendő szakembereket arra, hogy nagyobb empátiás készséggel, segítő attitűddel forduljanak ezen etnikum felé.

A cigányság hagyományainak, szokásainak megismerése magyarázatot ad a hallgatók leggyakoribb kérdéseire: „miért viselkednek így?”, „miért és hogy tudnak így élni?”, „miért nem tudnak kiemelkedni?” E kérdések megválaszolása pedig nagymértékben hozzájárul a félelmek, előítéletek csökkenéséhez, az aktív, eredményes és kölcsönös kommunikáció kialakulásához.

A roma/cigány családok felépítésének, működésének, sajátosságainak megismerése lehetővé teszi a szakemberek számára a hatékonyabb, célzottabb együttműködést.

A cigány gyermekek családon belüli – gyakran a többségi társadalomtól eltérő – szocializációjának, szociálpszichológiai fejlődésének feltárása elengedhetetlen a cigányság integrálódásának segítségével.

Tematika: 1. A cigányság eredete, rövid története, megjelenésük Európában és hazánkban. 2. A magyarországi roma/cigány népesség (lélekszám, összetétel); cso-

portok, rétegek, földrajzi elhelyezkedés, főbb jellemzők). 3–4. A hazai cigányság jelenlegi oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi helyzete (okok és következmények). 5. A roma/cigány családok összetétele, működése, főbb vonásai a szegényrétegtől a polgári, értelmiségi rétegeig. 6. A cigányság szokásai, hagyományai: gyermekvárás, születés, keresztelő, halál, gyász, temetkezés, pomána. 7. Etnikus kultúra és szegénykultúra a 21. század elején a cigányság körében. 8. A roma/cigány gyermekek családon belüli szocializációja a különböző csoportokban, rétegekben, a többségi társadalom elvárásai, az eltérő szocializáció következményei. 9–10. Családgondozás, gyermekvédelem a roma/cigány családokban. 11. Asszimiláció, szegregáció, integráció. 12. Az előítélet és rasszizmus kialakulásának okai, megelőzése, „kezelése”. 13–14. A hazai cigányság integrálódásának útja; többség és kisebbség feladatai, oktatási, jogi, gazdasági, egyházi válaszok.

Követelmény: Önálló dolgozat leadása és a félév végén kollokvium.

Irodalom: DÜL GÉZA: Krisztus „Cigányország útjain”. Cigánypasztoráció Magyarországon, 2002, *Vigilia* 67 (2002/9) 667–677; FARKAS ENDRE (szerk.): *Gyerekcigány. Pedagógiai tanulmányok*, Inter-es, Budapest, 1994; FORRAY R. KATALIN (szerk.): *Ciganológia – romológia*, Dialóg Campus, Budapest – Pécs, 2000; MICHAEL, STEWART S.: *Daltestvérek. Az oláh cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon*, MTA Szociológiai Intézet – Max Weber Alapítvány – T-Twins, Budapest, 1994; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *Családgondozás-krízisprevenció. Cigány családok gondozása*, Medicina, Budapest, 2004; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: A roma/cigány népeesség helyzete, in Kopp Mária (szerk.): *Magyar lelkiállapot 2008*, Semmelweis, Budapest, 2008, 415–427; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi roma/cigány értelmiség historiográfiája, helyzete, mentális állapota*, Gondolat, Budapest, 2012; *Őszintén a cigányokról. Szabóné Kármán Judit romológussal beszélget Naszádi Kriszta*, Harmat, Budapest, 2012; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: De kik is vagyunk? Ba kon vi sám? Da sijnyé nyisz noj?, *Vigilia* 76 (2011/3) 162–170; *Őszintén a „cigánykérdésről”, Embertárs* 8 (2010/2) 179–189; SZÉKELY JÁNOS: *Cigány népismeret*, Szent István Társulat Kiadó, Budapest, 2011; valamint www.szabonekarmanjudit.hu /Ajánlott könyvek

SEGÍTŐ KAPCSOLAT ÉS TANÁCSADÁS

CSSKT/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Áttekintést adni a segítő kapcsolatban megvalósuló sajátos tanácsadás jellegéről, folyamatáról és a tanácsadó szükséges képességeiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a segítő kapcsolat és tanácsadás elméleti alapjait.

Képes felismerni a segítő kapcsolat és tanácsadás gyakorlati jelentőségét a tanári munkában.

Elkötelezett a segítés és tanácsadás szakmai követelmények szerinti végzésére.

Tematika: A segítő kapcsolat sajátossága, dinamikája és a tanácsadói (konzultáns) attitűd.

Követelmény: A félév végén zárthelyi dolgozat és annak alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. Pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002, 25–52, 109–112; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2004, 73–96.

Ajánlott irodalom: SAJGÓ SZABOLCS et al. (szerk.): *Pszichológusok és teológusok az emberről*, Katolikus Pszichológusok Baráti Köre – Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 2004; EGAN, GERARD: *A segítő készségek fejlesztése. Gyakorlatok és munkafüzet A Képzett segítő című könyvhöz*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009; GEREVICH JÓZSEF (szerk.): *Közösségi mentálhigiéné*, Animula, Budapest, 1997; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204.

SPECIÁLIS HELYZETŰ CSALÁDOK

CSSCS/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Megismertetni a speciális helyzetű családok pszichológiai működésének sajátosságaival és a helyzetükből adódó problémákkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az adott célcsoport működésének pszichológiai hátterét.

Képes a problémák szakszerű elemzésére, megértésére.

Elkötelezett abban, hogy hatékony segítséget nyújtson az érintett családoknak.

Tematika: Az egyszülős családok: a leányanya családja, az özvegy családja, az elváltak családja. Az apa szerepe a gyermekek fejlődésében. Az újrահázasodott családok. A nevelőszülői családok. Az örökbefogadó családok.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Speciális helyzetű családok*, jegyzet.

SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.

MTST1N, BAST1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: A tárgy célja, hogy a hallgatók elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak lelki életük elmélyítéséhez, hogy megtanuljanak kapcsolatot teremteni egyéni lelki életük és teológiai tanulmányaik között, hogy hitük ne csak értelmi síkon mozgó ismeret legyen és ne csak ebben a dimenzióban gyarapodjék teológia tanulmányaik során, hanem egyre jobban életté váljék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a keresztény lelki élet és tapasztalat alapjait és sajátos jellemzőit, emberi alapjait és útjait.

Képes reflektálni saját és mások lelki tapasztalataira.

Alakítja lelki életét mint istenkapcsolata és keresztény hivatása forrását, és másokat is segít ebben.

Tematika: Az emberre mint Istennel életközösségre hívott emberre tekintve megismerkedünk a spirituális teológia és a keresztény lelkiség mibenlétével. A „találkozás” fogalmának segítségével beszélünk az Istennel való találkozás útjairól és akadályairól (lelkivezetés, az önzés és önközpontúság leírása, átfordulás az önzés és önközpontúság világából az Istenközpontú életbe, a bűnből az erényesbe).

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHÜTZ, CHRISTIAN (szerk.): *A keresztény szellemiség lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 1993 (megadott szócikkek); FARKASFALVY DÉNES: *A lelki élet teológiája*, Teológiai zsebkönyvek 11., Agapé, Szeged, 2000; GRÜN, ANSELM: *Lelkünk erőforrásai*, Jel Kiadó, Budapest, 2010; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004 (megadott részek); LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; MERTON, THOMAS: *Lelkivezetés és elmélkedés*, Prugg Verlag, Eisenstadt 1974 (újabb kiadása: Márton Áron Kiadó, Budapest, 1989); SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000; VARGA IMRE KAPISZTRÁN (összeáll.): *Spirituális Teológia I., jegyzet*.

SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.

BAST1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta-Mária CB

A tanegység célja: Avila Szent Teréz utolsó szavai között a következőket jegyezték fel: „Eljött az idő, Jegyesem, hogy találkozzunk, itt az idő útra kelni”. Emberi és hitéletünk jellemzője, hogy úton vagyunk, „zarándokok és jövevények vagyunk a földön” (vö. Zsid 11,13). Zarándoklásunk ugyanakkor nem céltalan bolyongás, hanem elkötelezett keresése az élő Istennek: „a te arcodat keresem Uram” (Zsolt 27,8). A tantárgy célja, hogy megvilágosítsa e zarándok lét sajátos jellemzőit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a lelki élet teológiája alapfogalmait.

Képes reflektálni személyes keresztény életére.

Törekszik a lelki élet újonnan megismert útjait bejárni.

Tematika: I. A spirituális teológia fogalma, a tudomány történeti fejlődése és helye a teológiai tudományok rendszerében. II. A lelki élet szakaszai.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000; VERSEGI BEÁTA MÁRIA (összeáll.): *Spirituális Teológia I.*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: FARKASFALVY DÉNES: *A lelki élet teológiája*, Teológiai zsebkönyvek 11., Agapé, Szeged, 1995, 2000; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004.

SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA II.

MTST2N, BAST2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: A tárgy célja, hogy a hallgatók elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak lelki életük elmélyítéséhez, hogy megtanuljanak kapcsolatot teremteni egyéni lelki életük és teológiai tanulmányaik között, hogy hitük ne csak értelmi síkon mozgó ismeret legyen és ne csak ebben a dimenzióban gyarapodjék teológia tanulmányik során, hanem egyre jobban élétté váljék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a keresztyén imádáság alapelemeit és útját, a keresztyén lelki élet és tapasztalat alapjait és sajátos jellemzőit, emberi alapjait és útjait.

Képes reflektálni saját és mások lelki tapasztalataira.

Alakítja lelki életét mint istenkapcsolata és keresztyén hivatása forrását, és másokat is segít ebben.

Tematika: A „találkozás” fogalmának segítségével beszélünk az Istennel való találkozás útjairól és akadályairól. Arról, hogy ki találkozik (önismereti témák) kivel (istenképek) és hogyan (az imádáság és fejlődésének útja)?

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHÜTZ, CHRISTIAN (szerk.): *A keresztyén szellemiség lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 1993 (megadott szócikkek); BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A gyógyító Jézus nyomában. A lelkiélet lélektanához*, Budapest, Új Ember Kiadó, 2003 (megadott részek); CRABB, LAWRENCE: *Mélybenéző. Énünk és kapcsolataink gyógyulása*, Harmat, Budapest, 2002 (megadott részek); CROM, BERNHARD: Forgiveness: készség a megbocsátásra. Egy előtérbe kerülő téma a pszichológiában, *Embertárs* 1 (2003/1) 95–98; FRIELINGS DORF, KARL: *Istenképek. Ahogy beteggé tesznek – és ahogy gyógyítanak*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004 (megadott részek); GRÜN, ANSELM: *A zsolozsma és a belső imádáság*, Bencés lelkeségi füzetek 2., Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1994; GRÜN, ANSELM: *Az imádkozó ember gesztusai*, Bencés lelkeségi füzetek 23., Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; GRÜN, ANSELM: *Bocsáss meg magadnak*, Bencés lelkeségi füzetek 24., Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; JÁLICS FERENC: *Tanuljunk imádkozni*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2009; GUARDINI, ROMANO: *Önmagunk elfogadása*, Ciszterci Nővérek Boldogasszony Háza Monostor, Kismaros, 2001; KREPPOLD, GUIDO: *Önmegvalósítás vagy önmegtagadás?*, Bencés lelki-

ségi füzetek 34., Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2002; LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000; Varga Imre Kapisztrán (összeáll.): *Spirituális Teológia II.*, jegyzet.

SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA II.

BAST2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta-Mária CB

A tanegység célja: A spirituális teológia II. gyakorlati segítséget kíván nyújtani a lelki élet elmélyítéséhez és személyesség tételéhez. Az ember Szent Ágoston szavával „capax Dei”, képes Isten megismerésére, befogadására. Az imádság az ember számára az a mód, ami által legközvetlenebbül gyakorolhatja és fejlesztheti ezen képességét. A lelki kísérés témájával is foglalkozunk, hiszen ez ugyancsak hatékony és fontos eszköz a lelki életben való előrehaladáshoz.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a keresztény imádság sajátosságait.

Képes a keresztény imádság különböző gyakorlatainak végzésére.

Válják elkötelezett imádságos emberré egyénileg és közösségben.

Tematika: A keresztény elmélkedés néhány szempontja a Hittani Kongregáció irányelvei alapján. Katolikus Egyház Katekizmusa az imádságról. A lelkivezetés néhány alapvető szempontja.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VERSEGI BEÁTA-MÁRIA (összeáll.): *Spirituális Teológia II.*, jegyzet.

SZAKMAI IDENTITÁS TRÉNING

MAPSSZIVE – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Elekes Szende

A tanegység célja: Az elméleti és gyakorlati, valamint a tanítási gyakorlat során szerzett tapasztalatok integrálása. A korábbi iskolai tapasztalatok tanári perspektívából való szemlélése, a tapasztalatok tudatosításának erősítése és a tanár-gyerek viszony etikai szempontok szerinti áttekintése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Képes a tanítási tevékenység elkezdéséhez szükséges önismeretre és saját tevékenységével kapcsolatos kritikai reflexiókra.

Elkötelezett a sajátjától eltérő értékek szerinti élet megértésére, nyitottságra mások véleményének, érzéseinek megismerésére és tiszteletben tartására. Elkötelezett az emberi kapcsolatok etikai előírások szerinti alakítására.

Tematika: A tanegység a gyakorlati képzéshez kapcsolódik, tartalma az iskolai gyakorlat során szerzett tapasztalatok kritikai reflexióval történő megvitatása és etikai szempontok szerinti elemzése. Ehhez kapcsolódik a korábbi iskolai tapasztalatok felidézése, a diák és a tanár perspektívája közötti különbség tudatosítása.

Követelmény: Részvétel a tréning egészén. A félév végén minősített aláírás.

SZEMÉLYISÉG ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS

MTPSSZN, BAPSSZN, BAPSSZ/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A pedagógus személyiségfejlesztő munkájának megalapozása a személyiség összetételének és az élethossziglan tartó fejlődés törvényszerűségeinek, valamint a fejlődés feltételeinek megismertetésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a személyiség összetételét, a személyiség fejlődésének törvényszerűségeit, a fejlődés feltételeit.

Képes önmaga és mások felé mélyebb szintű megértő attitűddel fordulni.

Érzékenyebb és nyitottabb válik a másik ember személyiségének, életének és problémáinak megismerésére és megértésére, fejlődik a készsége mások elfogadására.

Tematika (nappali): 1. A személyiség problematikája. 2. A személyiség öt dimenziója és az ezekhez tartozó kompetenciák. 3. A személyiség működése: a személyiség szintjei (McAdams). 4. A személyiség által ellátandó életfeladatok (Witmer). 5. Az érett személyiség. 6. Az én problematikája. 7. Az énkép formálódása, összetétele. 8. Az önértékelés. 9. A személyiség fejlődése Erikson elmélete alapján. 10. Az identitás alakulása serdülőkorban (Erikson és Marcia). 11. A kora gyermekkori kötődés vizsgálatai. 12. A felnőttkori kötődés. 13. Moralitás és lelkiismeret. 14. Az agresszió fogalma, formái, forrásai.

Tematika (esti): A korszerű pszichológia személyiségképe. A személyiség dimenziói, kompetenciái és életfeladatai. Életfeladatok. A spiritualitás helye a személyiségben. Az én problematikája. Önismeret, énkép, önértékelés. A személyiség fejlődése (Erikson). Moralitás és lelkiismeret. Az agresszió fogalma, formái, forrásai.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Személyiség és személyiségfejlődés*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: ALLPORT, GORDON W.: *A személyiség alakulása*, Gondolat, Budapest, 1980, ill. későbbi kiadások; CARVER, CHARLES S. – SCHEIER, MICHAEL F.: *Személyiségpszichológia*, Osiris, Budapest, 2006; ERIKSON, ERIK H.: *Gyermekkor és társadalom*, Osiris, Budapest, 2002; GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2008; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Személyiség és személyiségfejlődés*, szöveggyűjtemény; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2003; V. KOMLÓSI ANNAMÁRIA – NAGY JÁNOS (szerk.): *Énelméletek. Személyiség*

és egészség. Szemlények az én lélektani kutatásának irodalmából, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2003.

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ ÉS KOMMUNIKÁCIÓS GYAKORLAT

MTPSSZGYN, BAPSSZGYN, BAPSSZGYE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Dr. Kézdy Anikó, Somogyiné Dr. Petik Krisztina, Elekes Szende

A tanegység célja: A hallgatók ismerkedése egymással, önmagukkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Képes nyitottan és empátiákkal kommunikálni, képes a közös problémamegoldásra. Elkötelezett önmaga és mások megismerésére.

Tematika: Feszültségoldás, ismerkedés önmagukkal és másokkal, a kommunikációs és empátiás képességek szerepének tudatosítása, szerepjátékokban való gyakorlása. A közös problémamegoldás gyakorlása.

Követelmény: Részvétel a gyakorlat egészén; valamint esti tagozaton egy önismereti kérdőív kitöltése is. A félév végén aláírás.

SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSI ZAVAROK

MAPSSZZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: A gyermek- és serdülőkorban diagnosztizált zavarok bemutatása, klinikai jellemzőik ismertetése, elősegítve így ezek majdani felismerését iskolai kontextusban és az érintettek szaksegítség felé való irányítását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a gyermekek és serdülők körében előforduló főbb klinikai zavarokat.

Képes felismerni a klinikai zavarban szenvedő gyermek vagy serdülő problémáját a tünetek alapján.

Tematika: 1. Az egészséges személyiség és a személyiségfejlődési zavarok meghatározása, kulcsfogalmak. 2. A személyiségfejlődési zavarok osztályozása (DSM-IV), az SNI (speciális nevelési igény) fogalma. 3. Genetikai és környezeti tényezők szerepe a személyiségfejlődési zavarok kóroktanában. 4. A mentális retardáció. 5. Tanulási zavarok. Olvasási, számolási, írásbeli kifejezés zavarai. 6. Kommunikációs zavarok. Expresszív beszédfejlődési zavar, dadogás. 7. Az autisztikus spektrum zavarai. 8. Figyelemhiányos hiperaktivitás zavar. 9. Viselkedési zavarok. Oppozíciós zavar. 10. Gyermekek és serdülőkorú evészavarok. 11. Szeparációs szorongás. 12. Depresszió és öngyilkosság gyermek- és serdülőkorban. 13. Pszichoszomatikus zavarok és a nemi identitás zavarai. 14. A gyermek- és serdülőkorú zavarok rendszerszemléletű megközelítése. A család és iskola szerepe a segítségben.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Személyiségfejlődési zavarok gyermek- és serdülőkorbán*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COMER, RONALD J.: *A lélek betegségei. Pszichopatológia*, Osiris, Budapest, 2005; RANSCHBURG JENŐ: *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*, Saxum, Budapest, 2012.

SZEXUÁLETIKA

ETSZE/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Az erkölcsi oktatás során felmerülő szexuáletikai kérdések interdiszciplináris körüljárása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a fejlődéslélektan és az erkölcsstan vonatkozó tartalmait, a szerteágazó etikai érvelések erősségeit és gyöngeségeit.

Képes a tanulók szexuáletikai kérdéseire igaz módon válaszolni, az ideológiákat leleplezni. Elkötelezett a családi életre való tiszta készület mellett.

Tematika: 1. A személyes méltóság és a szexuáletika. 2. A férfi és a női lét antropológiája. 3. A szexualitás célja I.: A szerelmes egység. 4. A gyermemes készülődés, érés és azok zsákutcai. 5. Boldogan – szexuális élet nélkül is. 6. A szexualitás célja II.: A termékenység. 7. A családtervezés módszerei és azok erkölcsi értékelése. 8. Bűnök és betegségek a szexuális kapcsolatban. 9. A prostitúció mint megvásárolt nemi erőszak. 10. Házasságtörés, nemi erőszak, gyermekek bántalmazása. 11. A homoszexualitás lélektani és teológiai megfontolása.

Követelmény: A félév végére írásbeli esettanulmány készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcssteológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; PAPP MIKLÓS: *Szexuáletika*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: XVI. BENEDEK PÁPA: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; BONACCI, MARY BETH: *Igazi szerelem. Kérdések és válaszok párkapcsolatról, házasságról és a szexualitás valódi jelentéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; LAUN, ANDREAS (szerk.): *Homoszexualitás katolikus szemmel*, Jel, Budapest, 2007 (www.ppek.hu); KIPPLEY, JOHN – KIPPLEY, SHEILA: *A természetes családtervezés művészete*, Szent István Társulat, Budapest, 1986; FRALING, BERNHARD: *Sexualethik. Ein Versuch aus christlicher Sicht*, Schöningh, Paderborn, 1995; BUDA BÉLA: *A szexualitás lélektana. Élmény – magatartás – emberi kapcsolat*, MAPET – Végeken Alapítvány, Budapest, 1997; KRUPPA TAMÁS: A házias lét lelkiisége és teológiája, *Athanasiana* 23 (2006) 93–137; A CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családexikon A Családdal és az élettel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012.

SZOCIÁLETIKA SZOCIÁLTEOLÓGIA

MTSZEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

ETSZT/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a katolikus szociálteológia történetét és szociológiai alapjait, az Egyház társadalmi tanításának etikai alapelveit és forrásait, összefoglaló áttekintést adni a politikai és a gazdasági etika katolikus irányelveiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyház társadalmi tanításának forrásait és alapfogalmait, valamint azokat a legfontosabb társadalmi kérdéseket, amelyekkel kapcsolatban a katolikus egyház hivatalosan állást foglalt.

Képes felismerni a különböző társadalmi kérdések, valamint a velük kapcsolatos katolikus tanítás összefüggéseit, a társadalmi szociális viszonyok katolikus értékelésének jogosultságát és fontosságát az egyház tanításában és a társadalmak politikai és gazdasági életében.

Elkötelezett abban, hogy az egyház szociális tanítását ismerve és azt magáévá téve állást foglaljon a jelenleg égető társadalmi kérdésekben az egyházi tanítás útmutatása szerint.

Tematika: 1. Alapfogalmak; a Szentírás erkölcsi alapelvei. 2. Az apostoli és egyházatyák szociális tanítása. 3. Aquinói Szent Tamás társadalombölcselete. 4. Az újkori gondolkodás etikai jellemzői. 5. A szociológia kialakulása. 6. A modern szociológia klasszikusai. 7. Az Egyház szociális tevékenysége. 8. A személyközpontú keresztény etika. 9. Igazságosság, szolidaritás és szubszidiaritás. 10. A közjő. 11–13. Az Egyház társadalmi tanításának forrásai: a szociális enciklikák.

Követelmény: A félév során a szociális enciklika elolvasása. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: BERAN FERENC – LENHARDT VILMOS: *Az ember útja. Az egyház társadalmi tanítása*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; TOMKA MIKLÓS – GOJÁK JÁNOS (szerk.): *Az egyház társadalmi tanítása. Dokumentumok*, Szent István Társulat, Budapest, 1993; XVI. BENEDEK: *Caritas in veritate, enciklika az ember teljes értékű fejlődéséről a szeretetben és az igazságban*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: AZ IGAZSÁGOSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ANZENBACHER, ARNO: *Keresztény társadalometika*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; ARISZTOTELÉSZ: *Politika*, Gondolat, Budapest, 1994 (<http://mek.oszk.hu/04900/04966/04966.pdf>); ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; HÖFFNER, JOSEPH: *Keresztény társadalmi tanítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Márton Áron Kiadó – Új Ember, Budapest, 1995; MUZSLAY ISTVÁN: *Az egyház szociális tanítása*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997; RAWLS, JOHN: *Az igazságosság elmélete*, Osiris, Budapest, 1997.

SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA

OPSSZPN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a szociálpszichológia tudománya által feltárt legfontosabb törvényszerűségeket és felhívni a figyelmet e törvényszerűségek tanítási-nevelési helyzetekben való megnyilvánulásaira és pedagógiai alkalmazásukra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az emberek társas helyzetekben való viselkedésének törvényszerűségeit.

Képes e törvényszerűségek azonosítására a saját életében és a pedagógiai helyzetekben.

Törekszik arra, hogy ismereteinek birtokában egyre jobban megértse a társas környezetében zajló folyamatokat és tudását felhasználja pedagógiai munkájában.

Tematika: 1. A személyészelés törvényszerűségei. 2. Az attribúció törvényszerűségei. 3. Az attitűd fogalma. 4. A személyközi kapcsolatok. 5. Az emberi kommunikáció. 6. Konfliktus és konfliktuskezelő stratégiák. 7. Konfliktusok az iskolában. 8. A csoportok működése. 9. Normaalkulás és konformitás a csoportban. 10. Kooperáció és versengés mint csoportbeli viselkedések. 11. Vezetési stílusok. 12. Csoportközi viszonyok. 13. A társadalmi szerepek. A tanári szerep.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Szociálpszichológia*, jegyzet; FORGÁCS József: *A társas érintkezés pszichológiája*, Kairosz, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: HEWSTONE, MILES et al.: *Szociálpszichológia – európai szemszögéből*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; SMITH, ELIOT R. – MACKIE, DIANE M.: *Szociálpszichológia*, Osiris, Budapest, 2004.

SZOCIOLÓGIA

Általános és vallásszociológia

MTSON, BASON, ESZON – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BASO/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: Korunk (magyar) társadalmát közelről érintő kérdéseket vizsgálunk empirikus adatokra támaszkodva, ugyanakkor társadalomelméleti keretek közé helyezzük, hogy a törvényszerűségeket és sajátosságokat is felfedezni és értelmezni tudják a hallgatók.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szociológia társadalomtudományok közti helyét, szerepét, főbb kérdéseit, területeit, sajátosságait.

Képes a társadalmi csoportokról, jelenségekről tárgyilagosan gondolkodni.

Elkötelezett abban, hogy keresi a társadalom kérdéseire, problémáira a válaszokat és megoldásokat, hogy ismereteit összhangba hozza és másokkal is megossza.

Tematika: 1. A szociológia tárgya, helye a tudományok közt, interdiszciplináris kapcsolatok. 2. A szociológia mint tudomány történeti fejlődésének főbb állomásai, a szociológiai iskolák rövid története. 3. A magyar társadalom a rendszerváltás évtizedeiben. 4. Érték, életmód és társadalmi csoportok. 5. Népeesség – demográfia. 6. Marginalizáció: szegénység, munkanélküliség, hajléktalanság. 7. Társas kapcsolatok (család, párkapcsolat, szingli élet...). 8. Társadalmi szolidaritás. 9. Nemzeti identitás határon belül és kívül, idegenkérdés. 10. Nemek kérdése, társadalmi szerepvállalás, nemi szerepek változása. 11. Reklám és médiahatalom – a befolyásolás művészete. 12. Az élet kezdete és befejezése egy elöregedő társadalomban. 13. A vallás szociológiai vizsgálata, vallásméletek. 14. A szekularizáció és a vallási megújulás.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: GIDDENS, ANTHONY: *Szociológia*, Osiris, Budapest, 2003; SZALAI JÚLIA: A társadalmi kirekesztődés egyes kérdései az ezredforduló Magyarországon, *Szociológiai Szemle* 12 (2002/4) 34–50; BORECZKY ÁGNES: Családtörténeti mozaik. A mobilitás és a migráció elbeszélései, *Századvég* 7 (2002/23) 33–65; KÖLLŐ JÁNOS: Iskolázottság és életkor szerinti különbségek: az „emberi tőke” átértékelődése, in Fazekas Károly (szerk.): *Munkaerőpiaci tükör 2000*, MTA Közgazdaság-tudományi Kutatóközpont, Budapest, 2000, 80–90 (<http://econ.core.hu/doc/mt/2000/ctartbev.pdf>); KAPITÁNY BALÁZS: *Szegénység és depriváció. Társadalomszerkezeti összefüggések nyomában*, KSH Népeességtudományi Kutatóintézet, Budapest, 2004; FERGE ZSUZSA: *Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen*, ILO-CEET, Budapest, 2002; KERTESI GÁBOR: A szegénység átörökítésének közvetlen és rejtett csatornái, in Sallai Éva (szerk.): *Társadalmi egyenlőtlenségek, a nem hagyományos családmódel, a szülői viselkedés és a gyermekek fejlődésének összefüggései*, Educatio, Budapest, 2008, 135–142.

Ajánlott irodalom: Bővebb listát az ajánlott irodalomról az órán kapnak a hallgatók.

SZOCIOLÓGIA I.

KGSO1 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: A félév során a társadalom és a gazdaság egymásra hatása által érintett néhány területet vizsgálunk társadalomelméleti keretek közé helyezve, hogy a törvényszerűségeket és sajátosságokat is felfedezni és értelmezni tudják a hallgatók.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Képes a társadalmi csoportokról, jelenségekről, az egyház – társadalom – gazdaság kérdéseiben is tárgyilagosan gondolkodni, a tanult elveket a társadalmi-gazdasági viszonyokban felismerni, értelmezni.

Tematika: Társadalmi mobilitás és migráció. Társadalmi rétegződés és egyenlőtlenségek. Településtípusok – regionális különbségek. Nemi szerepek, társadalmi szerepek. Életmód, értékek.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: CSIGÓ PÉTER: Társadalmi rétegződés és egyenlőtlenségek, in Angelusz Róbert (szerk.): *A társadalmi rétegződés komponensei*, Új Mandátum, Budapest, 1999, 51–73; ANDORKA RUDOLF: Társadalmi mobilitás félévszázados trendjei Magyarországon, in Andorka Rudolf – Hradil, Stefan – Peschar, Jules L.: *Társadalmi rétegződés*, Aula Kiadó, Budapest, é. n., 393–426; VARGA KÁROLY: *Értékek fénykörében. 40 év értékutató és jelen országos értékvizsgálat. Adalék egy új nemzetstratégia megalapozásához*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003; PONGRÁCZ TIBORNÉ: Nemi szerepek társadalmi megítélése. Egy nemzetközi összehasonlító vizsgálat tapasztalatai, in Nagy Ildikó – Pongrácz Tiborné – Tóth István György (szerk.): *Szerepváltozások. Jelentés a férfiak és nők helyzetéről 2005*, TÁRKI – Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Budapest, 2005, 73–86 (<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a966.pdf>).

SZOCIOLÓGIA II.

KGSO2 – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: A gazdasági rendszerek, intézmények és szereplők elemzésének szociológiai módszereinek, szemléletmódjának megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Képes a gazdasági rendszerek, intézmények és szereplők viselkedésének szociológiai jellemzőit és törvényszerűségeit felfedezni és értelmezni.

Tematika: A közgazdaságtan és a szociológia emberképe és társadalomképe. A gazdaság társadalmi beágyazottsága. A politikai rendszerek, uralomtípusok, az állam szerepe a társadalom életében. Gazdasági rendszerek. Intézmények és gazdasági szereplők. A szegénység szociológiai értelemben és az egyház szemével, a szegénységpolitika. Társadalmi és kulturális erőforrások. Munka mint társteremtés. A bizalom. Az erkölcs szociológiai megközelítése.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: ANDORKA RUDOLF: Szegénység, in uő: *Merre tart a magyar társadalom? Szociológiai tanulmányok a magyar társadalom változásairól és problémáiról*, Antológia Kiadó, Lakitelek 1996, 104–115; ANDORKA RUDOLF: Értékek a szociálpolitikában, in uő: *Merre tart a magyar társadalom? Szociológiai tanulmányok a magyar társadalom változásairól és problémáiról*, Antológia Kiadó, Lakitelek 1996, 165–171; CSIGÓ PÉTER: Társadalmi rétegződés és egyenlőtlenségek, in Angelusz Róbert (szerk.): *A társadalmi rétegződés komponensei*, Új Mandátum, Budapest, 1999, 51–73; WEBER, MAX: Az uralom típusai, in uő: *Gazdaság és társadalom. A megértő szociológia alapjai*, Közgazdaságtudományi és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1987, 221–259; ANDORKA RUDOLF: Társadalmi mobilitás félévszázados trendjei Magyarországon, in Andorka Rudolf – Hradil, Stefan – Peschar, Jules L.: *Társadalmi rétegződés*, Aula Kiadó, Budapest, é. n., 393–426; LENGYEL GYÖRGY – SZÁNTÓ ZOLTÁN (szerk.): *Gazdaságszociológia. Szöveggyűjtemény*, Aula, Budapest, 2006; SZELENYI IVÁN: Menedzser-kapitalizmus. A gazdasági intézményrendszer s a társadalmi struktúra változásai a poszt-kommunista át-

alakulás során, *Lettre* 19 (1995/4) <http://epa.oszk.hu/00000/00012/00003/szeleny2.htm>; KUCZI TIBOR: *Kisvállalkozás és társadalmi környezet*, Replika Kör, Budapest, 2000, 141–163; LENGYEL GYÖRGY: Akciópotenciál, kivonulás, radikális tiltakozás, *Századvég* 4 (1999/13) 74–91; SZÁNTÓ ZOLTÁN – GYUKITS GYÖRGY: Privatizáció és társadalmi tőke, *Szociológiai Szemle* 8 (1998/3) 83–98; BAKICS JÁNOS: A villányi bor új márkásítása. Egy térség borászati hagyományának alakulása az átmenet éveiben, in Kovács Éva (szerk.): *A gazdasági átmenet etnikai tájképei*, Teleki László Alapítvány – Pécs PTE BTK Kommunikációs Tanszék, Budapest, 2004, 221–254; KORNAI JÁNOS: Tiszteesség és bizalom a poszt szocialista átmenet fényében. Gondolatok a Collegium Budapest „Honesty and Trust” kutatásának alapján, *Beszélő* 8 (2003/6) 20–29.

TANÁRI HIVATÁSETIKA

EHEN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: Az etika tanításához kapcsolódó szakmai-etikai kérdések és dilemmák elemzése által segíteni a hallgatókat az etikatanári pálya választásával kapcsolatos döntésükben, segíteni az etikatanár tevékenységének megismertetését és kompetenciahatárainak körvonalazását, megalapozni az etikatanári attitűdjeik kialakulását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Képes az etikatanár szakmai tevékenységéhez kapcsolódó kérdések analizálására, nehézségek, dilemmák azonosítására. Megfelelő önismerettel és az önfejlesztés képességével rendelkezik. Felismeri a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Nyitott a dilemmát jelentő helyzetek különféle megoldási lehetőségeinek elfogadására.

Tematika: Az etikatanári hivatás gyakorlásával járó szakmai-etikai dilemmák. Az etikatanár kompetenciahatárai. Az etikatanár és hittanár, illetve más közismereti szakok párosításából fakadó előnyök és nehézségek. Az etikatanár helye, szerepe a tantestületben. Elvárások az etikatanárral szemben. A jó etikatanár jellemzői. Az etikatanár szerepe a gyermekek személyiségfejlődésének segítésében, világképük alakításában. Értékközvetítés az etikaórákon. A családi szocializáció és az etikatanítás összefüggései. Az etikatanítás céljai, lehetséges témakörei. Az etikaórán alkalmazható módszerekkel kapcsolatos szakmai-etikai dilemmák.

Követelmény: Egyéni portfólió készítése a hallgató etikatanítással kapcsolatos nézeteinek alakulásáról. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: DUDÁS MARGIT: *Pedagógusjelöltek belépő nézeteinek feltárása*, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet, Pécs, 2006; SZIVÁK JUDIT: A kezdő pedagógus, in Falus Iván (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010, 487–511.

ETTP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

A tanegység célja: Az etikaoktatás tantárgyspecifikus nevelésméleti és didaktikai ismereteinek elsajátíttatása, gyakorlati alkalmazásuk lehetőségeinek elemzése, értékelése a különböző életkorú tanulók esetében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a modern nevelési és oktatási koncepciókat, tájékozott a korszerű didaktikai eljárások területén, különös tekintettel a kooperatív és az interaktív módszerekre.

Képes az erkölcsi ismeretek korszerű és hatékony közvetítésére, valamint korunk kiemelten fontos etikai problémáinak életkorspecifikus megvilágítására.

Elkötelezett arra, hogy valamennyi nevelési szituációban hatékonyan segítse a tanulókat szilárd értékrendjének kialakulását a problémamegoldó módszerek alkalmazása és a személyes életvezetési minták által.

Tematika: A tanegység keretében az erkölcsi nevelés és oktatás filozófiai perspektíváit, társadalmi vetületeit, modelljeit, célrendszereit, tartalmi és folyamatképzéseit, valamint metodikai és tanulászervezési lehetőségeit tárgyaljuk. 1. témakör: *A korszerű szociomorális fejlesztés alapkérdései.* A pedagógiai koncepciók modellezési lehetőségei. Az erkölcsi nevelés értékközpontú modellje. 2. témakör: *Pedagógiai koncepciók az erkölcsi nevelés szolgálatában.* A didaktikai paradigmák ismeretelméleti és pedagógiai kérdései. Konstruktivizmus és pedagógia. Konstruktivista oktatási és nevelési alapfolyamatok. 3. témakör: *Az erkölcsi értékorientáció metodikai kérdései.* A deklaratív és az interaktív módszerek alkalmazási lehetőségei. Az etikaoktatás tartalmi problémái. Nevelés- és oktatásszervezés.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről és erényekről*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; PÁLVÖLGYI FERENC: Az értékközpontú erkölcsi nevelés konstruktív rendszere, 4/1, *Mester és Tanítvány* 21. szám (2009/1) 134–151; PÁLVÖLGYI FERENC: Az értékközpontú erkölcsi nevelés konstruktív rendszere, 4/2, *Mester és Tanítvány* 22. szám (2009/2) 138–154; PÁLVÖLGYI FERENC: Az értékközpontú erkölcsi nevelés konstruktív rendszere, 4/3, *Mester és Tanítvány* 23. szám (2009/3) 135–151; PÁLVÖLGYI FERENC: Az értékközpontú erkölcsi nevelés konstruktív rendszere, 4/4, *Mester és Tanítvány* 24. szám (2009/4) 117–140.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésméлет. Nevelés az Európai Unióban*, Osiris, Budapest, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; HEGEDŰS GÁBOR et al.: *Projektpedagógia*, Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar, Kecskemét, 2002; <http://www.sulinet.hu>; KAGAN, SPENCER: *A kooperatív tanulás*, Önkonet Kft, Budapest, 2010; PÁLVÖLGYI FERENC: Az iskola szerepe a személyiség szociomorális formálásában, in Bábosik István – Torgyik Judit (szerk.): *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József, Budapest, 2009, 21–35.

ETTP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: az etikaoktatás tantárgyspecifikus nevelésméleti és didaktikai ismereteinek elsajátíttatása, valamint a gyakorlati alkalmazás lehetőségeinek elemzése, értékelése a különböző életkorú tanulók esetében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a modern nevelési- és oktatási koncepciókat, tájékozott a korszerű didaktikai eljárások területén, különös tekintettel a kooperatív és az interaktív módszerekre.

Képes az erkölcsi ismeretek korszerű és hatékony közvetítésére, valamint korunk kiemelten fontos etikai problémáinak életkorspecifikus kezelésére.

Elkötelezett arra, hogy valamennyi nevelési szituációban hatékonyan segítse a tanuló szilárd értékrendjének kialakulását úgy a problémamegoldó módszerek alkalmazása, mint a személyes életvezetési minták által.

Tematika: 1. előadás: Az erkölcspedagógia történeti hagyományai. A mai plurális társadalmi környezet sajátosságai. A természetes erkölcsi törvény modern olvasata. A pedagógiai erkölcsi alapérték, mint nevelési cél és eszmény. 2. előadás: A pedagógiai emberkép szerepe és jelentősége. Az organikus pedagógiai személyiségmodell értelmezése és struktúrája. A személyiség morális értékmentázata: etikai kompetenciák. 3. előadás: A pedagógiai paradigmák modellezési lehetőségei. A konstruktivizmus mint pedagógia. A konceptuális váltás pszichológiai háttere. Az erkölcsi fejlesztés alapfolyamatai. Az erkölcsi nevelés értékközpontú modellje. 4. előadás: Az erkölcsi nevelés metodikai igényei. Deklaratív és kommunikatív módszerek. Nevelési célok, feladatok és tartalmak. Az etikaórák oktatásszervezési kérdései és speciális módszerei.

Követelmény: Konstruktív részvétel az előadásokon. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PÁLVÖLGYI FERENC: *Az erkölcsi nevelés új perspektívái. Az érték-központú pedagógia szerepe és feladatai korunk plurális társadalmában*, L'Harmattan – Sapia, Budapest, 2014; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről és erényekről?*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyermekben? Konstruktivizmus és pedagógia*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom: BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésméлет. Nevelés az Európai Unióban*, Osi-
ris, Budapest, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Buda-
pest, 1997; HEGEDŰS GÁBOR (szerk.): *Projektpedagógia*, Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar, Kecskemét, 2002; KAGAN, SPENCER: *A kooperatív tanulás*, Önkonet Kft., Budapest, 2010.

ETTPSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: A Tantárgypedagógia előadás (ETTP/E) párhuzamos felvétele.

A tanegység célja: Az etikatanítás és az erkölcsi nevelés lehetőségeinek gyakorlati megközelítésén keresztül az etikatanári munka megalapozása és előkészítése. Az iskola világában megjelenő komplex nevelési feladatok áttekintése és az etikatanítás metodikájának gyakorlatközpontú tanulmányozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri és készségi szinten használja az etika tanításában alkalmazható specifikus módszereket.

Képes a tanítási órák szakszerű elemzésére és értékelésére, valamint ismeretei és tapasztalatai alapján képes a pedagógiai módszerek célszerű kiválasztására és alkotó módon történő használatára.

Elkötelezett saját pedagógiai munkájának önreflexió által történő ellenőrzésére és értékelésére, továbbá nyitott az új oktatási és nevelési módszerek megismerésére és adaptív alkalmazására.

Tematika: Az etikaoktatás tantervi alapproblémái (nevelési és oktatási célok, feladatok, tematikus tananyagtartalmak, követelmények). Emberismeret és etika tantervek (fejlesztendő személyiségjegyek, tanulói tevékenységformák, elvárható teljesítmények, a tanítás infrastrukturális feltételei és időkeretei). Adaptációs problémák az etikus és a demokratikus magatartásra nevelés terén (értékrendbeli különbségek és problémák gyakorlatközpontú elemzése). A tevékenységközpontú etikatanítás pedagógiája (többdimenziós szakmódszertani kérdések, értékek tanulmányozása működés közben). Tantárgyi koncentráció az etikaoktatásban (az irodalom, a történelem és a többi iskolai tantárgy témaköreiből származó etikai tartalmakat hordozó tananyagrészek koncentrációs lehetőségei). Az etika tanításának speciális interaktív módszerei (megbeszélés, vita, kooperáció és projekt). Szakmai alapkövetelmények: személyesség, felelősség, irányítás, partnerség. Felkészítés a felelős döntésre (az erkölcsi nevelés iskolai helyzete az elmélet és a mindennapi pedagógiai gyakorlat tükrében).

Követelmény: 15 óra hospitálás általános- és középiskolai etikaórákon, a látottakról jegyzőkönyv, a tapasztalatokról elemző értékelés készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Az etikatanári csoportos szakmai gyakorlat (= 15 óra hospitálás) a hosszabb képzés hallgatói számára a féléves gyakorlatot megelőző, külön félévben van. A kiegészítő, rövid képzés hallgatóinak (1+1 félév etika szak) a gyakorlati félévben kell teljesíteniük.

Adott évfolyam adott tematikájú tananyagáról, megadott szempontok alapján új ismeretet közlő óra részletes óratervének és óravázlatának elkészítése a hozzá szükséges segédanyagokkal, szemléltetéssel, feladatlappal, játék tervezésével együtt. A terv kivitelezése mikrotanítás keretében.

Kötelező irodalom: Etikatankönyvek (legalább 3 különböző koncepciójú kiadvány). A *Tantárgypedagógia (etika)* című tanegységénél (ETTP/E) feltüntetett kötelező irodalom.

Ajánlott irodalom: A *Tantárgypedagógia (etika)* című tanegységénél (ETTP/E) feltüntetett ajánlott irodalom.

TANTÁRGYPEDAGÓGIA SZEMINÁRIUM

Etika

ETTPSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: Az etikatanítás és az erkölcsi nevelés lehetőségeinek gyakorlati megközelítésén keresztül az etikatanári munka megalapozása és előkészítése. Az iskola világában megjelenő komplex nevelési feladatok áttekintése és az etikatanítás metodikájának gyakorlatközpontú tanulmányozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri és képtelen szinten használja az etika tanításában alkalmazható specifikus módszereket.

Képes a tanítási órák szakszerű elemzésére és értékelésére, valamint ismeretei és tapasztalatai alapján képes a pedagógiai módszerek célszerű kiválasztására és alkotó módon történő használatára.

Elkötelezett saját pedagógiai munkájának önreflexió által történő ellenőrzésére és értékelésére, továbbá nyitott az új oktatási és nevelési módszerek megismerésére és adaptív alkalmazására.

Tematika: Az etikaoktatás tantervi alapproblémái (nevelési és oktatási célok, feladatok, tematikus tananyagtartalmak, követelmények). Emberismeret és etika tantervek (fejlesztendő személyiségjegyek, tanulói tevékenységformák, elvárható teljesítmények, a tanítás infrastrukturális feltételei és időkeretei). Adaptációs problémák az etikus és a demokratikus magatartásra nevelés terén (értékrendbeli különbségek és problémák gyakorlatközpontú elemzése). A tevékenységközpontú etikatanítás pedagógiája (többdimenziós szakmódszertani kérdések, értékek tanulmányozása működés közben). Tantárgyi koncentráció az etikaoktatásban (az irodalom, a történelem és a többi iskolai tantárgy témaköreiből származó etikai tartalmakat hordozó tananyagrészek koncentrációs lehetőségei). Az etika tanításának speciális interaktív módszerei (megbeszélés, vita, kooperáció és projekt). Szakmai alapkövetelmények: személyesség, felelősség, irányítás, partnerség. Felkészítés a felelős döntésre (az erkölcsi nevelés iskolai helyzete az elmélet és a mindennapi pedagógiai gyakorlat tükrében).

Követelmény: Három óra hospitálás általános- és középiskolai etikaórákon, a láttokról jegyzőkönyv, a tapasztalatokról elemző értékelés készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HOMOR TIVADAR (szerk.): *Az etikatanítás gyakorlata. Tantárgypedagógiai műhelytanulmányok*, Krónika Nova Kiadó, Budapest, 2003; PÁLL VIKTÓRIA:

Az erkölcs mint tantárgy. Módszertani kézikönyv, Neteducatio Kft., Budapest, 2013; Etikatankönyvek (legalább 3 különböző koncepciójú kiadvány); A *Tantárgypedagógia (etika)* című tanegységénél (ETTP/E) feltüntetett kötelező irodalom.

Ajánlott irodalom: A *Tantárgypedagógia (etika)* című tanegységénél (ETTP/E) feltüntetett ajánlott irodalom.

TANULÁS ÉS FEJLŐDÉS

MAPSTP/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermek pszichológiai fejlődésének fontosabb átmeneteivel egy szomatikus, kognitív és pszichoszociális összefüggérendszerben. Tárgyalja a tanulás életkortól függő pszichológiai feltételeit és szabályait, mindezt a hatékony tanári, nevelői munka érdekében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az eredményes tanulás pszichológiai feltételeit. Meglátja az életszakaszokra jellemző fő fejlődési tendenciák pszichológiai vonatkozásait, melyek alapján jobban megértik tanulóik magatartását.

A pszichológiai jellemzők ismeretében pontosabban tudja leírni az átlagtól eltérő egyes tanulók viselkedését, ennek segítségével megválasztani az egyéni bánásmódot.

Tematika: 1. A fejlődéslélektan tárgya, fő kérdései és kritikus pontjai. Központi fogalmak. 2. A tanulás pszichés és szociális feltételei. 3. Tanulási formák és tanulás-elméletek: utánzás, ismétléses tanulás, belátásos tanulás, logikai készség fejlődése. 4. Az értelmi fejlődés folyamata csecsemőkortól a felnőtt korig (Piaget). 5. A csecsemőkori jellemzői: magzati fejlődés, csecsemőkori szocializáció és pszichés fejlődés. 6. Kisgyermekkor: testi, érzelmi és kognitív fejlődés, társas kötődés. 7. Az iskoláskor kihívásai és fejlődési sajátosságai. Iskolai követelmények pszichológiai hatásai. 8. Serdülőkori fejlődés. Az identitás alakulása.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Tanulás és fejlődés*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslélektan*, Osiris, Budapest, 2006.

TEOLÓGIAI SZUPERVÍZIÓ

MATSZE – ESTI, I., III. FÉLÉV, 2 KREDIT

Vezető: Dr. Lukács László SchP

Munkamódszer: A tárgyat fölvevett hallgatók az órát megelőző nap reggeléig az alább megadott címre e-mailen küldjék be legalább egy – teológiai szempontból érdekesebb – helyzet leírását az általuk tartott tanítási órákról: 1. A diákok egy-egy frappáns (vagy akár vicces: „diákszáj”) válaszát egy adott témában. 2. A diákok olyan

kérdéseit, amelyekre a katekéta nem tudott pontos vagy a diákoknak is megnyugtató feleletet adni. 3. Olyan témát a félév anyagából, amelynek feldolgozásában segítséget igényelne.

A legelső órán a tervezett munkamódszerünket beszéljük meg. A következő órákon a beküldött írások alapján folytatunk megbeszélést.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás.

Levelezőlista: A levelezőlista használható internetes fórumként is, ötletek, kérdések megbeszélésére, esetleg anyagok cseréjére, de használható egyéni tanácskérésre is. Ebben az esetben a levélíró saját nevére kap választ.

Az e-mail cím, amelyre a leírásokat várjuk: superteo@sapientia.hu

ÚJSZÖVETSÉG TEOLÓGIÁJA

MTUTN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAUT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: Kurzusunk exegetikai esettanulmányokkal tarkítva az evangéliumok és az Apostolok cselekedeti alapvető teológiai dimenzióival foglalkozik. Az egyes biblikus kérdések és témák felvetésével, elmélyítésével az evangéliumok Jézusához és közösségéhez szeretnénk közelebb férkőzni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

A hallgató a biblikus teológiai kérdések elmélyítésével el tudja helyezni az egyes újszövetségi gondolatokat az Biblia és Izrael népének vallási, irodalmi örökségében.

Tematika: I. Az Újszövetség teológiájának megközelítése: egységes teológia vagy különböző témák és teológiai gondolatok? Valamint: a Héber Biblia és az Újszövetség egymáshoz fűződő viszonya. II. A szinoptikus evangéliumok és János evangéliumának teológiai hangsúlyai.

Követelmény: Esti képzésben: a félév végén a megadott magyar nyelvű szakirodalom és az előadások anyagát felölelő írásbeli vizsga. A nappali képzés során kötelező lesz két zárthelyi dolgozat megírása, sikeres dolgozatok esetén a hallgató elfogadhatja a megajánlott jegyet, egyébként a félév végén a megadott magyar nyelvű szakirodalmat és az előadások anyagát felölelő írásbeli vizsga lesz.

Kötelező irodalom a nappali és az esti képzésen: SZÉKELY JÁNOS, *Az Újszövetség teológiája*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2008. Mivel a kurzust exegetikai esettanulmányok tarkítják, rendkívül hasznosak a magyar nyelven megjelent, evangéliumokhoz írt kommentárok is. A további szakirodalmat az egyes alkalmon ismerteti az előadó.

ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS I.

BAUB1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: A tanegység célja, hogy az Újszövetség korának történelmi, kulturális és vallási viszonyait, az újszövetségi kánon kialakulását bemutassa, valamint hogy az evangéliumok és az Apostolok cselekedetei forrásait, műfajait és a könyvek létrejöttének körülményeit megismertesse.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyes könyvek történelmi háttérét, forrásait, a szerzőre, a címzettekre és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket.

Képes a történelmi háttérre, zsidó hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére.

Elkötelezetten törekszik az evangéliumok üzenetének egyre mélyebb megismerésére és megértésére.

Tematika: I. Általános bevezetés: az Újszövetség nyelve, történelmi, irodalmi és vallási környezete. II. Speciális bevezetés: A szinoptikus kérdés és a szinoptikus evangéliumok: Máté, Márk és Lukács evangéliuma. János evangéliuma. Az Apostolok cselekedetei.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga a kötelező irodalomból és a vonatkozó újszövetségi szövegismeretből.

Kötelező irodalom: KOCIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom: A további ajánlott magyar nyelvű szakirodalmat az előadásokon ismerteti az előadó.

ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS II.

BAUB2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Megismertetni az újszövetségi levélirodalom és a Jelenések könyve jellemzőivel, az ide tartozó újszövetségi könyvek tartalmával, szerkezetével, keletkezésével és tanításával kapcsolatos legfontosabb kérdésekkel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az egyes könyvek történelmi háttérét, forrásait, a szerzőre, címzettekre és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket.

Képes a történelmi háttérre, zsidó hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére.

Elkötelezetten törekszik az apostoli levelek üzenetének mélyebb megértésére és az apostoli buzdítást követő, a Jelenések könyve által megjelenített reményt tanúsító életre.

Tematika: 1–3. Bevezetés a levélirodalomba és a *Corpus paulinum* iratai. 4–5. A zsidókhoz írt levél és a katolikus levelek. 6. A jánosi levelek és a Jelenések könyve.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: KOC SIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2011. Az *Újszövetség* tárgyalt iratai (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: AHARONI, YOHANAN – AVI-YONAH, MICHAEL (szerk.): *Bibliai Atlasz, Carta – Szent Pál Akadémia*, Jeruzsálem – Budapest, 2004; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Szent Pál és a pogány irodalom. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia – Szeged, 2009. szeptember 24–26.*, JATEPress, Szeged, 2010; BROWN, RAYMOND E. et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; FITZMYER, JOSEPH A.: Pál, in Raymond E. Brown et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Bibliikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 473–485.

ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I.

Szinoptikus evangéliumok

MTUE1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAUE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: A szinoptikus evangéliumok válogatott szakaszainak exegetikai elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a szinoptikus evangéliumok irodalmi eszközeit, a vizsgált szövegek teológiai tartalmát és jelentőségét.

Képes használni az exegézis alapvető módszertani eszközeit, megfelelően tud különbséget tenni egy szöveg kialakulásának különböző fázisai között. Képes az egyes perikopákat saját kontextusukban látni és értelmezni.

Elkötelezetten törekszik az evangéliumi üzenet mélyebb megértésére, nyitott arra, hogy a perikopákat későbbi hatástörténetük fényében is vizsgálja.

Tematika: 1–4. Gyermeksevevangéliumok; 5–8. Hegyi beszéd; 9–12. Jézus egy-egy életeseményéhez kapcsolódó néhány szöveg vizsgálata (teofániák, imádságok), valamint néhány jézusi példázat elemzése.

Követelmény: A félév során aktív órai jelenlét. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SPINETOLI, ORTENSIO DA: *Lukács. A szegénység evangéliuma*, Agapé, Szeged, 1996 (<http://mek.oszk.hu/00100/00179/html/>); SPINETOLI, ORTENSIO DA: *Máté. Az egyház evangéliuma*, Agapé, Szeged, 1998 (<http://mek.niif.hu/00100/00181/html/01mate.htm>); SZATMÁRI GYÖRGYI: Belép az apokalipszis angyala. Lukács gyermekségtörténete angyali megvilágításban, *Katehón* 1 (2013/1) 38–52; SZÉKELY JÁNOS: *Az Újszövetség teológiája*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2004, 85–135.

Ajánlott irodalom: BENYIK GYÖRGY (szerk.), *Gyermekségtörténet és mariológia. Szegedi Bibliikus Konferencia, Szeged, 1996. szeptember 2–5.*, JATEPress, Szeged, 1997;

BENYIK GYÖRGY (szerk.), *Példabeszédek. Szegedi Biblikus Konferencia, Szeged, 1997. szeptember 1–4.*, JATEPress, Szeged, 1998; BROWN, RAYMOND E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; KÓKAI NAGY VIKTOR: *Hegyi beszéd. A hegyi beszéd értelmezése a nagyobb igazság tükrében*, KRE HTK Doktori Iskola – L'Harmattan, Budapest, 2007; LAPIDE, PINCHAS E.: Az ellenséget leszerelő szeretet. Reálpolitika a hegyi beszéd szellemében, *Mérleg* 17 (1981/4) 339–348; LIPTAY GYÖRGY – RÓZSA HUBA: *Krisztus Jézus született. Gyermeke evangélium Lukács és Máté szerint*, Szent István Társulat, Budapest, 1978; NEUMANN, FREDERICK: *Az új szív. A hegyi beszéd magyarázata*, Kálvin, Budapest, 1992; STOTT, JOHN: *A hegyi beszéd*, Harmat – Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 2010; KOCSIS IMRE: *A hegyi beszéd*, Jel, Budapest, 2005.

ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.

A negyedik evangélium – apostoli levelek – Jelenések könyve

MAUE2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: A negyedik evangéliumból, az újszövetségi levéltudományból és a Jelenések könyvéből válogatott szakaszok exegetikai elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri az evangélium, az apostoli levél és az apokaliptika műfajait, jellemzőit, a félév során vizsgált szakaszok kontextusát, teológiai tartalmát és jelentőségét.

Képes használni az exegézis alapvető módszertani eszközeit, megfelelően tud különbséget tenni egy szöveg kialakulásának különböző fázisai között. Képes az egyes perikopákat saját kontextusukban látni és értelmezni.

Elkötelezetten törekszik az újszövetségi iratok üzenetének mélyebb megértésére, nyitott arra, hogy a perikopákat későbbi hatástörténetük fényében is vizsgálja, és aktuális üzenetüket feltárja.

Tematika: 1–7. A János-evangélium néhány szakaszának elemzése (jelek; Jn 13; feltámadási jelenések); 8–10. Az apostoli levelek néhány szemelvényének elemzése; 11–12. A Jelenések könyve néhány perikopájának exegézise.

Követelmény: A félév során aktív órai jelenlét, valamint nappali tagozaton egy szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikopa önálló elemzése szakirodalom alapján. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHWANK, BENEDIKT: *János, Agapé*, Szeged, 2001 (<http://www.gff-szeged.hu/konyvtar/filestore/downloads/konyvtar/janos/index.htm>); SIMON T. LASZLÓ: *Nem csak Isten evangéliumát. Közelítések Pál apostol örökségéhez*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2009.

Ajánlott irodalom: BOLYKI JÁNOS: *„Igaz tanúvallomás”. Kommentár János evangéliumához*, Kálvin, Budapest, 2001; BOLYKI JÁNOS: *János evangéliuma a görög tragédiák tükrében*, Kálvin, Budapest, 2002; BROWN, RAYMOND E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus

Bibliatársulat, Budapest, 2003; DÉR KATALIN: *A Jelenések könyve*, Kairosz, Budapest, 2013; FARKASFALVY DÉNES: *Testté vált szó. Evangélium Szent János szerint*, 1–3. kötet, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1986–1989; SIMON T. LÁSZLÓ: *Hagyományok dialógusban. Közéltetések János evangéliumához*, Pápai Református Teológiai Akadémia – L'Harmattan, Pápa – Budapest, 2007; TAKÁCS GYULA: *A Jelenések könyve. Egzegézis*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 2000.

VALLÁS ÉS EMBERI MAGATARTÁS

MTPSVMN, BAPSVMN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT
BAPSVME – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a vallás és a pszichológia kapcsolatát, valamint választ keresni arra, hogy a személyiségbe miként integrálódhat a vallásosság.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a legfontosabb pszichológiai elméleteket, amelyek az emberi személy vallásosságával foglalkoznak.

Képes felismerni a normál és patológikus vallásosság különböző formáit.

Elkötelezett abban, hogy önmagában a vallásosság érett formáit fejlessze.

Tematika: A valláspszichológia tárgya, területei. Vallásosság és lelki egészség. Vallásosság és személyiség. A vallásosság fejlődése (Fowler). Vallásos attitűdök. Kötődés és vallásosság. Az istenkép és fejlődése. Vallásos megküzdés. Megbocsátás, hála. Rítusok és szimbólumok pszichológiája.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: Van-e köze a lélektan a lélekhez? Spiritualitás és személyiség, *Sapientiana* 3 (2010/1) 41–62; KÉZDY ANIKÓ: A hit hatásai, in Hámori Eszter (szerk.): *Pszichológiai eszközök az ember megismeréséhez. Korszerű ismeretek viselkedéselemzőknek*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 108–123 (<http://mek.oszk.hu/04800/04803/04803.pdf>); HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Vallás és emberi magatartás*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007.

Ajánlott irodalom: MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: Vallásosság és lelki egészség, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.) *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 51–83; BENKŐ ANTAL: *Bevezetés a valláslelektanba*, k. n., Róma, 1979; SZÉKELY ILONA (szerk.): *Pszichoterápia és vallás – újraközeledés*, Animula, Budapest, 2006; BENKŐ ANTAL: A valláspszichológiától a vallásosság pszichológiájáig, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Valláspszichológiai tanulmányok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 19–50; ROBU MAGDA – MARTOS TAMÁS: Istenkép és vallásosság, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 110–133.

MAPDV/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Lukács László SchP

A tanegység célja: Hogy a hallgatók megismerjék a valláspedagógia kialakulásának történetét, jelenkori útkeresését, és felkészüljenek arra, hogy szűkebb értelemben tárgyak tanításában, tágabb értelemben a hit átadásának minden színterén tudatosan alkalmazzák mind a hagyományos, mind az új módszereket. A tanegység elvégzése képessé teszi a hallgatókat arra, hogy toleránsan és a nyitottság szellemében tudjanak dialógust folytatni különböző életállapotú, műveltségi szintű és világnézetű emberekkel az élet alapvető kérdéseiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a katekézis és a valláspedagógia történetét, mai útkereséseit pluralista, multikulturális korunkban.

Képes a gyermekeket és a fiatalokat rávezetni a hit útjára, illetve megerősíteni őket hitükben, keresztény életvezetésükben, integrálni tudja őket az egyházi közösségbe.

Elkötelezett abban, hogy szűkebb és tágabb környezete – felnőttek és diákok egyaránt – a kiengesztelődés és az egymás kölcsönös megértésére törekvő szellemében éljen.

Tematika: 1. A valláspedagógia főbb definíciói, alapelvei. 2. A valláspedagógia elmélete és gyakorlata. 3. A valláspedagógia fő szereplői. 4. Katekézis és valláspedagógia viszonya. 5. A valláspedagógia pluralista világunkban. 6. Humanista etika és keresztény erkölcs viszonya, tanítása az iskolában. 7. A Biblia felhasználása a valláspedagógiában. 8. A hitre nevelés és a hitigazságok ismertetése az interaktív hitoktatásban. 9. A kontextualitás a teológiai párbeszédben és a hitoktatásban. 10. A témacentrikus interakció módszere. 11. A dialógus mint pedagógiai módszer a hitoktatásban. 12. Kommunikáció és teológia. 13–14. A hitoktatótól elvárt kompetenciák.

Követelmény: Az egyes órákon kiosztott szövegek áttanulmányozása, értékelése szóban és írásban. A félév végi gyakorlati jegyet ennek a munkának és az órán tanúsított aktivitásnak alapján állapítja meg az előadó.

Kötelező irodalom: BOROSS GÉZA: A valláspedagógia problémái és feladatai, 17 *Confessio* (1993/3) 64–75; A würzburgi szinódus ajánlásai: Die Religionsunterricht in der Schule, in *Gemeinsame Synode der Bundesrepublik Deutschland*, Freiburg, 1974, 113–153 (http://www.dbk.de/fileadmin/redaktion/Synoden/gemeinsame_Synode/band1/synode.pdf); SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A vallásoktatás akkordjai. A hitoktatás technikája és művészete*, Agapé, Szeged, 2001; A KATOLIKUS NEVELÉS KONGREGÁCIÓJA: *A katolikus iskola a harmadik évezred küszöbén* (1997), <http://www.katolikus.hu/katisk.html> vagy A KATOLIKUS NEVELÉS KONGREGÁCIÓJA: *A katolikus iskola* (1977), <http://www.ppek.hu/k632.htm> (a két szentszéki dokumentumból egyet kell választani, a másik ajánlott); LUKÁCS LÁSZLÓ: A nevelés lehetősége és feladatai a 21. századi Európában, in Mártonffy Marcell – Petrás Éva (szerk.): *Szétosztott teljesség. A hetvenöt éves Boór János köszöntése*, Hét Hárs – Mérleg, Budapest, 2012, 317–328 (<http://www.doksi.hu/get.php?lid=17661>) vagy LUKÁCS LÁSZLÓ: Adalékok a mai keresztény nevelés feladataihoz,

in *Heggyel az ég egybemosódik. Ünnepi kötet Korzenszky Richárd 70. születésnapjára*, Tihanyi Szent Gergely Alapítvány, Tihany, 2011, 163–178 (a két tanulmányból egyet kell választani, a másik ajánlott); *Vigília 77* (2012/7): Etika- és hittanoktatás tematikus szám.

VALLÁSPSZICHOLÓGIA

OPSVPSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a vallás és a pszichológia kapcsolatát, valamint választ keresni arra, hogy a személyiségbe miként integrálódhat a vallásosság.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Ismeri a legfontosabb pszichológiai elméleteket, amelyek az emberi személy vallásosságával foglalkoznak.

Képes felismerni a normál és patológikus vallásosság különböző formáit.

Elkötelezett abban, hogy önmagában a vallásosság érett formáit fejlessze.

Tematika: A valláspszichológia tárgya, területei. Vallásosság és lelki egészség. Vallásosság és személyiség. A vallásosság fejlődése (Fowler). Vallásos attitűdök. Kötődés és vallásosság. Az istenkép és fejlődése. Vallásos megküzdés. Megbocsátás, hála. Rítusok és szimbólumok pszichológiája.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: Van-e köze a lélektannak a lélekhez? Spiritualitás és személyiség, *Sapientiana* 3 (2010/1) 41–62; KÉZDY ANIKÓ: A hit hatásai, in Hámori Eszter (szerk.): *Pszichológiai eszközök az ember megismeréséhez. Korszerű ismeretek viselkedéselemzőknek*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 108–123 (<http://vmek.oszk.hu/04800/04803/04803.pdf>); HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Vallás és emberi magatartás*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007.

Ajánlott irodalom: MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: Vallásosság és lelki egészség, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.) *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 51–83; BENKŐ ANTAL: *Bevezetés a valláslélektanba*, k. n., Róma, 1979; SZÉKELY ILONA (szerk.): *Pszichoterápia és vallás – újraközeledés*, Animula, Budapest, 2006; BENKŐ ANTAL: A valláspszichológiától a vallásosság pszichológiájáig, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Valláspszichológiai tanulmányok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 19–50; ROBU MAGDA – MARTOS TAMÁS: Istenkép és vallásosság, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 110–133.

VALLÁSTUDOMÁNYI ISMERETEK

EVTIN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bolberitz-Ködmön Ágota

A tanegység célja: A vallásos magatartást megvizsgálva mélyebb ismereteket adni a vallási jelenségek tanulmányozásához, hozzásegíteni a vallások alapjainak felismeréséhez, összefüggéseinek megértéséhez. Rendszerezni az ismereteket és tapasztalatokat a kultúrák sokféleségében élő emberről, kiemelve a hasonlóságokat és látva a különbözőségeket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Bővíti a vallással kapcsolatos tényfeltáró és antropológiai ismereteit.

Képes felelős és kritikai gondolkodásra a vallásos jelenségeket illetően.

Keresi mások megértésének módját, tudatosan törekszik a közös gondolkodásra, megalapozott érvekre támaszkodó párbeszédre.

Tematika: 1. A vallások világa, felosztása, vallástudományok csoportjai. 2. A vallásos hit dimenziói, a homo religiosus kialakulása. 3. Az ember és a szent, jó és rossz tudása. 4. Az emberség megtapasztalása: test-lélek, helyes/helytelen cselekvés, rítus, magány, közösség, tekintély, ima. 5. A meghalás és halhatatlanság, az idők vége, a tettek értéke. 6. Vallás és erkölcs. 7–11. A kötelező/ajánlott irodalomból néhány kiemelt rész hallgatók általi feldolgozása (kiselőadások). 12. Homo religiosus – homo neglegens. 13. A görög-latin klasszikus kultúra értékei és a humanizmus; a morál vége és az etika visszatérése?

Követelmény: A félév során aktív órai részvétel, kiselőadás, két zárthelyi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ELIADE, MIRCEA: *Vallási hiedelmek és eszmék története*, 1–3. kötet, Osiris, Budapest, 2002–2003; KENDEFFY GÁBOR – KOPECZKY RITA (szerk.): *Vallásfogalmak sokfélesége*, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan, Budapest, 2012; GRESHAKE, GIBERT: *Az élet vége? Halál – feltámadás – lélekvándorlás*, Új Ember, Budapest, 2001; HUNYADI LÁSZLÓ: *Az emberség vallásai az őskortól napjainkig*, Lipták, Budapest, 1998; BELLINGER, GERHARD J.: *Nagy valláskalauz*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993; *Epiktétos kézükönyvecskéje vagyis a stoikus bölcs breviárium*, Gladiátor Kiadó, Budapest, é. n.

Ajánlott irodalom: GÁL PÉTER: *A New Age keresztény szemmel*, Szent István Társulat, Budapest, 2010; NEMZETKÖZI TEOLÓGIAI BIZOTTSÁG: *A kereszténység és a vallások*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; VOIGT VILMOS: *A vallási élmény története, bevezetés a vallástudományba*, Timp Kiadó, Budapest, 2004; VOIGT VILMOS: *A vallás megnyilvánulásai, bevezetés a vallástudományba*, Timp Kiadó, Budapest, 2006.

VILÁGVALLÁSOK ETIKÁJA

ETVVE/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bolberitz-Ködmön Ágota

A tanegység célja: A vallásos magatartást megvizsgálva mélyebb ismereteket adni a vallási és erkölcsi jelenségek tanulmányozásához, hozzásegíteni a vallások alapjainak felismeréséhez, összefüggéseinek megértéséhez. Rendszerezni az ismereteket és ta-

pasztalatokat a kultúrák sokféleségében élő emberről, kiemelve a hasonlóságokat és láttatva a különbözőségeket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái:

Bővíti a vallással kapcsolatos antropológiai és vallási ismereteit.

Képes felelős és kritikai gondolkodásra a vallásos jelenségeket illetően.

Keresi mások megértésének módját, tudatosan törekszik a közös gondolkodásra, megalapozott érvekre támaszkodó párbeszédre.

Tematika: 1-2. A keleti vallások emberképe és etikája. 3-4. A zsidó és keresztény vallás. Az agnosztikusok emberképe és etikája.

Követelmény: Aktív órai részvétel, beadandó dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KÜNG, HANS: *Világvallások etikája*, Egyházfórum, Budapest, 1994; GRESHAKE, GIBBERT: *Az élet vége? Halál – feltámadás – lélekvándorlás*, Új Ember, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: BÜRKLE, HORST: *Az istenkereső ember. A világvallások istenkeresése*, Amateca 3., Agapé, Szeged, 1998; RIES, JULIAN (szerk.): *A szent antropológiája. A homo religiosus eredete és problémája*, Typotex, Budapest, 2003; NEMZETKÖZI TEOLOGIAI BIZOTTSÁG: *A kereszténység és a vallások*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; GÁL PÉTER: *A New Age keresztény szemmel*, Szent István Társulat, Budapest, 2010; BELLINGER, GERHARD J.: *Nagy valláskalauz*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993; *Epiktétos kézükönyvecskéje vagyis a stoikus bölcs breviáriuma*, Gladiátor Kiadó, Budapest, é. n.; ELIADE, MIRCEA: *Vallási hiedelmek és eszmék története*, 1–3. kötet, Osiris, Budapest, 2002–2003; KENDEFFY GÁBOR – KOPECZKY RITA (szerk.): *Vallásfogalmak sokfélesége*, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan, Budapest, 2012.